

עֵרְטָה

יוכיח באותות נאמנים, בלי כל ספק בעולם, כי ספר
הזהר הוא מזויף, ולא לרשב"י. וכי הקבלת היא
אלילית ואלהים לא הבין דרכה. והחסידות
הכעשט"ית היא קאטאליזציון
חדש במעטפה עברית, ולא
לישראל היא.

(חמה הכעיסוני בלא אל, ואני
אקניאם בלי עם). (דברים)

— מאת —

אפרים דיינארד

(נדפס 300 עקז).

סט. לואיס. תרפ"ז

כתובת המחבר:

E. DEINARD
4735 CARONDELET STREET
NEW ORLEANS, LA.

23V11765

3026

תכן העניינים:

צד

4	המלאך המכה (במקום הקדמה)
5	תולדות ספר הזהר
7	העתקה מס' היוחסין השלם
12	הריון הקבלה ולידתה
14	פסק להתיר הרפסת הזהר
26	מדוע נכתב ס' הזהר בארמית
29	הקבלה היא אלילית
34	סוד התפלה וסוד הטבילה
38	האיץ
41	רב שמעון בן יוחאי לא כתב את הזהר
43	שאלה לחכמי התורה
44	ר' משה דיליאן מי היה
67	המניד בעלטה
72	הוללות המקובלים
78	מי היה ר' משה קורדבירו (רמ"ק)
82	שגעונות הרמ"ק
83	הקבלה איננה פילוסופיית דתית
85	מי היה האר"י? (הקדוש?)
87	הסרון המקובלים
89	ספר מדרש הנעלם
92	ר' חיים ויטאל מי היה
95	תלמיד המחכים את רבו
97	הקבלה האמתית והקבלה המזויפה
98	סודות ורזי התורה
104	מנן דוד מה הוא?
109	תורה חדשה
111	קבורת הקבלה
111	קדיש דרבנן

296.65 / (פר) 3 : 296.678 (פר) 3

אנסי פסי

ספר עם תועי לבב

נגד החסידים (בסימנים מיוחדים, ספר בפני עצמו)

ת כן הענינים:

צד	
3	מתי נולדו כת חסידים
23	התנלות הבעש"ט
24	הבעש"ט מי הוא
30	הבעש"ט ופוליום הקדוש
33	השוחט הקאפוסטי
39	הבעש"ט לא היה ולא נברא
44	משרש נחש יצא צפע
47	הקבלה אם כל הכל בישראל
51	החסידות לפני כסא המשפט
55	הגר"א איננו מקובל
59	כת חדשה חסידים נוצרים
60	התנצלות המקובלים
67	שקר גלוי בדברי הימים
73	המדע והאמונה
75	הקבלה בציה עמוקה
77	{ האב, הבן ורוח הקדש (חכמת הנצרות)
	{ האב, הבן והנכד (חסידות)
78	הכתות בין החסידים
83	חסידו פולין וחסידו הב"ד
86	בירת ממלכת החשך
92	חובת הרבנים באמעריקה
94	קבורת מת מצוה

המלאך המכה.

במקום הקדמה.

קורא חכם או סכל! עליך לדעת, כי אם תמצא בספרי איזה טעות. או כי לא ציינתי דף כל ספר אשר הרימותי ממנו איזה מאמר או פתגם. עליך לדעת כי בי העון, אשמי בראשי. כי הנני פגלות לך את סודי, כי זה קרוב לשלש שנים כהו עיני עד מאד, ולא אראה אף אות אחד אשר יקיא עמי, אינני קורא שום ספר, והנני כותב רק על פי התרגל, העט הולך לו בדרך יבחר מבלי שאול את פי אם דרכו ישר בעיני הכהות, אשר לא תראינה מאומה, ובצדק תשאף, הן לא זו הדרך, ולא לעור עינים המלאכה לחבר ולכתוב ספרים? אמנם כן צדקת, ובי אני האשם אף לא אנסה להתנצל, כי לא בודון עשיתי זאת. רק המלאך הממונה על הסופרים הפתאים. המלאך העומד על גבם ושוט בידו, מכה ואומר לכל מחבר פתי! כתוב! ואני מה? אמנם בי האשם, כי לא יכלתי עמוד נגד הקאזאק הספרתי הלז. ואתה הקורא החכם אם תקללני, עלי קללתך, כי אלהים אמר לך, לך קלל!

תולדות ספר הזוהר.

עד שנת ס"ה או ס"ח לאלה הששי, איש לא ידע ולא שמע מעולם זכר או רמו למציאת ספר הזוהר, איש לא שמע מעולם כי ר' שמעון בן יוחאי היה מחבר איזה ספר. איש לא שמע מעולם כי יש בישראל מין תורה אחרת מלבד התורה הכתובה (בה"ק) והמסורה, זה התלמוד. איש לא שמע מעולם כי יש מין למוד ושמו "קבלה". במלת קבלה השתמשו רק על כל ענין עתיק ימים, מסורת אבות. כמו שמצאנו בתלמוד הפתגם "אם קבלה היא נקבל", ר"ל אם הדבר נמשך זמן ארוך מדור דור, מאבות לבנים, ר"ל מסורה קדומה, אז נקבל גם אנחנו, ונמסור גם לבנינו. אבל מין למוד בשם קבלה לא ידע אף השטן עצמו. עד בוא ר' משה דליאון איש צרפת תושב ספרד, ומלאכתו היתה להעתיק ספרים כתבי יד, לעשות "פתשגן" מכל ספר ולמכור למאספי ספרים, או איזה מחבר נתן על ידו את ספרו לעשות ממנו פתשגן אחד או יותר. מאספי ספרים היו רק אוהבי תורה וחכמה ועם זה גם עשירים, יען לא כל אדם יכל לשלם מחיר ספר כתוב בכתב יד, ור' משה דליאון זה לא הסתפק במחיר המלאכה לבד כבעל מלאכה פשוט, יען מטבעו אהב לראות חיים, ומלאכת סופרים יכלה לתת רק מחיר קטן לעובדיה. לא לבד אז, אבל גם עתה בימי אורה יוכל הסופר החי על עטו למות ברעב שלש פעמים ביום, כי על כן הננו "עם חכם ונבון". רמ"ד שלנו איש מזמות, מצא לו יהודי עשיר פתי מאמין, אשר כתב למענו איזה ספרים, ולפי הנראה ספר לו תמיד מעשיות נפלאים אשר מצאו חן בעיני העשיר הטפוש, או חבר למענו עוד איזה ספרים שלא היו בעולם. וביום בהיר אחד, גלה לו סודו, כי מצא במערה ספר הזוהר אשר חבר ר' שמעון בן יוחאי אשר ישב במערה י"ג שנה — על פי אגדת התלמוד — והעשיר המאמין שלם לו ביד נדיבה במחיר מטמון יקר זה. ולא שאל באיזה מערה מצא אותו, באיזה ארץ, בשמים ממעל או בארץ מתחת. ולפי הנראה מכר לו רמ"ד לא את הספר המקורי (אריגינאל)

בכתב יד רשב"י עצמו, שנכתב לפני אלף ושלוש מאות שנה בערך. רק פתשגן ממנו. חדש, אשר העתיק רמ"ד עצמו, והמקורי היה "עין לא ראתה". עתיק, נרקב, קרוע, דיו מחוק, נאכל מעש או עכברים, כדת כל ספר כתב יד עתיק, בן אלף ומאתים או שלש מאות שנה. ספר כ"י עתיק כזה שלא נמצא כמהו בכל אוצרות הספרים הגדולים בתבל עד היום הזה, ושומר פתאים ה' ישמרם, לבל יפתחו פה לשטן לשאול שאלות נבערות, איך? במה? מתי? אפוא? מי או מה? ובכן נשאר רמ"ד איש צדיק תמים, אשר זכה כי על ידו תתגלה תורה חדשה בישראל, תורה אשר לא ידעה כל רב גאון וחכם, אף לא משה רבנו עצמו. תורה אשר בה נמצאים דינים ומשפטים מתנגדים לתורת משה וקבלת חז"ל. אף כי בימי רמ"ד היו חכמים וגאונים גדולים בישראל, ומעריצי רמ"ד יתפארו עוד כי היה רמ"ד זה תלמיד הרמב"ן ז"ל, והרמב"ן עצמו, איש חכם גדול בישראל לא זכה כי יפול הספר לידו, ואף תלמידו זה מנע הטוב מרבו, ולא גלה לו סודו כי מצא אוצר בלום כזה, עד כי הרמב"ן לפי הנראה לא ידע אף מציאת הזהר על ידי תלמידו. עד כי לא אחשוב לי להטאה אם אכחיש כי היה רמ"ד תלמידו באמת. כי איך יתכן הדבר, כי יעלים התלמיד מציאה יקרה כזאת מרבו הגדול הנודע לשם ולתהלה בכל בית ישראל? ולפי הנראה לא פרסם שם הספר גלוי לכל, רק להעשיר הפתי אשר שלם לו בעד סודו. ואולי ידעו עוד איזה אנשים יחידים סגולה, אך לא כל העם.

וכן נשאר ס' הזהר חתום וסתום במשך מאתים וחמשים שנה עד אשר נדפס בשנת שי"ח במנטובה. ורק יחידים מעטים אשר הספר היה בידם, רק המה ידעו מציאותו, אך לא העם. ואף גם אחרי החפסתו לא ידע איש את תולדותיו, עד אשר נדפס ספר היוחסין ראשונה בקאנסטאנטינאפאל בשנת שכ"ז. אשר בי ספר החוקר והמבקר ר' יצחק דמן עכו, אחד מרבנותנו בעלי התוספות את כל אשר גלה אחרי מות רמ"ד, ספר יוחסין זה, דפוס ראשון היה מהרה ליקר המציאות, ואחרי זמן לא רב, כאשר נדפס ס' יוחסין שנית על ידי איזה פתי מאמין בעיר קראקא בשנת ש"ם.

לא התעצל וירחיק את כל הספור מן הספר, וכל המדפיסים אחריו כלם הדפיסו אחרי תוצאה זאת ולא ידעו או לא תפצו לדעת מה שנדפס בתוצאה ראשונה.* (ואלה דברי ס' יוחסין כתוצאה ראשונה משנת שכ"ו, וזוהי אזכיר לברכה את ידידי המשכיל ה' ראזין מנו-יארק, אשר טרח למעני להעתיק את כל המאמר בכתב ידו, מתוך תוצאת פיליפאווסקי, ספר יוחסין השלם, שאין ערוך ליפיו וטובו בכל ספרת ישראל. וז"ל 5:

העתקה מס' היוחסין דף פ"ח.

בחדש אדר כתב ר' יצחק דמן עכו, כי עכו נחרבה בשנת חמשים לפרט ושנהרגו חסידי ישראל שם בד' מיתות ב"ד. ובשנת ס"ה היה זה ר' יצחק דמן עכו בנבארה באיטליה וניצל מעכו, ובשנת ס"ה עצמה בא למוליטלה, ומצאתי בספר דברי הימים שלן, ר"ל מר יצחק דמן עכו הוא שעשה ספר קבלה בשנת המלאך ונחרבה בזמנו עכו ונשבו כולם בזמן בן בנו של הרמב"ן ובזמן בן ר' דוד בן אברהם בן הרמב"ם ז"ל. והוא הלך לספרד לחקור כיצד נמצא בזמנו ספר הזוהר אשר עשה ר' שמעון ור' אלעזר בנו במערה אשרי הזוכים לאמתתו, באורו יראו אור ואמרו לאמתתו, מפני שזויה מקצת אשר זויה, ואמר שקבל כי מה שנמצא בלשון ירושלמי האמין כי הם דברי ר' שמעון ואם תראה בלשון קדש, האמן כי אינם דבריו רק דברי המזוייה מפני שהספר האמתי הוא בלשון ירושלמי כלו וז"ל 5: ומפני שראיתי כי דבריו מופלאים ישאבו ממקור העליון המעיין המשפיע בלתי מקבלת בשכ"מ ל"ו. רדפתי אחריו ואשאלה את התלמידים הנמצאים בידם דברים

(* מלבד התוצאה הראשונה המלאה, נדפסו כלם חסרים, מן דפוס קראקא שנת ש"ם, ואח"כ, דפוס הנ"ל שמ"א 4. אמשטרדם תע"ז 8. זאלקווא תקנ"ט, 8. שם תקס"ה, 8 חמו"ד, קאניגסבערג תרי"ח 8, ווארשא ד' פעמים. לאנדאן תרט"ו 8. עד ידי ה' עבי פיליפאווסקי. זיטאמיר תרכ"א 8. עוד כנ"ל, ווארשא תר... ועוד.

גדולים ממנו מאין בא להם סודות מופלאים מקובלים מפה אל פה אשר לא נתנו לכתב ונמצאו שם מבוארים לכל קורא ספר ולא מצאתי תשובותיהם על שאלתי זאת מכוונת, זה אומר בכה וזה אומר בכה: שמעתי אומרים לי על שאלתי כי הרב הנאמן הרמב"ן ז"ל שלח אותן מא"י לקטלוניא לבנו והביאו הרוח לארץ ארגון וי"א לאלקנטי ונפל ביד החכם ר' משה די ליאון הוא שאומרים עליו ר' משה די ווד אל הגארה, וי"א שמעולם לא חבר רשב"י ספר זה אבל ר' משה זה היה יודע שם הכותב ובכחו יכתוב ר' משה זה דברים נפלאים אלה, ולמען יקח בהם מחיר גדול כסף וזהב רב תולה דבריו באשלי רברבי ואמר מתוך הספר אשר חבר רשב"י ורבי אלעזר בנו וחבריו אני מעתיק להם דברים אלו ואני בכואי ספרדה ואבא אל עיר ואדלויד אשר המלך (שם) ואמצא שם לר' משה זה ואמצא חן בעיניו וידבר עמי וידר לי וישבע לאמר: כה יעשה לי אלקים וכה יוסיף אם לא הספר הקדמון אשר חבר רשב"י אשר הוא היום בביתי במדינת ישיבילי היא אוילה כבואך אלי שם אראך, ויהי אחר הדברים האלה נפרד ממני וילך ר' משה זה על עיר ארבלא לשוב אל ביתו לאוילה ויחלה בארבלא וימת שם וכשמעי הבשורה היטב חרה לי עד מות ואצא ואשים לדרך פעמי ואבא אל אוילה ומצאתי שם חכם גדול וזקן ושמו ר' דוד דפאן קורפו ואמצאה חן בעיניו ואשביעהו לאמר: הנתבררו לו סודות ספר הזהר שבני אדם נחלקים, זה אומר בכה וזה אומר בכה ור' משה עצמו נדר לי אלי ולא הספיק עד שמת ואיני יודע על מי אסמוך ולדברי מי אאמין ויאמר: דע באמת כי נתברר לי בלא ספק שמעולם לא בא לידי של ר' משה זה ואין בעולם ספר זוהר זה, רק היה ר' משה בעל שם הכותב ובכחו כתב כל מה שכתב בספר הזה, ועתה שמע נא, באיזה דרך נתברר לי: דע כי ר' משה זה היה מפור גדול ומוציא בעין יפה ממונו עד שהיום הזה ביתו מלא כסף וזהב שנתנו לו העשירים המבינים בסודות גדולים אלא אשר יתן להם כתובים בשם הכותב ומחר נתרוקן כלו עד שעזב אשתו ובתו הגה ערומי שריוות ברעב ובצמא ובחסר כל. וכשמענו שמת בעיר ארבולו ואקום ואלך אל העשיר הגדול אשר בעיר הזאת הנקרא ר' יוסף די אוילה ואומר לו עתה הגיע העת אשר תזכה

לספר הזוהר אשר לא יערכנו זהב וזכוכית אם תעשה את אשר איעצך, ועצתו היא זאת: שיקרא ר' יוסף זה לאשתו ויאמר לה, קחי נא מנחה נאה ביד שפחתך ושלחי אותה לאשת ר' משה, ותעש כן. ויהי ממחרת ויאמר עוד לה: לכי נא ביתה אשת ר' משה ואמרי לה: דעי, כן רצוני הוא להשיא את בתך לבני ואליך לא יחסר לחם לאכול ובגד ללבוש כל ימך ואין אני מבקשת ממך דבר בעולם רק ספר הזוהר אשר היה אישך מעתיק ממנו ונותן לבני אדם, דברים אלה תאמרי לה לבד ולבתה לבד ותשמיעי את דבריה. אשר יענוכה ונראה היחיו מכוונים אם לא. ותלך ותעש כן, ותען אשת ר' משה ותשבע לאשת ר' יוסף לאמר כה יעשה לי אלקים וכה יוסיף אם מעולם ס' זה היה עם אישי אבל מראשו זלכו מדעתו ושכלו כתב כל מה שכתב ואומרה לו בראותי אותו כותב מבלעדי דבר לפניו מדוע תאמר שאתה מעתיק מס' ואתה אין לך ספר רק מראשך אתה כותב הלא נאה לך לאמר כי משלך אתה כותב ויותר יהיה כבוד לך, ויען אלי ויאמר אלו אודיע לחם סודי זה שמשכלי אני כותב לא ישניחו בדברי ולא יתנו בעבור פרוטה כי יאמרו כי מלכו הוא בודה אותה, אבל עתה כאשר ישמעו שמתוך ספר הזוהר אשר חבר ר' שב"י ברוח הקדש אני מעתיקם יקנו אותם ברמים יקרים כאשר עיניך רואות. אח"כ דברה אשת ר' יוסף זה עם בתו של ר' משה את הדברים אשר דברה עם אמה להשיאה לבנה ולתת לאמה לחם ושמלה ותען לה כאשר ענתה אמה לא פחות ולא יותר התרצה עדות ברורה יותר מזו? כשמעי דבריו אלה נשתוממתי ונבהלתי מאד ואאמין אז כי לא היה שם ספר רק בשם הכותב היה כותב ונותן לבני אדם. ואסע מאוילה ואבא אל עיר מלאבירה, ואמצאה בה חכם גדול מופלא נדיב לב וטוב עין שמו ר' יוסף הלוי בנו של ר' טודרוס המקובל ואחקורה ממנו על אודות הספר הזה, ויען ויאמר אלי, דע והאמן כי ספר הזוהר אשר חבר רשב"י היה בידו של ר' משה זה וממנו יעתיקו ויתן לאשר טוב בעיניו, ועתה ראה בחינה גדולה אשר בחנתיו לר' משה אם מתוך ספר קדמון יעתיק או בכח שם הכותב יכתוב והבחינה היתה, שימים רבים אחרי כתבו לי קונדרסים גדולים ורבי' מהזוהר גזתי לי א' מהקונדרסים ואומרה לו כי אבד

ממני ואחלה את פניו להעתיקו לי שנית ויאמר לי: הראני נא אחרית קונדרם אשר לפניו וראשית הקונדרם אשר יבא אחרי, ואני אעתיקנו לך שלם כראשון אשר אבד לך ואעש כן. אחרי ימים מעטים נתן לי הקונדרם מועתק ואניחחו עם הראשון וארא כי אין ביניהם הפרש כלל לא תוספות ולא מגרעות ולא שינוי ענין ולא שינוי דברים אבל שפה אחת ודברים אחרים כאלו הועתק קונדרם מקונדרם היתכן בחינה יותר גדולה מזו ונסיון חזק מזה. ואסע ממאלבירה ואבא אל העיר טוליטולה ואוסיף עוד לחקור על הספר הנזכר אל החכמים ותלמידיהם ועדיין מצאתים חלוקים זה אומר בכה וזה אומר בכה, וכאשר ספרתי להם בענין בחינת החכם ר' יוסף הנזכר אמרו לי שאין זה ראיה, כי נוכל לומר שטרם נותנו לאדם קונדרום מאשר יכתוב בכה שם הכותב יעתיקהו תחלה לעצמו ולעולם לא יתרוקן ממנו, אבל יעתיק ויתן יעתיק ויתן המעתיק מספר לספר קדמון. אמנם נתחדש לי ענין, כי אמרו לי תלמידים שראו איש זקן ושמו ר' יעקב תלמיד מובהק של ר' משה זה אשר היה אוהבו כנפשו שהיה מעיד עליו שמים וארץ שספר הזוהר אשר חבר רשב"י. ולא מצאתי בספר תשלום זה הדבר.

ולמען תספרו לדור אחרון אודיעכם מה שמצאתי כתוב: שר' יצחק דמן עכו הלך לחקור על ספר הזוהר, שכנראה שהיו דבריו מופלאים ישאבו ממקור העליון ואשר הוא לשון ירושלמי נראה שדבריו דברי קבלה ואמת ואשר הם לשון הקדש הם דברי זיוף, אמר ושאלתי את התלמידים אשר נמצאו בידיהם ספר הזוהר מאין בא להם ולא ראיתי דבריהם מכוונים, יש מי שאמר שהרמב"ן מצא אותו בארץ ישראל ושלחו לקטלוניא והביאו הרוח לארגון ונפל ביד הר' משה די לואון, וי"א שמעולם לא היה חבור של ר' שמעון בר יוחאי רק שר' משה ידע שם הכותב ובכחו וכתוב דברים מופלאים, ולמען יקח בהם מחיר רב היה תולה עצמו באיץ גדול שהוא רשב"י ור' אלעזר בנו וחבריו, ואבא אל עיר ואליאדוליד ואמצא שם ר' משה די לואון וישבע לי שספר ר' שמעון בר יוחאי הנו בבית ישיבתו באוילא שיראהו לי בלכתי שמה ובשוב לביתו מת באדיבאל, ואבא אל עיר אוילא ואמצא שם חכם זקן ושמו ר' דוד רפאן קרובו, ואמצא חן בעיניו ואשביעהו לאמר:

אם היה יודע אמתות ספר הזהר אם היה אמת או לא, ויאמר החכם, כי נתברר לו בודאי שר' משה בשם הכותב היה בודאם, וסבת האמתות היא, כי ר' משה הנז' היה כותב סודות ונפלאות לעשירים אשר במלכות ההוא ולקח בהם מתנות רבות זהב וכסף ואותו היום כל מה שהיה מרויח היה מפזר, עד שביום מותו לא נשאר לו אפילו פרוטה ואשתו ובניו ברעב ובצמא ובערום ובחוסר כל. וכשמעי מיתתו קמתי אל הר' יוסף די אוילא שהיה עשיר גדול ובחיינו לקח ממנו ממון גדול, ואומר לו עתה היא עתך עת דודים תזכה לספר הגדול ותקח הספר מיד אשתו במנה יפה שתשלח ביד אשתך שהיא כעת ערומה וכן עשה. וישלח מתנות ביד אשתו ואף אשת ר' משה הנז' ותשבע לה אשת ר' משה הנז' שמעולם לא היה לו ספר לאישי רק מלכו ודעתו היה כותב, ואומר לאישי למה אתה תולך עיונך בחכם אחר הלא טוב היה לך לאמר כי משכילך אתה כותב ויודוך כי תיטב לך, ואישי ענני: שאם הייתי אומר שמדעתי הם לא יחשיבו אותם ולא יתנו לי מתנות בהם ולכן אני תולה אותם ברשב"י וחכירין אח"כ דברה. עם בתו ואמצא דבריהם מכוונים: אלה הדברים אשר דבר אלי החכם הזקן ר' דוד. אמר יצחק — ואסע מאוילא ואבא עד טאלאכידה ומצאתי שם חכם מופלא שמו ר' יוסף הלוי בן ר' טודרוס המקובל ואחקרה ממנו לדעת מה שידו מגעת בידיעת ספר הזהר, ויאמר אלי: דע באמת, כי היה ביד ר' משה הנז' ספר הזהר אמתי, וסבות אמתות דברי הוא כי היה נותן לי קונטרסים ואני לבחון הספק הזה לקחתי קונטרס אחד מבין הקונטרסים ואמרתי לו שנאבד ממני שיתן לי ממלא מקומו, ויאמר לי: הראה לי אחרית הקונטרס הקודם לו וראשית הקונטרס המתאחר, ויכתוב לי קונטרסים וארא ואין ביניהם שינוי כלל אפילו תבה אחת רק שפה אחת ודברים אחרים היש נסיון גדול מזה? אח"כ באתי לטוליטולה ואמרו לי שבחינת החכם ר' יוסף הלוי אינה בחינת שאולי קודם נתן הקונטרסים לאדם היה מעתיק אחר לעצמו ואח"כ מתוך אותם הקונטרסים אשר בביתו היה כותב לאחרים, ע"כ.

ע"ז יש בשולי הדף הערת יעב"ץ וז"ל: ועיין לעיל בחבורה הנז' (צד 45) מ"ש המחבר בשבחה ס' הזהר בארך בלי פקפוק ושם

תראה כי הבחיי מביאו בשם מדרשו של רשב"י כדבר ידוע בימיו, וא"א שיכשל הבחיי בכך שהוא היה כמו בדור אחד עם ר' משה ליאנן הנ"ל ע"כ ודאי לשון תהפוכות תכרת, והס' בעצמו המיוחס למדרשו של רשב"י ותלמידיו הברוהו כמ"ש המחבר הלז שם בחבורת רשב"י. מ"מ האי לישנא בישא למיחש ליה מבעי כי אמנם לדעתי גם זה אמת שנתערבו בס' הקדוש ההוא איזה חרושים מר' משה ליאון או מזולתו חכם ספרדי ואין ספק בעולם בכך כמו שאוכל להוכיח בסיעתא דשמעיא בבירור גמור, יעב"ץ.

— ב —

הריון הקבלה ולירתה.

משנת ס"ח — שי"ח לאלף הששי.

ספרד הקאטולית הורתה מיוולדת טארקוואמארא, ואטליה האפיפיורית הולידה את המפלצת, וצפת דגרה ביציה עד כי שרצה הארץ מקובלים לבהלה.

מאתים וחמשים שנה ארכו ימי הריון הקבלה. אף כי במשך הימים הרבים ההם נולד איזה "נפל" פה ושם. אך איש לא שם לב אליהם, עד אשר יצא התנין הגדול "מיאורי מנטובה". וילד תנינים קטנים עם גדולים, עד כי באישו את הארץ. — איך היה הדבר?

— על פי מקרה גדול ונכבד מאד. מקרה יוצא מגדר הטבע, פלא גדול מאד. אשר איש אמנם לא שת לבו אליו בימים הנאורים ההם. הימים אשר כל זב וכל צרוע הראה מופתים בשמים ובארץ בלי כל עמל. תחת אשר לוא קרה מקרה נפלא כזה בימינו, אין כל ספק, כי מלכים יקומו מכסאותם לראות את הפלא, וכל העולם בלו יכלו למצוא ענין במקרה כזה. אשר כל הממציאים הגדולים בתבל עוד לא מצאו חזון להחיות מתים ולהקימם מקבריהם ואחרי שנות אלפים.

בערך שנת ס"ח לאלף הששי. קם מקברו אשר בכפר מיראן אצל העיר צפת, בארץ הקדושה, אחד מגדולי חכמי התלמוד, ר'

שמעון בן יוחאי. אשר המקובלים האחרונים בצפת כרו לו קבר בקרבת העיר ההיא, למען יהיה אבי הקבלה קרוב להם, להשתעשע עמו בכל עת אשר יעלה רצון מלפניהם.

ר' שמעון בן יוחאי, אחרי עבור כאלף ושלוש מאות שנה למותו. גם פתאום מקברו, ויקח את ספרו "הזהר" בכתב יד, וישימהו במלתחתו, וילך רגלו. ויבוא עד ארץ ספרד, ויבוא לפתח אהל דל סופר עני, לא צדיק ולא חסיד, רק סופר מעתיק ספרים במחיר, ור' שמעון בן יוחאי מסר את הספר על יד הספור, ויצו עליו לאמר:

כה תאמר לבני עמך, כי אני אני הנני מחבר הספר אשר מצאת במערה; איש לא ישאלך באיזה מערה ובאיזה מקום או ארץ. יען בני עמך נודעים למאמינים בני מאמינים. אף לא ישאלוך איך ואפוא נשמר הספר במשך אלף ושלוש מאות שנה. כלם יאמינו לך, כי הספר היה טמון אצלי במקום בטוח, מעכברים ומרקבון. וכלם יאמינו לך אם תדבר בשמי, יען שמי גדול בישואא. ואף אם תספר להם, כי משה רבנו עצמו מסר את הספר לידי, גם זה יאמינו לך. כאשר יאמינו בהולל אחר, אשר ברא שקר חדש כי עזרא ובית דינו כבר ידעו את הקבלה. ואתה לך בכחי זה, ואספת כסף מלא חפנים, וכבוד אין לך, וגם לי ייטב בעבודך, כי יבואו הוללים וסכלים מאמינים אשר כרו לי קבר אצל העיר צפת, ושם יערכו לי חג שנתי בל"ג בעומר, ולכבודי יבואו אלפי טפשים לחוג את החג בשמחה רבה.

והיה, אחרי עבור מאתים וחמישים שנה. אאציל מרוחי על איזה אנשים באיטליה, והמה ידפיסו את הספר ופיצוהו בארץ, ובמשך איזה שנים ירמוש רמש מקובלים רבים בכל עבר ופנה. עד כי תהפך הקבלה לעבודת אלילים, ואף כי מאד יצר לי, כי הקבלה תברא גם משיחי שקר, נובלים, בעלי שמות, קמעות ולחשים, אובות וידעונים, והמאמינים יעברו על חק התורה הלאו דלא תוסיפו, ויוסיפו מחול על הקדש, לקחת אנשים בורים פשוטים זיעשום לקדושים. אבל מה אעשה. וטבע הענין מחייב כן, כי משרש נחש יצא צפע. אבל אתה, כיד חכמתך הטובה עליך, תוכל להוסיף על ספרי או לגרוע כאות נפשך. לא רק מאמרים אבל גם ספרים

שלמים תוכל לכתוב על השבוני, כמו "תקונים" או "זוהר חדש", באופן כי יתאימו עם רוח העת. ואל תפחד מפני מתנגדי הקבלה, כי מעטים יהיו, אף כי חכמים מחוכמים. אכן שמור נא כלל זה בידך, כי סכל אחד יכריע מאה חכמים, ואולת הולל אחד תמצא אלה אזנים קשובות. תחת אשר מאה חכמים ימצאו רק און אחת. ואף אם אלה פעמים יופיחו להחמון כי שתי פעמים שתים הוא ארבע. ההמון לא יאבה ולא ישמע, יען נקל להיות מאמין מהיות חוקר, ושכל הטפש הוא בכובעו, לא בראשו. אף אוין לך לראוג אם תראה באחרית הימים סופר זקן אחד מתאמץ לכרות שוחה בעד הקבלה, ויאמר להובילה לקברות, אף יכרה לה קבר בחצר מות לספרים מתים. היה נא בטוח, כי הסכלות לעולם תעמוד, ודי כח בלבבה לעמוד במערכת מלחמה נגד גדולים וטובים, לסכלות הגלים חזקות לעמוד נגד כל סער וסופה, כי על כן יצר אלהים אור וחשך בעת אחת, וימי החשך ארוכים אף מימי האור. ואתה מחמדי לך והפיץ חשכת מצרים כיד חכמתך, לטוב בית הסכלים בארץ.

— ג —

פסק להתיר הרפסת הזוהר.

הנני לתת את "הפסק" אשר התיר ר' יצחק דלאטיש להדפיס את הזוהר במנטובה שנת שי"ח, בפעם הראשונה, אך טרם כל, מצאתי את עצמי מחויב לחקור לדעת מי הוא זה האיש ר' יצחק? מה מעשהו? מתי היה לפוסק בישראל, ולאיוזה בית דין הובאה השאלה, אם מותר להדפיסו, ואפוא ומתי היה ר' יצחק זה לאב בית דין? ואחרי אשר שאלה כזאת לא נשאלה מעולם מאיוזה רב או ב"ד. הנה למותר היא לכתוב תשובה על שאלה שלא נשאלה. הנה כבר ידענו, כי ספרד היתה ארץ מולדת הזוהר, בה הורה גבר וילד שקר. וידידנו ר"מ ליאון. כל חכמי דורו לא ידעו ולא ראו את הזוהר. וגם אחרי כן ימים רבים כאשר נוספו בתי דפוס לישראל בספרד ופארטוגאל, וספרים גדולים ונכבדים נדפסו שם. לא התעורר אף אחד להחפוס את הזוהר, כי לוא האמינו בזיופו

של רמ"ד, כי אבי הספר היה ר' שמעון בן יוחאי, ואז אין כל ספק כי לא נתנו לספר יקר כזה להתגולל באשמנים, אך איש לא האמין בו, ולא שם לב אליו, וגם אחרי גלות ספרד, כבוא היהודים בהמון לתורגמה, כמאה ושמונים אלף איש, ובהם חכמים רבים ועשירים ידועים, עד כי מצא אחד הגדולים טוב לפניו ליסד לעצמו דפוס עברי בשאלוניק אף כי כבר היה שם דפוס יפה. וספרים נכבדים כבר נדפסו שם בשנת רע"ב, רע"ג, רע"ד וכו'. והאיש דון יהודה גדליה הביא עמו כ"י רבים מספרד, ובכל זאת לא עלה על לב איש להדפיס את הזהר, וקרוב להאמין כי יותר מכ"י אחד או שנים לא הובא מספרד, ורק איזה מהגדולים אשר באו לאיטליה העתיקו את הזהר. ואחרי כל אלה משנת רל"ה במשך פ"ג שנה, אחרי אשר כבר נדפסו באיטליה ספרים למאות. ועשרים ושבעה בתי דפוס לישראל באיטליה לא מצאו חפץ להדפיס את הזהר. ואיש לא הזכיר אף את שמו עד שנת רפ"ג, אשר רק אז נזכר ראשונה בפי המקובל ריקנטי, ומקובלים טרם צמחו ביערות איטליה. וכל איש מישראל לא ידע מי הוא הזהר ומה היא הקבלה, וכל גדולי גאוני ישראל בתבל לא הזכירוהו ולא חפצו לדעתו. ומחלת הקבלה עוד לא נתפשטה, ולא דבקה בבשר יהודה הכריא, בכל דברי "הפסק" אין אף מלה אחת אמת, באמרו, כי כ"י הזהר נמצאים לאלפים. גוזמא כזאת חרפה היא אף למקובלים מכובדים ומזויפים, ובשמים עדי כי בכל ימי חיי בחפשי אחרי כ"י עתיקים, חפשתי במרות אולי אמצא כ"י עתיק מהזהר, ובכל ימי חיי מצאתי רק כ"י אחד משנת שי"ג, חמש שנים לפני הדפסתו. הכ"י ההוא נמצא עתה באוצר ספרי בית מדרש לרבנים בנויארק, ובכל אוצרות ספרים היותר גדולים בתבל, בבריטיש מיוזעאום, אקספורד, ברלין מינכען, ברעסלון, וואטיקאן, והאחרון הכביד כי באוצר נויארק אין אף כ"י זהר אחד עתיק.

מלבד בתי דפוס הרבים באיטליה, היו כבר בתי דפוס לישראל גם בארצות אחרות. קאנסטאנטינאפאל, שאלוניק. אדריאנאפאל. פראג. קראקא. באזעל. ציריך. טהינגען. אויגשבורג. העדערנום, איזנא. וכל מדפים התחרה ברעהו למצוא איזה כ"י עתיק שלא נדפס עוד. ור' יצחק דלאטיש זה, לפי הנראה לא היה רב או

חכם, ולא שאל פי חכמי וגדולי דורו, והקרוב למנטובה הלא היה הגאון בעל שלמי הגבורים. בסביוניטה, החכם הנאור ר"ע מן האדומים, בעל מאור עינים, החכם הנודע ר"א בחור, אשר ישב במנטובה עצמה, מלכד רבני וויניציא. פדובה פיררה ואנקונא. ור"י דלאטיש לא שאל פי איש, כמו היה ראש הגאונים, תחת אשר בני דורו לא ידעו מי הוא. ועל איזה יסוד לבש גאות, לכנות את רצונו בשם "פסק" כמו לוא היתה זאת שאלה גדולה העומדת ברומו של עולם. תחת אשר איש לא נסה לאסור הדפסת הספר. זבעת ההיא עוד לא ידעו את המנהג לבקש הסכמות על הדפסת איזה ספר, אשר לפי הנראה צמח המנהג הזה ע"י רבני ועד ד' הארצות. וכל המדפיסים הדפיסו כל ספר ישן אשר נפל בידם מבלי שאול פי איש.

כל גאוני ישראל בדור ההוא אף כי ראו את הזהר הנרפס בכל זאת איש לא שם לב אליו, הגאון הגדול המבקר החרוץ רש"ל לא זכר את שם הזהר, כמו כל הגדולים הרבים באירופא ותוגרמה. והמדפיס אשר חשב להרויח כסף מהדפסת הזהר, כלם לא הדפיסו רק מזה הנדפס במנטובה, ואין אחד מהם אשר מצא כ"י אחר זולתו. האם לא אות נאמן הוא כי שקר ענה רי"ד כי נמצאו כ"י הזהר לאלפים, ומתי נכחדו כלם מן הארץ?

"הפסק" הארוך כאורך הגלות. איננו פסק בדברי הלכה, או רשיון מה שאסרו אחרים, רק "ויכוח" נגד המכתשים אשר לא יאמינו בספר הזהר ומחברו הקדמון, אשר לפי הנראה ברור מדברי המתנצל הזה. כבר ידע את המתנגדים הרשעים אשר לא באפס יד ינצחם, כי אמנם די היה לקרוא בספר "בחינת הדת" להגאון הפלוסוף המהלל ר' אליהו דילמודיגו להכריע אלה מתנצלים כמהו בכח ההגיון לבד. והמתנגדים בלי ספק רבו על המתנצלים לא לבד במספרם אבל עוד יותר בחכמתם. והמתנצל הזה שכח דבר קטן אחד, כי לוא האמין העם באמת, כי ר' שמעון בן יוחאי הוא מחבר ס' הזהר, הלא לא כבוד גדול היה לו כי יבוא אדם בינוני, יהודי קטן בעיר קטנה באיטליה לתת רשיון להדפיס את ספרו של ר' שמעון בן יוחאי הסכמת זכוב נגד השנהב?

כי אמנם גם נער קטן יבין זאת. כי כל מחבר ספר הלא כל

מגמתו הוא לזכות את הקוראים אשר יקראו בספרו. ואין אדם מחבר ספר בכ"י ויסתירהו מעין איש או אנשים, כי למה יעמול חנם לכתוב ספר? ועל ר' שמעון בן יוחאי היה לזכות אלף וחמש מאות שנה, עד אשר ירחם עליו איזה מלמד דרדקי במנטובה ויתן לו הרשיון להדפיס את ספרו. ואם יתכן הדבר בעיני כל פתי מאמין, כי ר' שמעון בן יוחאי חשב לזכות את כל העגלונים והשפחות כי יהיו למקובלים, ולאשר על כן כתב את ספרו בזארגאן ארמי אשר אז דברו כלם בשפה ההיא, למקובלים אשר לא ידעו כמעט עד מה בתורה הכתובה והמסורה, ואם יתכן דבר פלא כזה, אבל בשום אופן לא יתכן כי ר' שמעון בן יוחאי יתן חומר רב לכמרי הנוצרים לברוא את האליל ישו הנוצרי הגם על זה יתנצלו המטורפים כי הרשב"י ראה ברוח הקדש את הנצרות, וינבא אליה, כאשר נבא על מלחמת מחמד שתהיה אחרי שנות מאות? ומתנצלים כאלה יוכלו באמת למצוא סעד לסכלותם. כי על כן לקטו הנוצרים באמת את החומר משדה הזהר, ועל כן קדוש הוא בעיני הכמרים, עד כי המיסיאן מצאה לטוב לה להרים על נס המון הכלים אשר מצאו בעוואנגעליום של המקובלים ויחברו מזה ספר מיוחד בשם "וויכטיגע שטעלן פון זהר"?

ואם ישאלני סתם מקשן, האמנם תאמין כי ר' משה דליאון ור"י דלאטיש שניהם היו נוצרים ברוחם? הגה תשובתי ערוכה כבר, כי מעולם לא קבלתי עלי את הערובה להתנצל בעד המקובלים בכלל ושני אלה בפרט. ילך נא השואל המקשן לשאול את פיהם, ובאופן היותר טוב. יתכן להתנצל בעד זה האחרון, כי לא קרא את כל הספר בעיון. ולשואל יתנצל הפתי המאמין כי ידי זרים חלו בו בספר הזהר אשר עשו בו זיופים רבים. אבל זה המדפיס הראשון ראה כבר את הזיופים, ומדוע לא השתדל לטהר את הספר מכל הזיופים הנוצרים? מלבד אשר כל קורא באיזה ספר בכ"י יוכל להכיר כרגע, בין המקור והזיוף החדש אשר הוסיף המזויף. ונקל היה לדעת אם נמצא הכ"י ביד איזה כומר נוצרי או מומד יהודי, ואיזה דרך בא הכ"י ליד המדפיס. אף כי מאד נאמנו דברי חז"ל, "כי אין שומה מרגיש". ועל כן לא הרגישו כל המקובלים מאז עד היום, את הנצרות האלילית בספר הקדוש להם. אות הוא, עד

כמה מוגיעה חכמתם "בחכמת האמת" עד כי לא ידעו להבדיל בין הקבלה מהנצרות, ובורים אמללים כאלה לא יבשו להתפאר עוד ליודעי חכמת האמת אשר לא ידעה אף האשמדאי עצמו. ומאד צר לי על המון הפתאים אשר בלי ספק נמצא בהם גם אנשים תמימים וישרים. רק חסרי לב ודעת להבין בין אור השמש לאור עץ רקבון. מכל טענות הר"י דלאטיש, והקדמות המדפוסים נראה ברור, כי רק יד המסחר היתה באמצע, כי כלם קוו להרויח כסף רב מההדפסה וחתנו של בעל "הפסק" היה אחד השותפים בהדפסה זאת. ולא לחנם מהר מדפוסים אחר דקרימונה להדפוס את הזהר בעת אחת בשנה ההיא כי כלם קוו להתעשר מזה. (ראה ההקדמה בתוצאה הראשונה).

ואלה דברי "הפסק" כמו שנדפס בתוצאה ראשונה :

פסק הגאון והחכם הכולל הנעלה כמהר"ר יצחק דלמאש יצו :

וארץ רעשה אף שמים וינועו אמות הספים מקול הקורא ואומר שאין טוב להוציא הדברים הסתומים והחתומים אל הפרסום ולפרוץ גדר הראשונים אשר גמום באוצרותיה ובית נכאתם לא ראו אור מימים קדמונים, תדע שבימי התנאים אשר היה לבבם כפתחו של אולם והיו כמלאכים בקשו להעלים סתרי תורה, ועל כן שנו חכמים ז"ל ברוך שבחר בהם ובמשנתם. אין דורשים בעריות בשלשה ולא במעשה בראשית בשני' ולא במרכבה ביחיד אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו. ואיך יעזו אדם מצחו להדפיסו ולפזר הספרים בכל פאות, ראה מה שכתב הר"ם במו"ל שהמבאר דברים בספר הוי כאלו דרשם לאלפים מבני אדם. וא"כ מאחר שקדמוני' אחזו שער והשער סגרו והדלת נעלו יראו מגשת אליו כי קרן עור פניו ושמה על זה רמו משל להט חרב המתהפכת לשמור מהכנס בגן שהג"ע רמו לחכמה זו כאמרם ז"ל במשל ארבעה נכנסו לפרדס ואיככה תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות, על זאת ישומו שמים ויתגעשו כי חרה לו. ואם לא תסתפק מן המשנה, ראה כמה מאמרים יזהירו לא בלבד על הפרסום אלא אפילו העיון בו בינו לבין עצמו,

כאמרם ז"ל במופלא ממך אל תדרוש אין לך עסק בנסתרות במה שהורשית התבונן, א"כ אתה צוית לבלתי נוגע בקצה הנסתרות ולא הורשית לדבר בנפלאות ולתבונן בגדולות כי גבהו מאד מאד. ועוד שהרוצה לטול את השם בדברים אלה יבוא ויטול מפי סופרים ולא מפי ספרים פה אל פה ידבר בו כי דברים שבע"פ אי אתה רשאי לאמרם בכתב ואם התירו במשנה ובתלמוד ופסק מפני קיום המצות הצריכות משו' עת לעשות לה', אבל לא התירו בס"ת שאינם צריכי' ויכול האדם להפטר מהם כמו שנראה מהא דאמרין דאמר ליה ר' יוחנן לר' אליעזר תא ואגמך מ"מ א"ל אכתי לא קשאי כדקא נח נפשי' דר' יוחנן א"ל ר' אסי תא אנמך מ"מ אמר אי זכאי גמירנא מר' יוחנן רבך. הרי שהיה ר' אליעזר דוחה בשתי ידיים ידיעת מ"מ ואם היה דבר צריך לא היה נפטר מהם ר' אליעזר, ומאחר שאינם צריכים שמא לא נתנו לכתב, וכן משמע לשון אין מוסרים ס"ת אלא למי שלבו דואג בקרבו חכם הרשים ונבון לחש, ואז מוסרי' לו ראשי פרקי' כי המסירה היא בע"פ כמו משה קבל תורה מסיני, ואם נאמר שהותרו לכתב היינו דוקא במשל וחדה כמו שנכתבו באגדות התלמוד ובמדרשים ולא ספי' כמו שבאו בזהר הלא תראה שרשב"י כתבם במערה והניחם שם כדי שלא יתגלו, תשמע גדולה מזו שאמר רשב"י עצמו בעון גלוי רזי התורה, וזה לשונו הביאו הריקאנאטי ז"ל בפרשת כי תשא וז"ל, ווי להווא מגלה רזין דמאן דמגלה רזין כאלו אכתיש תיקונא דלעילא דאתקן למיכנש רזין ולא יפקון לבר וכו', עד וכתוב אל תתן את פיד לחטיא את בשרך ולית עלמא מתקיימא אלא ברזא וכי במיצי דעלמא אצטריך רזא, במלין רזין דרזייא דעתיק דעתיקייא דלא אתנגליין אפילו למלאכין עלאין לא כ"ש, ע"כ. ואחר שכן הוא שהם מחויבים ההעלם וההסתר כמו שמעיד עליהם שמם הנקראים סתרי תורה הן בעון הוללו פרסום ס"ת המבקשים להדפיסו ועתידין ליתן את הדין. כל אלה דברי המשנה, ואלה הדברים אשר דבר ותוכחות מלין אשר חבר מבהילים הרעיונים ירתיחו הנפשות כסיר יסירו הלבבות מחמדתם יניאו התשוקה יכבו האש הבווערת בקרב האנשים. על כן העיר ה' את רוחי ומלתו שם על לשוני לתקן המעוות והדורים לישר להשיב אמרים נכוחים

דברים המתישבים על הלב לנחם לאבלי ציון הלז אשר הציב המקשה והסותר סתרי תורה לבל יתגלו, ואשיב לו על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון.

ועתה סגלת ה' ממלאכת כהנים וגוי קדש, מה לכם תדכאו נפשכם התיצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם היום הזה בהגלות לכם סתרי תורה אז תפקחנה עיניכם והייתם כמלאכי מרום יודעים טוב, אשריכם שתזכו לשכון כבוד בארצכם לא עת האסף מקנה העורו והסכלות ההעדרי המשול תמשול בנו לעולמי עד תאות קנין מדומה הלנצה תאכד מפינו אמונה ונכרתה מלשוננו, הן הלעולמים יזנח ד' הן קרבה שנת השבע שנת השמטה ומתי נעשה לביתנו, ומתי יתקיים בנו כי מלאה הארץ דעה את ה' אם לא עכשיו אימתי באלף השביעי דחריב עלמא, כי הנה עבר כמעט השליש מהשישי ועדין נפשנו תבוס נפת תאמר מר למתוק מקוץ בלחם הקלוקל לחם אבירים לחם שמלאכי השרת מונים בו ואהבת לעשות המצות, מצות אנשים מלומדה הלכתא בלא טעמא ולמה ברא ה' תורה תבלין ואם ארוחה עוברת ארוחת ירק סעודה קמנה לשעתה תמתיקנה לחכך ולא יאכל תפל לגויתך ק"ו בנו של ק"ו לנפשך הנעימה עורה והקיצה משנתך, עד מתי עצל תשכב אל תתרשל בדברים עתיקים ואם כסן עתיק יומיא עד כען עת לכל הפיץ אל תבטח על שקר ואל תשען על משענת קנה רצוץ כי אשיבך מלין ואת כל טענותיך אכחישן אחת לאחת.

הנה המשנה ראשונה ליכא לפלוני דבהדיא התירה במעשה בראשית ביחיד בין חכם למבין מדעתו בין לא דהא בשנים קתני ודייקינא בשנים הוא דאין דורשים הא ביחיד שרי. וכי תימא ביחיד וחכם ומבין מדעתו וא"כ מה בין מעשה בראשית למעשה מרכבה האי נמי ביחיד ומבין מדעתו שרי אלא ודאי במעשה בראשית ביחיד ואפילו אין חכם ואין מבין במרכבה עד שיהיה חכם ומבין וכ"ש בינו לבין עצמו והמאמרי' כגון במופלגא ממך אל תדרוש והדומים לו לא באו לחלוק על סתם מתניתין, ושמע והבן פי' זה המאמר ולא יקשה כלל ועקר דאדרבה משם ראייה שיש להתבונן בס"ת ולמען תשיג ותבין המאמר השגה אמיתית, אקשה עליו קושיא אחת והיא זאת אם היתה כונת המאמר לאסור ההתעסקות

בנסתרות וההתבוננות בם ויהיה פי' במה שהורשית התבונן על התורה כפשוטה בענין באור מעשה המצות ודקדוקיהם כפשוטיהם כמו ששערו המקשים מזה על המעיינים בס"ת ובסודותיה יקשה מאד הלשון איך יאמר במה שהורשית שישים למוד התורה רשות והוא חובה באמת על כל חיובי המצות דכתיב ולמדתם אותם את בניכם ודרשינן ולמדתם אתם, אלא ודאי הלמוד אשר הוא רשות ולא חובה הוא העיון בסודות התורה ובפנימיה כמו שהביא המקשה ראה מאכתי לא קשאי שהיה דוחה מללמוד, וא"כ המאמר נראה כסותר דבריו דרישיה לאו סיפיה וסיפיה לאו רישיה דאמר רישא אין לך עסק בנסתרות, וסיפיה אמר במה שהורשית התבונן. ולהתיר זאת הקושיא אודיעך שאין סתירה במאמר כי הכונה להזהיר בדרך העיון בס"ת כי מאחר שסודות התורה הם החקירה בידיעת אמתת הכורא יתברך הנודע מצד פעולותיו ולהשכיל במה שהאיר מכבודו בחדוש העולם, והוא העיון בעשר ספירות אלא שאין לנו עסק בספירה העליונה כ"ע כמו שתמצא בתקונים בתקון כ"ב ז"ל, כתר עליון דא איהו שלימו דחמשיין שערי בינה ודא איהו דלא אתיהיב למשה ועליה אתמר נתיב לא ידעו עיט ועליה אמרו חז"ל במופלא ממך אל תדרוש כו' בגין דאיהו מקור דלית ליה סוף ובמקורא דלית ליה סוף מאן יכיל לאשנא ולאשכחא ליה סיפא, ע"כ. וב"ש במה שלמעלה מזה והוא עלת העלות הנקרא אין סוף במ"ש אין לך עסק בנסתרות הרצון בו בכ"ע ובא"ס, אבל העיון בשאר ספירות שהורשינו צוננו בעל המאמר להתבונן בהם וזהו המכוון בפסוק מנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו ונו' לעשות את כל דברי התורה הזאת פי' הפסוק שיש לנו בידיעתנו ובחקירתנו האנושית שלשה מיני חכמות וידיעות, האחד אסור מכל וכל והיא ההשכלה באין סוף ובעלת העלות כ"ע והם הנסתרות ואמר הנסתרות בלשון רבים כי הא"ס והכתב ב' מדות, ועוד כי החקירו' בזה רבות מהן עלת העלו' ומה היה עושה לפני' קודם בריאת עולם ולמה לא בראו קודם ומה לאחר כמו שבארו ז"ל אסור זה במקום אחר. המין השני הנגלות והם העיון במה שנגלה ממנו והנאצל מהאור הקדמון הצח והמוצהצח לנו ולבנינו עד עולם, כלומר עד ועד בכלל עולם רמו לכל הגנין שבזה הותרה רצועת ההתבוננות וההשכלה. והג' לעשות

את כל דברי התורה הזאת וזהו העיון בשמירת המצות וידיעת מעשיהם שהם דברי תורה כפשוט' הרי לך מבואר מה שהעסק בו לא לנו כי אם לה' אלקינו כי ידעם בידיעתו עצמו ומה לנו בו חלק נחלה בעיון ובהשקפת שכל. ואם תבאר הנסתרות על הספירות כלם ועל ס"ת בכלל לא יהיה זה פגם בכונתנו אנחנו המתירים ההתכוננות במ כי לא בא לאסור אבל רצה לומר שבהיות השגות המשכילים מתחלפות כמו שנרמזו זה בהגבלה במעמד הר סיני הנבחר כי היה כל אחד רשאי לעלות עד הגבול המוגבל לו ולהשיג מזה המעמד הנבואיי עד המקום ההוא. כן הענין במעיין בסתרי תורה שהזהירו בעל זה המאמר לשער עצמו והשגתו עד מקום שידו מגעת כי עד הגבול ההוא הורשה להכנס מכאן ואילך בנסתרות לו שאין שכלו משיגם אין לו עסק במ ועצה טובה קמ"ל פן יפרץ במ ונפגע ומת כבן זומא וכבן עזאי, אבל לאסור אין לומר דוראי מאן דקים ליה בנפשיה דלא ליוזק כר' עקיבא שנכנס בשלום ויצא בשלום פשיטא דיישר כחו. וא"ת ומי לנו בדורנו כר' עקיבא אשיבך כדברך כן הוא שעדין לא פרתה הגפן לא הבשילו אשכולותיה להכנס פנימה כמוהו מ"מ הגפנים נתנו ריח ואור צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון דמאן דגמר השתא מצלח יראה סימן יפה בתלמודו דשעתא סליקת ליה זמן השמים יסייעוהו. הרי שכוונתי לך יישוב מאמר במופלא ממך אל תדרוש וממנו תבין לכל הדומים לו. ועל המענה שאמרת כי הם דברים שבע"פ שלא נתנו לכתב אשיבך אם כן מה ראו על ככה אלה לכתבם ר שמעון ב"י שכתב הזהר והתקונים ואין לומר שכתבם והניחם במערה שלא יצאו משם עולמית ויהיו בחשכה לעולם ועד למה יגע ברוח ועמלו לריק. ועוד מי התיר לר' עקיבא לכתוב ספר יצירה וקראוהו משנה שהיתה שומה בפיהם בקבלה מאברהם אבינו ע"ה, ובא הרמב"ן לגאון הנודע בשערים מהללו וחבר עליו פי' ארוך למען ספוד הטאת על הטאת כדברידך, ור' נחוניא בן הקנה שכתב ספר הבהיר ופרקי היכלות של ר' ישמעאל אפשר כל אלה ביין שנו פקו פליחה, ולמה נכתבו מאלה האלפים ולרבבות וגם הזהר ימצא ממנו הרבה מאד בכתב יד ומה בין כתיבה להדפסה אפשר שלא השאיר ה' בישראל אלה איש חלוצי צבא להלחם במלחמתה של תורה כל

הברכים אשר לא כרעו לבעל הממון והממון הסכל וכל הפה אשר לא נשק וחשק בהבלי עולם להם יפולו ספרי הדפוס בגורל אשר לא יעברו האלף ואם ההדפסה אסורה למה האחרונים התירו להדפיס הריקאנאט"י פעמים בויניצאה וספר המוסר בתורגמה וספר מקור חיים שהם יותר קשים לדבריד מהזהר כי הם מגלים סתריו ובהם נבעו מצפוניו אלא ודאי לא חשו לדבר זה ומעשה רב, וכשם שהותרה תורה שבע"פ להכתב בענין המצות הותרה נמי בענין ס"ת, אלא שבימי חכמי המשנה והגמ' והמדרשים התירו לדרוש ברבים המצות ללמד לבני יהודה המעשה בהן, ולא התירו לדרוש ברבים ס"ת, אבל למסור לראויים החכמה אין מוחה, ורבי אליעזר לא היה נרתע לאחוריו אלא מפני ששער מוגו והשגתו שהיה בימי רתיחת הבחרות כנראה מלשון אכתי לא קשאו ולא לדחייה. תדע שהיה מצטער על פטיר' רבו מפני שלא זכה לדעת זאת, ודוק מלשונו דקאמר אי זכינא הרי שקרא זה זכות ואולי לכבוד רבו אמר כן ומ"מ לא נמנע בסוף לדעתם.

גם אין טענה מלשון מסירה שלא תפול בדבר הנתן מיד ליד כי קנין מסירה הוא כן ולא דברים בפה, וכן אותיו' נקנות במסירה וזה פשוט. ועוד יש תשובה אחרת וכוללת גם על שאר הטענות ועל הראשונות והאחרונות מספקת והיא שספר הזהר נתחבר ונכתב בדורו של רשב"י שהסכימו בו מן השמים כי היה ראוי לכך וגלגלו זכות ע"י, ועל ידי חבריו הזכאים כדי שבסוף הימים בדורו של משיח נקרכת הישועה בזכות זה יגאלו ישראל, וכמו שבמצרים היה צריך לזכות ישראל בדם פסח וברם מילה כדי להוציאם מאותו הגלות, והיה די במצות כי לא היה הזמן רק זמן תורה, כלומר שהגיע העת לפרסמה כן כדי להוציא ישראל מהגלות הזה צריך שיזכו בידיעת הנסתר כי כל הנביאים לא נבאו לימות המשיח אלא על זה ואל יהיה זה בעיניך פלא, וצא וחשוב כי הזמן ענין אלדי לא תושג אמתתו כי אם למי שבראו, וכמו שברא עצמים מתחלפים זה נכבד מזה כן גזרה חכמתו שתתגלה יפעת מאורו פעם ותתעלם פעם ותהיה האמת מכהקת בעולם השפל כשמש בתקופת תמוז, ולפעמים תהיה האמת נעדרת או תהיה בעלטה ובאפלה אין רואה ולא שיהיה העכוב מצדו חלילה שאין כילות אצל המשפיע

אבל מצד המקבלי' שאין הדור האוי והגון לכך והקש על התורה
 הקדושה כי הזמן נחלק עליה כמו שאמרו ז"ל שני אלפים תהו
 שני אלפים תורה שני אלפים ימות המשיח, כי הב' אלפים הראשונים
 לא היו ראויים לתורה ובאותו הזמן היתה התורה גנוזה בבית גזזיו
 חתומה באוצרותיו כמוסה עמו ולא זכו בה רק יחידי סגולה כאבות
 והשבטים, ואחר נתפרסמה במעמד ששים רבוא בהר סיני, כן
 סתרי תורה היו עד הנה סתומים לא נודעו כי אם לבני עליה
 והנם מעטים לפי שלא בא זמנם להתפרסם, ועל כן לא היו נביאים
 כי אם אחד מעיר ושנים ממשפחה, אבל בשני אלפים של ימות
 המשיח עם היות שבעונותינו עברו מה שעברו תתפרסם זאת החכמה
 ותתגלה לכל הלא תראה רש"י ז"ל בפ' שיר השירים בדוגמא
 מפסוק ישקני מנשיקות פיהו ז"ל ומובטחים מאתו להופיע עוד
 עליהם לבאר להם סוד טעמיה ומסתר צפונותיה ומחלים פניו לקיים
 דברו, וזהו ישקני מנשיקות פיהו וכל שכן עתה שקרובת הישועה
 להגלות. הלא תראה התעוררות המופלג כי נגע בלב כל איש ואיש
 מיושבני הארץ לבקשו בדמים יקרים ולהעתיקו בניגיעה רבה ובהוצאה
 לא מעט, זה סימן מובהק כי באו ימי פקודה עת הזמיר הגיע
 דלזמיר אניש כי ליוזל באורח' סודות התורה לקיים ובלכתך בדרך,
 וקול התור תורי זהב עם נקודת הכסף נשמע בארצינו, כי לפי
 דברי הזהר זכות למוד ספר והוא המלאך הגואל זו"ל וכמ' בני
 נשא לתתא יתפרנסון מהאי חבור' דילך כד אתגלייא לתתא כדרא
 בתראה בסוף יומיא ובגיניה וקראתם דרור בארץ וגו'. ובמקום
 אחר ז"ל, אמר ליה אליהו לר' שמעון ר' ר' כמה זכאה אנת דמהאי
 חבורא דילך יתפרנסון כמה עלאי עד דאתגלייא לתתאי בסוף יומיא
 ובגיניה וזבתם איש אל אחוזתו ואיש אל משפחתו תשובו וכו'.
 הרי לך מבואר שזכות העיון בספר הזהר מספיק להשיב שבותנו
 ולהעביר גלותנו, ועליו אמרו זכו אחישנה כי בעבורו יהיו ישראל
 נגאלין ויקרא דרור בארץ שיהיו כל בני העולם בני חורין בשלוח
 שאין כמוה. ובמקום אחר יבשר הזהר שכדור שעתיד המשיח להתגלות
 בו יותן הרשות להתגלו' ספרו וחבורו זו"ל בפתיה' גדולה בתקוני'
 והמשכילי' יזהירו וגו' והמשכילי' אילון ר"ש וחכרייא. יזהירו כד
 אתכנשן למעבד האי חבור' רשות' אתיהיב לון ולאליהו עמהון כו'

עד לגלגלה לון רוזין טמירן דלא אתיהיב רשות לגלגלה לון עד דייתי דרא דמלכא משיחא וכו' ואל תגמגם לומר שאין רשות לגלותם עד אחר ביאת המשיח שזה שקר ומעות גדול דייקא כמו דקאמר עד דייתי דרא דמלכא משיחא ולא קאמר עד דייתי מלכא משיחא וכל זה פשוט. ולמען תדע שזה החבור מן השמים הסכימו עליו לך בפתיחה הקטנה מן התיקוני' ותמצא שם בלשון זה והמשכילי' יזהירו כוזה הרקיע וגו' אלין אינון ר' שמעון ב"י וחברייא ר' אבא ור' יוסי ור' חייא ור' אלעזר ושאר חברייא דאזדהרו זהיר לעילא כוזה הרקיע מאי כוזה אלא כד עבדו האי חבורא אסתכמו עליה לעילא וקראו ליה ספר הזהר. ומצדקי הרבים כדון, יהון נפישין ככבים לעולם ועד דלא אחשיד נהורא דילהון לעלם ולעלמי עלמין. בההוא זמנא דאתחבר האי חבור' רשותא אתיהיב לאליהו לאסכמא עמהון ביה ולכל מארי מתיבתא דלעילא ותתא וכל היילין דמלאכין עלאין ונשמתינ עלאין למהוי עמהון באסכמותא ורעותא וכו' ע"כ. ואל תפול עליך אימתה ופחד בגדול זרוע תפארתי ועוצם קדשתי דמלין לצד עילאה ימלל פן תהרום ותקצי' ונמצאת מאבד עולמך בשעה אחת ותהיה זריז נפסד אל תחוש ואל תירא כי ה' יהיה בכסלך ושמר רגלך מלכד כי מצוה גוררת מצוה ואפילו אם תטעה אין שגגתך עולה זדון שתרד מפני זה שאולה ושתיירש גיהנם ותאבד דרך החיים, אדרבה צדקה תחשב לך ותראה אלדים בציון ובירושלים של מעלה ותזכה לקבל פני שכינה ולמען לא אתלבש במלבוש נכרי ולא אתעטף בטלית שאינה שלי, אשלחך בהקדמת ספר מנחת יהודה חייט בפי' המערכת שם תראה ראיותיו על זה וגם התר הכתיבה והגלוי בחכמת ס"ת ובקבלה ואם לא יפסיק לך עד אחד לך נא ראה הקדמת המחבר ספר תולעת יעקב וספר המוסד ור' ברכיאל זלה"ה בחבור אשר התחיל ואם לא הפסיק הזמן בידו להשלימו בהקדמה קראה ל"ב אד"ם כל אלו הגאונים יורוך יאמרו לך קושט אמרי אמת ראה ועשה כתבנית' אל תשט מדרכיהם ויהי אלדים עמך. פיסארו שנת יריע אף יצריח וגו' לפ"ק ר"ה אייר.

אלה דברי העבד העברי אשר בחבלי עוני נכשל ותש הצעיר יצחק דלמא"ש.

מטענותיו של בעל הפסק, הננו רואים ברור, כי לא שוטה, רק סוחר ערום היה. ידע צדיק זה נפש בהמתו, כי לכל פתי מאמין קיבה חזקה אשר תוכל לעכל אף מסמרות ברזל, ומטענות איש דעת, בעל הגיון ישר אינן מאכל תאוה לחיד הסכל, ועל כן לא פחד להביא ראיות על אמתת הזהר מדברי הזהר עצמו. הגנב מעיד על עצמו כי איש ישר הוא. ולא יחוש אם ישחקו עליו נערים, כי בחר לו שיחות נשים זקנות להתנצלות הזיופים הבולטים בהיותו בטוח, כי הפתי לא יזורר ולא יתגרד בנבחתו לשמוע מוסר הבלים כאלה. ועוד ירוממוהו בקהל עם כצדיק תמים מקובל אלהי היודע רזי עולם כשותפו של ר' שמעון בן יוחאי. ובדרכו זה הלכו כל המקובלים אחריו עד היום הזה. ולפי הנראה, סבירא ליה כהאי תנא "מוטב שאהיה שוטה כל ימי, רק תנו לי בצפיחית...".

ס' הזהר נדפס שלשים פעמים משנת שי"ח עד היום, וכלם מצאו בו חפץ להרויח כסף רב, עד כי בימינו ולעיננו לא חשך מדפים אחד ברוסיא לשלם מנה יפה שוחר להצענזאר, כי יתן לו הרשיון להדפיס את הזהר נגד חקי הצענזוריא. כאשר כתבתי מזה כבר במקום אחר. (היינו דאמרי רבנן, בתר גנבי גניב....)

— ד —

מדוע נכתב ס' הזהר בארמית?

כבר הוכחתי (להלאה) ברור כשמש בצהרים כי בימי חז"ל לא נכתב שום ספר בדברי תורה. והדבר הזה לבד יוכיח זיפו של הזהר. הנה השפה הארמית אשר בה נכתב הספר תוכיח שנית זיוף הספר אשר בדא ר' משה דליאון, כי אמנם, לוא כתב רשב"י איזה ספר בכלל, ומה גם ספר בסודות התורה, סודות שלא נתנו לגלות לאזן כל עמי הארץ, או הלא לא יכל רשב"י לכתוב ספר כזה בשפת ההמון, בזארגאן, אשר כל היהודים דברו בה, רוב העם הלא לא הבין עברית, והאות הנאמן, הלא הוא תרגום אונקלוס, אשר צוו חז"ל לקרוא שנים מקרא ואחד תרגום. ולוא גם כתב

בעברית, אשר רוב העם לא הבין, גם אז לא יתכן היה להסתיר סוד, למצער מבין יודעי ספר. אבל לא לגלות סודות בזארגאן, ולא לתת מקום למבקר לץ לעשות שחוק במחבר כזה, כי לא ידע לכתוב עברית. כמו המטיפים באמעריקא-הכותבים בזארגאן דרשותיהם הבל, ומהם אשר באמת קצרה ידם לכתוב עברית, אבל באמעריקא ישנם בתי דפוס, וכל מחבר יוכל להדפיס אלפי עקזעם-פלארים מדרשותיו לשם, ביוזעם. אך לא בימי הרשב"י, שלא היו עוד כל דפוס בתבל ועל המחבר אשר הפץ להפיץ את ספרו בין המון העם, עליו היה לשכור למצער עשרה או עשרים סופרים כמושך שנים רבות, והסופרים יעשו כל אחד מהם פתשגן אחת (קאפייע) וכל זה למה? רק למען גלות סודות האלהות והמרכבה לאזן כל העגלונים, תופרי נעלים וכל מיני בורים. נגד הכלל כי כבוד אלהים הסתר דבר. והרשב"י, הרעוואלוציאנער, הפאטריאט אשר העמיד את נפשו בסכנה גדולה מחמת הרומאים, ואשר בעינו ראה את הקץ הנורא אשר קרה לרבו הגדול רבי עקיבא, ראש עשרה הרוני מלכות. ולכו יתנהו עוד לעשות מעשה נערות לכתוב בזארגאן סודות המרכבה, סודות אשר לו נודעו לאיש, אף לחכמי התלמוד עצמם. ואין לנו כל זכר ממי למד את הסודות האלה, ומי היה הראשון אשר לו גלה אלהים כל סודות כסא הכבוד, סודות אשר חז"ל עצמם העידו, כי כל הנביאים ראו דרך אספקלריא שאינה מאירה, וחכמי התלמוד הלא גם נביאים לא היו. וכל סודות המקובלים אשר ברו להם. וכתבו את הבליהם על ספר, כמו שמצאו כתוב מפרש בלות השנה דפוס ווילנא, כמו בעיניהם ראו את הכתר העליון והתחתון, דניצוצות והאורות, ואם אינה מזייף ייחס לרשב"י חבור ספר כזה בארמית. הנה לא הוסיף לו כל כבוד או גדולה. אך השפיל עוד את כבודו לייחס לו דברי הבליים אין חקר, אף כי אמת הוא, כי בתור ספר דרשות, לא רע הוא מספרי דרוש אחרים, אם רק נרחיק ממנו את ההבלים והשקרים ודעות נוצריות, המתאימות עם העוואנגליום, (כאשר ימצא הקורא הלאה, אשר הנוצרים העתיקו להם מאמרים שלמים מספר הזהר) ולוא גם היה ספר טוב ונעים מראשו ועד סופו, אם רק שמד ונצרות התגנבו

בו, הלא טמא נקרא לספר כזה (* חז"ל אמרו לשרוף אף ס"ת שכתבו מין. אף אם לא ערב בו דברי מינות. ועל הפתאים המאמינים אין להתפלא, כי על כן המה פתאים ומי ידרוש דברים של טעם מפי סכל? אבל על ד' משה דליאון אין להתפלא מדוע כתב את הזחר בארמית, אחרי אשר כוונתו היתה לזיוף ספר על שם איש גדול בין חכמי התלמוד. ולוא כתב אותו עברית, אז הלא קשה היה לתת אמונה אף בלב פתאים כי מי יאמין לו, כי רשב"י יגלה סודות נוראים, רזין דרזין אשר לא ידע אף אלהים בשמים, בעברית אשר יבינו כלם, תחת אשר הארמית כבר לא היתה עוד זארגאן עברי בספרד, אשר כל היהודים דברו ספרדית, והארמית הבינו רק יחידי סגולה, ויחידי סגולה אלה, הלא לא האמינו באמת בכל הזיוף הזה בכל ימי חיי דליאון, והאות, כי תיכף אחרי מותו באו לחקור את הדבר מפי האלמנה, ואמנם מצאו כי הוא מזויף ביד ר"מ דליאון עצמו. כאשר העידה אשתו אף נשבעה, כי בעלה המנוח היה המחבר.

ר' משה דליאון היה סופר עני, ומלאכתו היתה העתקת ספרים, בעד כל עשיר אשר דרש ממנו להעתיק למענו איזה ספר כתב יד. ובהיותו איש יודע תורה, חבר בעצמו את הספר למען יהיה לו למקור מחיה, לעשות ממנו איזה העתקות למכירה. אפס כי לא גדל שמו בין גדולי הדור, ובדעתו, כי ספר הגיל, והוא עצמו המחבר, לא ימצא עליו קונים הרבה. על כן התחכם לתת עליו שם איש גדול בישראל, ופתאים מאמינים הלא לא חסרו אף בין העם החכם והנבון, פתאים אשר יכלו להאמין כי לפני אלף ושלוש מאות שנה, בשבת הרשב"י בתוך המערה, בחול, (לא בפועל ממש, רק באגדת חז"ל) ושם בתוך החול כתב ספר זארגאני מלא סודות אלהים אשר לא ידעו אף הנביאים. וד' הצליח את ר"מ דליאון למצוא את הספר הנ"ל בארץ ישראל, בתוך המערה אשר בה ישב הרשב"י, ואיש לא בא אל המערה במשך אלף ושלוש מאות שנה, אף כי לא נודע, כי הלך ר"מ דליאון לארץ ישראל. ואולי באה המערה אליו ותבקש ממנו לקחת את הספר הנסתר עד אז מעיני כל חי. ולא פלא הוא

(* במאמרי "המשומדים בישראל" בספרי "צלם בהיכל" (סט). לואיס תרפ"ו) שם הזכרתי את המקרה עם המומר רפפורט, וס' הזהר.

על הפתאים לפני שש מאות שנה, אחרי אשר גם בימינו, הימים הנאורים, ר"ל גם בימינו נמצאים בינינו פתאים במספר עוד יותר גדול מאז. וס' מזויף זה נמכר לאלפים ולרבבות וסכלים גדולים ונוראים יקראו עוד לספר זה בשם "זהר הקדוש" ופתאים אלה לא יבשו להאמין עוד כי גם אברהם אבינו היה מחבר ספרים, גם המלאך רזיאל עשה מסחר בסודות, כמו הבעש"ט ור"ח ויטאל, שבתי צבי וחבריהם. ועל פי הפתאים המאמינים יצא העגל הזה ויהי להם לאליל, ומה נאמן הפתגם "כי אם סכל אחד השליך אבן אל תוך הים, לא יעלוהו אף שבעה חכמים מחוכמים, והסכל הנתן במרומים לא יורידוהו אף צבאות השמים כי כן דבר המלך החכם.

— ה —

הקבלה היא אלילית.

תורת ישראל בנתינתה מהר סיני בשנת ב' אלפים תמ"ח עד היום הזה, היתה, והנה גם עתה טהורה מכל הבלי אמונות הגוים. התורה צותה לנו כמה פעמים "לא תפנו אל האובות והידעונים". לא תעוננו ולא תנחשו, כי לא נחש ביעקב, ולא קסם בישראל, תרפים, מכשפים, מלחשים, משביעי רוחות ושרים, מקובלים בעלי שמות, בעלי קמעות, אוהזי עינים, וכל מיני הבליים אשר עלינו התורה, עד כי גם האמונות אשר צוו לנו חז"ל להאמין, הנה לא נאמרו מפרש בתורה. ואם יקיים איש את כל התרי"ג מצות, מבלי כל אמונה, הנה הוא צדיק גמור. אחרי אשר בכל מצות עשה ולא תעשה אין אף מצוה אחת אודות אמונה, וחותר הנביאים מלאכי מסיים את ספרו כדברים האלה: זכרו תורת משה עבדי אשר צויתיו בחורב, חקים ומשפטים לא אותות ולא מופתים, התורה צותה "תמים תהיה עם ד' אלקיך, לא תנסו את ה' לא תעוננו ולא תנחשו. וכל האמונות בהבלי שוא נחלת הגוים הנה, ולישראל אין חלק בהן. והרמאים או הנוכלים אשר הוסיפו לנו אמונות זרות על אף התורה אשר צותה, "לא תוסיפו ולא תגרעו".

ונוכלים אשר עשו להם מין מסחר באמונה ודת התערבו בנו, מבלי
 אשר הרגיש העם כי הוליכוהו שולל בתעלוליהם. לא הרגישו כי
 חללו טהרת קדושת התורה והדת, בערבם בה פסולת אשר הביאו
 מאשפות זרים, תורת משה והנביאים עד ימי חז"ל, לא ידעו אף את
 המבטא "קבלה", וחכמי התלמוד השתמשו במלה זאת רק על ענין
 המקובל באומה. מסורה קדומה בעל פה, כמו הלכה למשה מסיני,
 או מנהג עתיק אשר היה נהוג באומה, הנביאים וחז"ל לא ידעו
 מה היא כתר עליון, עשר ספירות, זעיר אנפין, סוד הצמצום, זיווג
 דלעילא ולתתא, וכל המון מבטאי המיטהאלאגניע נחלת עובדי
 אילים, אשר נתנו משקל ומדה לראש אילים, עבי גבו ונחרת אפן.
 סוד הצמצום יחסו הנוצרים לישו הנוצרי, אשר צמצם את אלהותו
 ויתלבש בגוף אדם. נתן את נפשו למיתים, למען הראות את אלהותו
 בקומו מן המיתים, גבורות כאלה הראו יופיטער והערקולוס אילי
 הקדמונים, והנוצרים שנו באולתם, וייחסו כזאת גם לישו אילים,
 והמקובלים נבנו אבני חן אלה וישימו בבליהם. ואת הקבלה חצו
 לשנים, לקבלה עיונית ומעשית. העיונית לבטלנים בעלי מוחות
 הקים ממולאים בתבן להרקייע שחקים בין ערפלי תהו. מקום ריק
 מהגיון ושכל האדם, ואת הקבלה המעשית עשו למסחר, ללחשים,
 קמעות, השבעת שדים ומלאכים, רוחות וקליפות אשר בדאו
 בשגעונותיהם, וסוחרים כאלה הכריזו על נפשם כי אנשי מופת
 המה, ובכחם להפוך סדרי בראשית ומהלך הטבע. ועל יסוד זה
 בראו להם רוחות טמאים אשר גם בכחם, נגד רוח הקדש, לעשות
 נפלאות גם המה, וריב עולם ברו בין רוח הטומאה והקדושה, כמו
 היו שני עינים ממשים, ואחרי אשר המקובל המטורף הוא איש
 קדוש, על כן ישתמש רק ברוח הקדש על ידי צנורות מיוחדים
 אשר משכו מתחת לכסא הכבוד, ובידם, ורק בידם המפתח אל
 הצנור הקדוש על ידי צרופי שמות (של הכפרים בפולין) ר"ת, סופי
 תיבות, גמטריאות, וכדומה. ובהוללות מאחזי עינים החל המון העם
 להאמין, ואת הנבלים השארלאטאנים חשבו לקדושים, עד כי
 הגיע אמונות הכל עד הפתח בתי הרפוא לישראל. ומדפיסים בורים
 ערכו כל מיני שוא ותפל גם בספורי תפלות ישראל, ולא ידעו ולא
 הבינו כי משחיתים המה קדושת התפלה ועמה טהרת הדת, הנה כי כן

התגנבו בקשות ותפלות למלאכים סוכנים וסרסרים להאדון הגדול, אדון כל היצורים, משרתים נושאי תפלות ישראל בחצנם, נושאי סבל, שקים מלאים חטאות בני ישראל. קטגורים, פראקורארים, סנגורים, מליצי יושר, אדוואקאטים להניא ראש אלהי ישראל בפלפולי הבל ודקדוקי עניות למען שכך חמתו מעל עמו בית ישראל. בקשות "יהי רצון" לפני התקיעות בר"ה. אחרי התקיעות כוונות הבל לכון בתפלות הכתובות בשפה צחה וברורה. כוונות שלא עלו מעולם על דעת מחברי התפלות אנשי כנסת הגדולה. המדפיסים הכורים הוסיפו וגרעו ככל העולה על רוח שגוענם. המדפיסים, הם המה אשר ברו להם אף שמות נוסחאות התפלה. למשל, כלנו יודעים, כי מעולם לא עלה, ולא יוכל לעלות על דעת איש צעיר לימים, כמו ר' יצחק אשכנזי, אשר באו לצפת ללמוד דבר מה מפי גדולי התורה אשר ישבו בה, ופתאום ישתגע לחדש נוסח תפלה חדש למרות עיני גדולי ישראל ונגד הנוסח המקובל באומה, לחדש נוסח תפלה חדש בלי כל סבה נכונה, מבלי להראות מגרעות הנוסח המקובל, מבלי לדעת כל כללי הדקדוק, ומבלי היות בקי בכל חדרי התורה הכתובה והמסורה, ולוא עלה שגוען כזה על לבו, הן גרשוהו בלי ספק מן העיר כמוחרם ומלכד אשר לא נשאר ממנו כל ספר בכתב יד, ולוא כתב דבר מה, הלא עשיר היה, ונקל היה לו להדפיס את חידושיו, תחת אשר באמת לא נשאר ממנו אף עלה אחד בכ"י באיזה אוצר ספרים בתבל, וכל כ"י הרבים בקבלה כלם כתובים בידי ר' חיים ויטאל ותלמידיו הנודעים לשמצה. וגם אני בעצמי מכרתי המון כ"י רח"ו לאוצר ספרי האוניווערזיטאט הקאלומבי בניוירק (בשנת תרנ"ב) ובכל זאת פתאום יצא העגל "נוסח ארזי", והחסידים אחזו באזונו, ויהי להם לנוסח חדש למען יפרשו מן הצבור, ולמען הראות כי פרצו גדר בכרם ישראל.

אין איש יודע, מי חבר, ומי בדא, נוסח ספרד של חסידו פולין. ולמה מאסו בנוסח ארזי. אבל אני מצאתי את החידה, כי שני הוללים היו מחברי הנוסח הספרדי (לא גולי ספרד רק הלומי יין בכרדיטשוב) שני קדושי החסידים יעקב קאפיל, ושבתי מראשקוב, היו הראשונים אשר הדפיסו סדורי תפלה בנוסח משונה אשר בדאו להם, אף שחתו שפת התפלות, מבלי דעת את השפה העברית.

יעקב קאפיל הדפים סדור תפלה *) עם כוונות וצירופי שמות כמעט על כל מלה, עד כי יתבלבל המתפלל בו, ואם יכון איש את כל הכוונות, הנה לא יספיק לו היום לגמור תפלתו, מלבד החוצפה והסכלות מאנשים קטני ארץ. אנשים בלי תורה, בלי חכמה, אנשים אשר איש לא ידע את שמם. מלבד איזה חסידים סרוחי טבולים. אנשים אשר משכמם ומעלה לא גבהו מנמלה. חוצפה העוברת כל גבול, עד כי גם חוצפת הרעפארמים באשכנז כלא היא נגדה, שם באשכנז, למצער, לא שנו את נוסח התפלה בלי אספת רבניהם כמה פעמים. ובין הנאספים הלא היו גם אנשים גדולים וידועים, ופה באיזה פנה נדחה בפולין כמה נמלה קטנה לשנות נוסח התפלה הנהוג אצל רוב היהודים בתבל ויקראוהו בשם "נוסח ספרד" בעוד אשר לא ידעו ואולי לא שמעו מעולם אף את שם הארץ ההיא, ספרד מחוץ לעיר טאלנא. וכן היה הדבר עם שינוי נוסח אר"י, ר' יצחק אשכנזי לא כתב מאומה בהיותו במצרים. וממצרים לא שמענו אף את שמו, ורק בבואו לצפת וישב שם זמן קצר עד יום מותו (בן ל"ג) וגם מצפת לא נשמע ולא נראה כל ספר או מאמר אשר יצא מעטו. ואין כל כ"י ממנו בכל אוצרות הספרים בתבל. מלבד המון כ"י ונדפסים אשר השאיר אחריו ה' רח"ו, אשר ייחס דברים רבים להאר"י אשר לפי דבריו שמע ממנו הכל אשר ימרוס דברים רבים להאר"י אשר לפי דבריו שמע ממנו הכל בעל פה. אבל גם רח"ו לא כתב בשום מקום כי האר"י אמר לשנות את נוסח התפלה, לעיני גדולי ישראל בעיר ההיא, אשר כלא נחשב בעיניהם איש צעיר לימים אשר לא הצטיין עוד במאומה, לא בתורה ולא בחכמה. ואיש לא שם לב אליו, ולולא רח"ו אז היה שמו מכוסה בצעיף ערפל עד עולם. אף לא נודע אצל מי למד בצפת, ומת היה תכן למודו? קבלה! מין למוד מוזר לישראל. למוד לא ידע משה דבנו והנביאים, למוד לא נשמע בין החיים בימי אנשי כנסת הגדולה והסנהדרין, מין למוד בדוי אשר אין כל זכר לו בימי חז"ל, רבנן סבוראי והנאונים עד שנת שי"ח לאלה הששי, היא שנת הדפסת הוהר ראשונה, למוד אשר גם הנאונים עד ימינו אלה

(*) סדור תפלה אחר, של קדוש החסידים שבתי מראשקוב נדפס ראשונה.

יביטו עליו כעל ספחת לבית ישראל, ואין אחד מהגאונים הנודעים לשם אשר שם לב אל הקבלה* ולמוד כזה בראשית צמיחת הקבלה, רק ט"ו שנה אחרי הדפסת הזהר לא יכל לתת עמרת חכם על ראש איש אשר בלה איזה שנים על למוד זה בלי לימודי התורה הכתובה והמסורה ומאד יתכן כי גם הצעיר ר' יצחק אשכנזי היה איש תם וישר אשר מבלי היות גדול בתורה נפתח לבו אחרי הזהר, ויחשוב בתוכו כי על ידי הלמוד המוזר הזה יביא את משיח צדקנו רוכב על החמור, כרעהו, כרעהו הפתי יוסף פולא ריינא. או ר"ש מולכו. ואין כל יסוד בעולם אף לחשוב לו לחטאה, כי

(* איזה אנשים שאלוני, ומה תענה על הגר"א מווילנא? ועל זה אענה בקצרה, ובהחלט גמור. כי פי' הגר"א על הרעיו מהימנא הוא זיוף פשוט בידי אחד החסידים, למען הראות לעיני פתאים מאמינים, כי גם מאור עיניני גאון ישראל זה היה מאמין בקבלה ככל קדוש החסידים. ואני מאהבתי הגדולה לגאון עזנו אשר בו ישראל יתפאר, ואשר לא קם כמהו מימי הרמב"ם והראב"ע, אספתי את כל ספריו הנדפסים, אף גם התוצאות השונות מדפוסים שונים. והעמקתי חקר בכל פירושו, ולא מצאתי בהם כל זכר לידיעת הקבלה, ובמשך שתי שנים היו בידי כ"י כתובים ביד קדשן, הכתבים היו בידי לערבון אשר לויתי כסף להאיש אשר פדה את הכ"י מידי מדפיסי ראם בוויילנא. וכ"י הגאון יכיר כל איש אשר ראה אותם רק פעם אחת, אותיות קטנות עגולות, יפות, במדה אחת ובקו ישר, גם כ"י אחרים ממנו ראו עיני וספר כ"י רעיו מהימנא בכתב ידו אין בעולם. ובכל ספריו לא זכר אף את שמו. וספר זה איננו האחד המזויף אשר זייפו בשמו. ומזויף אחר הדפים גם סדור תפלה להגר"א בירושלם. ועוד סדור תפלה אחר על שמו נדפס ג"כ בירושלם, האחד הוא מזויף בהחלט. והשני ג"כ לא היה בכ"י בתור סדור תפלה מיוחד, רק המביאו לדפוס לקט מתוך ספריו ענינים שונים ויעשה ממנו סדור תפלה חדש טוב לביזנעם ומזויף ס' רעיו מהימנא מצא לטוב לו לייחס להגר"א דברים כאלה "כי לא כל מה שמיוחס להאר"י איננו ממנו", הגר"א לא כתב פירוש על הזהר.

ברעתו היה לשנות נוסח התפלה, מבלי כל סבה ומבלי הרעת להראות איזה מגרעות מצא בנוסח הישן. ומבלי לגלות און גדולי ישראל בצפת את מחשבתו, וגם רח"ו עצמו לא נסה להדפיס סדור נוסח אר"י. ובתולדות האר"י וספורי נפלאותיו אשר כתב רח"ו עצמו בכתב ידו, לא הזכיר מאומה אודות שינוי נוסח התפלה. הנה כי בן כל הענין הזה הוא חידה בעיני כל דורש אמת לדעת את המקור האמתי מאיזה מעין נרפש יצאו שני הנוסחאות המוזרים האלה. נוסח אר"י ונוסח ספרד, ואחרי אשר מצדיקי החסידות והקבלה בימינו, שלשה המיסיאנערים ברוסיא הבאים על שכרם, לא אבו לגלות את המסכה השחורה מעל פני העלטה. הנני לגלות להם מה שלא ידעו או לא אבו לדעת, מפחד פן יבולע למסחרם.

— 1 —

סוד התפלה וסוד הטבילה.

על שני עמודי תבן עומדת הנצרות האלילי, על הטבילה ועל התפלה. הנצרות אשר אין לה כל דת, חק ומשפט, נשענה בלה רק על האמונה בישו הנוצרי ומופתיו, והעוואנגעליום מצוה וחוזר ומזהיר ביחוס על התפלה. וראשית כל לטבול טרם בוא איש בכרית הנצרות, כמו שעשה ישו עצמו בבואו לטבול בירדן ע"י יוחנן המטביל. אשר על כן, אם יבוא איש נודע לאדוק באמונתו, לא יקבלוהו הכמרים לנוצרי גמור כל עוד אשר לא יובא במים, ואני בטוח כי גם הד"ר יוסף קלוזנער עצמו לא יקובל לחברתם כל עוד אשר לא יזו עליו מי נדה. ולכל נוצרי אדוק אין כל חוב ללמוד ופרטי אמונתו, ועל כן הנני רואים באמת, כי לא לכד ההמון, אבל גם כל חכמיהם וסופריהם אינם יודעים מה היא דתם, וישו הנוצרי בעוואנגעליום אומר מפרש "שאו את עלי כי קל הוא" והקאטולים אסרו את הקריאה בעוואנגעליום, ומה גם בתורת היהודים, וכן אסור היה גם ברוסיא למכור ספרי דתם בכתבי סוחרים ספרים, ואסרו להדפיסם בלי רשיון מיוחד מאת הסינאד. ובעד היהודים

לא יכלה הצענזוריא הכללית לתת רשיון להרפסת סדר תפלה או תנ"ך, כי לתכלית זאת היה "צענזוריא קדושה" מיוחדת לספרי קודש. רועי האמונה הנוצרית פחדו מפני כתבי הקדש כמפני בקרת זעומה נגד האמונה, אשר רק ביד כהניה תמצא, כי על כן היתה הנצרות לממלכת כהנים. ולכל העם אין חלק בדתו ואמונתו, ולא עליו לדעת עד מה.

תורת ישראל לא נוסדה על האמונה. דת היא! חק ומשפט. ובין כל תרי"ג מצות אין אף מצוה אחת לאמונה. ובין י"ג העקרים אשר מנה הרמב"ם אין זכר לתפלה, וחז"ל הקילו בעניני תפלה, עד כי אמרו על המאריך בתפלתו, מניחין חיי עולם ועוסקים בחיי שעה. ורב אמי ורב אשי הוו מצלי חדא יומא בירחי. ומתם רק פעם בשנה. והתנא באבות אומר "אל תעש תפלתך קבע", ר"ל בעת ובשעה ידועה ובמדה ובמשקל, רק רחמים ותחנונים, לפי הזמן והמקום. וכן חשבו חז"ל כי התפלה היא עבודה ישבלב, תחת אשר התורה היא עבודת הראש, וגם עבודת הגוף, ומה נאמן הפתגם העתיק, כי היהדות החיה היא בבית המדרש, והמתה בבית התפלה. כי על כן כל הנצרות האלילית נשענה רק על התפלה, והרעפארמים בבני ישראל באשכנז ואמעריקא המחקים את הנצרות לכל פרטיה, גם המה עזבו תורה, וכל יהדותם תלויה בשערה, על בית התפלה, וזה הוא החוט הדק האחד אשר יקשרם עוד אל היהדות.

ומה עשו המקובלים?

איזה קטני ארץ, עם לא עז בידיעת התורה אשר אמרו להתנשא, ולעלות בסלם בלי מעלות. ובקנאתם לגדולי התורה אשר לא יכלו להשיגם, אחרי אשר לזאת דרוש עמל רב, כשרונות נפלאים, סבלנות, אהבת התורה בלי גבול, כאשר הטיבו וראות חכמנו הקדמונים באמרם "אחד כי ימות באהל", ולא כל אדם זוכה למעלה כזאת, ובראות איזה גאיונים יודעי ספר מעט, כי כן הוא, אבל לא נקל להונות את כל העם, יען כל יודע תורה יוכל להראות את אי ידיעתם בתורה, ועל כן כנו את הקבלה אשר לא ידעה איש, בשם "חכמת האמת" להראות, כי כבר למדו את כל החכמות שבעולם, וימצאו את כלו שקר, הכל וריק, ועל כן בחרו באחת "חכמת האמת" מבלי אשר יוכל איש להראות כי עמי הארץ המה, סתרי תורה קראו

להבליהם תורה נסתרה, נעלמה אף מאת ארון הנביאים, חז"ל, וכל גאוני ישראל, כי מי יוכל להיות בוחן כליות לגלות תרמיתם ואי ידיעתם. ותהי ראשית מעשיהם, לעזוב את התורה הכתובה והמסורה מכל וכל. ובא האות, כי בכל מקום אשר שמו המקובלים קן להם, שם בטלו הישיבות ללמוד התלמוד מכל וכל. גם מלמדים יחידים לא נתנו לצעיריהם, כמנהג כל היהודים בכל תפוצות ישראל, ועם זה השפילו כבוד הרבנים אשר לא חפצו לדעת "חכמת האמת" בלי תורת אמת, ומהתורה הכתובה אין לדבר עוד, כי חק שמו להם, כי כל הלומד תנ"ך הוא אפיקורס. ובאופן זה נשארו ערומים, רקים מתורה שבכתב ובעל פה. ותחת גדולי התורה הקימו להם "קדושים מבטן" בורים עמי הארץ כשוטים. בהם נוכלים תועי לבב אשר התחפשו לקדושים בעשותם מעשה תעתועים לעיני העם ההולך בחשך, ויהיו לבעלי שמות, נביאים, מגידי בעלטה, בעל אותות ומופתים, והכל לא על פי התורה הנגלית, זולת התורה אשר אסרה כל הבלי הגוים. עובדי אלילים החכמים בספורי אלילים בשם "חכמי האמת". והנסיון הראה לנו, למן היום אשר קבלו שארית פליטי המומר פראנק את השם "חסידים" חדלה ידיעת התורה מכל נאות החסידים. בגאליציען, פולין, וואהלין, פאדאלסק, בעם-אראביען, רומניען, חדלו קולות אלהים מבתי הישיבות, אין לומד ואין יודע תורה; מלבד אולי על פי מקרה, כי עזב איש מבין בעל כשרונות את החסידות עם כל הבלים ויגלה למקום תורה וחכמה, והחסידים עם קדושיהם ידעו רק אחת, להשליך שקוצים על פליט כזה אשר גם מן המערכת. אף כי גם זה אמת, כי לפעמים קרה כי פליט כזה גם ממערכות ישראל, איש צעיר, אשר גדל בחשך, ולא ראה אור מימיו, ופתאום נפקחו עיניו, לא יכל נשוא את השנוי הפתאמי ויצא לתרבות רעה. ולחסידים נתן פליט כזה תואנה להראות כי מות בסיר הדעת. ובדעת חכמת התבל, חשבו גם דעת התורה, וכל חכמי התורה נחשבו בעיניהם כאנשים שלא מן הישוב. ועד כמה גדולה שנאתם לידיעת התורה. ראיתי עוד בימי חפוי בבואי לגור ביניהם, עד כי היה למשל בפני כל חסיד, לאמרו: "הליטוים מתגדרים בתורתם, אבל גם כל כלב הלא בן תורה בליטא". הנה כי כן עזבו את התורה עצמה וישתפקו "בסודות

התורה", סתרי תורה קראו לחזיונות הבל, נסתרות לא ידע גם נותן התורה עצמו. ובאין תורה נגלית חשבו נוכלים למלא חסרונם "בתפלה", כמו כל היהדות וכל התורה כלה נוסדה רק על יסוד התפלה. אך תפלה פשוטה וברורה מה היא לקדוש עם הארץ? כי על כן נחויז היה לברוא כוונות וצרופי הבל על כל מלה, אף אם המתפלל לא יבין פירוש המלות. כי אמנם לדעת פירוש המלות אף נכון, נחויז לדעת את השפה מפי כתבי הקדש. ואיך יגש המקובל לדבר טמא כזה?

מלבד התפלה, תלו המקובלים את היהדות על עמוד תבן אחד והוא ה ט ב י ל ה.

הטבילה אצל המקובלים, איננה מאת הכתובה בתורה והוראות חז"ל. במקרים ידוע כל איש יהודי הנכנס בביתו של אברהם אבינו, כבר הוא יהודי גמור, והוא בן לגוי קדוש מבלי כל טבילה. אבל לא כן היא הנצרות, וכל עוד אשר לא טבל כדת יוחנן המטבל וישו הנוצרי איננו עוד גוי גמור. אך המקובלים החמירו עוד יותר מהנוצרים המקובלים כמו מעידים על עצמם, כי טמאים המה יום יום, ועל כן צונן לטבול בכל יום בבקר קודם התפלה, ולפעמים גם באמצע התפלה, כמו בראש השנה לפני התקיעות (*). ואחרי כל אלה לא נחשב עוד לאיש טהור בטבילת הגוף, רק לכל

(* פסק דין נחמד שמעתי, את אשר פסק הרב ר' אליהו מבאב-רויסק, כי פעם אחת, בעבור קדוש החסידים ר' הלל מפאריצק דרך באברויסק, ונשאר לימי ר"ה בעיר ההיא. מתפלל בביהכנ"ס של החסידים. וקודם התקיעות דרשו החסידים, כי ילך התוקע למקוה עוד הפעם, אף כי כבר טבל קודם תפלת שחרית. והתוקע לא הפץ ללכת, ואז נגשו לר' הלל לשאול מפיו תורה. והוא ענה כי לא יוכל להורות הלכה, בעוד אשר הרב ר"א התפלל בביהכנ"ס הקרוב, וע"כ יעץ ללכת לשאול את פי הרב "מרא דאתרא", וכן עשו. וכאשר הגישו לפניו את טענותיהם, שאל הרב אם אמת הוא, כי התוקע כבר טבל קודם תפלת שחרית, והמה ענו כי אמת הוא. "אם כן הוא", ענה הרב, "חי אני, לא אדע איזה טומאה נמצאה בתפלת שחרית, הדורשת אתריה טבילה?".

חסיד נחוצה עוד טבילת הנשמה. טבילה לא במים, רק בין שרף, ולטבילה כזאת קראו בשם "תקון הנשמה". אחרי התפלה "בבתי מרוח האלה" (השטיבל) והחסידים האדוקים מחנכים גם את בניהם הצעירים להיות "זרירין" במצוה חמורה זאת. כאשר ראו ענני יותר מפעם אחת, הכל כדת הבעש"ט (בס' גאולת ישראל, הנקרא על שמו) ובספר לקוטי מוהר"ן, האומר בפירושו, כי מצוה גדולה היא שתיית הי"ש לכבוד ה'. ובאיזה ענינים אמרו המקובלים להיות קאטולים יותר מהאפיפיור, על פי חקי הנצרות הקדומה. מצוה על כל מאמין לבוא פעם אחת בשנה לרומן, ולהביא מתן להאפיפיום ביום כ' לירח ספטעמבער, שקוראים "יום הקשיטה" אשר כל קאטולי מחויב לבוא לרומי לנשק כנף מעיל האב הקדוש, ולהביא לו מתן, למצער קשיטה אחת, אבל רק פעם אחת בשנה. אבל היהדות הקאטולית דורשת מכל חסיד לבוא למעון הקדוש שלש פעמים בשנה, ולהביא מתן לא קשיטות רק שקלי כסף וזהב, והמהדרין הלכו רגלי אל הקדוש דרך רחוקה. ואני בעיני ראיתי בליבאוויטש בשנת תרכ"ג, כאשר באו מחנות מחנות, כלם רגלי, כלם כמעט יחפים, נושאים את נעליהם על שכמם, ורק בכואם אל העיר לבשו את נעליהם, ובהתלהבות גדולה וחרדת קדש התאמצו להראות את פני הקדוש, ולתת לו את השקל האחרון אשר בכיסם, בעת אשר עזבו את בני ביתם חסרי להם. והפתאים התועים חשבו להם זאת לצדקה, כי זכו "לעלות לרגל" לרומי הקטנה בפלך מאהליו, ויזכו לשפוך שירים לפני הקדוש, כהקאטולים לפני כמריהם, ועיניהם טחו מראות כי עבודת אלילים היא נחלת הנצרות העתיקה.

— ז —

האי לן

(צלם בלחות)

כמו חק עשו להם המקובלים האחרונים לעשות הכל נגד מצות

התורה, אל תפנו אל האלילים, בחוקותיהם לא תלכו, כמשפטי הגוים לא תעשו אם בדעת או בלי דעת יחקו מעשי הנוצרים, עובדי האלילים.

הנוצרים הקדישו את "האילן" ביום חגם (25 דעצעמבער), על האילן יתלו כל מיני צעצועים, תכשיטים, ידליו המון נרות, יציגוהו בתוך חדר יפה בכל בית. קדושת האילן הזה לקחו בלי ספק מעובדי האלילים בהדו המזרחית, שם נמצאה כת מיוחדת אשר תקדיש את אליה "האילן" הנטוע על ראש הר נשפע ואליו יתקבצו המון גוים לחוג את חגיהם. אילן גדול ויפה, אשר על כל צמרת, יונק וענף, וגם בצל דליותיו, רוחות, שדים ומלאכים ישכנו ועל ראשו מלמעלה ישכון האליל הגדול אשר בכחו יעשו כהניו נפלאות בשמים וארץ, בעלי שמות, כותבי קמעות, מגידי בעלטה, פותרי חלומות, מגלי נסתרות, אחוזי עינים, ועוד כאלה וכאלה כמקובלים אמתים.

כמעשי עובדי האלילים והנוצרים יעשו המקובלים בימינו ולעינינו, וכן יצרו להם גם אליל קדוש בשם "האילן" וזה מעשהו, כאשר ראיתו איזה פעמים באמשטרדם ובווראשא, ושתי פעמים היה בידי, ומכרתיו לאוצרות הספרים באירופא ואמעריקא. "האילן הקדוש" נכתב ראשונה על קלף ארוך כחמש או שש רגל ורחבו רגל או יותר מעט, ונעשה כמגילה, ומצויר עליו אילן גדול ויפה ועל כל ענף רשום שם אחד משמות המלאכותים אשר ברו המקובלים, כמו שלש ספירות, עשר ספירות, זעיר אנפין סוד הצמצום, מטטרון, סמנגלור, כוזו אין סוף, כתר עליון וכו', ואחרי אשר עבודה רבה היא לסופר לעשות ציור כזה, על כן התחכמו המדפיסים ויעשו להם פרנסה חדשה, וידפיסוהו על ניר ארוך וימכרוהו בסתר, בסוד סודות, בגנבה, כקאנטראבאנד קדוש. יניחוהו בתים מיוחד, וימכרוהו רק ליחידי סגולה המשלמים מתיר גדול לפי הערך, (אני קניתיו במחיר 2 ר"כ בווארשא) והמוכר מספר לי כי קדוש הוא מאד, ולא ימכרוהו חליצה לכל בן אדם בשר ודם רק ליחידי סגולה אשר נשמתם הצובה ממקום גבוה. ויחידי סגולה הלא רבים בינינו ת"ל אם רק שנים שלשה שקל בכיסם, ועל האילן הקדוש הזה יספרו נפלאות, ותוצאותיו מזמן

ר' שמעון בן יוחאי עצמו. ורק בני הדור הזה זכו לראותו, כמו שמבואר בזהר הקדוש, כי רק בימים האחרונים יזכו לראות נפלאות את אשר לא זכו בני הדורות הקדומים.

— ח —

חשכת הזהר.

לפני אור הבקרת.

כי הנה החשך יכסה ארץ. (ישעיה)
והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע.
(דניאל)

לא רבים המה אשר גלו ערות הזהר. מעטים אמנם, אבל טובים ארבעה גדולי חכמי ישראל נתנו בו עיניהם וישרפוהו בהבל פיהם, שרפת גוף ונשמה. ר' יהודה אריה די מודינא בספרו ארי נוחם, שד"ל בספרו "ויכוח הקבלה", יש"ר בספרו "בחינת הקבלה". וריב"ל בסוף ספרו שרשי לבנון, מלבד הפילוסוף הנודע ר' אליהו די למודיגו בספרו בחינת הדת באסיליא שפ"ט, 4. (מלבד אב"ג בספרו תולדות הקבלה והחסידות, ועוד אחרים). ששת החכמים הגדולים האלה לא לבד כי התנגדו אל הקבלה בכלל והזהר בפרט, אבל כרתו את ראש הזהר לנתחיו ויעשוהו שמיר ושית, עד כי לא נשאר בו מתום, ואיש לא שם לב לשריקות שלשה קטני ארץ אשר כתבו התנצלות בעד הזהר והקבלה. הקטן שבתלמידי חכמים, כתב ספר גדול ברחבו ובארכו לא תאר ספר לו, לספרו "בן יוחאי". הקטן שבטפשים, זה האיש אליהו ניסם במחברתו הקטנה כנגד הזכוב "אדרת אלהו" (ליורנו תרט"ו ושנית בוילנא), וזה שלישי, בעל מגן וצנה (יאהאניסבורג תרט"ו) שלשה אלה כאוב מארץ צפצפו, ואיש לא הבין מה הפעם, איך נואלו לחשוב כי ימצאו בעמי פתאים מאמינים, אשר יאמינו להם על דברתם, כי פעמים שתיים הוא שק מלא תבן? המה כתבו רק

בעד סבלים אין לב על חשבון הניר האלם הטובל הכל. ולא יכה על לחי כותב הבלים, המשחיר בדיו שחור יפי לבנת הניר הטוב. ועל חשבון זה עצמו, כמו עתה ממרחים חדשים הבאים על שכרם מידי חסידי נויארק, וכמו מארץ צמחו פתאם מתנצלים בזארגאן ועברית, מתנצלים בעד קבלה זוללה וחסידות הוללה, בספרים מיוחדים ובכתבי עתים שונים, באירופא כמו באמעריקא. והחסידות הזעומה הרימה ראש כתנין, ותפתח את לועה לבלוע את ישראל, תורתו ואמונתו הטהורה.

עוד לא שלם עון החסידות, והנה קפדה. משכילי החסידים לא ישתפקו עוד בחסידות לבד, אבל נספחו אל הכת "העברי החדש", העומד על פתח בית נצרת, ויעשו שלום בין מעוזבוז ונצרת, בין העוואנגעליום ומשבחי הבעש"ט, קלויזנער והאראדעצקי, א. כהנא, הלל צייטלין, סטעפאן ווייס, והרבי מטאלנא (ראה מ"ע השלח, המאמר "ישו הנוצרי והבעש"ט) וספרו של קלויזנער "ישו הנוצרי ותורתו" אשר החליט, כי ישו היה רבי לחסידים, ויכנהו בשם 'רב גלילי'. והאראדעצקי מתאמץ להעלות את הבעש"ט למדרגת ישו הנוצרי. וקולם נשמע באולם קארנעני בנויארק מפי סטעפאן ווייס, הקורא בכח, בית ישראל לכו ונלכה לנצרת, כי מנצרת תצא תורה לישראל, כאשר הורה לנו נביא בן מרים, היושב בירושלים ודורש באחד מחדריו האוניווערזיטאט הציוני דרשות של דופי, כי משה רבנו לא היה ולא נברא, מציאת דוד המלך הוא בדוי מלב, ורק ישו הנוצרי הוא האיש כלבבו. ואני הצעיר שבזקנים, והזקן שבצעירים, מדעתי תכונת סופרי הזמן הזה, אשר איש לא יניע יד לכתוב מחאה, אם לא יבוא על שכרו, אמרתי עת לעשות היא, להזכיר לקוראים עברית, ולהדש את ההתנגדות העתיקה, ואולי תמצא ידי להוסיף עוד על דברי החכמים אשר הזכרתי. דברי אמת אשר מקום הניחו לי להתנדר בו. שאלות ומענות אשר לא עלה עוד על לב איש לשאול ולטעון, ואען ואומר:

רב שמעון בן יוחאי לא כתב את הזהר.

(1) כל שער עמי יודע, כי אין אחד מכל חכמי התלמוד כתב איזה ספר קטן או גדול. כל נער יודע ספר יוכל להעיר, כי אסור

היה לכתוב מלבד תורה שבכתב, ואף על כן, כינו את כל דברי חז"ל בשם "תורה שבע"פ".

(2) לא מפי דברי הימים, רק מספור אנדי קטן בין אנדות חז"ל, שמענו כי ר"ש בן יוחאי ישב י"ג שנה במערה, מפני אימת המלכות, אשר הובילה לטבח את רבו הקדוש רבי עקיבא וחבריו (עשרה הרוגי מלכות) יען ר' עקיבא עמד בראש המורדים נגד עריצות קסרי רומי, הוא וכ"ד אלף תלמידיו, אנשי חיל צעירים אשר התנדבו לצאת לישע עמם לפרוק מעליהם עול רומא, וגם כסיל אדם יכל להבין, כי י"ג שנה לא יוכל איש לשבת במערה, בחול, ולאכול חרובים כל העת, לקפיץ על האילן העומד בחוץ ולקחת ממנו חרובים יבשים, והמערה איננה מקום סתר מפני שוטרי ופקידי ממשלת עריצים, ולא מקום לכתוב ספרים, בלי דיו, גויל או קלף.

(3) אם הקבלה היא סתרי תורה שאין מגלין אלא לצנועין, איך יוכל לכתוב ספר מלא סודות נוראים כאלה בשפת ההמון (וארגאן-ארמית) למען יוכל כל בור, כל קורא "הפארווערטס מנצרת" למלא כפו דיו עולם, אשר לא ידע אף ארון הנביאים, היתכן?

(4) הוזהר הוא למוד הקבלה, עד כי היה להם להמקובלים למשנה תורה, ובכן ממני למד ר' שמעון בן יוחאי את התורה הזאת, את אשר לא ידעו רבותיו וחבריו?

(5) מאין ידע ר' שמעון בן יוחאי דעות נוצריות, בעת אשר הנצרות עוד לא היתה בעולם? ואם יאמר המתעקש כי חלו בו בזהר הקדוש, ידי זרים, מיסיונרים מזויפים, אבל אפוא היו עיני ר' יצחק דלאטוש אשר התיר הדפסת הוזהר (מנטובה שי"ח) האם לא הבין מה שכתוב בו, או נתן הסכמתו, כהסכמות רבנים רבים המסכימים על ספר אשר ראו רק את השער, או קראו בו חמש שורות, רק למען יזכו לראות את שמם נדפס בראש איזה ספר.

(6) ספר כתוב בארץ ישראל, במערה נסתרה מעיני כל חי, ואיש לא ראהו במשך אלף ושלוש מאות שנה, הלא בהכרח התגולל ביד מי שיהיה, ואיש אחד חי אלף ושלוש מאות שנה עוד לא ידענו בתבל. ואם כן, בהכרח עבר הספר מיד ליד דורות רבים, ואין איש ידע או שמע דבר אודותו, ופתאם נתגלה לא בארץ ישראל, רק בספרד.

(7) אם התגולל הספר בספרד במשך כל העת עד ר' משה מדיליאון הלא היו בספרד חכמים גדולים נודעים בכל התבל אשר קדמו לרמ"ד הנ"ל, ואיש לא ראה ולא ידע ממנו וממציאותו אף רמז קל. וכמו פתאם קם ר"ש בן יוחאי מקברו והביא לו את ספרו הזהר בחצו, ויגישוהו מנחה להסופר העני ר' משה דיליאון לעשות ממנו איזה העתקה, הנמצא עוד פתי מאמין פלא גדול כזה?

— פ —

שאלה לחכמי התורה.

כל יודעי תורה בישראל יודעים את הלאו המפורש בתורה "לא תוסיפו ולא תגרעו", ועל פי הלאו הזה אמרו חז"ל כי אין נביא רשאי לחדש דבר, והנביא איננו יוצא מהכלל, עד כי צותה התורה, שלא לשמוע אל הנביא אף אם יראה אותות ומופתים. הפך התורה או הוספה על מצות התורה מלבד אשר הנביא לא היה רב או פוסק, ואם נחוצה היתה איזה שאלה או ספק בדין התורה, שאלו לשאול את פי הכהנים תורה לאמר, האצום ביום החמישי (חגי) ולא שאלו את פי הנביא. והדברים עתיקים בלי כל ספק או מחלוקת בעולם. וכן יודעים כל חכמי התורה, כי חז"ל החמירו בדברי סופרים יותר משל תורה, לבלי תת תואנה להמון העם לזלזל בכבוד התורה המסורה. ועל כן הננו מוצאים פעמים רבות, כי חז"ל הקפידו מאד על הלול דברי סופרים. אף לא השגיחו על אדם גדול מלהחרימו אם נטה מדבריהם, ור' אליעזר הגדול יוכיח, כי חבריו החרימוהו, יען לפי מחשבתם עבר על מצות עשה "אחרי רבים להטות". וכלי כל ספק בעולם לא עבר צדיק כביר זה על מצות התורה במזיד, חכם גדול כמהו אשר זכה לתואר "גדול" מה שלא זכו כל חבריו, ואשר עליו העיד רבו ר"י בן זכאי, כי אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים יכריע את כלם, ואשר זכה ליסוד ישיבה גדולה בלוד, בעת אשר כבר נוסדה הישיבה המפארה ביבנה (בערך ארבעים שנה קודם החרכו). ורק יען כי עמד על דעתו, כי כל שמועה או הלכה אשר

לא שמע מפי רבותיו. מאן לקבל בתור "הלכה למשה מסיני". ומה גם בראותו כי כל חכמי הישיבה נוטים לדעתו (כותלי בית המדרש יוכיחו) והבת קול (קול החמון) עומד לימינו, ובכל זאת לא השגיחו חבריו על כל אלה ויחרימוהו, יען עבר על דברי חבריו אשר היו הרבים (לא נודע עוד אם היו הרבים בכמות או באיכות).

עתה נפן אל ר' שמעון בן יוחאי, אשר אודותו תספר האגדה (לא סופר דברי הימים) כי ישב במערה בלי ספק מפני אימת המלכות, בהיותו תלמיד הרעואלוציאנער ר' עקיבא, ובשבתו שם במערה, בחול עד צואר, כתב ספר נגד הרין, דברים שבעל פה אי אתה רשאי לומר בכתב. את אשר לא נועז עוד אף אחד בין כל חכמי התלמוד במשך חמש מאות שנה. וכל חבריו לא דברו דבר ולא הזכירו אף ברמו. כי כתב ספר ועבר חק, ולא נסו להחרים, או אף לדבר מלה אחת נגדו, אף כי שמרו את עקביו, ויגערו בו בראותם כי יצא מן המערה, אפס אם יתעקש המתעקש, כי גם בזה אין די. הנה לפנינו חטא עוד יותר גדול, חטא המפורש בתורה "לא תוסיפו"! יען בספרו הזהר כתב דינים חדשים שלא ידעו כל חכמי התורה הכתובה והמסורה, דינים אשר לא שמע מפי רבותיו ואין להם כל זכר בתלמודנו, ומשה רבנו לא ידע מה להוסיף, עד אשר בא הרשב"י לתת לנו תורה חדשה?
עתה יענו נא המקובלים אם יש בפייהם מענה?

— י —

ר' משה דיליאן מי היה?

אבי המקובלים החדשים וראש כל משיחי שקר בישראל. בשלמי כל הרעש, אם לא ספר הזהר יציר ספיו של המזויף ר' משה הצרפתי מעיר ליאן. ומי היו כל משיחי שקר אם לא מקובלים? תורת חדשה אשר בדא ר"מ דליאן בספרו "הזהר" וכל פתי מאמין או נוכח קבלו את תורתו, וספרו הזהר היה להם לעוואנגעליום חדש למקובלים, עד אשר היה הספר המזויף הזה לצרתו של תורת משה

והנביאים, מחולל כתות שונות, מקובלים משימות שונות, כתות מאמיני משיחי שקר, קבלת רמ"ק, קבלת אר"י, קבלת רח"ו, קבלת שבת צבי, קבלת פראנק, קבלת הבעש"ט, נחמן מבראסלב, רש"י מלאדי, משפחת טשערנאבעל, קדושי רוזין, קאצק, סאדיגורא, גור טאלנא, רעזישצעוו, ראכמיסטריווקי, וכו' וכו'. כל אלה ילידי בית ר"מ דיליאון, ורמ"ד עצמו מי היה?

בימים ההם, בראשית האלף הששי, כמאתים שנה טרם נודע הדפוס בעולם. היו סופרים בכל הערים אשר העתיקו ספרי מחברים אחרים, והיה כל איש אשר מצאה ידו לשלם לסופר להעתיק למענו איזה ספר ממחבר נודע לשם, בא והביא אל הסופר את הספר אשר לוח מאת המחבר או פתשגן (קאפיע) ממנו, וישלם להסופר שכר עבודתו, באופן כי הסופרים מלאו מקום מדפים ומי לא יבין כי סופרים כאלה, ככל בעלי מלאכה היו עניים, ולפעמים יקרה, כי הסופר עשה ממנו איזה העתקות למכירתו. סופר כזה היה גם ר' משה דיליאון, עני חי על מלאכתו, מלאכת סופר ומעתיק, וכלי ספק היה גם יודע תורה דרשן לא רע. ובראותו כי ממלאכתו לא יתעשר, כתב ספר אחד בלשון ארמית, לא צחה ולא נקיה משגיאות הלשון. וייחסהו לר' שמעון בן יוחאי, על יסוד האגדה, כי ר"ש ישב במערה, והיושב במערה, בטל מכל עבודה, מה יעשה אם לא לכתוב ספר בשפת ההמון "כמענדעלי מוכר ספרים", או "שלום עליכם". ובהיות הארמית שפה לא מובנה להמון בספרד, חשב דיליאון, כי זאת היא סגולה נפלאה להגדיל כבוד הספר אשר רק יחיד סגולה יבינו את הכתוב בו. ובכן ימכרהו במחיר גדול הרבה יותר מספר אחר. אמנם לוא היה בידו באמת, איזה ספר עתיק כזה, הלא לא טפש לכו מלהבין, כי בעד כתב יד בן אלף ושלש מאות שנה, ספר כתוב ביד אחד מגדולי התנאים, כי ספר יקר כזה היה שוה רבבות כסף מחירו, כי ואז לא היה עמל להעתיקו למען יקבל שכר מלאכתו. הנני מצייר בנפשי, כי לוא מצאתי אני ספר יקר כזה בכתב יד ר' שמעון בן יוחאי, כי עתה יכלתי למכרו במחיר מיליאן שקל, ולא לבר היהודים, אבל גם הנוצרים היו משלמים פי שלשה, אחרי אשר מצאו בו דעות נוצרות לרוב, דעות מזמן קדום כזה, בספר עברי כתוב בידי אחד מגדולי חכמי התלמוד

בראשית צמיחת הנצרות. ובמות ר' משה דיליאן, ורבני העדה באו אל אלמנתו ויבקשוה למכור להם את הזהר האריגינאלי, נשבעה העניה כי מעולם לא היה כל ספר עתיק ביד בעלת המנוח, ואם יתעקש המתעקש לומר, כי לא הפצה לגלות סוד בעלה ולנבל את שמו, כי זויף ספר, הלא כבר גלתה את סודו, בהכחשתה, כי מעולם לא היה ביד בעלה כל ספר עתיק, וממילא הוא מזויף, היא גלתה סוד בעלה, מבלי דעת כי השליכה עליו שקוצים, כמזויף מנאל. כמו כן אולת היא להאמין, כי שרפה את האריגינאל, אשר יכלה לקבל בערו כסף רב. ומה בצע לה כי תשבע לשקר באזני הרבנים ועיני העדה, והיא הן לא עשתה כל און, ואת בעלה לא יוכלו להעניש עוד אחרי מותו. האם לא פלא הוא, כי במשך מאתיים שנה אחרי מות ר"מ דיליאן לא נולדו מקובלים בישראל, עד בוא ר' מנחם ריקאנטי RIKANATI אם לא נחשוב את הנוכל אברהם אבולפיא, אשר ברח מספרד לאיטליה, בכנותו את עצמו משיח ישראל. וגאון ישראל הרשב"א ז"ל רדף אותו עד חרמה, ורק קרוב להדפסת הזהר בפעם הראשונה בשנת שי"ח, במנטובה, מצאנו רק את טריוויש, אשר ערבב איזה דרשות של הכל בסדרו. ורק בהתגלות הזהר ברפוס פתאם צמחו מקובלים בארץ ישראל. וישימו בצפת קנם, עד אשר היתה לרובלת הקבלה ומרבץ לבטלנים מאז עד היום הזה. צפת ורק צפת יכלה להוליד מקובל, מטורה ומומר בר' יוסף דילה ריינה. ובהקבץ הבטלנים יחדו תחת כנפי איזה מגדולי ישראל אשר התישבו בה, השתובכו משובה נצחת, ולמקובלים האלה הלא נחוי היה כי ר' שמעון בן יוחאי יהיה קרוב להם. ויכרו לו קבר מחוי לעיר ההיא, השמש הלך מחוי לעיר ומקלו בידו, ובכ"מ אשר תקע את מטחו בארמה אמר פה ינוחו עצמות רב המנונא סבא. פה ינוח בר בר קפרא. ושם משכן רב פפא. ומבלי חשוב הרבה, כמו קרא מעל לוח השנה דפוס ראם בוויקנא, קרא בשם את כל התנאים והאמוראים, אף אלה אשר מתו בבבל. ויעשה את כל הסביבה לחצר מות בעד כל חכמי התלמוד.

צפת היתה גם בירת נוכלים ורמאים, סופרים בקמעות, השבעת שדים ורוחות, בעלי שמות, מקובלים ומקבלים, וממנה יצאה החנופה לכל הארץ על ידי ר' חיים ויטאל ותלמידו יעקב צמח (ראה מה

שכתב אודותו ר' יהודה אר"י די מודינא בחייו) ובהיות ר' חיים חצי שנה בצפת במסכת ר' יצחק אשכנזי, ואחרי מותו, שב רח"ו לעירו דמשק, ויכריזו על עצמו, כי הוא הוא משיח בן יוסף* (וּרְבִנֵי הָעֵדָה הַחֲרִימָהּ וּבְחֶרְמוֹ מֵת, וְהַרְבֵּנִים צִוּוּ לְזִרוֹק אֲבָנִים עַל קְבֻרָו, וַיַּחְרִימוּ וְאֵת סִפְרֵיו, לְכֹל יִמְצְאוּ בְּכֹל בֵּית אִישׁ יְהוּדִי, רַבִּים מִסִּפְרֵיו בְּכ"י עֲצֻמוֹ הָיוּ בְיָדֵי, וְנִמְצְאוּ עִתָּהּ בְּאוֹצֵר סִפְרֵי הָאוֹנוֹלוֹגִיִּטְאֵט הַקְּאָלֹמְבִי בְּנוֹיֶאָרֶק וְכֹל הַחֲפֵץ יוֹכֵל לְרְאוֹתָם. וְאֲנִי רְאִיתִי אֵת הַמַּחְבֵּר "שִׁבְחֵי ר' חַיִּים וְיִטְאֵל" כְּתוּבָה בְּיַד רַח"ו עֲצֻמוֹ, וְכֹל הַחֲפֵץ יוֹכֵל לְרְאוֹתָהּ בְּאוֹצֵר הַבִּאֲדֵלִיאֲנִי בְּאוֹקְסֶפְאָרְד.

חרם רבני דמשק, כבר נודע לנו, ובבוא איש לדמשק, יוכל לשמוע זאת מפי כל יודע ספר. ולי ספרו שם, (תרס"ט) כי במשך מאה שנה ידעו כלם מקום קברו, וכל עובר עליו זרק עליו אבן או אבנים, עד כי היה לגל אבנים גדול.

זמן לא רב אחרי מות רח"ו, מצאה הקבלה קן ליה בבית נוכח אחר בסמירנא, נוכח צעיר יודע תורה, תלמיד של הגאון ר' יוסף אישקפה, שבתו צבי שמו, אשר התריד את היהדות בכל התבל כמעט, והוא הנחילה לנוכל שלישי, פראנק, ופראנק מסרה לחסידי פולין וקדושיהם עד היום הזה.

עֵתָּה נֶשׁוּב עוֹד הַפֶּעַם אֶל סֵפֶר הַזֶּה.

כל ביבליאגראף בתבל, יהודי או נוצרי יוכל להעיד, כי בכל אוצרות ספרים בכל העולם כלו, לא נמצא אף ספר אחד בין רבנות ספרים כתבי יד. על קלף או גויל, ספר בן אלף ושלש מאות שנה, כ"י יקרים, מזהבים עם ציורים נפלאים נשמרו בוואטיקאן ובחצרות מלכי ארץ, וכל איש יוכל לראותם בכריטיש מוזעאום, ואין אחד בהם נשמר זמן רב כזה אף בחצרות המלכים. והיהודים הגולים אשר

(* כל תקות ישראל היא, משיח בן דוד, כן הבטיח לנו חזוי יה ואחריהם גם חכמי התלמוד, משיח אחר אין לנו, כמו שאין לנו אלוה אחר, והנוכל אשר ברא את המשיח השני, היה נוצרי, אשר קראו לו מאמיניו בשם "משיח" CHRIST והוא בן יוסף. ומרים אשתו, ועליו יספר העוואנגעליום כי נהרג, וע"כ ברא גם על משיח בן יוסף כי יהרג.

נעו ונדרו מגוי אל גוי לא יכלו לשמור ספר עתיק כזה, אשר בלי ספק עבר דרך ידים רבות במשך הזמן, ואיש לא האהו ולא ידע אף רמז ממנו.

"חכמת האמת" קראו להם להקבלה. ואיזה חכמה אינה אמת, כי אם איננה אמת, הלא היא איננה חכמה, והשקר הלא שקר שמו ולא חכמה, ואיזה דרך עברה חכמה לא מחכמה, חכמה לא נודעה לאיש, למיזם ברוא אלהים אדם על הארץ, עד בואה אל המערה אשר בה ישב ר' שמעון בן יוחאי ערום בחול, ואף לא בחול, רק בספור אנדי. ומדוע מנע אלהים את טובו מגדולי ישראל אשר קדמוהו, ואלה ראשי נשיאי ישראל, רבן גמליאל, הלל, ר' שמעון בן שטח, ר' יהושע בן פרחיא נשיאי הסנהדרין ולמעלה מהם כל נביאי ישראל, כל חזוי יה עד משה רבנו ועד בכלל? והחכם מכל אדם, אשר ידע לדבר אף על העצים והאבנים ההוא לא ידע חכמה נפלאה כזאת? ואם כן איך העיד עליו הכתוב "ויחכם מכל האדם"? חכמה הנודעה עתה אף לחצי בורים? אין זאת, יען לא חכמה היא. רק חזון משמרי הבלי שוא המדברים על אל אלים הבלים ורעות רוח, חזיונות תהו, נגד רוח ישראל ודת קדש.

האם לא פלא הוא, כי במשך מאתים וחמשים שנה ממות ר' משה די ליאון עד הדפסת הזהר, לא נודע הזהר בישראל. ומקובלים לא נראו בכל גבול ישראל במשך כל העת הארוכה הזאת ומפי כל גדולי ישראל, בספרד, צרפת, אמליה ואשכנז. איש לא זכר את הספר הזה. איש לא ידע, כי נמצאה "חכמת הקבלה". איש כמעט לא נשא עליו תואר "מקובל". איש לא ידע, כי על ידי קבלה מעשית נוכל לגרש שדים ורוחות ולאסוף פרעושים. בוא רח"ו, ויתלה את עצמו על אילן לא גדול (*). ר' יצחק אשכנזי, איש צעיר לא נודע בישראל, ובין חכמי דורו לא התחשבו עמו, רק רח"ו עשה אותו

(* כבר רמז הגר"א ז"ל, כי לא כל הנאמר בשם האר"י הוא אמת, ולא הכל יצא מפיו, אף כי הגר"א עצמו לא ראה כתבי האר"י, כאשר לא ראה אותם איש בתבל, מלבד רח"ו בחלומו, כי באמת אין כל כ"י בעולם הנכתב ביד ר' יצחק אשכנזי. וכל קבלת האר"י נעשתה במכונת רח"ו בדמשק, אחרי שבתו כחצי שנה בצפת.

למקובל, עושה נפלאות בכל רגע, אותות ומופתים, אשר לא עשה אף ארון הנביאים.

במסעותי בכל קצוי תבל לחפש ספרים כ"י וחפצים עתיקים הנוגעים לישראל. הפשתי בנרות, למצוא ספר הזהר מכתב יד עתיק, ולא מצאתיו. ולא נמצא עוד היום בכל אוצרות כ"י בתבל, אף אחד, למצער בן ארבע מאות שנה, ואיה הוא הכ"י אשר ממנו הדפים ר' יצחק דלאטיש בשנת שי"ח? האם לא יתכן לעשות זיוף חדש על השבון הזיוף העתיק? כי אמנם לפי הנראה היתה הדפסת ספר זה למסחר יקר, כי עוד בשנה ההיא נדפס עוד הפעם בעיר קרימונא הקרובה למנטובה. ואחרי הדפסת "התקונים" נפלו כל המדפיסים על המציאה הזאת, וידפיסוהו במקומות רבים. וכן היה כאשר נפל ספר "זהר חדש" מן השמים, התנפלו עליו המדפיסים באיטליה, האלאנד, תורנגמה, רוסיא ופולין, ולמסחר, הן גם המדפיס כנען הוא. ומאד ראוי ונכון היה הדבר, כי חוקרי קדמוניות ישראל יפנו בחקירתם למנטובה ומי יודע אם לא ימצאו שמה איזה ר"מ דיליאן שני או ר' שמעון בן יוחאי שלישי. אני אמנם הייתי שם פעמים לבקש כ"י עתיקים במדה ידועה מצאתי דבר מה. אבל לא מצאתי עם מי לדבר בעניני ספרות. ואף גם רבם היה עם הארץ לא קטן (תרס"א תרס"ב).

במנטובה או קרימונה, הקן השני למציאת הזהר. אולי ימצאו מפתח לפתרון השאלה, איזה דרך בא הזהר מספרד לאיטליה בימים האחרונים. אחרי עבור שמונים ושלוש שנה ליסוד הדפוס העברי, ואחרי אשר כבר נדפסו ספרים אין מספר בכל מושבות בני ישראל. ואחרי אשר במשך השנים האל כבר היו בתי דפוס, בריגיו (קרי רעדויא) פיררה, בולוניא, רומי, פביא דישקו, נאפולי, ברישא, שונציונו, דימיני, פיורו (או הנכון פיזארא) וויניציא, וכו'. ובמנטובה עצמה הלא כבר היה דפוס בשנת רל"ה, ומדוע אחרו להדפיס ספר יקר כזה, ועוד יותר יפלא, אם נאמין כי אחד מגולי ספרד הביאו עמו אחרי הגירוש, הלא כבר נמצאו בתי דפוס לישראל בספרד ופורטוגאל, ואיש לא ידע להביאו לדפוס שם?

רוב גולי ספרד הלכו לתורנגמה, ומלבד אשר בקושטא ושאלונעק

כבר היו בתי דפוס משנת רס"ד. הנה אחד מהגולים יהודה דון גדליהו הביא עמו אותיות ליסאבון, ובהם הדפים שנים, שלשה ספרים. אך הזהר האמלל לא מצא לו גואלים, עד אשר יצא פתאם כאוב מארץ בעיר קטנה באיטליה.

המדפים הגדול דניאל בומבירגו אשר הקדיש שלשה מיליאן לירא רק להדפסת ספרי ישראל. ויחפש בנרות למצוא כ"י עתיקים. ויקריב אליו חכמים גדולים להגהת הש"ס בבלי, ירושלמי, אלפס, מקראות גדולות, ועוד ועוד, והוא או החכמים אשר סבבוהו לא ידעו ולא שמעו אודות מציאת כ"י הזהר באיטליה?

ר' יצחק דילאטיש אשר כתב היתר על הדפסת הזהר. מי בקש מידו היתר על ספר אשר אין איסור עליו. ואם יען כי חשבוהו לספר קדוש, אם כן, מי דרש היתר להדפסת התנ"ך? התלמוד וכל חמדת ספרת ישראל העתיקה ואם ביזנעם פשוטה היתה ליסוד חבור הזהר, מדוע יגרע חלק המדפים מהמחבר עצמו? ואנחנו הננו רואים עוד היום, כי הקבלה היתה למסחר לא רע. קבלה היא ונקבל פדיונות אמרו ועשו כל המקבלים המקובלים, ואת אשר עיני ראו לא לבד בין קדושי החסידים, בעלי השמות והקמעות ברוסיא ופולין, אף גם בטונים בהיותי שם בשנת תרס"א, הראה לי הרב ר' אבוקרו על קן המקובלים באחד מבתי המדרש בעיר ההיא, אשר שם דגרו בטלנים בורים את ביציהם, הרב החכם הנ"ל מלא שחוק פיו על ערמת קטני ארץ אלה, ויבקשני ללכת ולראות בעיני בורים, סכלים, מקובלים מקבלי נדבות מידי אפתאים חסרי לב.

כי המדפיסים בישראל לא היו — אף אינם גם היום מפונקים גדולים לבחור את הטוב מן הרע. ולא חשו להדפיס אף ספר טמא, אם רק קוו לריוח שמן. נראה מהמדפיסים דאמשטרדם אשר גנבו ושמו בספרים שונים מספרי שבתי צבי. וגם אחרי אשר המיר את דתו, הדפיסו בדפוסים שונים את הספר "חמדת הימים" בדפוסים רבים ושונים.

שאלות כאלה ועוד רבות יתכן לשאול על כל ענפי סחר הקבלה. אפס הנני חושב, כי בעד אנשים דורשי אמת ישפיקו גם השאלות אשר עוררתי בזה, ולנעווי לב תועים ומתעים, הן לא יועיל אף אם תכתוש אותם במכתש. ועל כן לא נשאר לי עתה

רק לשוב אל מה שאמרת בראשית המאמר הזה כי הזהר מלא דעות נוצריות, אשר מצאו חן מאד בעיני המיסיון, עד כי מצאה לנכון להדפיס ספר מיוחד בשם "וויכטיגע שמעלן פון זהר" ככתבו וכלשונו בזהר עם העתקה אשכנזית ווארגאן (בידי תוצאה שניה ברלין 1855) 8. והנני להעלות בחכה איוה מאמרים אשר הנוצרים החזיקו בהם בשתי ידיים.

די וויכטיגע שמעלן פון זהר.

זוהר חלק א' דף כ"ה ע"א דפוס זולצבאך:

ויברא אלהים את האדם בצלמו דא מטטרון. מאן אלהים דברא ליה? דא אלהים חיים ומלך עולם. בצלם אלהים ברא אתו דא סמאל. דמניה אלהים אחרים דאתמר ביה לא יהיה לך אלהים אחרים על פני. אם זכה ברא ליה אלהי' בצולמא דמט"מ, עבר תחות רביה, והאי איהו ויברא אלהים את האדם בצלמו בהאי דיוקנא. ואם לא זכה בצלם דסמאל תניינא מלאך המות, דאיהו תחות רשותא דקב"ה. למידן ביה בר נש בניהנם אם לאו דיהא צדיק. ובגין דא וייצר יצירה לטוב מטטרון למעבד ליה עזר דאורייתא בפקודין. והאי איהו אעשה לו עזר. ואם לא זכה יצירה לביש סמאל. דאיהו כנגדו למחטי ליה למידן ליה בניהנם ותרווייהו אזלין עם בר נש בתרין צולמין:

* *

*

זוהר (בראשית ט' ב') חלק א' דף ע"א דפוס אמסטערדם.

דף נ"ב ע"ב דפוס זולצבאך:

ומוראכם ותתכם יהיה וכו' מכאן והלאה יהא לכון דיוקנין דבני נשא. דהא בקדמיתא לא הוו דיוקנין דבני נשא. תא חזי בקדמיתא כתיב בצלם אלהים עשה את האדם וכתוב ברמות אלהים

עשה אתו, כיון דחטא אשתנו דיוקנייהו מההוא דיוקנא עלאה ואתהפכו אינון למדחל מקמי חיוון ברא. בקדמיתא כל ברין דעלמא זקפן עיינין והמאן דיוקנא קדישא עלאה וועאן ודחלין מקמי, כיון דחטו אתהפך דיוקנייהו מעיינייהון לדיוקנא אחרא, ואתהפך דבני נשא זעין ודחלין קמי שאר ברין. תא חזי כל אינון בני נשא דלא חטאן קמי מאריהון ולא עברין על פקודי אוריתא זיו דיוקנא דילהון לא אשתני מחיוון דדיוקנא עלאה. וכל ברין דעלמא זעין ודחלין קמיה. ובשעתא דבני נשא עברין על פתגמי אוריתא אתחלף דיוקנא דלהון וכלהו זעין ודחלין מקמי ברין אחרנין, בנין דאתחלף דיוקנא עלאה ואתעבר מנייהו, וכדין שלטו בהו הייות ברא דהא לא חמו בהו האי דיוקנא עלאה כדקחזי:

* *

*

זוהר חלק ג' ד' מ' ד' ד"א. דף י"ט ע"ד ד"ז:

ויפח באפיו נשמת חיים דא נשמתא קדישא דאתמשכא מאינון חיים דלעילא. ויהי האדם לנפש חיה אדם אתכליל בנפשא קדישא, מחיה עלאה דאפיקא ארעא דכתיב תוצא הארץ נפש חיה, נפש דאיהי חיה עלאה. תא חזי בכל זמנא דהאי נשמתא קדישא אתדבקת ביה בכר נש רחומה הוא דמריה, כמה נטורין נטורין ליה מכל סטרא. רשימא הוא לטב לעילא ותתא, ושכינתא קדישא שריא עליו. ובזמנא דאיהו אסטוי ארחוי, שכינתא אסתלקת מניה ונשמתא קדישא לא אתדבקת ביה, ומסטרא דחויא בישא תקיפא אתער רוחא חד דשט ואזיל בעלמא דלא שריא אלא באתר דקדושא עלאה אסתלק מתמן. וכדין אסתאב בר נש ואתפנים בבשריה בחיוו דאנפוי בכלא:

* *

*

זוהר חלק ב' דף רס"ב ב' ד"א. ובד"ו דף ק"ו ע"א:

פתח ר' שמעון ואמר והמה כאדם עברו ברית שם בגדו בי מאן יגלי עפר מעיניך אדם קדמאה, דקודשא בריך הוא פקיד לך פקידא חדא ולא יכלת לקיימא בה, בנין דאתפתית על מלין בישין דאסטוי לך ההוא חויא בישא דכתיב והנחש היה ערום,

ובגין כך אתפתית אבתריה וגרמא מיתה לגרמיה ולכל אינון תולדין
 דנפקא מנך. תא חזי דכל מאן דאתפתא אבתריה ונחית לגביה
 ברגעא חדא יתאכר לגביה:

* * *

זוהר חלק ב' דף נ"א א' ד"א. דף כ"א ע"ג ד"ו:
 לשמור דרך עץ חיים מאן דרך עץ החיים? דא היא מטרוניתא
 רבתא, ודחיא אורחא להאי אילנא וברבא, תקיף אילנא דחיי
 דכתיב הנה מטתו שלשלמה ששי' גבורים סביב לה מגבורי ישראל.
 ישראל דלעילא. כלם אחוזי חרב וכו' כד נטלא מטרוניתא כלהו
 נטלין בהדה, הה"ד ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל
 וילך מאחריהם. וכי מלאך האלהים אקרית? אמר רבי אבא אין.
 תא חזי הכי אר"ש אתקין קב"ה קמיה היכלא קדישא, היכלא
 עלאה קדישא, קרתא קדישא, קרתא עלאה, ירושלים עיר הקדש
 אקרי. מאן דעאל למלכא לא עאל אלא מההיא קרתא קדישא.
 נטיל אורחא למלכא מהכא אתתקן הה"ד זה השער לוי' צדיקים
 יבאו בו. כל שליחותא רבעי מלכא מביה מטרוניתא נפקא. וכל
 שליחותא מתתא למלכאל בו מטרונתא עייל בקדמותא ומתמן
 למלכא. אשתכח דמטרוניתא איהי שליחא דכלא מעילא לתתא
 ומתתא לעילא, ועל דא איהי שליחא מכלא, הה"ד ויסע מלאך
 האלהים ההולך לפני מחנה ישראל דלעילא. מלאך האלהים ההוא
 דכתב ביה וי' הולך לפניהם וגו' כמה דאוקמוה. וכי יקרא הוא
 דמלכא דמטרוניתא תזיל והי' תגח קרבא והיא אזלת שליחא?
 למלכא דאזדווג במטרוניתא עלאה. חמא מלכא יקירו דילא על
 כל שאר מטרוניתא דעלמא. אמר כלהו משתכחין כחיותא לקבל
 האי מטרוניתא דילי. היא סלקה על כלא. מה אעבד לה? אלא כל
 ביתא דילי יהא בידהא. אפי' מלכא כוזא מהכא כל מלין דמלכא
 מידא דמטרוניתא יתמסרין. מה עביד? אפקיד מלכא בידהא כל
 זינין דיליה, כל אינון מארי מניחי קרבא, כל אינון אבני יקירין
 דמלכא, כל גנויא דמלכא בדהא, אמר מהכא כל מאן דיצטרך
 למלא עמי לא יביל למלא עמי עד דאידיא לה למטרוניתא. כך
 הקדוש ב"ה מסגיאות חביבותא ורחימותא דיליה בכ"י אפקיד

כלא ברשותא. אמר הא כל שאר עמין ע"ז לא משתבחין כלום
לגבהא, אחת היא יונתי תמתי מה אעביד לה? אלא הא כל ביתא
דילי בידהא :

* *

*

זוהר חלק א' דף קכ"ו ע"ד ד"א. דף ע"ז ע"א ד"ו:
במה שאמר עבדו, עבדו של מקום. זקן ביתו הקרוב לעבודתו.
ומאי איהו זה מט"ט כדקאמרן דאיהו עתיד ליפות לגוף בבתי
קברי. הה"ד ויאמר אברהם אל עבדו, זה מטטרון עבדו של מקו.
זקן ביתו שהוא תחלת בריותיו של מקום. המושל בכל אשר לו
שנתן לו הקב"ה ממשלה על כל צבאותיו :

* *

*

זוהר חלק ג' דף רכ"ז א' ד"א. דף צ"א ע"ד ר"ז רעיא מהימנא:
עמודא דאמצעייתא איהו מטטרון לאשלמא לעילא, כנוונא
דתפארת. שמיה כשם רביה. בצלמו כדמותו אתברי. דאיהו כליל
כל דרגין מעילא לתתא מתחא לעילא, ואיהו אחיד באמצעייתא
הה"ד זהברית התיכון בתוך הקרשום מברית מן הקצה אל הקצה :

* *

*

זוהר ח"א דף פ"ח ב' ד"ז. דף י"א א' ד"א:
הנה יי רוכב על ע"ב ק"ל מאתן ותרין כחושבן בר, אנת
הוא בר רעיא מהימנא, עלך אתמר נשקו בר, אנת הוא רבן
דישראל, רב לתתא, רבן דמלאכי השרת, בר לעילא ברא דקב"ה,
ושכנתא חס"ד. גם לאשלמה רמ"ה. עלייהו אתמר לגבי משיח בן
יוסף גם - יהודה העביר חטאתך לא תמות בהאי גם אתכפר דוד :

* *

*

זוהר ח"ג דף צ"ג א' ד"ז. דף ר"ל ע"א ד"א:
בגין דקב"ה איהו סתים בסתרי התורה במאי אשתמודע? במצות,
דאיהו שכנתיה, דאיהו דיוקניה כנוונא דאיהו ענו שכנתיה ענוה,
איהו חסיד, ואיהו חסידא, איהו גבור ואיהו גברתא על כל אומין

דעלמא. איהו אמת ואיהי אמונה איהו נביא ואיהי נביאה, איהו צדיק ואיהי צדיקה, איהו מלך ואיהי מלכתא, איהו חכם ואיהי חכמתא, איהו מבין ואיהי תבונה דיליה, איהו כתר ואיהי עטרה דיליה עטרת תפארת. ובנין דא אוקמוהו רבנן כל מי שאין תוכו כברו אל יכנס לבית המדרש. כדיוקנא דקדוש ב"ה דאיהו תוכו ושכנתא ברא איהו תוכו מלגו ואיהי ברו מלבר. ולא אשתניאת איהי דלבר, מההוא דלגו לאשתמודעה דהיא אצילותיה. ולית אפשרותא תמן בלל דמכית ומחויז תצפנו. ובנין דאיהו ידו"ד סתים מלגו. לא יתקרא אלף בשכינתיה אדני. ובנין דא אמרו רבנן לא כשאני נכתב אני נקרא, בע"הו נכתב אני בידו"ד ונקרא באדני, אבל בע"הב נכתב בידו"ד ונקרא בידו"ה, למהוי רחמים מכל סטרא:

זוהר ח"א דף כ"ב א' ד"א. דף כ"ה ע"א ד"ז:

ויאמר אלהי נעשה אדם. סוד ו"י ליראיו גו' פתח ההוא סבא דסבין ואמר שמעון שמעון מאן הוא דאמר נעשה אדם? מאי ניהו הכא האי אלהים? אדהכי פתח ההוא סבא דסבין ולא חמה ליה. וכמה דשמע ר"ש דהוה קרי ליה שמעון ולא רבי שמעון, אמר לתברוי ודאי האי הוא קדוש ב"ה דאתמר ביה ועתיק יומין יתיב. הא כען איהו שעתא למפתח בהא רזא, דודאי הכא אית רזא דלא אתיהיב רשו לאגליא, וכען משמע דרשותא אתיהיב לאגליא. פתח ואמר למלכא דהוה ליה כמה בנינין למבני והוה ליה אומנא. והאי אומנא לא הוה עבד מדעם אלא מרשו דמלכא כד"א ואהיה אצלו אמון. מלכא ודאי איהו חכמה עילאה, ועמודא דאמצעותא מלכא לתתא. אלהים אומנא לעילא, ודא אימא עלאה, אלהים אומנא לתתא, ודא שכינתא לתתא. ואתתא לית לה רשו למעבד מדעם בלא רשו בעלה. וכל בנינין דהוה בארע אצילותא הוה. אמר אבא באמירא לגבי אמא יחא כרין וכרין. ומיד הוה כד"א ויאמר יהי אור ויהי אור. ויאמר הוא אמר לאלהים יהי אור. מארי דבנינא איהו אומר, ואומנא עביד מיד, והכי כל בנינין בארע אצילותא הוה. אמר יהי רקיע, מארות ופלא אתעבד מיד. כד מטא לעלמא דפרודא, (דאיהו עולם הנבדלים) אמר אומנא למארי בנינא נעשה

אדם בצלמנו כדמותנו. אמר מארי בניינא ודאי טוב הוא למעבר
 ליה, אבל עתיד הוא למחטי קדמך בגין דאיהו כסיל הה"ד בן חכם
 ישמח אב וכן כסיל תוגת אמו. איהי אמרה בתר דחוביה תליא
 באמא ולא באבא אנא בעינא למברי ליה בדיוקנא דילי. הה"ד
 ויברא אלהים את האדם בצלמו, ולא בעא לאשתתפא ביה אבא.
 ובזמנא דחב מה כתוב ובפשעכם שלחה אמכם. אמר מלכא לאמא
 ולא אמרית. לך דעתיד הוא למחטי. בההוא זמנא תריך ליה ותריך
 אמא. ובגין דא כתיב בן חכם ישמח אב וכן כסיל תוגת אמו.
 בן חכם דא אדם בארה אצילות וכן כסיל דא אדם דבריאה. קמו
 כלהו חברייא ואמרו רבי רבי וכי אית פרודא בין אבא לאמא,
 מסטרא דאבא איהו בארה אצילות ומסטרא דאמא בכריאה? אמר
 לון חברייא חברייא לאו הכי הוא דהא אדם דאצילות דכר ונוקבא
 הוא מסטרא דאבא ואמא, ודא איהו ויאמר אלהים יהי אור ויהי
 אור, יהי אור מסטרא דאבא ויהי אור מסטרא דאמא, ודא איהו
 אדם דו פרצופים. אבל להאי לית ביה צלם ודמות, אלא אמא עלאה
 הוה לית חד כנוי דסליק בחושבן אלהים, והאי כנוי איהו אור
 וחשך. ובגין ההוא חשך דהוה בהאי כנוי אמר אבא דעתיד למחטי
 לאדם דאצילות דאיהו אור לבוש עלאה והאי איהו אור דברא קב"ה
 ביום ראשון דגזנו לצדקייא, וההוא חשך דאתברא ביוםא קדמא
 לרשעייא כד"א ורשעים בחשך ידמו. ובגין ההוא חשך דהוא עתדי
 למחטי לההוא אור לא בעא אבא לאשתתפא ביה, ובגין דא אמר
 נעשה אדם בצלמינו ההוא אור, כדמולמינו ההוא חשך דאיהו
 לבושא לאור כגזונא דגופא דאיהו לבושא דנשמתא. הה"ד עור
 ובשר תלבישני. חרו כלהו ואמרו זכאה חולקנא דזכינא למשמע
 מלין דלא אשתמעו עד כען. פתח עור ר"ש ואמר ראו עתה כי אני
 אני הוא ואין אלהי עמדי וגו' אמר חבריא שמעו מלין עתיקין
 דבעינא לגלאה בתר דאתיהיב רשו עלאה למימר. מאי ניהו דאמר
 ראו עתה כי אני אני הוא? אלא דא הוא עלת על כל עלאין ההוא
 דאתקרי עלת העלות, עלת מאלין עלות דלא יעביר חד מאלין עלות שום
 עובדא עד דנטל רשו מההו דעליה כמה דאוקימנ' לעילא בנעשה
 אדם. נעשה ודאי על תרין אתמר דאמר דא לההוא דלעילא מניה
 נעשה, ולא עביר מדעם. אבל ההוא דאתקרי עלת על כל העלות דלית

לעילא מניה ולא לתתא שוה ליה כד"א ואל מי תדמיוני ואשוה
יאמר קדוש אמר ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי
דנטיל עצה מניה. כגוונא דההו' דאמר ויאמר אלהים נעשה אדם.
קמו כלהו חברייה ואמרו רבי הב לנא רשו למללא בהאי אתרא.
אמרו יהא לא אוקמת לעילא דעלת העלות אמר' לכתר נעשה אדם?
אמר לון שמעון הוו אודניכו מה דפומכון ממללין? והא לא אמרית
לכו השתא דאית דאתקרי עלת העלות, ולאן ההוא דאתקרי עלת
על כל עלות. דעלת על כל עלות לית ליה תנייא דנטיל עצה מניה
דאיהו יחיד קדם כלא ולית ליה שותפאה. ובגין דא אמר ראו עתה
כי אני אני הוא ואין אלהי' עמדי דנטיל עצה מניה דלא אית ליה
תניינא ולא שותפא ולא חושבנא דאית אחר בשותף, כגון דכר
ונקבא דאתמר בהון כי אחר קראתי, אבל איהו חד בלא חושבן
ולא שתוף ובגין דא אמר ואין אלהי' עמדי. קמו כלהו ואשתטחו
קמיה ואמרו זכאה בר נש דמאריה אסתכם עמיה לגלאה רזין
טמירין דלא הוו מתגליין למלאכייא. אמר לון חברי' אית לן
לאשלמא קרא דכמה רזין טמירין אית בהאי קרא אני אמית ואחיה
בספירין אחיה, מסטרא דימינא חיי ומסטרא דשמלא מותא. ואי
לא אסתכמן תרווייהו בעמודא דאמצעיתא לא אתקיים דינא, דאינון
במותב תלתא כחדא הוינא. ולזמנין אסתכמון תלתא למעבד דינא,
וייתי יד ימינא דאיהו פשוטא לקבל שבים דאיהו יהוה יו"ד ה"א
וא"ו ה"א. שכינתא אתקרי יד ימין מסטרא דחסד, יד שמאל
מסטרא דגבורה, יד יו"ד מסטרא דעמודא דאמצעיתא. כד בר
נש תב בתיובתא האי יד שאיב להי מן דינא, אבל כד דן עלת
על כל העלות אתמר ביה ואין מידי מציל. ועוד תלת זמנין אתמר
בהאי קרא אני אני, ואית בהון א' א' א' י' י' י' דאתרמיז
ביו"ד ה"א וא"ו ה"א, יו"ד ה"י וא"ו ה"א ואית בהון ג' ווין ו'
ו' ואחיה ואני ואין דאתרמיזו באלין שמהן. ועם כל דא דהאי
קרא הא אוקמוה לגבי אלהים אחרים כד"א ראו עתה כי אני
אני הוא דא קדשא ב"ה ושכינתיה דאתמר בהן אנ"י וה"ו ואין
אלהים עמדי דא כמא"ל ונח"ש. אני אמית ואחיה אני אמית
בשכינתא למאן דאיהו חייב, ואני אחיה בה למאן דאיהו זכאי, ואין
מידי מציל דא יד יו"ד, דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ואיהו כו"א

במוכס"ז כוז"ו, וכלא קשוט. אבל מה דאתמר לעילא עלת עלאה דאיהו עלת על כל העלות, והאי רוא לא אתמסר לכל חכימא ונביאה. ת"ח כמה עלות אנון סתימין, דאינן מתלבשין ואנן מורכבין בספירין ויספירין מרכבה לגבייהו דאינן טמירין ממחשבתא דבני נשא ועליהו אתמר כי גבוה מעל גבוה שומר וגו'. נהורין מצוחצחין אלן על אלן, ואלין דמקבלין אינן חשובין מאחרנין דעליהו דמקבלין מנייהו, ועלת העלות לית נהורא קיימא קמיה, דכל נהורין מתחשכין קמיה. ד"א נעשה אדם בצלמינו כדמותנו הא אוקמוה חברייא על מלאכי השרת דאינן אמרי האי קרא. אמר האי להו בתה דהוו ידעין מה דהוה ומה דעתיד למהוי ואינן הוו ידעין דעתיד להחטי מאי בעו למעבד ליה, ולא עוד אלא דעזא ועזאל הוה מקטרני עליה בזמנא דאמרה דשכינתא לקב"ה נעש' אדם, אמרו מה אדם ותדעהו, דעתיד למחטי קמך מאתתא די ליה דאיהי חשך? (דאור איהו דכורא וחשך נוקבא, שמאלא חשך דבריאה) בההוא זמנא שכינתא אמרת לון בההוא דאתון מקטרנין, אתון עתודין למנפל כדכתיב ויראו בני האלהי את בנות האד' כי טובות הנה וגו' חשקו בהון זמנו בהון ואפיל לון מקדושה דלהון. אמרו חברייא רבי ר' אדהכי עזא ועזאל לא הוו משקרין במלוליהו, דודאי בנוקבא עתיד אדם למחטו. א"ל דכי אמרת שכינת' אתון דאודמנתון לקטרני קדמי יתיר מהיל' דמרומא אי אתון היתון שפירין מאדם בעובדיכון יאות לכו לקטרנא עליה, אבל אי איהו עתיד למחטא באתתא חדא אתון בנשים סגיאיין, חבתון יתיר מבני נשא דכתיב ויראו בני אלהים את בנות האדם וגו' את בת האדם לא נאמר אלא את בנות האדם. ולא עוד אלא אם אדם חב הוא אקדים ליה תשובה לאהררא למאריה לאתקנא במה דחב? אמרו ליה חברייא אי הכי אמאי כולי האי? אמר ר' שמעון חברייא אי לא דהוי הכי דברא הקב"ה יצרא טבא ובישא דאינן אור וחשך, לא הוה זכות וחובא לאדם דבריאה, אלא דאתברי מתרווייהו ובגין כך ראה נתתי לפניך היום את החיים וגו'. אמרו ליה ועוד כולי האי אמאי? ולא הוי מתברי דלא למיחב, ולגרמא כל מה דגרים לעילא ולא הוו ליה לא עונש ולא שכר. אמר לון מן הדין הוה ליה למבריה כך, בגין דאורייתא בגיניה אתבריות דכתי' בת עונשא לרשעייא ואגרא לצדקייא. ולא הוה

אנרא לצדקייא ועונשא לרשעייא אלא בגין אדם דבריאה, ולא תהו בראה לשבת יצרה. אמרו ודאי כען שמענו מה דלא שמענו עד השתא, דודאי לא ברא קדוש ב"ה מלתא דלאו איהו צריך. ולא עוד אלא אוריתא דבריאה איהי לבושא דשכינתא, ואי אדם לא הוה עתיד למחטי הוה שכינתא בלא כסוייא כנוונא דעני, ובגין דא כל מאן דחב כאלו אפשיט לשכינתא מלבושה, והאי איהו עונש דלאדם. וכל מאן דמקיים פקודי דאוריתא כאלו הוא לביש לשכינתא בלבושהא :

* * *

זוהר ב' דף מ"ג ב' ד"א. דף י"ח ע"ג ד"ו:

יחודא דכל יומא איהו יחודא למנדע ולשוואה דעותא. יחודא דא הא אמרינן בכמה דוכתין יחודא דכל יומא איהו יחודא דקרא ירו"ד קדמאה, אלהינו, ירו"ד הא כלתו חדא וע"ד אקרי אחד. הא תלת שמחן אינון היך אינון חד? ואף על גב דקרינן אחד אינון חד? אלא בחזיונא דרוח קודשא אתידע ואינון בחיזו דעינא סתימא למנדע דתלתא אילין אחד. ודא איהו דזא דקול, דאשתמע קול דאיהו חד ואיהי תלתא גוונים, אשא ורוחא ומיא וכלתו חד ברזא דקול ולאן אינון אלא חדא. אף הכי י"י אלהינו י"י אינון חדא, תלתא גוונים דאינון חד. ודא באיהו קול דעבד בר נש ולשוואה דעותיה ביחודא דכלא מאין סוף עד סופא. דכלא בהאי קול דקא עביד בהני תלתא דאינון חד. ודא איהו יחודא דכל יומא דאתגלי ברזא דרוח קדשא. וכמה גוונים דיחודא אתערז וכלתו קשוט מן דעביד האי עביד, ומאן דעביד האי עביד, אבל האי יחודא דקא אנון מתערי מתתא ברזא דקול דאיהו חד. ברידא דמלח :

* * *

זוהר חלק ג' דף ר"ג ע"ב הפוס א"ד. ובד"ז חלק ג' דף פ"ב ע"ב: -
 חן עם לברד ישכון ביחודא בלא ערבוביא אחרא. כל יחודא שלים חכא איהו יהוה אלהינו יהוה, דהא רזא דיליה מראש צורים איהו, ואתיחד ברישא בגזעא ושבילא. יהוה דא רישא עלאה אוריא דסלקא, אלהינו דא גזעא דאתמר גזע ישי, יהוה דא שבילא דלתתא. ועל רזא דא אתיחד ביה כדקא יאות :

זוהר ח"ג דף קס"ב ע"א ד"א. דף ס"ז ד"ז:

מאן דאמר אחד יצטרך לחטפא אל"ף ולקצרא קריאה דיליה
ולא יעכב בהאי אות כלל. ומאן דעבד דא יתארכון חיו. אמר ליה
תו אמר תרין אינון וחד אשתתף בהו ואינון תלתא. וכד הוו תלתא
אינון חד. אמר לון אינון תרין שמהן דשמע ישראל דאינון יהוה
יהוה אלהינו אשתתף בהו, ואיהו חותמא דגושפנקא אמת. וכד
מתחברין כחדא אינון חד ביחודא חדא:

* * *

זוהר חלק ב' דף קס"א ע"ב ד"א. חלק ג' דף קי"א ד"ז:

שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד דא איהו יחודא חד. ברוך
שם כבוד מלכותו לעולם ועד דא יחודא אחרא ומהוי שמיה רזא
חד ורזא דא יהוה הוא האלהים. דא וכתוב כד אינון ביחודא חדא.
ואי תימא אי הכי כגוונא דכתיב יהוה אחד ושמו אחד לאו איהו
יהוה האלהים? דאי כתוב יהוה ושמו הוא אחד הוינא אמרי הכי,
לא כתיב אלא יהוה אחד ושמו אחד ואצטריך לומר כגוונא דא
יהוה הוא, האלהים הוא, ואתחזי יהוה אחד ושמו אחד, אלא כלא
חד, דכד אתאחדון תרין שמהן אלין אתעבידו חד ואתכלילן דא ברא
יהוי כלא שמא שלים ביחודא חדא. וכדין יהוה הוא האלהים דהא
כדין אתכליל כלא דא ברא ומהוי חד. ועד דאתייחדו כל חד
דא בלחודוי ודא בלחודוי לא אתכלילו דא ברא למהוי כלא חד.
כללא דכא אוריתא הכי איהו ודאי, דהא אוריתא איהו תורה
שבכתב ואיהו תורה שבעל פה. תורה שבכתב דא איהו דכתיב יהוה.
תורה דבעל פה דא הוא דכתיב האלהים ובגין דאוריתא איהו רזא
דשמא קדישא אקרי הכי תורה שבכתב ותורה דבעל פה. דא כלל
ודא פרט, כלל אצטריך לפרט ופרט אצטריך לכלל, ואתייחדו דא
ברא למהוי כלא חד ועל דא כללא דאוריתא איהו כללא דעילא
ותתא. בגין דשמא דא לעילא ושמא דא לתתא דא רזא דעלמא
עלאה ודא רזא דעלמא תתאה ועל דא כתיב אתה הראת לדעת
כי יהוה הוא האלהים דא איהו כללא דכלא ודא אצטריך בר נש
למנדע בהאי עלמא:

* * *

וזהר ח"ב דף ז' בד"א. ב'. דף נ"ג ד"ו:

רבי שמעון זקף ידוי ובכה ואמר ווי מאן דיוזמן בהאי זמנא,
 וזכאה חולקיה מאן דיוזמן וישתכח בהאי זמנא. ווי מאן דיוזמן
 בהאי זמנא בנין דכר יתו קדוש ברוך הוא לפקדא לאיילתא יסתכל
 מאן אינון דקיימין בהדה. בכל אינון דמשתכחי עמה, בכל עובדי
 דכל חד וחד ולא ישתכח זכאי דכתיב ואביט ואין עוזר. וכמה
 עקתי על עקתי לישראל. זכאה מאן דיוזמן וישתכח בהאי זמנא
 בנין דההוא דיתקיים במהימונתא זכא לההוא נהורא דחרוה דמלכא,
 ועל ההוא זמנא כתב וצרפתים כצרוף את הכסף ובחנתים כבהון
 את הזהב וגו'. לבתר דאינון עקתי מתערי על ישראל וכל עמון
 ומלכיהון יתייעטון כחדא עלייהו ומתערי כמה גזירין בישון, כלוהו
 סלקא בעיטא חדא עליהו, יתון עקתא על עקתא. בתרויתא משכחן
 קמייא. כדון יתחזי חד עמודא דאשא קאים מעילא לתתא ארבעין
 יומין וכל עמין דעלמא חמאן ליה. בהאי יומא יתער מלכא משיחא
 דנפקא מגו גנתא דעדן מההוא אתר דאתקרי קן צפור ויתער בארעא
 דגליל וההוא יומא יפוק לתמן דתרגו כל עלמא וכל בני עלמא
 מתחבאין גו מערתי וטנרי דלא יחשבון לאשתזב, ועל ההוא זמנא
 כתיב ובאו במערות צורים ובמחלות עפר מפני פחד י"י ומחדר גאוונו
 בקומו לערוץ הארץ. מפני פחד י"י דא ההוא רגיוו דכל עלמא.
 ומחדר גאוונו דא משיחא בקומו לערוץ הארץ כד יקום ויגלי בארעא
 דגילי בנין דאיהו הוא אתר קדמאה דאתחרבא בארעא קדישא.
 ובנין כך יתגלי תמן קדמאה לכל אתר ומתמן יתער קרבין לכל
 עלמא. לבתר ארבעין יומין דעמודא יקו' מארעא לשמיא לעיניהון
 דכל עלמא ומשיחא יתגלי יקו' מסטר מזרח חד ככבא מלהטא בכל
 גונון, ושבעה ככבין אחרנין דסחרן לההוא ככבא ויגיהון בהוא
 קרבא בכל סטרין תלתא זמנא בכל יומא עד שבעין יומין וכל בני
 עלמא חמאן, וההוא ככבא יגיהו בהו קרבא במיסין דנורא מלהטין
 מנצצין בכל עבר ובטש בהו עד דבלע לון בכל רמשא ורמשא
 וביומא אפיק לון ויגיהון קרבא לעיניהון דכל עלמא וכן בכל יומא
 עד שבעין יומין. לבתר שמעין יומין יתגנו ההוא ככבא ויתגנו
 משיחא עד תריסר ירחין. ויתחדר ההו' עמודא דאשא כמלקדמן
 וביה יתגנו משיחא. וההוא עמודא לא יתחזי. לבתר תריסר ירחין

יסלקון ליה למשיח בההוא עמודא לנו רקיע ותמן יקבל תוקפא ועטרא דמלכותא. וכד נחית יתחזי ההיא עמודא דאשא כמלקדמין לעיניהון דכל עלמא. ויתגלי לבתר משיח. ויתכנשון לגביה עמין סגיאין ויתער קרבין בכל עלמא. ובההוא זמנא יתער קדשא ברוך הוא גבורתיה לכל עמין דעלמא. ומלכא משיחא יתידע בכל עלמא וכל מלכין דעלמא יתערון לאחברא לאגחא קרבי ביה, וכמה עמין מפריצי יהודאין יתהפכו לאהדר' לגבייהו, וייתון עמהון לאגחא קרבא על מלכ' משיח' כדין יתחשך כל עלמא חמש' עשר יומין. וסגיאין מעמא דישראל יחון מתון בההוא חשוכא:

* *

*

זוהר חלק א' דף קי"ט ד"א. דף ע"ד ע"ג ד"ז:

יתגלי מלכא משיחא בארעא דגליל. וחד ככבא דבסטר מזרח בלע שבע ככביא מסטר צפון, ושלחובא דאשא אוכמא תהא תליא ברקעא שתין יומין וקרבין יתערון בעלמא לסטר צפון ותדין מלכין יפלון באינן קרבין ויזדווגין כלן עממיא על פרתיה דיעקב לאדחייא לון מעלמא:

* *

*

זוהר חלק ג' דף רי"א א' ד"א. דף פ"ח ע"ג ד"ז:

בשעתא דיתפסון צדיקייא במרעין או במכתשין, בגון לכפרא על עלמא הוה כדין יתכפרון כל חובי דרא. מנא לן? מכל שייפי גופא. בשעתא דכל שייפין בעקאה ומרע סני שרייא עלייהו שייפא חדא אצטרך לאלקאה בגין דיתסון כלהו. ומנו? דרועא. דרועא אלקי ואפיקו מניה דמא כדין הא אסוותא לכל שייפי גופא. אוף הכי בני עלמא אינן שייפין דא עם דא. בשעתא דבעי קב"ה למיהב אסוותא לעלמא אלקי לחד צדיקא בנייהו ובניניה יהיב אסוותא לכלא. מנלן? דכתיב והוא מחולל מפשעינו נרפא וגו' מעוונותינו וגו' ובחברתו נרפא לנו. ובחברתו נרפא לנו בחברתו אקיותא דדמא כמאן דאקיז דרועא, ובההוא חבורה נרפא לנו אסוותא הוא לנא לכל, לכל שייפין דגופא:

זוהר ח"ג ר"ג ב' ד"א. דף פ"ב ב' ד"ו:

אצטריך לזמנא דאתי כד ייתי מלכא משיח' לנטלא ליה גבעת
עלאה ולאעלא ליה גו גדפהא בנין לאתקפא ליה ולאוקמא ליה בחיין
עלאין. ומנה יפיק בחהא יומא משיח בן דוד. ורזא דא אספר'
אל חק י"י אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך, זמן אנא לומר
לחהו' אתרא דאקרי חק, ולבשרא י"י אמר אלי בני אתה אני היום
ילדתיך. בחהא יומא ממש אפיק ליה מתחת גדפהא בכמה חיין
בכמה עטרין בכמה ברכאן כדקא יאות. וההוא חק לא ישתאר
בלחודין, יתכלל ביה משיח' אחרא בריה דיוסף. ותמן יתתקף ולא
באתר אחרא. ובנין דאיהו גבעה תתאה דלית ביה חיין ימות משיח
דא ויתקטיל ויהא מית עד לתלקוט חיין גבעה דא מההיא גבעה
עלאה ויקום:

* *

*

זוהר חלק ב' דף רי"ב ב' ד"א. דף פ"ה ע"א ד"ו:

אנון נשמתין דבגנתא עדן לתתא. . . . משטטי ומסתכלין
באינון מאריהון דכאבין ובני מרעין ואנון דסכלי על יחודא
דמאריהון ותבין ואמרין ליה למשיחא. בשעתא דאמרין ליה למשיחא
צערא דישראל בגלותהון ואינון חייביא די בהון דלא מסתכלי
למנדע למאריהון. ארים קלא ובכא על אינון חייבין דבהו, הה"ד
והוא מחולל מפשעינו מדוכא מעונותינו. תבין אינון נשמתין וקיימין
באתריהו. בגנתא דעדן אית היכלא חדא דאקרי היכלא דבני
מרעין, כהין משיח עאל בההו' היכלא וקרי לכל מרעין וכל כאבין
כל יסוריהון דישראל דייתון עליה וכלהו אתין עליה. ואלמלא דאיהו
אקיל מעלייהו דישראל ונטיל עליה לא הוה בר נש דיבייל למסכל
יסוריהון דישראל על אונש דאוריתא. הה"ד אכן חליינו הוא נשא
וגו' כד הוו ישראל בארעא קדישא באינון פולחנין וקרבינין דהוו
עבדי הוו מסלקין כל אינון מרעין ויסורין מעלמא. השתא משיח
מסליק לון מבני עלמא:

* *

*

זוהר חלק א' דף רל"ט ב' ד"א. דף קכ"ח ב' ד"ו:
 כבס ביין לבושו כבס כובס מבעיא ליה? אלא כבס מיומא
 דאתברי עלמא. ומאן איהו? דא מלכא משיחא לתתא. ביין סטר
 שמאלא וברם ענבים סטר שמאלא לתתא. וזמין מלכא משיחא
 לשלטאה לעילא על כל חילין אחרנין דעמין עע"ז ולתברא תוקפיהון
 מעילא ומתתא. ד"א כבס ביין לבושו כגוונא דהאי חמרא אחזי
 חירו וכוליה דינא הכי נמי מלכא משיחא יחזי חרו לישראל וכוליה
 דינא לעמין עע"ז. כתיב ורוח אלהי' מרחפת על פני המים דא
 רוחא דמלכא משיחא. ומן יומא דאתברי אלמ' אסחי לבושיה
 בחמרא עלאה. חמי מה כתיב בתריה הכלילי עינים מיון ולבן
 שנים מחלב דא חמרא עלאה דמרוי דאורייתא מניה שתיה:

חזון הספרים היה יקר מאד בימים ההם אחרי אשר רק יד איש
 עשיר השיגה לשלם מחיר ספר כ"י, ולעניים די היה אם השיגה ידם
 לקנות להם שנים שלשה ספרים נחוצים ללמוד בניהם. תורה, נביאים,
 כתובים או איזה מסכת מתלמוד בבלי או איזה עשיר התנדב לקנות
 ספרים בעד תלמידיו חכמים עניים, וכל מחבר נודע לשם נתן את
 ספרו החדש על יד איזה מעתיק לעשות ממנו פתשגן, והסופר אשר
 מצא קונים לו עשה איזה העתקות, וביחוד רבתה העבודה בהעתקת
 כתבי הקדש, אשר על כן אנחנו מוצאים תנ"ך כ"י הרבה יותר מכל
 הספרים האחרים, וחזון יקר מאד היה למצוא ספרים רבים ביד
 אנשים יחידים, אם לא בידי עשירים גדולים. והסופרים, כאז כן
 עתה, תמיד היו עניים ואביונים ויתפרנסו בדוחק מפרי עבודתם
 הקשה, ובלי ספק לא טוב מהם היה גם גורל ר"מ דיליאון, אבל הוא
 לא אהב חיי עוני, ויבקש גדולות, וכל אשר הרויח הוציא לתענוגות
 בני אדם, ויתאמץ להרבות מחיר מלאכתו עד שידו מגעת, ולאשתו
 ובתו לא שם לב, אף אם היו רעבות ללחם, כפי שספר לנו בעל ס'
 יוחסין, והאיש הנאמן אחד מרבותנו בעלי התוספות ר' יצחק דמן
 עכו, אשר חתר למצוא את האמת על דבר ספר זוהר כרגע אחרי מות
 רמ"ד.

יש מהמקובלים אשר התאמצו לספר לנו, כי רמ"ד היה תלמיד

הרמב"ן, ובוה חפצו להגדיל כבודו או למצער להקטין עונו הגדול, וכל זה יספרו לנו בלי כל מקור נאמן, רק יען כי היה חי בימי הרמב"ן, והרמב"ן לפי דעתם היה נוטה למקובלים, אף כי בעצם הענין אין כל הבדל אם היה תלמיד הרמב"ן, או לא, ולוא גם היה גדול בתורה, בזה לא לבד כי לא יכפרו, אבל עוד יגדילו את חטאתו לאלהו ועמו בויופו הנורא, וצדקת הרמב"ן ז"ל לא תציל את תלמידו הפושע, אבל על דעתי, גם זה שקר, מטעמים האלה:

לוא היה תלמיד הרמב"ן באמת, היתכן כי יעלים מרבו את המציאה היקרה אשר מצא במערה לפי דברנו? אף כי לא הראה את המציאה לאיש חכם אחר. והרמב"ן, מלבד גדולתו בתורה, הלא היה גם חכם לב בעניני התבל כנראה מויכוחיו לפני המלך והשרים, ואם לא אבה להראות את המציאה לרבו הגדול, יען ידע את נגעי לבבו, כי במבט אחד יכל הרמב"ן ז"ל להכחידו עם מציאתו יחדו, ועל כן פחד להראות לו, אם כן הלא זה הוא אות נאמן כי ידע את חטאתו, ונפלא הדבר כי הרמב"ן ז"ל לא זכר את הזהר, כמו לא ידע ולא שמע דבר אודותו, ולוא היה רמ"ד תלמידו באמת, לא יתכן בשום אופן כי ישכחהו ולא יזכיר בשמו, תלמיד אשר מצא מציאה גדולה ויקרה כזאת. ואנחנו רואים, כי בכוא הרמב"ן לעכו, והראו לו "שקל ישראל" בכתב שומרני, מהר להודיע זאת לביתו באחת מאגרותיו, כי חדש היה הדבר בעיניו אשר לא ידע עד העת ההיא.

זה האיש רמ"ד, לפי הנראה לי, היה מקובל, לא חשב מראש אחרית דבר, הוא חשב להתעשר פתאם על חשבון פתאים מאמינים אשר יאמינו לו על דברתו, בלי כל חקירה ודרישה, אף כי כל ראש חושב יכל להבין, כי לא כל עם ה' המה פתאים או בורים, כי איך לא עלה על דעתו לחשוב פן ישאלהו איש מבין לאמר: "אדני ר' משה, הלא אתה בעצמך לא היית בארץ ישראל, ולא ראית את המערה, ומתי בא אליך ר' שמעון בן יוחאי במקלו ותרמילו, ואת המערה לקח עמו באמתחתו עם ספרו הזהר, ויביאה אליך, ובמה זכית אתה לכל הכבוד הזה יותר מגדולי ישראל אשר קדמוך או הנמצאים אתנו כיום, ולאיוזה תכלית יכל התנא להטריח את עצמו ללכת מרחק רב כזה, ולא מסר את ספרו הזהר לאחד הגדולים בצפת הקרובה למירון מקום קבורתו?" ואיך לא עלה על לב עוד שאלה אחרת, הלא אנחנו

רואים אם יתנוול איזה ספר כתב יד אף בבית יבש זמן של שלשים או חמשים שנה, ישחת הכ"י או ירקב כלו עד כי לא יתכן לקרוא בו, ועתה באוצרות הספרים ישמרו על ספרים כתבי יד כככת עין לנקותם תמיד מאבק וחלאת, וכ"י בן אלף ושלש מאות שנה לא יתכן בשום אופן בעולם כי ישאר ממנו שריד כמעט. ורמ"ד לא חש פן ישאלהו איש תכונות אשר קרא את ספרי הרמב"ם, רבנו האי ור' שרירא גאון, ומאין ידע הרשב"י מה שיכתבו חכמים מאות בשנים אחרי מותו? האין זה אות נאמן כי רמ"ד עצמו אשר ידע את הספרים ההם, לקח את דבריהם ושימם במלחחת הזהר, ורמ"ד לא הבין כי לא לעולם יוכל להסתיר סחורה אסורה כזאת, הנודעה בשם "גנבה", ואם לא שם לב אם יתפש בכף, הלא אות הוא, כי לא היה שלם ברוחו זימחקו לו חיי הפקר מכל כבוד מחבר איש ישר.

חכם עמנו ברוסיא, הסופר הגדול והמבקר הנאמן ריב"ל, במאמרו הנפלא ע"ד קדמות ס' הזהר בספרו "שרשי לבנון", ככל חכמי ישראל הודה בזיוף הזהר, אף הראה באותות ובמופתים נאמנים את הזיופים, הגנבות, ודעות הנוצרים בס' הזהר, אף כי לא ראה בעצמו את ס' היוחסין הראשון, ומה גם נוסח כ"י שנו אשר מצא ה' פיליפאווסקי, וריב"ל הערה מקורות חדשים אשר לא ידעו החכמים אשר קדמו לו. ובכן אין פלא כי גם הוא נמשך לפעמים אחרי איזה ספור בלו כל יסוד, כמו, כי היה רמ"ד תלמיד הרמב"ן, והיה גדול בתורה, ולפי הנראה נכמרו נחומיו על רמ"ד, ולא נלה את כל לבו אודות הקבלה, אולי מפחד החסידים הקנאים, בשבתו ביניהם אל עקרים בקרעמניץ, עיר קטנה בוואהלין, ואולי לא ידע כי רמ"ד חי חיי הפקר, ולוא גם היה גדול בתורה אין זאת תרופה למכתו, גם שבתו צבי היה גדול בתורה, לפי ספורי מעריציו, ויהי תלמיד לרב וגאון בעיר סמירנא, ורבנים רבים באירופא נמשכו אחריו, ורק אחרי כן, כאשר המיר את דתו עזבוהו, ובכל זאת נשארו באמנה עמו מספר לא מעט יודעי תורה אשר היו תלמידי ש"צ גם קודם המרתו, כמו הרב ר' שלמה די אליווירא, רב עדת הספרדים באמשי-טרדם, נתן העותי המקובל החרוץ, בעל ס' חמדת ימים, (בין הזמירות לשבת בארמית אשר נהגו החסידים לשיר בכל סעודת השבת, נמצאים פזמונים מנתן העותי) וכן הנובל נחמיה חייא חיון היה

למדה מופלג בתורה, תלמידו הותיק של ש"צ, אברהם היכיני (*), היה יודעו תורה הרבה, והמקובלים הנוצרים אשר מצאו אוצר כל כלי חמדה לסעד להבלי הנצרות, וביחוד המקובלים הנוצרים הסורים, אשר שפת הזהר מובנה להם, והשערה קרובה היא, כי הם המה אשר הוסיפו בספר הזהר מאמרים רבים, ועם כל ההפקרות אשר התייר לו רמ"ד מבלי הבט ומבלי פחד פן יתפש בכף כל מבקר אמת, בכל זאת קשה לי להאמין, כי רמ"ד עצמו יתיר לו לכתוב, כי דיני התורה יבוטלו במשך הזמן, זרק ספרו, ס' הזהר יעמוד לעולם (בפרשה נשא), הכל הכלים זה כבר השמיע העוואנגעליום כמה פעמים, כי התורה נתנה רק עד יוחנן המטבל, ומאז היא בטלד, אבל כי אחזו הנוצרים את הזהר בשתי ידיהם, הלא זה הוא אות נאמן, כי מצאו בו חזק לאמונתם. ומאמרים רבים ממנו נמצאים נעתקים לשפת רומי, בספרים רבים, והמיססיאן אשר הרימה ממנו ספר שלם בשם "וויכ" טיגע שטעלען פון זהר", לא ידעה ולא למדה עוד את כל הספר, כי ללא זאת, הלא יכלה למצוא עוד ענינים רבים הנוגעים לנצרות, ונחויז היה לה רק לבקש עזרת הר"ר קלויזנער, והוא ימלא הפצה. הנה כי כן היה רמ"ד לא לבד אבי המקובלים החדשים ויוצר כל משיתי שקר, אבל גם תומך ועוזר לנצרות האלילית.

— יא —

המגיד בעלמטה.

זפה בעולמנו הקטן, הנודע בפי המקובלים בשם "עולם השקר"

(* בין ספרי כ"י קבלה אשר אספתי בקאנטאטאניאפאל בשנת תרמ"ה, מצאתי כ"י גדול בקבלה, יחיד בעולם, כתוב בידי אברהם היכיני, תלמידו ואיש ימינו של שבתי צבי, אשר קוראי הדורות ידעו רק את שמו, הספר ההוא, הוא מלא סודות ורמוזים ודברי תורה, נוטריקון וגמטריאות, הכל על אודות שבתי צבי. ואת המציאה ההיא הודעתי אז במכתב עתי "היום" בפעטערסבורג, ומכרתיו לאוצר ספרי הבאדליאן באוקספורד.

רבים המה המגידים, המטיפים, הדרשנים והמוכיחים. מהם מגידי בעלטה. אך גם רבים המטיפים בגלוי לאזני אלפי שומעים, חכמים ופתאים. ואין כל חדש תחת השמש.

"חכמת הקבלה" התורה החדשה אשר לא ידע אלוה. אמנם יצרה חדשה. ואם לא תחת השמש, התחכמה לתת לה מקום מעל לשמש, ברקיע השמים. חכמת הקבלה לא ידעה "כי השמים מספרים כבוד אל, ומעשי ידיו מגיד הרקיע. אין אומר ואין דברים, בלי נשמע קולם". אשר על כן יצרה לה "מגיד" בשמים ממעל, מגיד אשר הטריח כבוד גדולתו לרדת לעולם השקר בעיר קטנה מלאה רפש בארץ ישראל. ושם הקיא את תורתו החדשה רזי קבלה, חזיונות ודמיונות אשר הביא משמים ארץ, בפעם הראשונה למיום נתנה תורה לישראל על הר סיני, זאת התורה אשר העידה בעצמה "כי לא בשמים היא". והמגיד מעולם האמת לא פחד להשמיע שקר ממרום. לחלל כבוד עולם האמת להבטיח על שקר. להונות את הרב ר' יוסף קארו. איש גדול בתורה, ועם זה שקוע בכצת הקבלה, להבטיחו על שקר, כי אליהו הנביא יבוא אליו לדבר עמו פנים אל פנים כדבר איש לרעהו, אבל אליהו לא בא אליו מעולם. המגיד הבטיח לו כי כל ספריו יודפסו בחייו. והבטחתו נשא הרוג. כי ספרו של מרן הב"י "ברק הבית" נדפס שלשים שנה אחרי מותו (שאלוניק ס"ה 4) ומהרי"ק נפטר בשנת של"ה, בהיותו בן פ"ז.

ספק גדול הוא בעיני, אם אחד מרבבה קרא את הספר "מגיד משרים" בעיון ובמחשבה תחלה לחקור לדעת את האמת, אבל כל ההמון, כלם יודעים כי "המגיד" היה מין מלאך אשר בא להר"י קארו בכל לילות השבת ללמוד עמו תורה. ואין איש בין אוהבי ספורי נשים זקנות אשר שאל לנפשו. במה זכה רק מהרי"ק לכבוד כזה, את אשר לא זכה כל נביא ותוזה. ועוד יותר מזה, כי "המגיד" השמיע באזני מהרי"ק, כי אף שהוא אמת כי זה כבר חדלה הנבואה בישראל. אבל הוא, מהרי"ק יהיה נביא יוצא מן הכלל, אף כי כל חכמי התלמוד התנאים, האמוראים, רבנן סבוראי והגאונים בכלל, איש לא זכה לזאת, ומהרי"ק עצמו הלא נוכח כי שקר דבר אליו המגיד כי לא נהפך לנביא מעולם. ואם בן, איך נתן אמון בהבטחות

המניד אשר כלן עלו בתהו? ומה גם בי הספר "מניד משרים" עצמו לא זכה לראות נרפס בחייו, כי נרפס רק בשנת ת"ו בלובלין בפעם הראשונה, שבעים שנה אחרי מותו?

בין מבקרי הקבלה והמקובלים אמנם נמצאו חכמים אשר שערו, כי מרן הב"י, בתור מקובל, בעל חלומות ודמיונות, יכל לחלום כי הוא געלה על כל הנביאים והחזוים, יען זכה לראות כי ספרו "השלחן ערוך" נתקבל בישראל באחרית ימי חייו, ועל בן חשב את עצמו לרבן של ישראל האחד המיוחד, אפס, הוא הלא ידע בנפשו, כי הספר המקורי היה לא השלחן ערוך שלו, רק "הטור" והוא כתב רק פירוש על הטור. ואם כן הלא הכבוד הראשון לא לו הוא. ואם ספרו נתקבל בין היהודים הספרדים, מדוע לא התנשא הרמ"א ז"ל, אשר פירושו נתקבל בכל תפוצות ישראל בין האשכנזים אשר מספרם גדול ופי עשרים או יותר וכשאני לעצמי לא אוכל לחשוד איש גדול בתורת, זקן ליושב בישיבה, כי יתהלל במתת שקר, בהבלי שוא ובשעשועי ילדים חלילה לי, נקי הוא צדיק זה מכל ההוללות אשר כתבו אודותיו בספר מניד משרים. והוא לא ידע, ומעולם לא יכל לכתוב הבלי הבלים כאלה. ובעיני אין כל ספק, כי איזה לץ או אחד מסופרי המקובלים כתב זאת אחרי מותו. כאשר עשה המפש בעל "עליות אליהו" בספורי הבליו על הגר"א ז"ל. הפתי בעל עליות אליהו חשב גם כן, כי נתן עטרת זהב על ראש הגר"א בכנותו בשם מקובל. והגאון ר' מנשה בן פורת, הלא היה אחד מאוהבי הגר"א, ובשום אופן לא יכל לשלוח רסן מפיו לכנות את "המקובל" בשם "מטורף" אשר אין מרפא למחלתו. ופתאים לא חסרו לנו בכל עת. בעל עליות אליהו כבעל מניד משרים, ולצים כבעל שבחי רח"ו, שבחי האר"י, שבחי הבעש"ט, קהל חסידים ועוד, ישנם לרוב אשר קוו תמיד למצוא מקור פרנסה מספורי הבלי שוא, בדעתם, כי ההמון הנס אוהב נפלאות יתנפלו על המציאה וישלמו ביד נדיבה מחיר הבליהם. כי השערתי נכונה היא, הלא זה כבר נוכחתי, בהפיטי בכל משך ימי חייו על תעלולי הנבל ראדקינזאהן בכל ספריו אשר כתב במסירת הקולמוס, בידי זרים.

הנה כי כן, הדבר בהור הוא בעיני כמעט בלי כל ספק, כי

איזה לץ כתב את הדברים בספר "מגיד משרים". והנני מעתיק בזה רק המעט מן המעט, רק כאשר העתיקם חכם עמנו ה' שד"ל בספרו "ויכוח הקבלה". אף כי הספר מגיד משרים עצמו הוא בידי ולעיני, אך קשה להעתיק ממנו ולרשום סימן הדפוס. אחרי אשר הספר נדפס כבר כמה פעמים רבות בתוצאות שונות. וכל התוצאות לא נדפסו דף על דף, באופן, כי אף אם ארשום סימן הדף, לא יוכל הקורא למצוא בספר זה הנדפס בדפוס אחר, בתוצאה אחרת, תחת אשר ספר "ויכוח הקבלה" נדפס רק אחת, (עתה נדפס שנית בשם אחר), ואלה דבריו, בעמוד 129:

קום קרא (ד' לובלין דף מ"ו ע"ד, ד' זלקווא דף כ"ב ע"א):
 כי איש אתה ומי כמוך בישראל, דהא לית ישיבה בגלותא דילפין בפלפולא כמו בישיבתך, והא בכל עידן דאת מהלך בשוקא אילו ניתן רשות לעין לראות הוה חזי מלא עיניך חיילות מקיפים אותך מכל צד ואתה כמלך בגדוד, ומכרזי ואמרי פנו מקום הבו יקר לדיוקנא קדישא דמלכא, כמה עלמין מודעזעין לקול נעימו דההוא כרוזא ושאלו מאן האי מתיבין ואמרי ההוא פלוני דמלך מלכי המלכים הפץ ביקרו דאיהו יקר מכל פלי חמדה, דאיהו תנא דארץ ישראל, ריש מתיבתא דארץ ישראל, ריש גלותא דכלהו גלוותא, פסקא דילן, סברא דילן, מחברא דילן; ובעידן דאת מפסיק מלהרהרא במילין דקדושה, ומה גם את מהרהר במילי דגופא, ההוא כרוזא מתחלש, וכל עלמין מודעזעין ואמרי מאי האי דאפסיק כרוזא; וכיון שכן החזק בעצמך בכך ולא תפריד מחשבותיך מיני אפילו דנע אחר, וחזי דהרימותיך ונתתיך נגיד על עמי ישראל שתי קהלות, ועוד אתנד נגיד על כל קהלות ארץ ישראל. עוד קרא נא זה (ד' ויניציאה דף ד' ע"ד, ד' זלקווא דף ג' ע"ב): דהא כד את נפיק לשוקא ו' עולימין דילי וכל חיילין דילהון מלוין יתך ומכרזי קדמך הבו יקר לדיוקנא קדישא דמלכא, ופנו מקום לדיוקנא קדישא דמלכא, דהא האי הוא תנא דילן גמרא דילן, סברא דילן, כמה משיירין וחיילין ועלמין מודעזעין מהאי כרוזא, וכלא שאלין מאי האי קלא, ומתיבין ואמרין האי הוא פלוני דקב"ה משתבח ביה כל יומא; וכן בכל עידן דאת מסוים למגמר עם חבריאי קלא בכרוזא נפיק דוגמת האי.

עוד קרא (ויניציאה דף ד' ע"א, זלקווא דף ג' ע"א): וכל תלמיד
 שלא ילמוד בשיבתך לא יחזק כבוד כלל, ותתעלה ותתנשא, כי
 אני אנדלך ארוממך: אנשאך אתנך. נגיד על עמי ישראל, ותתנדל
 ישיבתך יותר מושבת בחירי יצחק אבואב. עוד קרא (ויניציאה
 דף ט"ו ע"א, זלקווא ל"ז ע"א): ואת כי תדבק בי ובתורתי וביראתי
 ומשניותי ולא תפריד אפילו רגע אחד, ואתן לך מהלכים בין העומדים
 האלה, ואזכך לגמור כל חבוריך בלי שום טעות, ולהרפסם ולפשטם
 בכל גבול ישראל עמי, ואגדלה שמך בתלמידים יותר מיצחק אבואב
 בחירי, לכן חזק ואמץ בתורתך כאשר אתה עושה בתורה במשנה
 בגמרא דש"י ותוספות ובפסק ובקבלה, כי אתה מקשר אותם זה בזה,
 וכל מלאכי מרום דורשים שלומך וטובתך, ואל תצטער במוזנות, כי
 כבר אמרתי לך פעמים אין מספר כי פרנסתך מוזמנת לא תחסר
 דבר, כי אתה מושגת מאד בכל ענייך, רק כי תדבק בי ובתורתי
 ויראתי ועבודתי, וכבר אתה רואה המעלה הגדולה הזאת אשר נתעלית
 לפני כל עם ה' לדבר עמך בקול רם, ועוד תזכה לראות את אליהו
 כאשר אמרתי לך אם תטיב דרכיך לפני. עוד קרא (ויניציאה דף
 כ"א ע"א, זלקווא דף ל"ט סע"ב): שלום לך ממתיתתא דרקיעא, דהא
 את תנאה דילי, דעד השתא כד הוית נפיק בשוקא הו מנהרי לך ה'
 נהורין לקביל ה' סדרי משנה דידעת, ומכרזי קמך הבו יקר לדיוקנא
 דמלכא, השתא דשרית למילף סדרא שתיתתא ואוליפתא מניה י'
 פרקים וחצי, הא שיתא נהורין נהרין קמך, אלא דנהורא שתיתתא
 לא נהיר סני אלא מתחזי ולא מתחזי עד דתנדה לכוליה, ומהני שית
 נהורין מתפשטן שית עולימין דמכרזין האי כרווא, אלא דעולימא
 שתיתתא מתחזי ולא מתחזי, מטעמא דאמרית לך, ומהני נהורין
 אתפשט נהורא שביעא, ואינן לקבל ז' ענני כבוד, וכלהו מלוין
 יתך ואולין קמך כמה דאמינא. עוד קרא (ויניציאה ז' ע"ג זלקווא
 נ"ג ע"א): חזק ואמץ אל תירא ואל תחת, כי כל אשר אתה עושה ה'
 מצליח, וכל אשר עשית והורית עד היום הזה ה' מצליח בידך, וכן
 מסבוימים במתיבתא דרקיעא, חי ה', כי פסק זה אמת ויציב הלכה
 למשה מסיני, הלכה כוותך ומטעמך. עוד קרא (ויניציאה ל"ב ע"ב,
 זלקווא מ"ה ע"א): והלא לך למנדע דקב"ה וכל בני מתיבתא עילאה
 משדרין לך שלם, נביאי מהימני, תנאי, אמוראי, רבנן סבוראי, נאונים,

פסקנים, בלח-מברכי ותך כד את עסיק במיליתון ומכוין יתהון, כמה
עלמיק מודעועין לקל נעימו דהנהו ברכאן, שאלין ואמריין מאי האי,
האי הוא ריש מתיבתא רבא דארץ ישראל, פסקנא רבא דארץ ישראל,
מחברא רבא דא"י ווסף המכונה קארן, דמלך מלכי המלכים חפץ
ביקרו) בלהן מתיבין ואמריין בריך יהא למארי עלמא, והא אינון
שדרוני ללאת לך הוא סתימא בפרשתא קדישא.

* *

*

במקומות שונים תמצא בס' זה: אני המשנה המדברת בפוך,
ואני האם המיסרת את האדם והמיישרת אותו. רק במקום אחד
(ויניציאה מ"ז ע"א, ולקווא נ"א ע"ב) תמצא המשנה מתחלפת
בנשמה. קום קרא: אני אני היא המדברת עמך, נשמתך, לא הנפש
ולא הרוח, אלא הנשמה בעצמה, והלא אם ופסקה נבואה מישראל,
מוך לא פסקה; כי בכל פעם אני בא אליך להדריךך בדרך זו תלך.
הלא זה הדבר אשר אמרתי אליך בתחלה כי אולי כל הענין לא
נאמר אלא הדרך סוד ורמוז וחידה, והנה כאן בסוף הספר ראה
מהי"ק לגלות סודו למשכילים, והסוד הוא כי המגיד המדבר עמו
לא היה אלא נשמתו; והסוד הזה רמוז אותו בשר מקומות, ובפרט
בדבור הראשון שבא לו מאת המגיד (הלא הוא כתוב בהקדמת ר'
שלמה אלקוויץ הכתובה בתחלת דפוס לובלין) כמלת משנה שהיא
אותיות נשמה, ובכנוי האם המיסרת את האדם. ולפי זה יפה
יובן איך אמר לו המגיד הלא לפי מאי דאית ברעותך אני אומר.

(הוללות המקובלים).

הסכת ושמע נא הקורא!

אם אין די לך בכל ההוללות, החוצפת והעזות, הטפשות
והשגעונות אשר הראו לך כבר גדולי חכמי ישראל אשר גלו ערות
הקבלה והמקובלים, מלבד אלה אשר רשמתי אני בספרי זה להיות
להם לדראון עולם, אם אין די לך בכל אלה, הבה ואקחך אל מקום
אחד ושם תקרא בספר אחד, דברים יקרים נחמדים למשמע אזן,

אבל השמר לך פן תתפלג, פן יניא ראשך, ועיניך ימלאו קצף ודם, מתניך חלחלה, לבך לא יעמוד, רגליך תכשלנה, ויריד תרפינה. עורקיך יחלו לדפוק כממהלומות פטיש, הכון והכן לך גבורת שמשון, חכמת שלמה. וסבלנות ארון כל היצורים, ואז תנסה לקרוא את כל המאמר אשר הרימותי מספרו של חכם עמנו "ויכוח הקבלה".

ועתה, אחרי קראך את דבריו, היעמוד לבך, האם לא תתפלג? האם לא תודה כי אין די בתי משוגעים בכל העולם להושיב בהם ננועי מחלת הקבלה? כי מה המה שגעונות דוד הראובני, שלמה מולכו, יוסף דילה ריינה, הוללות בעל שבתי רח"ו ושבתי האר"י. או שגעונות שבתי צבי לא ישפיקו די מזון לשטן כהמאמר הזה. אמנם בן קשה מאד מאד להאמין כי מפי עטו של מחבר "השלחן ערוך" יצאו שגעונות כאלה, זה האיש הגדול בישראל, אשר זכה כי ספרו נתקבל בכל תפוצות הגולה. ועוד יותר מזה, כי ספרו "מגיד משרים" לא נדפס בחייו, ובני דורו לא ראו את דבריו אלה, ומי יודע אם לא איזה מקובל מזייה הוסיף בו שגעונות לפי טעמו, אבל גם בזה לבד, כי יכלה הקבלה להוליד הולל כזה. יהיה מי שיהיה, מזה לבד די לשפוט את ס' הזוהר למאכולת אש עם כל המקובלים ילדי צפעוני אשר נולדו על ברכי הזוהר, דברי נבלה, הוללות וסבלות כאלה לא נועזו להשמיע אף המקובלים הנמלים הקטנים אשר זכרתי. וגם הטפש אשר הוליד את המחברת "פטירת משה רבנו" לא מצא באמתחתו די אולת ליחס למשה רבנו תהלות ותשבחות כאלה. ואף כי ס' השלחן ערוך נתקבל בישראל עוד בחיי המחבר, יען הרבנים מצאו בו חפץ, כי הסל מעליהם עול למוד התלמוד, למצוא פסק הלכה. תחת אשר אם יהיה הרב בקי רק בשלחן ערוך לבד, יקבל "סמיכה" ויהיה לרב בלי עמל דב. ואף כי היו רבים מגדולי התורה אשר התנגדו לו, כאשר התנגדו אף להרמב"ם בעד ספרו "משנה תורה", אשר חתם את התורה בחותם צר, בפסק הלכה. ותחת אשר היהדות היתה לפני דעפובליק חפשיה, היתה לממשלת מלך מושל בלי גבול, דעספאט בהלכה, אבל מרוב שמחה אשר שמחו בשמים ממעל מחבור השלחן ערוך, וכל המלאכים, שרפים אופנים וחיות הקדש אשר יצאו במחול לקראת המחבר בחייו, לא מצאו כל צבאות השמים די עת לשמוע דברי

מתנגדי השלחן ערוך. יש אמנם דבר אחד הכתוב בס' מגיד משרים, אשר אני מאמין בו, והוא "המגיד" אשר היה אחד מבאי ביתו. ותמיד הגיד לו רובי תורותיו מן השמים, המלה "מן השמים" אמנם שקר היא, אחרי אשר בשמים אין תורה, כאשר העידה לנו התורה בעצמה, אבל "המגיד" עצמו יש ויש. וגם אלי נגלה כפעם בפעם, כמו לכל סופר הוגה דעות. ולכל דבר הקשה יבוא "המגיד" לעזרתו "המגיד" יושב לו כאורב באיזה פנה בראש כל סופר, ובחזון ידבר אליו, יפקוד עליו מה לכתוב וממה לחדל. ואין כל פלא בי גם למחבר מגיד משרים או השלחן ערוך נגלה מגיד כזה, אשר תוה ברמיונו כמנו כלנו.

וכן כתב והחליט חכם עמנו ה' ריב"ל בסוף ספרו "שרשי לבנון" (ווילנא תר"א) במאמרו ע"ד ספר הזהר (צד 289 — 246) :
 וז"ל:

ואני מצאתי בספר שמות בוהר שמחלק הדורות עד ארבעה עשר דור, ממש כמו שמחלקים מיסדי דת הנוצרים בספר הדת שלהם, עיי"ש היטב. *) וכספר שבט יהודה מביא שאמר החכם טומאש א'

הערות המחבר:

הספר מערכות אלקות הזה היה כפי שנראה ממנו נר לרגלי ר' משה דילאון הזה, וליתר המקובלים האחרונים. — והמפרש התייט במח"ב לא דק היטב במה שאמר שם (בפירושו לפרק ד') שהספר שערי צדק ואורה נתחברו קודם ספר מערכות אלקות עיי"ש, אבל באמת אחריו זמן מה, וזה רבינו הר"ף מכנה עפ"י רוב את הספירות בשם מדרת, וחכמי הקבלה בשם בעלי עבודת זמן קוראין ר' מאיר בן גבאי בספרו עבודת הקדש וזולתן.

*) ואמר המחבר שנים רבות אחר כתיבי זאת עיינתי היטב בספרו הנוצרים הקדמונים שחברו בענין הדת הנוצרית ובפרט ראשי הכנסיה

המלך הגדול אלפונסו מלך ספרד, וז"ל: שלשה גדולים מחכמי אשכנז ראיתי ולמדתי מהם מספרי הקבלה וראיתי כי משם מתבאר איך ג' הוא א' עיי"ש. *) וכת הש"ץ הראו זאת בזהר כמה פעמים, כמו שתראה קורא נעים! בספר שבט לנו כסילים הנ"ל, ועיין מאור עינים מה שמביא שם (פרק י"ט) בשם ספר משרא קטרין להר"ר אברהם הלוי (גיסו של ר' אברהם זכותא בעל היוחסין) ועיין בספרנו בית יהודה צד 355 מענין הזה. — הכ"ת הש"ץ שהזכרנו היה כל עסקם בספר הזהר וחברו עליו פירושים הרבה. *)

הנוצרית (קירך פעטער), (כי ההכרח אלצני לחיבורי אפס דמים) ומצאתי שהרבה מאד בספר הזהר לקוח מהם, ואם אמרתי קורא נעים! להזכיר פה לפניך הרבה מחיבוריהם שתעיין עליהם, יאריך זמנך, אולם לך נא וקרא החיבור היוצא חודש בחודש בפעטערסבורג בלשון רוסיא המכונה בשם *Christian reading* משנת 1821 עד היום הזה. ויען שמצאו הדרשות האלה כמה שנוגעים לדתנו הקדומה הן בעיני המקבץ, אספם אחד אחד לספר זה, ועוד נראה לי שקדמונים מהנוצרים האלו כתבו כל דרשותיהם ופירושיהם בלשון סוריא (זיריש), בלשון הזהר שהוא לשון סוריא ברוב המקומות, עיין לקמן, — ועיין בספרנו בית יהודה צד 272 בסוף הערה מה שכתבנו מהכת הננאסטיקער של הנוצרים הקדמונים שלימודיהם היו קרובים אל לימודי הקבלה החדשה. —

*) וכמדומה לי שהוא החכם טומאש שחיבר ספרים בחכמה, ומזכיר במ עינים גם מספר מורה הנבוכים וכמו שמעתיק החכם ר' יוסף קנדיאה בספרו נובלות חכמה מספרי החכם טומאש עיי"ש וכאשר תדקדק היטב על הזמן שבו חי החכם טומאש זה, תמצא שהיה בזמן אחד עם ר' משה דיליאון (עיין ספרנו אפס דמים צד 7 וצד 8 בהערות), וגם במדינה אחת. —

** יען שעסק הכ"ת ש"ץ היה רק בזהר ובקבלה, ע"כ הצליחו מאד בחכמת הקבלה, וחברו ספרים אין חקר בקבלה, ולולא שערבו בקבלתם מדבריו מינות בדבר משיחם הש"ץ וכדומה, היה לנו מפתחות טובים ונפלאים לחכמה זו, אך נאסרו מחכמי הדור שהיו לפנינו לעיין

ספרי הזהר בכלל קצת מהם נכתבו בלשון המדרשים האחרונים, ורוב מהן בלשון תלמוד ירושלמי ותרגומים המאוחרים מלשון סוריא וארמית, וכפי הנראה לקח לו המחבר הזה לקו את לשון קצת הגאונים כגון התשובה של רב שרירא גאון הנמצאת ביוחסין, ותשובות בנו רב האי גאון הנמצאות בתשובות מהר"מ אלשקר, ותשובות רב נחשון ורב נטרונאי גאון שכתבו בסודות, תמצא מהם מאמרים מועתקים בספר האמונות לרש"ט (שער השמיני פרק ה'), וכיחוד לקח מאגדה שמזכיר הרמב"ן ז"ל בתורת האדם, שהזכרנו, אבל כל חכם ומבין הבקי בלשון הירושלמי ובדקדוק לשון ארמית וסוריא, יראה שלא היה בעל מחבר הזהר חכם ומבין גדול בלשון הנ"ל, ומכ"ש בדקדוק לשון הזאת, ועפ"י רוב לקח לשונות המדרשות, או תיבות עבריות ונתן להם תמונה ארמית, וסורית, והראה בזה קוצר ידו והעדר ידיעתו,

בהם, ובכל זאת יש אתנו היום קצת חסידים שבמדינתנו מכת ידוע שהונים בהם, ומצליחים בלימוד הקבלה, וראיתי בידם מפתחות הקבלה טובים ויפים מאד, וכאשר נשאלום איככה לא יחושו לאיסור הרבנים? אמרו שגם רבם . . . נהג זאת, ואמר: ר' מאיר רמון מצא תוכו אכל קליפתו זרק, ורבינו ידע להזהר, וגם אנחנו יודעים להזהר.

אמר המחבר כבר הוכחנו במקום אחר שאם ר' משה דילאון היה באמת מחברו של ספר הזהר ותלה בר"ש בן יוחאי, לא יפה כיון שבחר בר"ש ב"י, מטעם אחר, כי המאמרים שבספר הזהר רובם יוצאים מדרך ההיקש הטבעי ובדרשות רחוקות, ואם נעיינ' במאמרו של רשב"י בש"ס ובמדרשות נמצא ההיפוך מקצה אל הקצה, והוא הממאן עפ"י רוב בכל דבר שיוצא מגדר הטבעי והשכל הישר יותר מכל חכמי זמנו, ותמיד אהב את החקירה הטבעית והפילוסופיא הזכה, הוא ר"ש שהיה נקרא מאנשי דורו בשם עסקן בדברים, עיין בספרנו הב"י צד 74 וצד 122, הוא ר"ש בעל המאמר הפילוסופי בב"ר (על פסוק קול דמי אחיד צועקים אלי) משל לשני אנטגיתין שהיו מתגוששים לפני המלך וכו', הוא ר"ש שלא רצה להאמין שתצוה התורה בבן סורר ומורה להמיתו ע"ש סופו, ושאל ובי בשביל שאכל תרטימר בשר וכו' יהרג? אלא בן סורר ומורה

ומדרש הנעלם הנמצא בזוהר, והזוהר חדש, והתיקונים, לית מאן דפליג (מחכמי הספרדים הקדמונים ועמהם הגאון יעב"ץ ז"ל) שהמה נתחברו מר' משה דילאון הצרפתי, וכל מבין בהתבוננו בספר התיקונים יודה שהוא נתחבר מאיש צרפתי, והוא מלא אהבה עלאה, ועוד, ועוד, וזה שמו אשר ראוי שיקרא "היוליגער ראָמאַן". אבל בכלל יש בספרי הזוהר והתיקונים הרבה למודים טובים, ומאמרים יקרים ודברי חן ושכל טוב, ומוסר השכל, ומשלים נעימים, ומליצות נכבדות, וענינים נשגבים, לכן את הטוב נקבל ממנו, וזולתו נעזוב, ובפרט הדברים שהמת נגד יסוד דתנו, ונגד התלמוד, ובודאי לא יצאו אלה הדברים מפי ר' משה דילאון, חלילה! ועיין בספרינו בית יהודה צד 358.

* *

אמר המחבר בספרנו תב"י (צד 139) העתקנו מספר יוחסין דפוס אמשטרדם (דף כ"ט ע"א) שהרא"ש ז"ל לא ראה ספר הזוהר (אף שבימיו נתגלה, כי הרא"ש נפטר פ"ח לאלף הששי, ועוד בשנת נו"ן לאלף הזה עמדו עוררים על ספר הזה, ואמרו שר' משה הנ"ל המציא מעצמו כל הפירושים). וכדעת היוחסין כן דעת כל חכמי ישראל הן מהמיימינים לספר הזוהר, והן מהמשמאילים נגדו, שהר"ש ז"ל לא ראה אותו, וכפי המשמעות מהבית יוסף בטור אבן עזר (סימן כה), אף רבינו יעקב בעל הטורים בן הרא"ש לא ראה ספר הזוהר (דוק בדבריו מה שכתב על ר"י בעל התוספות שאחז הטור סברתו), ואף אחיו רבינו בחיי שמזכירו, אינו מזכירו כ"א בשם מדרשו של רשב"י, עיין בספרנו תב"י (שם, וצד 140), ומכ"ש בעלי התוספות שהיו קודם רמ"ד אינם מזכירים כלל, לכל הדעות, כי רמ"ד היה תלמיד הרמב"ן, והרמב"ן היה ד"א תתק"ע, וז"ל הרב הגדול המקובל אלקי רבי יהודה החייט ז"ל, בפירושו על מערכת אלקות בהקדמתו ז"ל: בוודאי לא נתגלה הספר הזוהר בימי רב האי וכל הגאונים ורבינו אלעזר מגרמיוז והראב"ד והרמב"ן, והרשב"א, (שהיה תלמידו של הרמב"ן) לא ראוהו (ספר הזוהר) עכ"ל —

לא היה ולא עתיד להיות, הוא ר"ש שאמר עין תחת עין, ממון, (ב"ק דף פ"ד ע"א). וכדומה. —

— יב —

מי היה ר' משה קורדבירו (רמ"ק)?

בחוצפה יתירה אשר חנן אלהים את עבדיו המקובלים הקדושים, ומאוצר החוצפה והעזות לקח הרמ"ק מנה אחת אפים. ויהי לו פי מאה ברוח עוותו, עד כי לא קם עז פנים כמהו בין כל המקובלים האחרונים. הרמ"ק אין איש יודע מי היה. ואנחנו יודעים רק מפי כתביו, כי היה בצפת, צעיר לימים בצאת ס' הוזהר מדפוס מנטובה. וכרגע היה למקובל. מקובל אשר הודה בעצמו, כי תהום הקבלה היא כה עמוקה, עד כי לא יתכן למצוא בה קרקע לעמוד. והוא חשב את עצמו לתלמיד הרשב"י בדרך ישר. אחרי אשר הרשב"י הוא שכן קרוב אליו (מירון היא אצל צפת), והקבלה היא כל התורה והיהדות כלה. כל מפרשי התורה על פי הפשט והשכל הישר, כלם כשחק מאזנים נחשבו. ובכלל זה, כל חברי אנשי כנסת הגדולה, כל חכמי התלמוד, התנאים והאמוראים, רבנן סבוראי והגאונים, הפשטנים, מפרשי מצות התורה למען ידע היהודים איך לקיים מצות עשה ולא תעשה, כלם אינם שוים אף שרוך נעל, בלי קבלה ר"ל. על הרמב"ם מאור עיננו נתכה כאש חמתו, ויחרפוהו באחד הרקים, כי דבריו בטעמי המצות "הוא שקר גמור", כי לא נתברך מאת ההשגחה העליונה "בחכמת האמת", ועל כן לא ידע עד מה. ואם מעט לכם זאת, הנה הוא אומר, כי גם המקובלים האחרים, אינם שוים, כי תשא אותם הארץ. ורק הוא לבדו הוא המושל בעולם הקבלה. ולאשרו, לא זכה כי יהיה האר"י או רח"ו תלמידיו, אחרי אשר נפטר בשנת ש"ל, ואז בא גם האר"י לצפת.

הרמ"ק אמנם לא סבל היה כהמקובלים התמימים, הוא חקר ומצא, כי ס' הקנה הוא מזויף בידי איזה נובל אחרון, ומגלה את זיופיו. וכן הוא ס' התמונה. והמקובל החייט הוא בער מאיש בכל הבורים אשר לא ירדו לעומק בצת הקבלה כמהו. והוא עושה עצמו כמתנגד לקבלה מעשית אחרי אשר כסף תועפות לא יתכן לאסוף בא"י העניה מהקבלה המעשית אף כי הוא

מאמין בלחשים וקמעות, ובראותו כי גדולי התורה לא שמו לב אליו, ולחכמת האמת אשר יתפאר בה. קצף על כל גדולי ישראל, ובקליפת השום נחשבו כלם בעיניו. וגדולי התורה הן לא קראו את דבריו אשר כתב, כי לא נדפס דבר ממנו בחייו, ואיש לא הוכיח לו, כי לוא היתה הקבלה "חכמה" באמת, אז הן לא יכלה להיות נחלת המקובלים. וחכמת האמת הוא מבטא בלי דעת והגיון, אחרי אשר "האמת" איננה חכמה, וכל חכמה היא אמת, ורק הסבלות היא שקר. האמת, היא אמת בנגוד השקר, כמו האמת שהבית איננו סוס, והחמור איננו גדי, וזה הוא אמת, אבל לא חכמה.

אמנם לא איכחד, כי עם כל עזות וגאות הרמ"ק, נמצא בו גם דבר טוב אחד. בהשפילו על עפר כבוד כל המקובלים אשר קדמוהו, עד כי אינם שווים אף לדבר אודותם. ובכן נשאר רק הוא האחד בשדה הקבלה היודע דעת עליון. הנה כי כן הקל עלינו את המלחמה להלחם רק בו, בגלית הפלשתי היחיד, ולא כבד הוא להטביע אבן אחת במצחו להמיתו. כי לוא היה מקובל אמת, הלא עליו היה — כאשר יתפארו כל מקובלים — להיות נביא, והוא לא נבא לנו. כי כל המקובלים אשר יקומו אחריו, לא טובים יהיו מכל אלה אשר קדמוהו. ובמדה ידועה גם נופלים מהקודמים, ואשר היו בספרד, צפת, דמשק, סמירנא, גאליפולי, מעזיבוז, האראדענקי, לאנצוט, מעזריטש, קאזניץ, פולנאה, ברדיטשוב וקאפוסט לא עמדו מעולם על אדמת ספרד, ובין המקובלים בספרד, אף כי מספרם נער יכתוב, לא היו קדושים בורים כבטאלנא, ספאלע וראכמעסטריווקי, אף לא נשמע כי לקחו פדיונות וכתבו קמעות, ולא גרשו שדים ורוחות, הרמ"ק אמנם לא ישכח מלהזכיר כי איננו שבע רצון מהקבלה המעשית — אשר ראה בלי ספק בצפת עצמה. ובכל זאת סלח להם, לפי הנראה, בדעתו כי עם כל קדושת המקובל, לא יכל למלא בטנו מדגן שמים, ולהרויח לחם חקם מאיזה עבדה לא יכלו המקובלים, כי לא יצלחו לכל מלאכה, וכל חכמה ידעו, מלבד חכמת האמת, וחכמה כזאת איננה עוברת לסוחר. ובכן נטל על כל מקובל למצוא עבודה, רק בין שדים ורוחות.

רועה המקובלים, הארון האראדעצקי בספרו ע"ד קבלת הרמ"ק, אחז בדרכי צאן מרעיתו, לשקר ולזייה, ולא יחוש לזיוף נורא בדבריו

ימי ישראל, בספרו לנו דבר חדש, אשר מקומו הנכון היה, לספחהו להעוואנגעליום "שבחי הבעש"ט" אשר הרפ"ס מחדש, והוא כי הקבלה נתפשטה בין היהודים בספרד, שקר גלוי זה עליו היה לספר באוני נשים זקנות או קדושי טשערנאבעל, והארון כותב "היסטורי" זה לא הרגיש, ופן ישאלוהו, אם נסה אף פעם אחת להעמיק חקר בחיי עם ישראל לפני שש מאות שנה בכלל ובספרד בפרט, בלי משים שכח לו "ההיסטוריען", איך ובאיזה אופן יתכן כי יתפשט רעיון מפשט פלוסופיא שגעונית בין העם. למשל, בימינו אלה, אם ימצא איש אחר כרמ"ד החפץ ללמד תועים בינה, אשר לא יבינו רק יודעי ספר, בטלנים, פתאים מאמינים בכל הבל, ומספר בריות כאלה לא רב הוא. עליו ראשונה להשמיע את רעיוניו בכתבי עתים. כתבי עתים נדפסים יום יום. תחנות לטעלעגראף ישנן בכל עיר וכפר, מסלות ברזל, אניות קטור, אניות אויר מובילות את האדם מעיר לעיר, ומארץ לארץ בלי כל עמל. ספרים נדפסים בכל ערי התבל, וכל מחבר, חכם או טפש, יוכל למסור את כתב ידו לאיזה מהפ"ס שיהיה. ובמשך איזה שבועות, יקבל אלפי עקועמפלארים, מכורכים, וספרו ימצא כרגע ביד כל סוחר ספרים. ומאות אנשים יוכלו לקנות את ספרו ביום אחר, וביום אחר יוכל סוחר הספרים לשלוח את הספר לכל קצוי ארץ, ורק באופן כזה יתכן כי יתפשט איזה רעיון, לוא גם יהיה רעיון רוח.

אבל מה היה אז לפני שש מאות שנה?

כל דפוס לא היה בעולם, הממציא ה' גוטענבערג טרם נולד. אז וכל מחבר איזה ספר, אם היה עני, וחפצו כי ספרו יתפשט בין יודעי ספר, עליו היה לעשות ממנו פתשגן, אחת או שתיים, ואם לא היה עני, אז מסר את חבורו על יד איזה סופר, וישלם לו מחיר מלאכתו לעשות ממנו פתשגן. או אם היה המחבר איש גדול בתורה וחכמה, אז יבוא אליו הסופר לבקשהו כי יתן לו את ספרו, והוא יעתיקהו, וימכרהו למאספי ספרים כ"י. ובאמת אנחנו רואים עוד היום, כי כל ספר מחבר נודע לשם, יתכן למצוא בכל אוצרות הספרים יותר מאחד או שנים. תחת אשר הספר אשר אין לו כל ערך, נשאר בודד או יחיד בעולם, אף כי הספר איננו עתיק, אחרי אשר איש לא שם לבו אליו, ואיש לא חפץ לאבד זמנו לעשות ממנו פתשגן.

וכן היה גם עם ספר הזהר, איש לא האמין לספורי הכלים אשר ברא ר"מ דליאון, כי מצא אותו במערה, איש לא ראה את האריגינאל, ורמ"ד לא הגיד באיזה מערה, בקרבת איזה עיר מצא אותו, וגם הסכל היותר גדול, יכל להבין, כי הזהר נפל ביד איזה טפש בארץ ישראל אשר הביאו לספרד למען השליך אוצר יקר כזה לאיזה מערה, ובמשך אלה ושלש מאות שנה נשאר הספר שלם, יפה וברור, עד כי יהיה נקל לעשות ממנו פתשנן, ולוא גם היה כתוב על לוחות אבנים, או לוחות ברזל, גם אז לא יתכן כי ישאר שלם ונקי, ובא האוהי היותר נאמן, כי לא נשאר בעולם אף זהר עתיק אחד. ובמשך יותר ממאתים וחמשים שנה נזכר רק בשנים שלשה ספרים, כל גדולי התורה בישראל לא ידעו ולא חפצו לדעתו. ואם נמצא ממנו עקז' אחד או שנים כימי דור אחד, הנה ידעו את מציאותו רק האחד המאושר אשר נפל הספר בידו. ואם הגה בו, הלא ידע, כי אין מגלין את סודותיו רק ליחידי סגולה, ר"ל טפשים כמהו. ומתי נתפשט בין כל המון העם? ועוד יותר מזה, כי בראשונה להמצאת הדפוס, הבינו המדפיסים להדפיס רק ספרים כאלה הנחוצים לכל העם, תנ"ך, תורה, תלמוד, רש"י, ספרי גדולי ישראל, הרמב"ם, הרמב"ן, רד"ק, רלב"ג, בחיי, סמ"ג, טורים, יוסיפון, מבחר הפנינים, רלד"ג, הראב"ע, בחינת עולם, אבודרהם, מורה נבוכים, ואף גם מחברת עמנואל אשר לא היה לרצון לחרדים, ועוד רבים כאלה נדפסו בתור אינקונאבעלים אבל לא הזהר. ואף גם בין חצי אינקור נאבעלים (משנת ר"ם — ר"פ) לא נדפס הזהר, ואחת משתי אלה או כי לא נמצא כל כ"י בידי אחד החכמים, וזה יראנו כי לא היה מפורסם בין העם, ואיש לא מצא בו חפץ. או כי המדפיסים לא מצאו בו חפץ, והיתר ר"י דלאטיש להדפיסו בשנת שי"ח, ישא רוח, כי לא הגיד לנו מי היה האוסר? מי הוא אשר ראה אותו מהחכמים אשר קדמוהו?

הנה כי כן, רק אז הננו נכונים להאמין להמקובל הקדוש, ה' האראדעצקי כי הקבלה נתפשטה בין היהודים בספרד, רק אז, אם יבטיחנו על דברתו, כי ר"מ דליאון היה ממציא הדפוס הראשון, והוא עצמו הדפיס את הזהר, ויפזרהו בין העם, והוא רמ"ד עצמו, היה עורך מכתב עתי יומי בעברית ולשון ספרד, ויודיע בקהל עם

חין ערך ספר הזהר, והוא עצמו ייסד בתי מסחר ספרים, (שלא היו עוד בכל העולם) למכור את ספרו אף לעגלונים, ותופרי נעלום הבקויאים בלשון ארמית. וכל עוד אשר לא יוכיח לנו את כל אלה, הנה כל דבריו יהיו לנו דברי "קבלה" וחכמת האמת ר"ל.

— יג —

שגעונות הרמ"ק

השכח או לא ידע המקובל הזה, כי יש בידנו תורת משה הנודעה אצלנו ואף אצל כל העמים בשם "תורת משה" תורה הכתובה? האם כה גברה עליו יד השכחה, עד כי שכח מה היא התורה המסורה הנודעה אצלנו בשם "תורה שבעל פה" הלכה למשה מסיני. או לא ידע מה היא תכונת התלמוד, אשר עליו עמלו חז"ל, חכמים גדולי התורה במשך חמש מאות שנה? האמנם הביט על היער ולא ראה את העצים? כי מה הוא התלמוד כלו (מלבד האגדות) אם לא פירוש התורה על פי הפשט והניון השכל הישר עד מרום קצו, עד מקום שיד שכל האדם הגיעה? התורה הכתובה היא חקים ומשפטים, הדורשים באור קצור הדברים, אשר באופן אחר לא יוכל להיות כל ספר חקים בתבל? האם מעולם לא קרא בתורה, את הלאו של "לא תסור" ואפילו אם יאמר לך על ימין שמאל תשמע לו. ודבר זה נהוג בין כל העמים הנאורים כי לכל שופט בימיו המשפט הוא בידו, לפי הזמן והמקום. ואף כי יקרה לפעמים כי יטעה השופט, כי גם הוא רק אדם ולא אל, ועלול למעות. ומאין לקח לו הרמ"ק חוצפה נוראה כזאת להשמיע בפה מלא כי אין הפשט שוה מאומה, רק הקבלה היא העיקר האם לא ידע כי בין י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן, אין זכר לקבלה, רק הכל על פי שקול הדעת ושכל האדם הבריאי? האם לא ידע כי אין לנו תורה בשמים? אף כי אמת, הוא, כי שגעונו זה נחל מחכמת הזהר מצד אחר, והבלי ישו

הנוצרי, אשר אמר בדבריו הזהר כי התורה נתנה רק עד יוחנן המטביל, ומאז היתה בטלה. החוצפה היא לא לבד נגד הרמב"ם אשר באר לנו טעמי המצות, אך גם נגד כל התלמוד אשר נתן לנו פירושו וטעמי המצות, עד כי השאירו לנו רק שתים אשר לא מצאו להן כל טעם, שעטנו ופרה אדומה? המקובל המטורף הזה ידע הכל, רק לא את התורה, הוא ידע ומדד אף "שיעור קומה" של הקב"ה, ובלי ספק ידע גם אורך מעילו העליון ומכנסיו אשר תפר בעדו "החייט" האלהי, (עיון מערכת האלהות) ומאשר היה הרמ"ק כי מת בחצי ימיו ולא זכה לראות את דבריו בדפוס, כי לולא זאת, הלא החרימוהו חכמי דורו כשבתי צבי בשעתו, ועוד נופל ממנו, אחרי אשר שבתי צבי לא כתב מעולם כי הוא כופר בתורה הכתובה והמסורה, ורבני אמשטרדם החרימו את שפינוזה רק יען כי הודה לדבריו הזהר, כי קודשא בריך הוא מלא כל העולם ולית אתר פנוי מיניה. ועל מדוכה זו ישב גם הגר"א בהחרימו את החסידים עם רבם הרש"ז מלאדי, אשר גם הוא הורה כזאת בספרו התניא (לקוטי אמרים) והרמ"ק הלא הרחיק ללכת עד המקום אשר משם לא ישבו עד עולם.

ס' "הפרדס" לרמ"ק (ר"ת פה רהב דובר סרה) הוא כזה עמוקה, מוראה, וננאלה, וכל הקרוב אליו עליו לפתום את נחיריו.

— י ד —

הקבלה איננה פלוסופיא דתית.

בשם "פלוסופיא דתית" יכנו הנוצרים את המהעאלאניע הנוצרית, אשר בלעדה אין כל יסוד לדתם, הנוסדה רק על האמונה. ועל כן יצרו להם מין פלוסופיא שגעונית, נוסדה על שקר ותהו, רק לתריץ העוואנגעליון. וידברו שקר ממרום, הלומות והזיות.

ולזאת קראו בשם יפה "פלוסופיא דתית", תחת השם האמתי "שגעון האמונה". תחת אשר לפלוסופיא דתית בישראל יש יסוד (חק לא טהעאלגניע), כי אמנם דת ישראל היא התורה, התורה, ורק התורה, אשר כלעדה אין לנו כל דת. והפלוסופיא הדתית, היא ידיעת התורה. בשם פלוסופיא דתית נוכל לחשוב רק ספרים כספר מורה נבוכים, האמונות והדעות, הכוזרי, העקרים, אור ד', ועוד איזה ספרים כאלה. וכל פלוסוף יודע תורה, באמת יוכל להרחיב ולהוסיף עוד עליהם, אפס בלי ידיעת התורה לכל חקתה ומשפטה לא יוכל איש בעל ידים נסות לגשת אל המעין הטהור הזה. ואין כל ערך, ואין כל דמיון לתורת ישראל אל הפלוסופיא השגעונית אשר ברו כמדי הנוצרים. וכמרחק הזה, רחוקה הקבלה הנוצרי האלילית מהפלוסופיא הדתית בישראל.

הקבלה הזוללה, לא דבר אין לה עם הדת ותורת ישראל. תורת ישראל היא חקים ומשפטים, כמו שאמר הנביא מלאכי, "זכרו תורת משה, חקים ומשפטים". ובכל ספרי הקבלה אין זכר לחקים ומשפטים אחריו אשר התורה לא בשמים היא. והמקובלים, הן חק שמו להם רק לדבר שקר ממרום, ובשמים אין תורה, עד כי כל בור ועם הארץ יוכל לעלות השמימה מבלי כל מפריע, ועל אל אלים יוכל לדבר שקרים והבלים אין קץ, ולכנות את הבליו בכל שם אשר יחפוץ. ואם יהיו איש לכנות את כל הבליו הקבלה בשם "חכמת האמת" טוב ממנו הנפל, אשר יכנה את כל בית משוגעים בשם "בית מדעים גבוה" וכל חולי הרוח בשם "פלוסופים דתים", כתר עליון, שיעור קומה, אין סוף, עשר ספירות, סוד צמצום, זעיר אנפין, זיווג דלעילא ועוד מטעמים כאלה אשר צמחו בנגן אלילי הגוים. לא לישראל המה, ובשדה חכמת ישראל לא צמחו מעולם קוצים כסוחים כאלה.

— טו —

מי היה האר"י? (הקדוש?)

(גם את הארי גם את הרב הכה עבדך)

אמנם גם נער קטן יודע את האר"י, כלם יודעים כי מכארו ישתו כל המקובלים האחרונים. אבל אני חפץ לדעת מה היה? חכמת הקבלה לא תרוה צמאוני, והמקובל איננו קדוש לי, אני חפצתי לדעת אם היה גדול בתורה, חפצתי לדעת מאיזה מעין שאב את קדושתו? האם נהרג על קדוש השם? רח"ו כותב "שבחי האר"י" הודיע לנו רק כי בהיותו צעיר לימים במצרים וישקה נפשו ללמוד קבלה. ובכן בא לצפת, אשר בה שמו המקובלים קן להם. לא בא ללמוד תורה בישיבת מהר"י קארן, או לקבל "סמיכה", לא! רח"ו מודיענו רק אותות, מופתים ונפלאות אשר עשה רבו, את אשר לא עשה גם משה רבנו, גם הנביאים, התנאים, האמוראים והגאונים, עד כי עשהו לבן אלהים, לאלוה קטן, והכל על ידי קבלה. ואם כן הוא, הנה כל חכמת ישראל, תורתו הכתובה והמסורה כאין היא נגה הקבלה, וכל ראשי האומה מקבלי התורה מסיני, כלם המה בקליפת השום נגד המקובלים אף אם אינם יודעים את התורה. משה רבנו לא נקרא "קדוש", דוד המלך, שלמה בכל חכמתו, ישעיה בן אמוץ, ירמיהו, כל חברי כנסת הגדול, כל חכמי התלמוד, כלם כמר מדלי נגד מקובל אחד. ומה אעשה אני ועוד רבים כמני אשר לא יאמינו בכל אלה? ומי יועידני אם מחבר "שבחי האר"י" אם אמת בפיו? הלא זה הוא רח"ו עצמו, אשר כתב גם "שבחי ר' חיים ויטאל", שבחי עצמי. ומי שמע כזאת, מי ראה כאלה כי לא יבוש איש נכבד לכתוב על עצמו שבחים נוראים כאלה, שבחים אשר גם אשה בלה זקנה לא תאמין בהם? ומופתים נוראים כאשר כתב על עצמו כתב גם על רבו. ואנחנו היום יודעים ברור כשמש בצהרים, כי האר"י לא כתב מאומה במשך הימים הקצרים אשר ישב בצפת ורק רח"ו כתב הכל על שם רבו, ומה כתב רח"ו? לא תורה ולא חכמה, רק קבלת אשר ברא מלכו, קבלה אשר דבר אין לה עם תורת ישראל, וקרובה

היא לנצרות אלילית. ולוא גם כתב האר"י עצמו, האם בעד זה לאיש גדול וקדוש? האם נשאר לנו ממנו אף ספר אחד בהלכה, או בכלל באיזה ידיעה בחכמת התורה? הן גם רח"ו עצמו לא השאיר אחריו כל ספר מלבד הבלים ודמיונות.

תורת ישראל הטהורה והתמימה קדושה היא לי, ובלכל לא אוכל אם יכביהו עליה עבטיט ויחמרוה בחמר או בזפת מבית או מחוץ, ובשום אופן לא אוכל להבין במה נופל המשוגע ר' יוסף דילה ריינה ממקובלים אחרים, והוא הן עשה ככל אשר צוה האר"י, מאה ועשרים תעניתים (כמנין הכל הבלים) וסגופים שונים, כמו גלגול שלג, ואני מעולם לא שמעתי כי ישנם סוסים קדושים בישראל, וחז"ל אמרו כל המתענה הרי זה הוא חוטא, והתורה צותה "ונשמרתם מאד לנפשותיכם". הנה כי כן, הלא כל חוטא נגד התורה הכתובה והמסורה קדוש הוא? ומדוע לא קראו את המקובל נתן העזתי, בעל ספר חמדת הימים בשם קדוש? ומה חטא נחמיה חייה חיון המקובל המצוין במינו? וגם רח"ו עצמו לא נקרא קדוש, והוא הוא האיש יוצר האר"י אשר בלעדו לא שמענו אף את שמו מעולם? ורח"ו הלא הוא באמת אבי כל המקובלים החדשים? ואיך לא ידעו כי מתמד נביא הישמעאלים אשר היה בתחלת ימי הגאונים הוזכר בס' הזהר חלק ג' דף פ"ב בקצת נוסחאות —

שני זוגות של תפילין אשר לא היו ולא נבראו עד שבא משה רבינו תם גם המה הוזכרו שם דף רנ"ח.

מטפחת ספרים להגאון יעב"ץ מוכוח במאתים ושמונים ראיות שם' הזהר חלו בו ידים ותוספות קרבות נוספו בלמוד האחרונים וכבר קיים דבריו החרם הגדול רמב"ן בהקדמת נתיבות השלום, ואמר כי ראיותיו אין להם מרחה.

כי אמנם המקובלים הגדולים, כר' יצחק לוריא ותלמידיו, המפתארים ברוח הקדש, איך נעלם מהם דבר זה, ואיך קיימו וקבלו עליהם שכל דברי הזהר אמיתיים וקדושים הם, וכלם דברי התנאים והאמוראים, ואיך לא נגלה להם ברוח הקדש מה שנגלה להרב יעב"ץ שיש בס' הזהר שמונים ומאתים נוספות, שנוספו בו בדרגות האחרונים? ומלבד זאת הנה הגאון יעב"ץ ברוח תבונתו החליש שהרעיא מהימנא ניכר מתוכם שהם מזויפים בכללם, ואין

מהם אפילו דבר אחד שיהיה לר' שמעון וחבריו. ואיך לא נגלה זה להאר"י ז"ל שבונה גם עליהם עליות קבלתו? הלא זה אות נאמן שהוא וכל גוריו מתהללים במתת שקר, באמרם, שנחה עליהם רוח הקדש.

— טו —

חסרון המקובלים.

(הנסתרות לה' אלהינו והנגלות לנו ולבנינו).

רק שלשה דברים יחסרו להמקובלים, תורה, חכמה, ודעת אלהים.

הננו יודעים את המקובלים פנים אל פנים, כי כרובם אינם יודעי תורה, ולוא למדו אף מעט מדברי התורה, לוא למצער פסוק אחד בתורה, או נקל היה להם לדעת חק התורה. כי הנסתרות הוא רק לה' אלהי ישראל. לוא ידעו עוד פסוק אחד "תמים תהיה עם ה' אלהיך". ועוד פסוק "ומה ה' אלהיך דורש ממך". ועוד איזה פסוקים בדברי התורה והנביאים, או הנקל היה להם לדעת כי יכלו את עתם בהבל בעופם בעולם התהו, בעולם הדמיון וההלומות. מחשכם באולתם כי קרבת אלהים יחפזון, ולא ידעו כי קרוב אלהים לכל קוראיו באמת. קרבת אלהים יחפזון. אפס לא להתקרב אל האלהים, רק להביא את האלה בידם, להקריבהו אליהם. כי יהיה קרוב להם, למען יוכלו לספר כל עצמותיו. כמה מדת גדלו ארכו ורחבו קומתו וצביונו הכל כאשר לכל בן אדם רמה. ובסכלותם חשבו כי זאת היא תורה. ואלה סודותיה. ובפחזותם לא התבוננו כי עובדי אילים פשוטים המה. עמי הארץ גסים אשר לא טעמו מעולם נעימות התורה, ולא ידעו אף בשמה. הנגלות לנו ולבנינו עד עולם רק לא למקובלים.

כל הבא אל היכל התורה, ירגיש כרנע כי רחבה היא מני ים, וגם אם ימי מתושלח ימיו. אין די לדעת את כל התורה כלה, וגם כל הגדולים בישראל. ובהם גם חזוי יה לא התפארו ולא יכלו

להתפאר כי באו בסוד ד' לדעת יותר מכח בינת אדם. הגדולים בישראל אשר הקדישו את כל ימיהם לתורה ועבודה, ידעו רק אחת, כי אין די בינה בלב בן אדם, ואין די שנים בחיי האדם לדעת את כל התורה ועמקי סודותיה (לא הבלי סודות הקבלה) ועד יומם האחרון למדו ועמלו, וידעו כי לא על בן אדם לכלות את המלאכה. החכמים הסופרים והמבארים היו שבעי רצון כי הצליחו לבאר חלק קטן מדברי התורה הכתובה או המסורה. וכלם ידעו כי נגעו אך בקצה המטה, ופתאם באו אנשים בלי מדע, ויאמרו לעשות סולמות לעלות השמימה כבימי דור הפלגה, סולמות מעשי קורי עכביש, תועים באיזה עולם התחו אשר יצרו בדמיונם, שכורי חלומות בזוי יה המותללים באילנים ולא ידעו אף, כי למדם תהו זר הוא לישראל ותורתו הקדושה והטהורה למוד בדוי מלב הוללים, אשר עשו להם את האמונה והדת לפרה חולבת. ועטיני הפתאים מלאים חלב די לרוות צמאון כל נוכל ומכזב המדבר שקר ממרום. בעלי קבלה עיונית ומעשית. מסחרית עם כל מאוני מרמה ביד כנען, הכל כמנהג העולם הזה.

בין כל המקובלים אשר היו לפנינו, ואלה החיים אתנו כיום, לא מצאנו ביניהם אף אחד אשר ידע איזה חכמה. אין אחד בהם אשר ידע או בא לכלל דעת גאון ישראל הגר"א ז"ל. אשר אמר בפה מלא "כי האיש אשר תחסר לו יד אחת בחכמה, תחסרנה לו מאה ידות בתורה". ועל כן צוה לתלמידו הגאון ר' ברוך משקלאוו להעתיק לעברית ספרי חכמה, וכן עשה הג' הנ"ל וימלא רצון רבו. אבל להמקובלים החכמה מאין תמצא? הלא רק אלהים הבין דרכה ודרכה איננה דרך מעזיבוז וליבאוויץ, ורק אלהי ישראל ידע מקומה. ומקומה לא טאלנא וסאדינוראה, לא קאזניץ או שטארטקוב, וכלנו יודעים כי כל גדולי החכמים והפלוסופים בישראל, היו כלם גם גדולי התורה, הרם"ג, הראב"ע, הרמב"ם, ר"י הלוי, בן גבירול, הרלב"ג, נרבוני, ר"א דילמורינו, יש"ר מקאנדיא, ר"א מזרחי, ר"י אלכו וכו'. כי במקום התורה שם גם קן לחכמה, ולא למקובלים חלק ונחלה בהנה.

דעת אלהים, אל ישיאוכם תועים ומתעים, כי מקבלת התועים תמצאו איזה ענין בדעת אלהים. אמנם מצוה היא על פי

התורה לדעת את אלהים, לדעת ולא למשש כעור קיר באמונה עורת "וידעת את ה' אלהיך" אבל לא כל איש מן השוק, אשר לא למד ולא ידע מאומה. יוכל פתאם לבוא ולהיות חוקר חקרי אלוה בלי כל הכנה, בלי דעת רחבה בכל מקצועות התורה ראשונה, כקדושי החסידים הבורים, אשר גם-הבורים המתים, אשר בימי חייהם לא ידעו תפוש עט בכף, היו עתה פתאם למחברים אחרי מותם (כנהוג עתה בדפוסי פעטריקוב). ואלה המה מקובלים, ר"ל מקובלים אשר רק המקום יוכל למלא חסרונם, כי לא לבן אדם דרכם.

— יז —

ספר מדרש הנעלם.

סבה מזוהר, אי טבעית, כמעט לא יאומן, כי כרגע אחרי מות ר"מ דיליאון והתגלות ספרו המזויף, פתאם נעלם הס' באופן, כי אין איש דאהו, או שמע את שמו כמעט במשך שלש מאות שנה עד אשר נדפס ראשונה במנטובה שנת שי"ח. ורק קרוב להדפסתו אנחנו מוצאים זכרו בפי הריקנטי, ולפי הנראה ידע ממנו גם המדפיס שונצינו, אשר הזכירו בס' "שרש ישי" (קושטא ש"ד 12). ועוד פעם בסרור תפלה של ר"י טריוויש (טיבינגען ש"כ) אבל בכל ימי שבת היהודים על אדמת ספרד לא נראה ולא נשמע כל זכר לספר זה, ובתשובת הרשב"א אשר רדף את ר"א אבולאפיא, גם שם אין זכר לס' הזהר, ולא נודע מאיזה מקור שאב אבולאפיא את קבלתו, ושגעונותיו, ולוא תהיה סבת העלמו, יען הרבנים אסרו להפיצו בישראל, אבל הכ"י עצמו הן לא נאבד מן העולם, ור"מ דיליאון הן לא השיבו אל המערה אשר בה ישב רשב"י, ובל"י ספק עשה רמ"ד ממנו כמה העתקות אשר מכר במחיר יקר למאמינים. ומשנת תרמ"א עד הנה הפשתי כ"י עתיק בס' הזהר בכל אוצרות ספרים הגדולים כתבל בבריטיש מוזעאום, באוקס-פורד, ועתה גם בנויארק בין ששה אלף כ"י עתיקים, ובכל ימי

חיי אשר גליתו ספרים כ"י אין מספר, לא מצאתי רק אחד משנת שי"ג (חמש שנים קודם הדפסתו) ולא נודע אף אקו' אחד קודם שנת הגירוש בשנת רנ"ב. וכ"י בן ארבע מאות שנה בערך איננו יקר המציאות כנודע לכל פקידי אוצרות הספרים, ומדוע נעלם כמו סגרה הארץ בריחיה בעדו? ובמה גדול כח ר"י דלאטיש להתיר הדפסתו. אחרי אשר בלי ספק ידע סבת האיסור, ולא שאל עצת רבנים אחרים, גדולים וטובים ממנו באיטליה? באשכנז, פולין ותורגמה. באיטליה עצמה, הלא היו עוד רבנים חכמים וסופרים אשר אספו את כל חמדת ישראל, כ"י היותר עתיקים ויקרים אשר הדפיסו בארץ ההיא, ורבים כ"י אשר הובאו מספרה. הרבנים שרידי מסדרי הש"ס, בבלי וירושלמי, אלפס טורים וכל מבארי התורה הגדולים. בימי ר"מ דילאטיש הלא חי עוד הנאון בעל שלטי הנבורים — אשר החל להדפיס ש"ס יחיד במינו, עם טעמים על המשניות, בעיר קטנה סביוניטה בשנת שי"ג - שי"ד, ורק במרחק שעה אחת ממנטובה, והוא, לא שאל ולא התיעץ עם גדולים וטובים ממנו, ויתיר את האיסור כדן יחיד, ואם יאמר איש להתנצל בעדו, כי לא ידע את כל פרטי הזיוף של הזהר, יען ספר יוחסין הראשון נדפס אחרי כן בקושטא שנת שכ"ז, אבל הן הכ"י של היוחסין נמצא כמה עקומפלארים. עד כי אחרי עבור שלש מאות שנה, מצא ה' פיליפאוסקי שלש העתקות ולהתיר זה אין כל יסוד נאמן, בעוד אשר לא עלה על לב כל מדפים גדול באיטליה להדפיס ספר זה. המדפיסים בני משפחת שונצינא, בומבירגו, יושטינאן, בראנארין ועוד. ובין עשרים ושבעה בתי דפוס לספרי ישראל באיטליה איש לא שם לב לס' הזהר ולא נדפס עוד באיטליה, או גם בארצות אחרות במשך יותר ממאה שנה, ובלי ספק, יען כבר קראו את כל הזיוף בס' היוחסין.

על השאלה מדוע נעלם ס' הזהר במשך מאתים וחמשים שנה מזמן התגלותו עד הדפסתו, הנני מוציא לאמת נמורה, כי אחרי אשר הרחיקותו היהודים בתור ספר מזויף דבקו אליו הנוצרים אשר אהבוהו ויכבדוהו מאז עד היום הזה. הנצרות שמעה שמע ספר מיוחס לרשב"י, שהיה חי בראשית צמיחת הנצרות, קרוב לימי

חבור ספר יוסיפון ויאזעפוס אשר מצאה הנצרות לטוב לה לזיוף את ה'ס' הנ"ל זיוף גם מאד. ומדוע לא תעשה עוד זיוף כזה גם בספר הזהר המיוחס לספר עתיק כספרו של יוסף בן מתתיהו הכהן שר צבא ישראל? הנצרות אמרה ועשתה, ולא רק זיוף קטן במקום אחד, כבספרו של בן גוריון, רק זיופים רבים וגדולים במקומות רבים, כי אמנם בכל הנבלה אשר עשה ר"מ דליאון, אין לחשוד אותו כי התגנב למעת בספרו דעות נוצריות, אשר יד כל איש יהודי תכוה בהן, רק נוצרי או מומר להכעים יכל להשמיע בפה מלא, כי כל התורה כלה תבטל לעתיד לבוא, ורק ס' הזהר לבדו ישאר בתכל. הבל כזה יתכן רק בעוואנגעליום אשר השמיע פעמים ושליש כי התורה נכתבה רק עד יוחנן המטבל, ואח"כ בטלה כלה. ראה ס' הזהר בפי' נשא.) והנוצרים האדוקים, כאז כן עתה אספו את כל סדרי הקבלה בכ"י. וכמעט לא נשאר כל כ"י מס' הזהר בידי היהודים, וכתבי היד הראשונים, (טרם נעשו במ הזיופים) שהפו הנוצרים, כמו שעשו עם ספרו של יאזעפוס, וישאירו רק את אלה עם הזיופים, כי על כן לא נמצא גם ספרו של יאזעפוס בכ"י עתיק בכל העולם, ומי יודע אם לא יד אחד הנוצרים היתה בהדפסת ס' הזהר הראשון. אחרי אשר היהודים עצמם לא התעוררו להדפיסו. תחת אשר לוא היה נחשב בעיניהם לספר קדוש באמת, כי אז לא חכו זמן רב כזה, מעת התגלות הדפוס בשנת רל"ה עד שי"ח. ובא האות, כי המדפיסים היהודים באיטליה נתנו יתרון להדפסת ספרים שונים, אף על הדפסת התורה, החומש הראשון נדפס בבולונוי עם פי' רש"י רק בשנת רמ"ב. בעוד אשר כבד נדפסו ספרים רבים אחרים, וכל הנ"ך לא נדפס רק עד שנת רמ"ו, תחת אשר הרש"י על התורה (כלי המקרא) נדפס כבר בשנת רל"ה, בעת אחת עם טור חשן משפט בפאביא די שקו, בחודש תמוז שנת רל"ה, וספרים אין מספר כבר נדפסו עד שנת שי"ח. ובשנת של"ד הלא נסו הנוצרים לזיוף גם את התלמוד, ע"י המומר, נכדו של אליהו בחור, בהדפיסו את הש"ס בבאזילאה (של"ד — של"ח) והיהודים ידעו זאת ולא קנו את הש"ס ההוא. והדבר היותר בולט הוא, כי הנוצרים לקטו את כל הזיופים במ' הזהר, וידפיסו מהם ספר מיוחד בשם "דיא וויכטיגע שטעלן פון זהר" עם העתקה אשכנזית. וכזה טמאו

את הספר, עד כי חלילה לאיש יהודי להביא את הספר הזה לביתו, ולפי הנראה, אמנם בני נביאים אנחנו, כי בכל ימי חיי חפשתי בכל הישיבות ובכל בתי המדרש, ומעולם לא מצאתי שם את ס' הזהר. כמו שהרחיקו את הס' הטמא "חמדת הימים" לנתן העזתי, ואם ימצא איש ספר זה באיזה בית מדרש, הלא זה יתכן רק אצל החסידים.

— יח —

ר' חיים ויטאל (רח"ו) מי הית.

לא כבוד גדול הוא לספרתנו העתיקה, כי עד ימי דור ההשכלה לא נסה אף אחד לכתוב תולדות גדולי ישראל, ואף לא אלה אשר האירו פני תבל בחכמתם. מלבד איזה זכרונות בקצור נמרץ בס' הקבלה להראב"ד ואגרת ר' שרירא גאון. אין לנו אף תולדות רס"ג, והגאונים אחריו, עד ימי מענדעלזאהן לא נכתב אף תולדות הרמב"ם רש"י, הראב"ע, ר"י הלוי, ון' גבירול, הרמב"ן, מנחם בן סרוק או הרד"ק. ובכלל אין אחד מכל גדולי ישראל אשר חיו עד זה לפני מאה וחמשים שנה. אך מאז עד היום כבר נדפסו ספרי תולדות רבים, ומהם גם כאלה אשר טוב היה לנו ולכל ישראל לוא לא נכתבו כלל. וביניהם נוכל לחשוב בבטחה, תולדות איזה מקובלים, פתאים או נוכלים. והראשון ביניהם הוא ספר "שבחי רח"ו" אשר כתב רח"ו עצמו בעצם ידו. רח"ו לא היה איש נודע אף בעיר מושבו, לא היה גדול בתורה, ואין איש אשר שם לב אליו, ורק בצאת ספר הזהר מדפוס, מנטובה וקרימונא, ומחלת הקבלה דבקה בעור כל חולי הרוח, גם עד רח"ו הגיעה. והמקרה אנה לידו את רצון, בשמעו כי איש צעיר מבית אחד עשירי מצרים חלה גם הוא במחלה ההיא, ויבוא צפתה, בתקותו כי אויר ארץ ישראל מסוגל יותר בעד כל החולים מוכי ירה, ורח"ו חשב כי עתה באה עתו להתהולל כאות

נפשו הרחבה, וימחר וישם לדרך פעמיו צפתה, והמקובל העשיר הצעיר ר' יצחק אשכנזי החולם התמים שחד מכחו לשנים שלשה בטלנים עניים אשר מלאו תמיד כל חרבות הבתים העתיקים, ואשר התגוללו תמיד בעיר ההיא מאז עד היום הזה, ובטלן אחד עמד לשרת לפניו, והנה בא רח"ו מודענו, ונפשו דבקה בנפש הצעיר המצרי, החולם בהקיץ, ויהי לו לתלמיד ולחבר. ועוד יותר לאדון מושל ברוחו, ורח"ו מצא חפץ בקלות דעתו, ויוציא קול כי אליהו הנביא הוא כבן בית בבית רבו, וכל הנביאים, התנאים והאמוראים כלם מתגוללים פשוט תחת שלחנו. והוא, רח"ו בכבודו ובעצמו כתלמיד ותיק לבן האלהים, הוא המוציא והמביא בשמים ובארץ, ורבי הגדול אשר ברוח פיו יוכל להחרים את כל העולם או לבנות עולמות חדשים, לא יעשה דבר קטן או גדול בלעדו, ולמען הגדיל תפארת גדולת רבו אצל לו עוד איזה תלמידים, אך לא קרא אותם בשם, כי במה נחשבו כלם נדו, רבו יוצא לטייל מחוץ לעיר עם תלמידיו, ושם יראו מראות אלהים, ואליהו הנביא הולך כצל אחריהם ומגלה להם סתרי תורה, כי עליכם לדעת, כי כל אוצר התורה הנסתרה — אשר לא ידע אף משה רבנו, כל האוצר הזה מונח בגנוזי אליהו הנביא התורה אשר בכח הרשב"י לשימיה באמתחת ס' הזהר, ואליהו הנביא לא יתן את תורתו לאנשים פשוטים הצמאים לדבר ה', מחשבו, כי התורה הכתובה והמסורה הנמצאה כבר בדפוס, דיה למלא רעבון הרעבים וצמאון הצמאים. ואליהו הנביא לא איש טוב הוא מחלק את תורתו רק לאלה המרגישים את חסרונם. לאלה אשר מוחם ריק או מלא תבן, ונחומיו נכמרו על כל העניים בדעת לתת להם די תבן ומספא למלא בטנם, אליהו הנביא מגלה להאר"י את הקץ. ומפשע היה בינו ובין ביאת המשיח, לולא הפסיקו תלמיד אחד, או צפור קטנה בגלגול משיח בן דוד צפצפה באזניו מלים אשר לא הבין איש בלעדו. ועוד מעט, והנה האר"י רומז (בדברים ברורים) כי הוא הוא משיח בן יוסף, ואם לא ימצא כל מפריע, הנה הוא נכון בכל רגע לגאול את ישראל. קץ הנאולה קרוב מאד, ובידו להביא את הגואל.

רח"ו כותב תולדות ר"י אשכנזי ומכנה אותו בר"ת אר"י (ר"ל אשכנזי ר' יצחק) ונוטע אילן גדול למען יוכל הוא להתלות עליו, ולא להחנק רק להחניק פתאים אחרים, המקובל רח"ו לא מצא חפץ

ללכת לשמוע תורה מפי גדולי ישראל אשר חיו בצפת בעת ההיא, כי מה ירויה המקובל אם ילך לקחת תורה מפי מרן הב"י בהלכה? ומה יסכון לו לשבוע נעימות דרשות הרב ר"מ אלשיך, או להתענג על שירי ר"י ננארה, אשר שיריו נתקבלו כמעט בכל תפוצות ישראל בפיוטים וזמירות לשבת? לא! לא לתכלית זאת יצר אלהים את הבריאה החדשה "המקובל". הוא הולך עם השמש של האר"י מחוץ לעיר ומטה אלהים ביד השמש, העושה סימנים באדמה לאמר: פה נקבר נביא זה, ושם ינחו עצמות תנא או אמורא אחר, וכל הפתאים מאמינים כי רוח ה' דובר בו, והשקרים נשארו לזכרון עולם וביניהם גם קבר ר' שמעון בן יוחאי. ולמקובלים ומפשים נשאר חג לדרורות במירון, רח"ו כותב כל סתרי התורה אשר שמע מפי רבו, אבל לא כל התורה חלילה! כי לוא היו כל הימים דיו ורקיע השמים גויל או ניר, אין די בכל אלה לכתוב אף כמר מדלי.

האר"י עצמו איננו כותב מאומה, ומעולם לא נמצאה אף מלה אחת בכתב ידו באיזה אוצר ספרים, וממילא לא חבר נוסח תפלה חדש לעיני גדולי ישראל הזקנים, ואין לדבר עוד. כי לא הכה בשגעון לחבר "שלחן ערוך" חדש לעיני מרן הב"י אשר כבר הדפיס את השלחן ערוך שלו שנתקבל בכל תפוצות ישראל. ואיש צעיר, לא חכם בתורה, יעזו אף לחשוב מחשבת הכל לדבר נגד גאול ישראל, בעוד אשר איש לא שם לב אליו או לרח"ו תלמידו, כי במה נחשבו? ההשגחה העליונה האירה פניה לרח"ו, כי רבו מת בדמי עלומיו אחרי שבתו עמו רק איזה ירחים. ואחרי מות האר"י הן לא מצא עוד חפץ לשבת עוד בצפת בין גדולי התורה, כי מה ילמד מהם? ועל כן מצא לנכון לשוב לדמשק, ושם פתח את בית נכותו אשר ירש מרבו, ואשר העשיר את אוצרו על השבון עצמו בלי עמל רב, שבע קבלה ורעב ללחם, חשב מחשבות למצוא נתיבותיו על ידי מרמה ונלוו. וראשית דבר בתוך מקובל, רואה מחזה שדי בכל עת שיחפז, הודיע באזני פתאים, כי הוא משיח בן יוסף, והפתי הגדול, ההמוני, מאמין, ועד היום הזה עוד לא ידע כי תרגום המלה "משיח", הוא כריסטוס, וכל שפות איירופא והמשיח כריסטוס, ישו הנוצרי הוא בן יוסף ומרים. רח"ו שולח איזה נוכלים אשר קראו לעצמם בשם תלמידים, והתלמידים מבשרים בעולם כי קרובה גאולה ישראל על

ידי משיח בן יוסף החונה פה דמשק, ויעקב צמח אחד מתלמידיו נתפש בכף כמבזבז נורא ביד הר"א די מודינא בשבתם אל השלחן, ורבני העיר דמשק החרימו את רח"ו כנביא שקר, וימת בחרמו, וכל העם סקלו את קברו כדין, והרב הישיש ר' אבולאפיא ספר לי בשנת תרס"ט בהיותי בביתו לבקרו, כי חוללה היה, והוא העיד כי בימי ילדותו ידע זקן אחד אשר זכר עוד את גל האבנים אשר היה על קברו, וכי במשך מאה שנים סקלו את קברו, רק עתה, במשך הזמן אין איש יודע את קבורתו, כי לא נקבע בקברות היהודים.

כל המון הכתבים הרבים אשר כתב רח"ו, כתב כמעט כלם על שם האר"י, כאשר ידפיסו החסידים עתה ספרים חדשים על שם הבעש"ט אשר לא כתב בחייו מעולם, ויהי למחבר אחרי מותו.

— יט —

תלמיד המחכים את רבו.

הלומד מכל אדם, חכם הוא בלי כל ספק, כדבורה מאספת את מתקה מכל פרח, כן ילמד החכם מכל הידיעות אשר ימצא בננוי כל אדם, אבל "תלמיד חכם" נקרא בפי חז"ל רק זה היודע ומרניש את מחסורו, ועושה לו רב ומורה אשר מפיו ישמע לקח, עד אשר ברבות הימים, וסמוך רבו את ידו עליו, והוא יהיה "חכם" עומד ברשות עצמו, תחת היותו לפניו רק "תלמיד חכם". אך בין תלמידים ידועים, נמצא מין, תלמיד המחכים את רבו. רבו אשר לא היה חכם מעולם, ורק הוא, התלמיד עושה את רבו לחכם, לא חכם מתורה ומדעים, רק חכם להרע אף כי מטבעו היה הרבי איש תם וישר, פתי מאמין לכל דבר, ובן האמין כי תלמידו החפץ קרבתו, מבקש תורה מפיחו, והוא לא ידע כי תלמידו מבין יותר ממנו, וטומן רשת לרגליו. רח"ו היה תלמיד כזה להאר"י כהצועני המנהל את הרב, רח"ו לא קנה לו רב את הרמ"ק אשר ידע הרבה יותר מהאר"י, רק יען ידע, כי

הרמ"ק הוא איש ערום עושה מזמות, אשר לא יקח לו צ'עני אשר ישום חתים בלחייו, ולא יחכה עד אשר יבוא איזה תלמיד נוכח אשר יעלהו לבמתי עב, אחרי אשר הוא עצמו עשה זאת כיד החוצפה הטובה עליו. החוצפה הנוראה אשר כמעט אין על עפר משלה, ועל כן בחר לו רח"ו את ר"י אשכנזי הפתי התמים, ומה גם אחרי אשר הרמ"ק מת בחצי ימיו בשנת ש"ל, והאר"י נשאר לבדו בצפת. רח"ו לא הלך ללמוד אצל הגאון מהרי"ק (בית יוסף) אף כי חשבו גם אותו למקובל, כי מה ילמד ממנו, חקי ומשפטי התורה? הן לא לתכלית זאת בא לצפת, וזה האות, כי במות האר"י עזב גם הוא את העיר וישב לדמשק, ובטנו מלאכה קבלה עד להבקע, אף לא אחר להשמיע כי הוא הוא משיח בן יוסף, ואיזה תלמידים נוכלים שלח לאירופא כי יספרו תהלתו בקהל רב, כאשר עשה אחרי כן תלמידו המובהק שבתאי צבי, לבשר כי הוא הוא משיח בן דוד. הנה כי כן, הוא, רח"ו, היה באמת "תלמיד המחכים את רבו", כי היה הארי, האיש התם הפשוט, לקדוש עליון, מושל בגבורתו בשמים ממעל, ומה מאושר היה הארי כי נקטף בלא עת, כי מי יודע מה היה לו לוא האריך ימים, אבל כפי הנראה כבר דאגה ההשגחה העליונה, כי המקובלים החדשים ילידי הזהר, תלמידי ר"מ דליאון לא יחצו ימיהם לבל ירבו משיחי שקר בישראל, כי מי מקובל אשר לא חשב את נפשו למשיח, או למצער, כי בכחו להביא את המשיח היושב אצל שער העיר רומא, ומחכה רק למקובלים אשר יוליכוהו במרכבת אש לפדות את ישראל מכל צרותיו (מלבד צרת הקבלה).

סופרנו הגדול, ידידי המנוח ר"פ סמאלענסקין ז"ל, מצא רמז לחיים ויטאל בדברי ס' קהלת, באמרו: "כי לכלב החי טוב מן האריה המת".

— ב —

הקבלה האמתית והקבלה המזויפת.

(לכן.... הנני יוסיף להפליא את העם
הזה הפלא ופלא, ואבדה חכמת
חכמיו ובינת נבוניו תסתתר.
(ישעיה)

היהדות יודעת רק קבלה אחת. והיא קבלת התורה מסיני, ונמסרה ליהושע, ויהושע לזקנים, וזקנים לנביאים, ומהם לאנשי כנסת הגדולה. וכן נמשכה הקבלה מדר דר עד חכמי התלמוד אשר קראו לה בשם "קבלה" או הלכה למשה מסיני, עד כי אין אחד בין כל חכמי התלמוד נועז להטיל בה ספק. ואף כי יש אשר אמר "אם קבלה היא נקבל, ואם לדון יש תשובה", אבל לא נסה להגיד מה היא התשובה, או הספק. וממסורה קדומה אשר נשארה בפי חכמי כל הדורות נמשך הכלל, כי מנהג ישראל תורה היא אחרי אשר המנהג כבר נקדש בקדושת השיבה החופפת עליו, אף כי יתכן לפעמים כי המנהג חדל להיות דבר בעתו במשך השתנות הדורות, ככל חפץ עתיק היקר וקדוש אצל כל העמים הנאורים אף כי החפץ עצמו לא יביא כל תועלת לאיש, זה הוא רק בנוגע למנהגים המתחלפים בכל הדורות, תחת אשר "הקבלה" בכל הנוגע להלכה, בפירוש ובאורי התורה, במקום אשר הענין איננו ברור בפשטות הכתוב, יען בכל ענין הנמצא בתורה ברור, אין כל ויכוח או מחלוקת, ועל כן חדשו חז"ל מלה חדשה אשר לא כתובה בתורה, והיא המלה "הלכה" תחת אשר התורה יודעת רק דין, משפט, חק, ואת הקבלה, או המסורה הקדומה כנו בשם "הלכה" שהלכה מדר לדר עד היום הזה. ועד חתימת התלמוד היתה ההלכה לחק ככל דיני התורה המפורשים, וכן מוסכם ומקובל אצל כל ישראל המקדישים את התלמוד בקדושת התורה, ועל כן נקרא התלמוד בשם, "תורה שבעל פה".

ופתאם, מספרד יצאה המפלצת החדשה, והוללים קראו גם

אותה בשם "קבלה". מלה בלי כל תכן, בלי כל סבה, בלי מוסר ובלי מקבל (מלבד מקובלים מקבלי פדיונות) למען הונות את הפתאים בבית ישראל, הנוחים להאמין בכל הבל כדת פתי יאמין לכל דבר, עד כי במשך הימים נמצא עוד גם מכזב ומשקר בגלוי, המקובל ר"י אירגאס, אשר לא בש להשמיע סבלות נוראה כזאת, כי עזרא ובית דינו כבר קבלו את הקבלה של המקובלים החדשים, ואמנם חרפה היא אף לענות, או לשאול שאלות על דברי הבלים כאלה, והמון העם ההולך בחשך מאמין, והמקובלים אשר הקבלה הניקה להם מחלב דדיה, עומדים על יד פתחי שערים וקוראים "מי פתי יסור הנה", אף כי בעיני כל איש דעת יתראה המקובל לפנינו, כעני ואביון הולך ברחוב ערום ויחף לבוש איזה סחבות אשר מצא בשער האשפה, ומתהולל ברחובות קריה לאמר: "ראו נא הנני לבש בנדי מלכות ישש ורקמה תכלת וארגמן", ואם יעפרו בעפר נגדו, יאמר כי יפזרו לו פרחים, ואם יצקו על ראשו זרם מי רגלים, יאמר כי נשם נדבות יורד מן השמים.

— כא —

סודות ורזי התורה.

המקובלים האביונים העניים בתורה ובחכמה, לבשו חוצפה כמדם לכנות את הבליהם בשם "חכמת הקבלה" וכזביהם בשם "חכמת האמת". ואמנם כן היא חכמה כמו שהיא אמת, ועוד יתפארו כי גלו סודות התורה, ועד היום לא ראיתי איש אחד ינסה את כחם אם יודעים המה את התורה על פי פשוטה, אם יודעים המה דקדוק השפה, אם בקיאים המה בכל חדרי התנ"ך, ואני ראיתי בעיני איזה מקובלים אשר לא ידעו אף לתרגם פסוק כצורתו, אין איש מהם מבין מה המה סודות התורה, ובאיזה פנה הסתתרו הסודות, והרזים מקומם איה, הן מן התורה כתובה אשר נמסרה לנו מסיני, לא שמענו ולא ראינו כל זכר לעשר ספירות אליליות, אין רמו לכתר עליון,

אין סוף, סוד הצמצום, זוג דלעילא זיווג דלתתא אין מטרוניתא, ואין שעור קומה, התורה לא מסרה לנו ספרי נולדים (מעטריקען) של האופנים וחיות הקדש, אין אנחנו יודעים מתי נולד מלאך זה או שרף אחר, ואיש ממנו לא קרא בלוחות השמים אורך ורוחב זרוע אלהים ועבי כפות רגליו כאשר יספרו לנו ההולכים המתהללים באילים, ואם כי אמת הוא, כי דברה תורה כלשון בני אדם, אבל מעולם לא דברה בלשון המקובלים, ואם ישעיה ויחזקאל ראו מראת אלהים, אל נא תשכח רגע, כי הכל ראו רק בחזון, באספקלריא שאינה מאירה, בדמיונם על פי הכלל "כי לא יראני האדם וחי", ואלה "חכמי האמת" אשר אין אחד מהם יודע מספר שניו בפיו, יודע סודות התורה, מבלי דעת את התורה עצמה (*). כמו לוא היו "בעלי בתים גמורים" תחת כסא הכבוד.

— כב —

ספרי קבלה מזויפים.

כל ספרי אבות הקבלה, המקורים, כלם מזויפים, לכלם אין אב ואין אם מלבד הזהר, אשר כלנו יודעים את אביו הר' משה דיליאון, הנודע על ידי אחד מרבותנו בעלי התוספות ר' יצחק דמן עכו, המעיד על ר' משה דיליאון, כי לא היה איש ישר, והיה חי חיי הפקר (עיין יוחסין השלם. תוצאת פילי-פאווסקי) הספרים המזויפים, כלם נתחברו בתור "פאראדיען" סגנון הזהר. וכלם נתחברו רק אחרי שנרפס הזהר בשנת שי"ח. אין

(* ומי לא שמע ספורי חסידי פולין ורוסיא, כי אחד קדוש אשר מעולם לא ננעה ידו בכתבי הקדש, ומעולם לא ראה אות התנ"ך (האסור לחסידים) ובכל זאת עשה פירוש נפלא על כל התנ"ך, ובאשר שאלהו איך יתכן הדבר? על זה ענה: "הן זה הוא כח הקבלה", ומה שלא יתכן בעיני כל העולם, יתכן בעד המקובלים.

ספר כ"י, ומה גם נדפס קודם הדפסת הזהר, כלם למדו את שפתו ותורתו, וכלם, כל המזויפים עשו כמתכונתו. כמו לבם נבא להם, או כבר ידעו את יחוסו של הזהר על פי היוחסין הראשון שנדפס בקושטא בשנת שכ"ז, ובדעתם כי הזהר המקורי הוא זיוף, חשבו ומצאו כי אין חטא אם גם המה יעשו כמעשיהו. הגונב מן הגנב פטור. ובאופן כזה יצא העגל השני בשם "זהר חדש" בשאלוניק בשנת שנ"ז, וממנו לקחו מדפיסים אחרים וידפסוהו בערים שונות. ובראות אוהבי קבלה פתח פתוח לפניהם, קמו ויחברו עוד מטעמים כאלה, איש איש לפי רוח חכמתו או סכלותו, וכלם מצאו מפרשים ומבארים.

כי לא היו מקובלים מזויפים עד הדפסת הזהר. הדבר הוא פשוט, יען אין איש כמעט אשר ראה את הזהר בכ"י, אשר על כן קטן היה מספר המקובלים אשר הוליד הזהר במשך מאתיים וחמשים שנה מוזמן חבורו בערך שנת ס"ח לאלף הששי עד שנת שי"ח שנת דפסתו. ספרי ר"א אבולאפיא בכ"י היו בידי ולא מצאתי בהם זכר לספר הזהר. אף כי אני חושב כי ראה אותו, ורק הרקנטי מזכירו (שנת רפ"ג) וכי יזכירו הר"י טריויש בסדור תפלתו (טהינגען ש"כ) וכמעט כל המקובלים היו ילידי או בני הזהר אחרי הדפסתו. מזכירו (שנת רפ"ג) וכן יזכירו הר"י טריויש בסדור תפלתו (טהינגען הזה, והנה מתגללים לאלפים בכל אוצרות הספרים הגדולים, מאין איש אשר ישם לב להם. ואני בעצמי מכרתי כ"י קבלה לאוצר ספרי האוניווערזיטאט הקאלומבי בנויארק במחיר 500 שקל. ובעיר חברון בא"י חפצו לתת לי חנם כמאה כ"י קבלה, ולא חפצתי לקחתם בידי, אחרי אשר אין להם כל ערך מדעי השוה חמש קשיטות, ורבה ככלם הנם חדשים, ממאה עד שלש מאות שנה.

בלעדי ספרי קבלה, אין לנו בכל ספרתנו כל ספר מזויף כמעט מלבד איזה ספרים אשר לא ידעו המדפיסים אל נכון מי היו מחבריהם, וייחסום בטעות למחברים אחרים. ואשמתם לא נדלה בענין זה, יען באמת נמצאים אצלנו ספרים כ"י רבים אשר לא נרשם עליהם שם המחבר, וביחוד קשה למצוא את האמת בכתבי יד חדושי ש"ס, ולפעמים גם שו"ת. כמו שלא נתברר עוד אם השו"ת על שם הרמב"ן (וויניצעל רע"ט) הנה להרשב"א או לא. וכן אין

אנחנו יודעים ברור יחוס שו"ת הגאונים הקדמונים שנכתבו כקצור נמרץ. וכרכם נמצאים רק אחד בתכל. ועל כן קשה לברר את האמת. וכן היה הדבר עם הזהר, שהיה חכ"י יקר המציאות, ואשר על כן מאין כ"י, לא מהרו המדפיסים להדפיסו בין האינקונאבלן. ובעיני ברור הדבר כי לא היה כ"י כזה בידי ר' אברהם כונת, או ביד משפחת שונצינו, כי אז הדפיסוהו כרגע מבלי לחכות להיתר מפי ר' יצחק דלאטיש, כאשר לא בקשו היתר על ספרים קדושים באמת. איש לא בקש היתר להדפיס את החומש עם פירש"י ראשונה בכו לונדיא בשנת רמ"ב, שונצינו לא בקש היתר להדפסת התלמוד, הרמב"ם וכו', ולי נראה כי כל ההיתר על הדפסת הזהר היה ערמה מצד המדפיס, למען יחשוב ההמון כי הספר הוא קודש קדשים, וע"כ בקש היתר מהרב דלאטיש. והמדפיס לא חש להוציא סך רב על הדפסתו, כי אמנם נדפס באותיות ובניר יפה מאד ובגליונות רחבים עד להפליא, עד כי אין שני לו ליופי בכל הדפוסים אשר נדפס הספר עד היום הזה.

ספרי קבלה המזויפים מלבד "זהר חדש" המה אלה תקוני ז' הדר, מנטובה שו"ח, אשר גם ר"מ דליאון עצמו לא התפאר כי מוצא עוד ספר שני במערה (בירושלם של מעלה). אך לפי הנראה ברור, הנה ראו המהפיסים מכרה זהב לפנייהם בהדפסת הזהר, אחרי אשר עוד בשנת ההיא עצמה (שו"ח) מהר מדפיס אחר להדפיס את הזהר בקרימונא, עיר לא רחוקה ממנטובה, ובמנטובה עצמה התקנאו במדפיס הזהר אנשים אחרים וימהרו להמציא עוד ספר קבלה קדוש, ולהמיסו על שכם האמלל הרשב"י ז"ל, בראותם כי לא קם מקברו למחות נגד המזייה הראשון, וגם רבנים אחרים נמצאו לו להמדפיס לתת היתר להדפיסו, וביניהם ר"מ פרובינציאלו. וזה לכם לאות נאמן, כי בכל אוצרות הספרים בתכל לא נמצאו כ"י עתיק מספר תקוני זהר, וגם המקובלים המעטים אשר זכו לראות את הזהר בכ"י טרם נדפס כמו הריקנטי, ואולי גם אבולאפיא ובעל ס' דרוקת. אך שם ספר תקוני זהר לא נשמע על פיהם ואין כ"י כתוב בכתב אשורי מרובע בכל העולם, (* ועל יסוד זיוף זה נשענו עוד א*) ראה מה שכתבתי במאמרי, מי בדא כתב רש"י, בסוף ספרי "דביר אפרים" (סט. לואיס חרפ"ו 4).

המון בעלי קבלה, ואיש איש מהם בדא לו איזה ספר, ויקרא עליו שם איזה גדול בישראל. וביחוד הרבו לפשוט תלמידי ר"ח ויטאל ותלמידי תלמידיו עם תלמידי ומעריצי שבתי צבי (עיין בספר חמדת צבי. זולצבאך 2) עד הימים האחרונים בימינו ולעינינו. כמו שיצר איזה מזויף שפל את הספר רעיא מהימנא עם פירוש הגר"א. השמעתם פירוש הגר"א על ספר שלא נדפס מעולם, ועין איש לא ראתהו. וכן היה הזיוף הנורא בספר "היכלות הוהר" עם פי' הגר"א. ספר שלא היה בעולם לא בכ"י ולא בדפוס ונדפס זה לא כבר בימינו (חסר מקום ושנת דפוס. ונדפס לפי הנראה באחד משני הדפוסים החדשים בשטעטין או קאניגסברג) ולוא חפצו המזויפים למצער לשמוע עצת חז"ל להחנק ולתלות על אילן גדול או יכלתי לשבת במנוחה ולהתענג על המראה. ועל הפלוסוף היוני אמרתי, בראותו אשה תלויה על אילן אמר: "מה נאה אילן זה ומה נחמדים פירותיו". וכן יצא העגל אדרא זוטא ורבא. ומדפיס אחד כזולצבאך אשר הדפיס גם הוא את הוהר, קרא לו בשם חדש "והר הגדול" (אולי יען הדפיסו בפארמא פאליא. 2) וכן מהרו להדפיס את הוהר והתיקונים ווהר חדש, מדרש הנעלם וכו', בכל מקום אשר יסדו להם דפוס עברי, בתוגרמא, האללאנד, פולין, פראג, העדערנום, וברגע אשר התפשטה החסידות בערכות אוקריינא. והחסידים יסדו להם דפוסים תחת כל עץ רענן נגד מצות הממשלה קם הזדון להדפסת ספרי הבלים אין מספר, שם הולידו המחפיסים הבורים את הנוסח ספרד (לא ספרד תחת ממשלת מאדריד רק תחת מלוכת מעזיבוז) שם גדלו והצמיחו בורים קדושים בכל כפר, מקובלים, מלחשים, כותבי קמעות, צוענים ומכשפים, מעוננים וקוסמים כיד השטן הטובה עליהם.

רויאל המלאך, ספר מזויף חדש, נדפס ראשונה באמשטרדם בשנת תס"א 4. ואחרי כן פעמים רבות, ספר מטורף זה מלא חבלים, ציורים, צלמי בלהות, כתב מלאכים וכל טוב נצרת, וכי הספר חדש הוא, הלא הצלב בעל שש קצוות, המגן דוד נדפס בו. גנוב הוא מספר ברית מנוחה, לר"א מרמון הספרדי שנדפס ראשונה גם הוא באמשטרדם בשנת ת"ז, 4. ואם כי אמת הוא, כי הראב"ע ז"ל מזכיר ספר בשם "רויאל" (לא רויאל המלאך) בפרשה בשלח. וס' רויאל

המלאך איננו עתה לפני לראות אם נמצאו בו אלה הדברים המובאים אצל הראב"ע, אבל באופן היותר טוב, יוכל להיות כי נמצאו שם איזה מלות הנזכרות, אבל ברור הוא כי הראב"ע לא ראה ספר זה, לוא ראהו כי אז השליכוהו לשער האשפה, לוא התבונן עליו אך רגע, ספר יצירה. הספר עצמו הוא באמת ספר עתיק, לא חלילה מימי אברהם אבינו ואף לא מימי הרשב"י אבל בכל אופן כבר היה בעולם קודם המזייף ר"מ דליאון. והמקובלים אשר לא הבינו מה שכתוב בספר זה, מהרו ויחליטו כי ספר קבלה הוא, ככל דבר אין בינה שלקחו להם המקובלים למאנאפאל. וחטא גדול חטאי חכמי הדור הזה אשר הוכיחו בדברים ברורים, כי הספר הזה הוא ספר דקדוק, עמוק, כתוב בשפה מסתרה, ולפי השערתי אני נתחבר בימי מנחם בן סרוק ותלמידי דונש בן לברט. ובכל אופן לא קודם הרס"ג ור"ם בן זכאי, בעת אשר יצא זה האחרון נגד הרס"ג ויאשימהו לנביא שקר יען כתב בנקוד וטעמים ועברית צחה כתבנית ספרי הנביאים.

(אודות הענין הזה כבר הרחיב גיינער לדבר).

חד גדיא. המקובלים, לפנים כמו היום אינם מיניקים גדולים, ותמיד יבחרו להם את התבן מן הכר, יכסו עליו שמיכה ארמית, והנה הוא הפץ קדוש, אחרי אשר שבת הנביאים מוורה להם, וכן יצרו להם פיוטים קדושים רק בארמית, כמו פיוטי זמירות לסעודת שבת, ולפי הנראה מצא הזמר האשכנזי "דאסס ציקליין דאסס ציקליין" חן בעיני איזה טפש מקובל, ויעתיקהו לארמית, תחת אשר בהגדות של פסח העתיקות אין זכר עוד לתר גדיא, ובהגדות רבות נדפס הזמר כמו שהיה בשפתו המקורת בשפת אשכנז, ורק זה יותר מעט ממאתים שנה נדפס ראשונה בארמית, והמקובלים התנפלו על המציאה הזאת ויעשו ממנה מטעמים על פי קבלה מתוקים לחיך כל פתי.

שיעור קומה. אם כבר נטבעו רגלי המקובלים עמוס עמוס בבצת נצרת על ידי ספר הזהר עצמו, הנה עלו איזה מגדוליהם ער מרום פסגת עבודת האלילים בחסדי "חכמת האמת", חכמת המדידה, תשבורת, וחשבון שקר, על ידי חכמת האמת היו לאינ-זינערים, מדרו אורך ורוחב ידיו ורגליו של הקב"ה, מנו ויספרו

צבאות חילו, ובספר הנולדים קראו מעל לוחות השמים שמות כל משרתיו שהפיו ואופניו וכל חיות הקדש, כמו מלוח דפוס ווילנא בעברי טייטש, וניצוצות וספירות דבקו לכנף מעילו ונם אשה יפה נתנו לאלהיהם, בשם "זיווג דלעילא". ואלוה קטן נתנו לו לעזר בתבנית זעיר אנפין וסוד הצמצום ברו להם למען הצדיק את ישו הנוצרי כי האב צמצם את עצמו בבשר בן מרים והיה האם והבן אחד. זה חלק מקובלים קדושים, בני "היכלא דחציפין" הקרובים למלכות אלילי יון ומצרים, מבלי הביט כי אין להם עוד חלק באלהי ישראל ואמונתו הטהורה מכל הבלי הגוים.

— כג —

מגן דוד מה הוא?

מאמר בשם זה כבר הדפסתי בספרי "פחדו בציון חטאים" ובספר ההוא נתתי לו מקום, רק יען כי הציונים קבלו את הצלב הזה לסמל הציונית בקאנגרעס הראשון בבאזעל. מבלי דעת, מבלי דרישה וחקירה. ועתה מצאתי כי המקום היותר נכון למאמר ההוא, הוא בספר זה. המגלה ערות הקבלה והמקובלים. יען הצלב הזה הובא אלינו, כסחורה אסורה, קאנטראבאנד מאדמת זרים. סמל נצחון נוסעי הצלב בארץ ישראל. והמקובל ר"א הספרדי בעל ספר "ברית מנוחה" שם אותו בכליו, ויביאהו מנחה למקובלים חסרי דעת — החכמים בהם, יודעי חכמת האמת, כלם כבר ילינו בקברים — ואם הציונים קבלו חלק קטן בחכמת האמת מיד המקובלים בלי דעת, הנה חלק כחלק יקחו בחרפה אשר נשאו על עמם, חלק הציוני כחלק המקובל. ואלה דברי המאמר ההוא:

מגן דוד מה הוא.

(בילדי נכרים ישפיקו. ישעיה ה')

בקאנגרעס הציוני הראשון בבאזל בשנת תרנ"ו, קימו וקבלו

הציונים את המגן דוד לסמל הציונית. וכל אחד אשר התימר בכבוד אהבתו לציון, נשא אות מגן דוד על כנף מעילו, ובכל אשר עשו הציונים היה להם המגן דוד לאות, כהצלב לנוצרים.

הנני מאמין באמונה שלמה, כי לא במרד ומעל עשו זאת הציונים רק מקלות דעת להחליט ענין כזה בחפזון, מבלי חקור ודרוש, טרם ידעו מה הוא המגן דוד. איש לא בקש לדעת מוצאו, מתי היה לסמל באיזה בתי כנסיות בארצות הסלאווים. ומדוע לא נראה בבתי כנסיות בארץ הקדם? איש לא שאל מדוע נקרא בשם זה? מאיזה זמן נראה בנבול ישראל? ולאיזה מטרה נעשה, ומי עשהו? תחת אשר הננו יודעים את "הדגל" אשר היה לסמל כל שבט מישראל בצאתם ממצרים. ובלי ספק היה הדגל לסמל בכל עת אשר ישב ישראל על אדמתו, ומאות או סמל אחד אין כל זכר בספרת ישראל העתיקה. מלבד מ"ד הנדפס בפעם הראשונה בספר "ברית מנוחה" באמשטרדם בשנת ת"ו לאלף השישי — ולא כאשר החליט בעל "אוצר ישראל" כי נדפס ראשונה בס' רזיאל המלאך באמשטרדם בשנת תס"א — ובקמיעות בעלי השמות בשנים האחרונות.

אחרי הקאנגרס הציוני הראשון שלחתי מתאה לד"ר הערצל ע"ד המגן דוד, אף כי לא בו היה האשם, אחרי אשר לא מלומד עברי היה, והאשמה היא אשם הסופרים והחכמים הרבים אשר נאספו בקאנגרס ההוא. ובשנת תרנ"ט כתבתי מאמר בשם "מגן דוד מה הוא" בהפסגה, והראתי, כי המגן דוד לא לנו הוא. אמנם נמצאו אז איזה טפשים (לא סופרים) אשר כתבו ופירושים במכתב עתי ההוא. כפירושי המקובלים על הזמר האשכנזי "ראסס ציקליין" (חד גדיא) ומה מוזה הדבר, כי אין אחד בכל סופרי ישראל אשר רבם ככלם הנם ציונים. ועד היום עוד לא עלה על לב איש לשאול מדוע לא נמצא כל זכר ממנו בין כל החפצים העתיקים אשר נשארו לנו לפלטה מכל קדשי האומה בארץ הקדושה ובכל ארצות פזורנו. ואף לא בין המקובלים הראשונים, הזהר, הרמב"ן, אבולעפיא, הרמ"ק, האר"י וכלם לא ידעוהו ולא זכרוהו.

בשנת תרל"ט נאספו הרבנים בפעמערסבורג על פי פקודת שר הפנים, ובין שבע השאלות אשר הציעה הממשלה לפניהם,

היתה שאלת המגן דוד, והריב אשר פרץ אודותו בעיר ליבוי, אשר הנאורים הציגוהו על ראש גג בית תפלתם, והיראים מחאו, באמרם כי הנאורים חפצו לקחת את הנוצרים המעמידים צלם בעל ארבע קצות על בית תפלתם, והמגן דוד הוא צלם בעל שש קצות. אני ישבתי אז כל ימי החורף ההוא בפעטערסבורג, ואיזה מהרבנים — אף כי היו רק מלומדים ולא רבנים — באו תמיד להתייעץ עם החכם הגדול לעזר מנרדעלשטאם, ויתוכחו גם אודות המגן דוד, וסוף הדבר היה כי החליטו להשען על הפראפעססאר בערשאדסקי, אשר החליט אחרי יגיעה רבה, כי המגן דוד פגול הוא לישראל, ואספת הרבנים החליטה להסיר את המגן דוד בעל גג בית הכנסת. אחרי חקירה ודרישה ימים רבים, מצאתי זכר למגן דוד, לא בספרת ישראל העתיקה, ולא בין החפצים העתיקים הנוגעים לישראל אשר ראיתי בכל בתי שכיות החמדה לממלכות התבל, רק בין זכרונות הנוצרים. הנוצרים מיחשים את משיחם לנצר ממשפחת דוד המלך. ובבוא מסעי הצלב וכבשו את העיר הקדושה ירושלים, עשו להם סמל צלב ומגן דוד על זרועם. ותחת אשר על כל המטבעות אשר טבעו האפיפיורים היה צלב בעל ארבע קצות, טבעו נוסעי הצלב עצמם מטבעות בצלב שש קצות מצד אחד וכתובה ערבית מצד השני, אחרי אשר התאמצו בכל עז להביא את הערביים תחת כנפי השכינה החדשה, ועל כן נמצאו מטבעות רבות כאלה בירושלים ורמלה, בעיר הזאת האחרונה נשאר עד היום מגדל גדול ונורא בקצה העיר. וקאלאסעיום ומערות כתבנית הקאלאסעיום ברומי, אשר בנו נוסעי הצלב אשר ראש מושבם היתה העיר רמלה, והנני נותן בזה ציור המטבע הדיא. מצד אחד מגן דוד, ומצד השני, השנה.

ובידי היתה עוד מטבע כזאת משנת 1229. אך בעלי הקמיעות בדורות האחרונים עשו להם עוד מגן דוד אחר בעל שמונה קצות, ועוד ציורים משונים, וקמיעות כאלה נמצאת בידי לרוב. והציורים בספר אוצר ישראל מידי המה.

על פי ספר ברית מנוחה וס' רזיאל המלאך ותעתועי בעלי הקמיעות השונים, נבדקה המחלה בלב איזה בורים אשר טוו צלם בלהות זה על איזה הפצי קדושה, כמו פרכת, מעטפות לס"ת, וכדומה ולא ידעו כי העמידו צלם בהיכל ד'. ואחרי אשר ראו הציונים את הסמל הזה בבתי כנסיות חשבו באולתם כי קודש הוא, ויעשו ממנו מטעמים לציונית. ויעטו חרפה על ציון ומקראיה. ובקראי עתה בכתבי עתים, כי אחינו בלאָרזו יסרו אנודה לעזר פצועי המלחמה בשם "מגן דוד האדום" נשפכה לארץ מרדתי, אין זאת, חשבתי, כי רק יד המתבוללים עשתה זאת, למען עשות חנף להנצרות. ולא זכרו כי צדקו הנוצרים בכנותם את אגודתם בשם "הצללב האדום" השם הזה נאה להם, אחרי אשר הצלב אדום הוא באמת, אדום מכל צבע אדום עד כי הדם הוא לבן כשלג נגדו. ואולי מצאו בלאָרזו משען בדברי הנביא לדוד, "כי דם רב שפכת". ועל כן עשו זכר לדוד מלכנו, תשועות חן חן לבורים ומתבוללים בלאָרזו, ופלא הוא על המתבוללים באמריקא אשר היו ראשי המדברים בחבור הענצני-קלאַפעדיא האנגלית — העברית, כי לא זכרו את המגן דוד וישכחוהו.

אין כל ספק בעיני, כי מחפשי עלילות ימצאו עלי תנאות בעד מאמרי זה, יען נתצתי את אלילם וננבתי את אלהיהם, הנחוצ להם כאוויר לנשימה, הנה כי כן אושיב להם את הגזלה, אף כי ספק גדול הוא, אם חוב קדוש עלינו לחקות כקופים את כל עלילות העמים. והנני נכון למצוא למענם סמל אחר אשר ישא עליו חותם עברי, כאשר עשו אבותינו החשמונאים בצאתם מעבדות לחרות, ולאות חרותם טבעו מטבעות לעצמם, תחת אשר עד העת ההיא השתמשו במטבעות רומא. אך לא עלה על דעתם לחקות ציורי מטבעות הרומאים, בתבנית אדם, חיה או בהמה, ויבחרו להם ציורי צנצנת המן. ענה עץ תמר. אשכול ענבים, לולב, אתרוג, עץ שקד, חצוצרה שופר, שבלים, ועוד כאלה, ומדוע לא נבחר אנחנו סמל תבנית

המשכן, ההיכל, כותל מערבי, מצודת דוד, הר ציון, הר הזותים, הר הכרמל היפה מאוד, והר תבור היפה עוד ממנו, או ההר הנשקף על פני "מוצא" והעץ אשר נטע הד"ר הערצל בעצם ידיו. וחוב קדוש על כל אוהבי ציון הישרים לגרש את הצלב הקדוש מכל בית איש יהודה, כי חרם הוא. ועל גבאי בתי הכנסיות להרחיקו מבית ד' בטומאת הנדה.

למן העת אשר נדפס מאמרי בהפסגה, דברתי עם סופרים וחכמים שונים באירופא וארץ הקדושה, וכלם פה אחד הסכימו כי נכון הדבר כנכון היום. והנני מקוה כי שומרי חומת ציון הנאמנים בברית עמם ישימו זאת אל לב להסיר חרפה מישראל ואדמת קדשו. ובוזה הנני להוסיף רק, כי לפי דעתי נעשה הצלב מגן דוד גם בעל שמונה קצוות במשך מסעי הצלב האחרון. אך האפיפיורים לא קבלו את הצלב לסמל על המטבעות, אחרי אשר ידענו, כי על המטבעות (של נחשת) אשר הטביעו האפיפיורים אחרי האלף הראשון למספרם, ועל כל מטבע טבעו אות **M** גדול מצד אחד, וצלב בעל ארבע קצוות מצד השני. לא חפצו לשנות את הסמל אשר בדו המה, תחת אשר נוסעי הצלב כבר יסדו להם מין רומא שניה ברמלה עיר מרכום, היא העיר רמלה, על אם הדרך בין יפו לירושלם. שם נמצא עוד היום מגדל גדול מאד הנוטה לנפול, וקאלאסיום עם המנהרות כמו בחרבות רומא היום. לפי הנראה עשו זאת נוסעי הצלב, להראות כי עומדים כבר ברשות עצמם. בחשבם, כי ארץ ישראל תשאר בידם עד עולם, אחרי אשר משלו עליה ימים רבים. איזה דרך עבר המקובל, ואיזה רוח עושים נחה עליו להביא את התועבה הזאת לתוך ספרו, אחרי אשר הצלב כבר הזקין שנת מאות, ואיש יהודי לא ידע ולא שמע מעולם את השם "מגן דוד" ועין איש יהודי אשר ראה את הסמל הזה, על השאלה הזאת, לא עלי לענות, כי אין אני ערב בעד כל הוללות המקובלים, יענו נא המה, אם יוכלו. כי אמנם מדוע החשה מחבר ספר הזהר עצמו ולא הזכיר בשם "מגן דוד"? ואם כי אמת הוא, כי ר"מ דליאון היה חי אחרי מסעות נוסעי הצלב. אבל סמל הצלב אשר בדו להם אולי לא הניע עוד לאירופא. ולוא גם ראוהו היהודים, הלא בצדק תעבוהו בטומאת הנדה. והמקובל המאוחר, כרוב אחיו לא ידע בין

ימינו לשמאלו. ובשמעו את השם העברי "מנן דוד", חשב, כי באמת הוא סמל עתיק אשר גלו לו מן השמים, ויפול על המציאה הזאת. ויחשביה לו צדקה, כי זכה וזכה את הרבים, בחכמת האמת, ויוכל להיות, כי כן חשב גם איזה מקובל בין הציונים בבאזעל, כי נלה אמעריקא חדשה לתת לציון סמל עתיק, והוא לא ידע ואשם. ובה הנני מבקש בכל לב ונפש מאת כל איש יהודה הנאמן לעמו ותורתו, להרחיק את הצלם הזה מכל בית איש יהודי, ומה גם לגרשו בחרפה מכל בתי הכנסיות, מעל הפרוכת והכפורת, תיק של תפילין או ספר תורה. ועם זה גם לגרש את שני התולעים האוחזים ס"ת ברגליהם המצוירים בחוטי זהב על כל פרוכת. וכבר העירותי על זה במחברתי "לקורות היהודים באמעריקא" באמרי, "מתי קבל משה תורה מסיני ומסרה לשני התולעים"? חרפה היא ותהי לחרפת עולם, כל עוד, אשר לא יגרשו המפלצת מכל בתי הכנסיות. ואני הפע לקות, כי ימצאו עוד בעמי אנשים ישרי לב החפצים ודורשים כבוד דתם ואמונתם, כי ישימו לב לדברי הנאמרים מקירות לבי, אף כי הנני יודע כי רבים מהציונים האדוקים, וביחוד מאלה העומדים ואוכלים מאכוס ציון, לא יאבו ולא ישמעו אלי. אפס אם דורשים חמה כבוד ציון באמת, ילכו נא לשאול את פי ישו הנוצרי, או למצער את פי שני עבדי הנאמנים בכריתו, את האדון סמעפאן ווייס בנויארק, נד"ר יוסף קלויזנער בירושלם. ואלה השנים הלא יגידו להם את האמת, כי נכונה דברתי.

— כד —

תורה חדשה

משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע עד אשר הגיעה אלינו,

בתורה הזאת אשר קבלנו עלינו לעשותה, כתוב מפרש "לא תוסיפו ולא תגרעו", וחז"ל אמרו "כל המוסיף גורע", התורה צוהה כי אם יקום איזה נביא ויוסיף או יגרע, אחת דתו להמית, אחרי אשר כל

הוספה נחשבה לעבודת אלילים, ולנו בני ישראל, זרע קדש מקבלי התורה מסיני אין חלק בגלולי העמים.

כרם היה לישראל, ויעזקהו ויסקלהו ויטע בו כל עץ פרי, נחמד למראה וטוב למאכל. אבל זנה ישראל את כרמו, ועלו בו קמשונים, שועלים הלכו בו, בכל פנה קוצים כסוחים, עשב פרא שברי ענפים, תפוחים רקובים, תולעים וכל שרץ ורמש מצאו בו קנם. ואם נסה איזה בן חיל לטהר את הכרם מחלאתו, התנפלו עליו השועלים, השרצים וכל רמש הרומש, ויזעקו מרה כי יחבל את כרמם, כמו היו באמת בעלי הכרם, ובתואנה באו, כי הם המה אשר מלאו את הכרם תלי תלים של אשפת. ויטעו בו זמורת זר, שקמה* תחת ארז, וחדק במקום גפן. ופתאים מאמינים יאמינו עוד היום כי המשחיתים נוטעי הכרם הם המה גם בעליו. "פרדס" קראו לכרמנו. ואנחנו כלנו יודעים רק אחת מפשט הגיון השכל הישר, אשר אותו יחקו הזרים אשר בעלו את כרמנו, אף כי יודעים המה את הכלל אשר השמיעו חז"ל, כי לעולם אין מקרא יוצא מידי פשוטו, גם את הדרוש נקבל לשעשועים, אם הדרוש יודע ראשונה את הפשט האמתי. אבל דבר אין לנו עם רמזים וסודות, רמזים וסודות המה נחלת גנבים, קורצים בעיניהם. רמזים באצבעותיהם, מדברים בשפת מקובלים לכל יבינו בני אדם את סודותיהם, מקובלים עליך ישראל!

מי מלל לנו, כי אחרי שנות אלפים לקיום היהדות הטהורה, אשר אסרה עלינו כל מיני אמונות שוא ותפל, כי יקומו איזה אנשים תועי לבב, מתעים ונתעים ויביאו לנו תורה חדשה, תורת כפירה וכחש באלהים, תורה אשר תכחש תורת משה, והכופרים באחדות הבורא, הכופרים בתורת ישראל, יחשבו עוד לאנשים קדושים, היודעים דעת עליון ובכחם לשנות סדרי הטבע, על ידי איזה מלות הכל אשר ברו להם, על ידי ספרים מזויפים, על ידי שקרים אשר ברו. כי כל מקובל הוא "בעל הבית הגון" בשמי מרומים, כל הולל ומשתגע הוא מנהל צבאות השמים. ואם הטפש גוזר הקב"ה מקים. הנזבל יגנן בכנור ומטטרון שר הפנים יענהו בתף ומחול. והצדיק

(* מין עץ פרא גדול, נודע בארץ ישראל וכן בכל ארצות חמות.

לא יבוש להתפאר עוד, כי הוא הוא העמוד הימיני אשר עליו העולם עומד, עניו מתפאר לאמר: ראו נא כי עניו אנכי, צדיק מושל ביראת אלהים, לי נמסרה תורה מן השמים לא ידעה משה עבד ה', תורה הסכחשת בפה מלא דבר ה' בתורתנו הקדושה "כי לא בשמים היא". לא תוסיפו ולא תגרעו מקובלים אשר לא יבינו לתרגם פסוק כצורתו. ואשר על כן, רק מטעם זה חשבו את הפשט הפשוט לאפס ואין. ועוד נמצאו בנו סכלים אשר יאמינו בכוביהם, ויקדישום כאנשי קדש, תחת לגרשם מן גו, תחת להכריז עליהם בקול רם כעל מחרמים נבדלים מקהל הגולה, ככופרים באלהי ישראל, כעובדי אלילים ובכתוב בית ישראל לא יכתבו, תורה חדשה, לא נופלת מתורת אלילי יון ונצרת. ואם לא הניע עתה העת לפקוח עיני העם לבער אחרי המקובלים והמון חסידיהם אשר היו כרקב לבית יהודה מן הוא והלאה?

— כת —

קבורת הקבלה.

בחצר מות הלאמי בישראל.

כי הקבלה (המעשית והעיונית) כבר נפחה נפשה ותמת לשחת, בזה לא יספוק איש יודע אף רגע, כל איש אשר דבר לו עם הספרות יודע זאת, וכבר חדל העם אף להזכיר בשם הקבלה, כמו לא היתה בעולם, מתה היא עוד לפני ארבעים שנה בדור השכלה האחרון. וכל העת שכבה למעצבה בארון מתים ואיש לא פקד אותה, איש לא התאמץ אף להובילה לקברות, אין איש בא לספור ולבכות על מותה, אחרי אשר גם בחייה לא נחשבה למאומה כמעט בעיני כל יודעי דעת, וכל גדולי התורה נתנו לה עורף, ואני בהגיעי לעת זקנה, אמרתי לעשות איזה דבר טוב בעמי, להביאה לקבר ישראל, אף כי לפי משפט ההניון הישר לא בין קברי ישראל מקומה. לא שכרי לוחות מונחים בארון, רק שכרי צלמי אלילים, אשר

אין לאיש חפץ בהם, ואם קמו עתה שנים שלשה מיססיאנערים האומרים ליפות את הצלמים בפרחים יבשים, יען שכורים המה הבאים על שכרם, ככל המיססיאנערים עבדי ישו הנוצרי. אות נאמן הוא, כי יודעים המה מרת נפשם, כי אין על מה להשען, אם לא על משענת קנה רצוף, הטף לרוח, ובנשוב הרוח, אולי תדבק המגפה בבשר איש חסר דעת.

לוא שאלנו את פי דברי הימים, אפוא הוא המקום המוכשר יותר לקבור הקבלה, אז יכלנו לחכות למענה בטוח, כי המקום הנכון הוא על הר פסגת האלימפוס, מקום קבר אליילים רבים, אשר משם גובע גם מקור הקבלה ושמה עליה לשוב. אפס, יען כי יהודים השתמשו בה, (אף כי ביניהם היו גם משומדים ומשיחי שקר) ומהם איזה רבנים בלי דעת. כי על כן אחשוב, כי המקום הראוי לקבורתה, הוא בכפר מירון, מחוץ לעיר צפת, בארץ ישראל.

טפשים, בורים, חסרי דעת, הוללים מן המנין, יבואו מדי שנה בשנה למירון לחדות בשמחה את פני התנא ר' שמעון בן יוחאי הקבור שם, ועל פי הוראת השמש של ר' יצחק אשכנזי לוריא אשר במקלו הראה, כי פה קבור תנא זה, ושם אמורא פלוני, את כלם קרא בשם מבלי חשוב רגע, כקורא מלוח דפוס ווילנא, תחת אשר עד לפני שלש מאות וחמשים שנה, איש לא ידע קבורתו, כמו שאין אנחנו יודעים אף קבר אחד מכל גדולי ישראל לפני אלפים שנה, אבל השמש אמר, ומי יגיד לו כי לא כן הוא? ואחרי אשר כל זיופי הזהר ופירושו נקראו על שמו, ובכן העלילו על התנא כי הוא הוא אבי הקבלה ההוללה, כי על כן נכון הדבר, כי שם תמצא לה גם קבר, ובבוא הוללים בכל שנה למירון להשתחוות לאליילם, וצאו במחול גם על קבר הקבלה, וטוב להם בעולם הזה: תנצב"ה.

קדיש דרבנן

נתחבר בלשון ארמית

ומצוה לאמרו אחרי קבורת "הזהר" הארמי
והדברים עתיקים.

ספר

עם תועי לבב

יספר לדור תהלת החסידים וקדושיהם, חכמתם
וסכלותם, מזמותיהם ונכלי תרמיתם, האבות
והבנים, הנכדים והגבאים, בקצור נמרץ
כיד ה' הטובה עלי.

הצעיר

אפרים דיינארד

(הנני יוסיף להפליא את העם הזה
הפלא ופלא. (ואז) ואברהם חכמת
חכמיו ובינת נבוניו תסתתר).
(ישעיה כ"ט י"ד).

בספר

גבעת הערלות

(תוצאה שניה ומתוקנה, דף נ"ט. פעטריקוב תרפ"ג 8)

מצאתי כתוב לאמר :

"שמשון הנבור לכד שלש מאות שועלים, ויפן זנב אל זנב
ולפידו אש ביניהם וישלחם להשחית כרמי פלשתים, ולא הצליח.
אבל הצדוקים והחסידים לכדו יותר משלש מאות אלף שועלים
קטנים, ויקשרו את זנבותיהם אחד אל אחד, ויציתו אש בכל נאות
יעקב ויצליחו. והכל על פי קבלה מעשית".

מתי נולדה כת החסידים?

ישרים דרכי ה', צדיקים ילכו בה,
וחסידים יכשלו בה.
(מרוך גנאון בעל נודע ביהודה והצלח).

להגביל בדיוק, מתי נוסדה כת החסידים, לא יתכן בשום אופן. אחרי אשר לא נשאר לנו כל זכר בדברי ימי ישראל, לא מיסד ולא מסד, לא זמן ולא מקום, לא רועה ולא מנהל, לא תקנות, חקים ומשפטי האגודה או הכת, הובת החברים איש לרעהו, וכדומה. מכל זה אין כל זכר, ואנחנו יודעים רק אחת כי הכת הראשונה היתה "כת שבתי צבי" הנוסדה על למודי הקבלה. ואחרי המרת שבתי צבי, נשארה כת גדולה באמנה את משיחם, וכלם היו מאמיני הקבלה. ואחרי כן בשוב יעקב פראנק מתוגרמה לפולין, יסד כת גדולה. ומאמיניו היו פזורים בפולין, אשר היתה אז ממלכה גדולה, אשר הכילה כל פלכי פולין גדול, גאליציען, וואהלן ופאדאליען. והכת נוסדה בשם "פראנקיסטים" על שם מיסדה יעקב פראנק. אפס, אחרי אשר המיר את דתו ומת, נשארו מאמיניו כצאן בלי רועה, ומהם אשר מאנו להמיר את דתם כאשר עשה מורם ורבם. יסדו להם בסתר בית תפלה אשר קראו לו בשם "שטיבעל" (בית קטן) מפחד ההמון, ובבית תפלתם לבשו בגדי בד לבן, לזכר הדערווישים התוגרמים המשומדים מבני ישראל. ובית תפלה כזה כבר מצאנו כבראדני. ומבלי מנהל או מיסד קראו לעצמם בשם "חסידים". אבל בפי כל החמון נקראו תמיד בשם פראנקיסטים, או "הכת". ואני זוכר עוד כי בהיותי בעיר מאהליוו, ברוסיא הלבנה, בערך שנת תרכ"א או תרכ"ב נקראו בפי כל החרדים רק בשם "הכת" ויתקצפו על האיש אשר כנה אותם בשם "חסידים". וכרבות חברי הכת, קמו איזה נוכלים הוללים, מהם חצי בורים, או יודעי ספר מעט, וכל אחד באיזה עיר קטנה השמיע על עצמו כי הוא מקובל, קדוש, בעל שם עושה נפלאות, והחמון הנם הלך אחריהם כשיות תמימות.

וכל קדוש כזה היה לעתוד ההולך לפני העדר. עשה נפלאות ויאסוף כסף וינחל גם כבוד רב. והמון הבורים העלילו על קדושיהם, כי הנם לומדי תורה, וגם תואר רב וגאון נתנו להם ביד נדיבת. ובאופן זה פרו וישרצו הקדושים כצפרדע של מצרים, עד כי באשו את כל ארץ פולין וחלק מרוסיא, וכמעט מספר הערים היה מספר האלילים הקדושים, עד כי היו למחנה גדול. ובין כה, ורוח אלהים רעה, לבשה את בן השוחט ה' דובער בר' שמואל שוחט, בקאפוסט* אשר הרה עמל וילד שקר, ויבדא לו עוואנגעליום חדש, אשר קרא בשם "שבחי הבעש"ט", ואשר ידעו החסידים עד כה. ועל יסוד המופתים אשר עשה הבעש"ט החלו כל קדושיהם הרבים להראות גם המה מופתים בשמים וארץ, ובעלי שמות רבו כארבת.

כבר אמרתי, כי בפי החמון לא נקרא הכת בשם "חסידים" כלם ידעו רק את הפראנקיסטים או שבתי צבי. וכן הננו רואים בכל הכרוזים והחרמות אשר לא ידעו שם אחר, לא בימי הגר"א וזמן ידוע אחריו. ובכל החרמות בערים שונות לא ידע הרב בעל ספר "אהבת דוד" את התואר חסידים, רק פראנקים, ושבתי צבי והחרדים בישראל אשר יקללו זכר הכת, הלא לא יואלו ולא יכסלו לכנותם בשם יפה כזה, חסיד העומד במדרגה יותר גבוהה מצדיק, תואר כזה לא ינוח על ראש רשעים. והנה לכם עדים נאמנים כי מעולם לא נקראו בשם חסידים בפי היהודים עד הימים האחרונים. הראשון בהם

(* בשנת תקע"ה נדפס ספר זה ראשונה, בקאפוסט, ובשנת ההיא עצמה נדפס עוד הפעם בכרדיטשוב, ולא נודע ברור מי משניהם היה הראשון, ובאיזה עיר ישב מחבר העוואנגעליום לחסידים רד"ב בן השוחט ובנצרת החסידית (מעזיבז) לא ידעו מאומה מכל הנפלאות אשר חוללו בידי הבעש"ט אליהם, עד אשר נוסד שם בית דפוס בשנת תקע"ז, ואז הרפיכו את העוואנגעליום החדש שלישיית מן התוצאה הראשונה, ולמן היום ההוא נתהפכה עירם הקטנה לרומי החסידית, ורבים מתושביה ימצאו די לחם על ידי האורחים הרבים הבאים לתנות על קבר אליהם.

בעל ספר "זמיר עריצים" הראשון * (אלעקסניז תקל"ב 8) וכן הננו רואים במחברת "זמרת עם הארץ" להנאון ר' בנימין משקלאו תלמיד הגר"א. **) ורק עתה בימים האחרונים הסכין העם כלל לכנותם בשם חסידים. אך לא לפי מושג התואר חסיד, רק לשם חרפה, תואר פתי מאמין, בור ועם הארץ, הוללים או שכורים בטלנים או נוכלים, אף כי באמת נמצאים גם ביניהם יודעי תורה, אף כי במספר קטן מאד, גם אנשים ישרים ויראי אלהים מאמינים

* ענין נכבד מאד מצאה הביבליאוגרפיה העברית לענות בספר קטן זה, אשר כל רושמי הספרים היותר גדולים בישראל נבוכו ולא ידעו למצוא את האמת, עד אשר הצליח לי לגלות את המסכה. וזה הדבר:

בעיר קטנה "אלעקסניז" בפאדאליע, נוסד הדפוס הראשון ברוסיה, בשנת תק"ך, והספר הראשון שנדפס שם, היה ספר קטן בשם "ברית מלח" להנאון בעל תוי"ט. ספרים מעטים נדפסו בדפוס ההוא. ובשנה האחרונה לקיום הדפוס, בשנת תקל"ב נדפס שם בפעם ראשונה הספר "זמיר עריצים" נגד החסידים - הפראנקים, והחסידים לא חכו זמן רב וישרפו את כל הספרים אשר מצאו, עד כי לא נשאר ממנו שריד. ובימי ידעתי רק שני עקז' בתבל. האחד בבריטיש מוזעאום, והשני באוצר ספרי לעהרן שנמכר במכירה גלויה באמש-טרדם בשנת תר"ס (?) ובידי נמצאה העתקה או פתשגן ממנו מכ"י ר' מענדל לאנדעסבערג והדפסתיו בשנת תרס"ד בדפוסו (קארני), תחת אשר זמיר עריצים השני הדפסתי קודם לזה בשנת תרנ"ט. הראשון לא נודע מחברו, והשני, זה שנדפס בברדימשוב שנת תקנ"ה, מיוחס לר' טוביה פעדער, אף כי קשה להאמין, כי יצא מעט הסופר הנערץ ומליץ מפואר כהו. ובשני הספרים האלה, כמו בכל ספרי מתנגדי הכת תמיד יכנום, כת שבתי צבי, פראנק או חסידים.

** המחברת הזאת הדפסתי ראשונה במ"ע "נר המערבי" ואחרי כן בספר מיוחס בשם "כתות בישראל" (נויארק תרנ"ו) ועוד הפעם בספר "מפלגות בישראל" שם תרנ"ח, 8.

בתעתועי קדושיהם בתור נחלת אבות, כי כן הסכינו לשמוע מפי הוריהם מיום הולדם.

ההתנגדות נגד הכת, יצאה בגלוי ראשונה בשנת תקל"ב. בכרזים וחרמות בכל בתי הכנסיות בערים הגדולות באירופא, בראות הרבנים את הסכנה הגדולה המרחפת על תורת ישראל כאשר נבדלה הדת מקהל הגולה, על ידי בתי כנסיות (שטיבלעך) מיוחדים, שוחטים מיוחדים, נוסחאות התפלה, בטול הישיבות, טבילות במקוה (במקומות שונים עשו מקוה תחת השטיבעל, ועיני ראו זאת בימי חרפי בערי וואהלין) בכטול תורה, בשחוק פרוע נגד כל גדולי גאוני ישראל שאינם מקובלים ולא מאמינים במרמת קדושיהם הבורים. ולפי הנראה לא היה הנר"א הראשון לצאת במחאה נגדם. ואני מצאתי, כי הגאון ר' יוסף שטיינהארט, הרב בעלזאס, בהקדמת ספרו "שו"ת זכרון יוסף" (פירדא תקל"ג, 2) שופך עליהם כל חמתו. ואלה דבריו שם, מלה במלה:

אשרי הזוכה ומחכה לקץ הימין, ולא יאמין, בשוא נתעה, ובדברי שקר אל ישעה, מבני פריצי עמנו שגנו ושלנו, ינשאו להעמיד תזון ונכשלנו, שמו למישור העקוב, אמרו על איש ידוע שבתי צבי ימ"ש יקב, היותו משיח אלקי יעקב, וגם לאחר מותו עודם מחזיקים בטומאתו, ומתנהגים בדתו, המזויף והשקר, ונוטים מדת האמת והעיקר, לא ישמעו לדברי חכמים, דתיהם שונות מכל העמים, זרון לבם השילום לנהוג קלות בכמה מיני עבירות. ומנתקים גם בעריות החמורות, וכבר היה הרבה מכת הזאת הארורה בזמנינו, במדינות פולניא בקרב אחינו, שהיו מתנגדים שם לרבותינו, והלשינו עליהם אצל שרי המדינה, עד הביאום קרוב לסכנה, ובחמלת ה' עלינו נתברר כי לא דברו נכונה, ושאיין בהם תבונה, ולבעבור זאת יצאו מן הכלל והמרה היתה באחרונה, וידוע כי כת הזאת משתתפים שם שמים ודבר אחר, לתורה ולתעודה אם לא יאמרו כדבר הזה שאין לו שחר, ככלב, שב על קראו כולם, יעקרו מן העולם ותוצץ הרעה מהם, גם אל הבאים אחריהם ותולדותיהם כיוצא בהם:

וגם לזאת יחדר לבבי, חס לבי בקרבי, בראותי בספר אחד קטן מכונה זמיר עריצים וחרבות צורים, נדפס מקרוב במדינות פולין ע"פ המורים, כי גם עתה קמה שם כת אחת, אשר אין מהם

נחת, מתכנה עֶדֶת חסידים ופרושים, יבדלו במעשיהם ומנהיגיהם מקהל עדת קדושים; אחר נסוגים, מגושים רוב ימיהם כחגים, בתפלתם מצפצפים ומהגים, יתנו קולי קולות משונים ומשנים כמה וכמה מנהגים, אשר הנהיגונו וגבלו לנו הגאונים, ורבותינו הקדמונים, ובלי ספק מאשר חזו עיניהם, ממנהגי החסידים ומעשיהם, החכמים הגדולים אשר שם במדינה עמהם, רצו להרמות אליהם ולעשות כמוהם, ובאמת אין הרמות ושיווי ביניהם ורחוקים המה מהם, מרחק רב, כרחוק מזרח ממערב, כאשר שאותן הגדולים כבר מלאו כריסם מש"ס ופוסקים, ובהם תמיד עוסקים, וכבר שמענו את שמעם הטו' באזנינו, לשכון כבוד גם בארצנו, והם השיגו ארחות חיים וחכמת האמת על בורי', ידענו שאין ברוחם רמי' וכוונת' לשם שמים רצוי', המה ידעו דרך ה' הסלולה, לעלות במסלה, בית אל עולה, ולכוין בהרמת קולם בתפלתם, ורנתם ותנועותם, כפי מחשבותם, לפי המקום והשעה והזמן ענין אלוק לא יושג לזולתם, ולא כן אלה המתדמים אליהם בקוף לאדם. כי לא כן בדם, מראים א"ע בפני המון אנשים, וקהל קדושים, כחסידים ופרושים, ויקוו לעשות ענבים ויעשו באושים, והמה מדברי תורת האמת בטלים, ומבטלים אחרים קטנים עם גדולים, מטיילים בפרדס יומם ולילה, עוסקים תמיד בספרי הקבלה, והיא להם לתקלה) יתפארו בחכמת האמת פי ידעה בשלימותה, וכבר הגיעו עד תכונתה, ובאמת אינם משיגים החכמה לאמיתתה, ואולי מקצצים בנטיעות, ויסבבו כמה רעות, כי כסתר רזי כתר חכמה ובינה, אין בהם תבונה, ומימי חסד הגדולה המתוקים וממתקים בגבורה, אש התבערה, הפכן למי רוש לענה ומרה, ושפע זיו תפארת נצח הוד יסוד מלכות שמים, ימשיכו לאחורים) גם יגלו דברים שכיסה עתיק יומין היקרים, העומדים ברומה של עולם ונסתרים, לעמי הארץ ובורים ולבחורים נערים מנוערים, ויסודי סודי חכמה הצפונה, יפרסמו לפני עוללים שועלים תעלולים אוילים סכלים שפלים לא קנו חכמה ובינה, משליכים הפנינים לצנינים וקמשונים, ולכל אשר אליהם יתחברו ולהם פונים, בידיעת דעת עליון יתפארו וחלומות שוא ידברו, כי מפאת חמדת ממון ואהב שבה בני אדם, למען יתנדבו אליהם ממה שבידם, ישימו כוב מחסם ובשקר נסתרים, ויאכלו אל ההרים, ועדת חנף גלמוד, ימאסו בלימודי יסודי התלמוד,

ימיקו ברע יביעו ידברו עתק תועה וסרה, על הגאונים ורבנים דעסקן באורייתא תדירא, במקרא משנה וגמרא, בפלפול ובסברא, דתנו ומתני סיפרי וספרא ותוספתא, וכולהי גמר' ומסקי שמעתת' אליבא דהילכת', וידוע ומפורסם שהרבנים יש להם יתרון עליהם בכמה וכמה מעלות גדול' מעולות, ובמדות נכבדות חמודות, ובכל זאת ידברו עליהם, ויציאו עתק מפיהם, מילין לצד עילאי ימללן, ותורת האמת שבע"פ יחללן, ובלי ספק אנשים כאלה מעכבים עקבות משיחא, ולא תוכל לבוא הנכוחה, ומאחרים קץ הגאולה, לעם סגולה, ה' יצילנו מהם ודומיהם, וכל כיוצא בהם, ונפשי יודעת מאוד שפל ערכי, ע"כ יראתי מאוד פן יאמרו עלי מי אנכי, כי עתה באתי להזכיר עונם, ולגלות קלונם, ומה כוחי לבוא להוכיח בדברים, ולדבר לפני מלכים ושרים אדירים, אשר קטנם עבה ממתני, ולכן יבהלוני רעיוני, פן יאמרו רמות רוחא הוא דנקיטא לי, והיא נשאתני כי העתרתי עליהם דברי בחרבותי מילולי, אמנם ה' היודע כל המחשבות, ובוהן לבבות, הוא יודע כי לא מגובה לבבי, או רוח גאווה אשר בקרבי, זאת עשיתי, ורק בתום לבבי באתי, ומשיחי וכעסי דברתי, ומפאת גורל צערי, אשמיע את דברי, עצור במילין, מי יוכל, נלאתי כלכל, ע"כ אמרתי דאגה בלבי אשיחנה, לפני גדולים ממנה אספרנה, אולי יתפעלו ע"י זה יתאמצו ויתעוררו לקנא קנאת ה' צבאות, ויראו לטובה אות, להשפיל רמים, המחבלים את הכרמים, ישתדלו החכמים, להפר עצת ערומים, ולא יפנו עוד דרך כרמים, ורק ישובו לעלות במסילה, בדרך הישרה וסלולה, העולם בית אל למעלה, ויהי להם לשם ולתהלה ואם ישמעו ויאזינו טוב ארץ העליונה יאכלו, ואם ימאנו וימרו בחרם יאכלו להרפה ולכלימה, מבקר עד ערב יוכתו, יורדפו עד החרמה, וה' ישימנו מאנשי עבודתו, ויתן בלבנו אהבתו, ואהבת תורתו, בכל לב ונפש ולנצח, ונזכה לשכון בצל צח :

ויהי אחרי מות הגר"א ז"ל, ובכל נאות החסידים שמחה וששון, וישתו וישכרו ויתהוללו כמשוגעים, (*) בתקותם כי מעתה שבת

(*) עיין בס' קריה נאמנה לרש"י פין, אך אין הספר לפני לסמן

הנוגש, ואיש לא יחריד רבצם, אבל טעו בחשבונם, כי בשנת תקנ"ח נדפס ס' הויכוח לר' ישראל לאבל, אבד"ק נאוואהרדאק נגדם, ובשנת תקנ"ט נדפס גם ספרו "מדת חסידות" (פראנקפורט דאדר. 8), כי בראות הרבנים, כי הגר"א שר צבא מחנת הלוחמים נלקח מהם, התחזקו לעמוד מפרץ איש ואיש בעיר מושבו, ובהם היו רבים גאונים וחכמים, כמו הגאון בעל "נודע ביהודה". הגאון בעל "תשובה מאהבה" בספרו "אהבת דוד" (ראה עולת חודש) פראג תק"ס. 8 כותב בכמה מקומות לאמר:

במכתב של החכם הארון נפתלי הירץ ווייזל, בראש הספר הוא כותב:

"לא נעלם ממני, כי כן יקרה לכל משתגע מאד, בעניני' אלהיים כאלה ער וויל קיינע פראגע או צד הסותר אן הערו, לא כן אנכי עמדי ווען יעמאנד צור מיר זאגט, איך גלויבע ניכט בדברי הזוהר וכ"ש בקבלת האר"י ז"ל, אני מאמין באמונה שלימה באלדי ישראל ומגדלו בכל הגדולות הכתובות בתורת משה רבינו עליו השלום ובספרי הנביאים, ושומר מצותיו מאהבה ויראה, אם אמת כאשר דובר, הוא אצלי מחסידי ישאל ומאהובי עליון, חי נפשי כי שמעתי בנעורי מפי הגאון המקובל הגדול שהי' יודע הזוהר וכל ספרי האר"י ז"ל בע"פ, הוא הרב מוה"ר ר' יונתן אייבשיץ זצ"ל, שהי' אומר לשומעי דבריו בעניני הקבלה, כשראה שהם מפקפקים בהם, ואמר אם לא תאמינו אין בכך כלום, כי אין אלו מעיקרי אמונתנו, וכן היה אומר לאלו המביאים הקדמות מדברי הקבלה ליישב איזו גמרא או מדרש, לא הפצתי בזאת, ומה חדוש עפ"י הקבלה תוכל ליישב מה שתמצא, אמור לי הפשט הברור ע"י נגלה ואז אודך, ובכל זה אמת, איך בין איין גראסער פרעהרר דער קבלה, בין אבער הצנע לכת, וואט איבער איין האריזאנט שטייגט, נעמליך ווא איך קיין עמפגינדונג אורר

את הדף, בשבתי פה בעיר סט. לואיס, רחוק מביתי ומאוצר ספרי, בעיר אשר בה ששים אלף יהודים, (95% מהם חסידים) ואזרחי העיר הבטיחו לי, כי בה נמצאים לא לבד בורים, אבל גם חמשה יודעי ספר בכל העיר. אבל למצוא פה איזה ספר, יותר נקל למצוא נצוצי אש בתוך יאור מיזורי.

בגריף אין הבי, בלויבט פיר מיר נעלם ומכוסה, ולא במרכבה ביחיד
אא"כ חכם ומבין מדעתו, איך ווייס ניכט וויא איך מיין טעפפער
עהרין קן במלוי' בלי טעם כו' איך בין איברינגנט מיט אללער האכאכ-
טונג צו איהרע בפעהלי:

אוהבו ומכבדו נפתלי הירץ וויזל.

ברך ג עמוד א הוא כתב:

אני הגבר ראה ראיתי את עני עמי, בו נמצאים שני מיני
אנשים הפושעים, מבוהלים ומשוגעים, אם במאזנים לעלות המה
מהבל מעשה תעתועים, ודומין עלי לאחד שקנה שתי חביות של
יין, ופתח אחת מהן וטעים את היין, ואמר שהוא רע שאין רע
למעלה ממנו, ופתח את השני' וטעים, ואמר שהוא גרע מן הראשון,
כך בעוננו שני סוגי רשעים בעולם, סוג אחד בתכלית הרע שאין
רע למעלה ממנו, וסוג השני רע יותר מן הראשון, הנה המינים
והאפיקורסים הכופרים בחידוש עולם, ובמציאת הש"י, המה רעים
וחטאים בנפשותם מאד, בתכלית הרשע, ואין לך רשע ופשע יותר
מזה עכ"ז סוג השני קשה מהם, והמה פגרי האנשים הרשעים, הנוטים
אחר קבלת שוא ותפל, משלשה רוח הטומאה, שבתי ברכו' יעקב
תפת רוחם ונשמתם (ובל אשא שמותם בכל עת על שפתי, אמרתי
אזכרם בסימן רע ובי"ש כי בי"ש ר"ת משמות הרשעים האלה
שר"י) כי הנה האפקורסים המתפרצים בעם פריץ על פני פריץ, ועושים
עבירות מפהרסיא כמו מחללי שבתות, ואוכלי נבלות וטרפות, אין
דבריהם נשמעים, כל רואיהם יכירו וידעו כל מעשיהם הבל ורעות
רוח עושים, אנשי אמת יראי ה' וחושבי שמו, מרחיקים אותם ואת
ביתם בית פריץ, כהרחקת העיר מן הקברות ומן הנבלות, ולא ילמדו
מעשיהם המקולקלים, והם גם לא יאמרו, מצוה היא לראות את
ערות הארץ, ועל כל אכילת מאכלות האסורות יקבלו שכר, אלא
כופרים בכל שכר ועונש שמים, ובהפקירה ניהא להו, וענינו אל ה'
אלדינו שיחננו, וישקיף וירא בעני עמו, ויבער הקוצים מכרמו,
ויגדור פריץ, ורשעים לא ישכנו ארץ, גם בענינו ראינו ובאזנינו
שמענו, אף הרשעים גמורים, כיום נחלה עבר על שפשם בהיותם
כואבים, השליך איש אלילי תאותיו, ואת גלולי מחמדיו, ותוהא על

הראשונות, אבל סוג השני העוסקי' בעסק בי"ש, זו רעה חולה מכה נחלה מאד, דתיהם שונות מכל עם ולשון בארץ, ואת דתי המלך אינם עושים, מכסים מעשיהם הרעים במכסה היראה נפלאה, נראי' כירחי', מתעטפים בעשרה לבושים, מתנשאים בסוד קדושים, צביים ודומי' לפרושים, אלה לחרפות ולדראון עולם, מסיתים ומדיחים בחלקקות לשונם, רוממות אל בגרונם, כאלו עושים באמה וביראה רצון קונם, ואינם עוסקים לא במשנה ולא בגמ' ולא בפוסקים, אף לא בחכמות טבעיות ולמוסיות שחברו חכמי או"ה, מבליים ימיהם ולילות בחלומות שואו והבל, וכת זו גודעה, מדורות ומשעה, פגיעתן רעה, שואלין ודורשין אנדות של דופי, ויתעם לב המון עם לא התכוון, בתהו לא דרך בהילוך שבתי, ולא בהילוך צדק, ומפורשים טעמי מצות בטעמים פגומים זרים מרים ומאזרים, לחצוב להם בארות בארות נשברים, מילדי נכרים, והבלי נכר, ונמשכו אחר דעות הנפסדות, מחשבות הנדחי' אבי אבות הטומאה, המסית הנחש ש"צ הו' ערום, ואחריו שני בני יצה"ר, ויהי שניהם ערומים, ויעשו גם המה בערמה ומרמה, ה"ה ברכי' ויעקב ידו אחוזת בעקב אחיו ברמאות, (כדבעינן למימר קמן או"ה מעשיהם הרעים בארוכה) ועל שתי כתות יחדו, אמר הנביא ע"ה (ישעי' א') אם יהי' חטאיכם כשנים כשלג ילבינו אם יאדימו כתולע, כצמר יהי', ודקדקו למה אצל תולע נאמר אדימו, ואצל שנים לא נאמר יאדימו, ולמה אם כשנים כשלג ילבינו שהוא לבן מאד, ואם כתולע אינו מלובן לגמרי, רק כצמר שאינו לבן כשלג, מה הפרש בין זה לזה, ונראה גם חזון ישעי' אשר חזת, על שני סוגים הנזכרים, כי הנה השני, הוא נראה אדום לעין כל, כי החיצון אדום, כמו בן אפיקורסי' והכופרי' בה', נראי' רשעיהם בגלוי, וכמו השני, מן האדום האדום הזה לא יאדים אחרים, בן המינים ועובר עבירה בפומבי, לא ילמדו אחרים ממעשיהם המכוערים, כי כלם יודעי' שמעשיהם רעים וחטאים לה', והתולע הוא להפוך פנימו אדום וחיצון לבן, כמו בן מבי"ש תוכו טמא לנפש רוח ונשמה, ומגבו נראין בו סימני טהרה, ומותר לקודעו כדג ומגבו (כאשר ביארתי בס"ד בדברים של טעם ודעת לנכון, בחבורי עולת צבור ח"א מאמר קי"ז, ופקח עיניך וראה מ"ש לקמן או"ה) וכאשר התולע צבע אחרים, כך מאמיני חלמא בי"ש, מחטיאים ומדיחים

אחרים, ומביאים אותם חיים שאולה, ואמר הנביא ע"ה במשל ומליצה, כמו השני הזה שהוא אדום ואינו מאדים אם יהיו גם חטאיכם כך, דהיינו בגלוי, ולא החטואו ומדיחו אחרים, אם תשובו אל ה', אז כשלא ילבינו ר"ל שימחול להם העון לגמרי, אבל אם כה יהיו חטאותיכם שמראין עצמן כשרים, בבית שכלו ספרים, ומתעטפים בטלית שכלה תכלת הדומה לרקיע, וטומאתן מבפנים טומאה בלועה, ומטמאין אחרים, דוגמת התולע שפנימו אדום ומאדים, אז אף אם ישבו מדרכיהם הרעים, אין העון ילובן לגמרי רק כצמר יהי, שאינו לבן כמו השלג (וקרוב לזה מצאתי בס' אה"י):

ברך ו' עמוד א' הוא כותב:

אחי ורעי השמרו מאד בנפשתיכם לא תשאו ולא תתנו דרך ויכות, בחכמה ודעת, עם האיש אשר בו נגע צרעת, ואף אם יהי נראה בעיניך, המצורע הוא גבור חיל, תחלתו וסופו יראת שמים, לא תאבה ולא תשמע לו, כי עקיצתו עקיצת עקרב ולחישתו לחישת שרף מעופף, ובהדי דשליף שדי זיהרי, (ע"ד שכ' הרמ"א ז"ל משלי א' יו"ד) בני אם יפתוך חטאים אל תאבה, עצה טובה קמ"ל, אל ידחה את המפתים בטענות, פן ירחום, ויתפתה, רק יאמר שאינו רוצה, בלי טענה, וז"א אל תאבה, והאריך בדברים של טעם, ובקשת משם ומצאת את לבבו נאמן לפניך) וכי תאמרו במה נדע, מי המה האנשים הטמאים לנפש אדם בליעל, המטמאין במשאות שוא ומדוחים, אחרי אשר תמיד מספרים כבוד אל וקדושתו, יום יום יביעו אהבתו ויראתו, כ"מ שאתה מוצא גדולתו, ואתן לכם סימנים מובהקים, אלה שאינם בקיאים בש"ס ופוסקי, ועוסקים באגדות ובספר זוהר זיהרא אית להו, וקלי זיהריהו, כאשר איגלו בהתייהו זה לכם טמא הצב למינהו, גם אלה אשר הנשים יושבות ועוסקות אף עמהם, כי שב"י בלהו איתנהו בהו, הכל ממירין א' אנשים וא' נשים, הכל סר יחדו נאלחו בדברי שוא, גם את האנשים יודעי דעת מביני מדע, אשר כה בהם לעמוד בקשרי של תורה, ועשו קשר ללמוד כתבי בי"ש, ופורשי' מן הים הגדול תלמוד בבלי, ומליעבים בחכמי תורה שוני הלכות גדולות, נגעים ואהלו, ומתעתעים את דבריהם החקר אלרי תמצאו בפלפול הגמרא, אם עד תכלית שדי

תגיעו, הוא קשר כוגדים וחבור עצבים (ויתר סימני טומאה תמצא לקמן בדרוש הזה אי"ה) שאלני אחד הצבים, לו יהי' כדבריד, מחשבותנו מחשבת ע"א, ואנו חבור עצבים, הלא תדע הלא תשמע הלא הוגד מראש חכמי ישראל (ב"ר פ' ל"ח ובילקוט שמעוני רמז תק"כ) ר' אומר גדול השלום, שאפילו ישראל עובדי' ע"א, ושלום ביניהם, כביכול אינו יכול לשלוט בהם, שנ' חבור עצבים אפרים הנח לו, אבל משנחלקו מה הוא אומר, חלק לבם עתה יאשמו, והיא בעצמה ראי' מהימנא, כי תורת אמת בפינו, אחרי שכל אחד ממנו, אוהב את רעהו כמהו, ואין בינינו לא קנאה ולא שנאה זולת אהבת ריעות, ושלום איש את אחיו, והשכתי לו מה שאתם באהבה ואחוה וריעות לא מפאת אהבת ריעים, וחברת בני האדם, זולת בעבור שאתם שנואים ותועבים בעיני הבריות, ונרדפים מכל מבקשי האמונות והרעות, עשיתם עצמיכם אגודה אחת, כמשל שמשלו חכמים (סנהדרין ק"ה א' לשני כלבים, שהיו בעדר, והי' צהובין זה לזה, בא זאב על האחד אמר האחר אם אין אני עוזרו, היום הורק אותו, ולמחר בא עלי בו', אמר רב פפא היינו דאמרי אנשי כרכושא נשונרא עבדו הלולא, מתרבא גרא בוי"ש, גם מה שאמרו ז"ל גדול השלום אפילו יע"א ביניהם הק"בה מוחל להם, היינו אם עושי' תשובה :

בדף ט' עמוד ב' הוא כותב :

(בשנת התפ"ד) חזרה טומאה הישנה, טומאת בית הסתרים בסתרי תורה שוא והבל וקרעות רוח הטומאה, כי איזה אנשים בני בלי שם, החזיקו את הטמא המודח ש"ץ ש"ט, הוא יהי' הגואל, ויעלה ויבא ויגיע ויראה ויגלה, והאמינו בו ובתורתו (תורת המצורע המוסגר בשאול תחתי', ולא יפתח, ואיש לא יבא בו, ושמה יהי' לחרפות לדראון עולם, ולא יראה ולא ימצא) להיות עושי' ימי אבל לוי"ט, ויום שתכפו אבלי ציון, לשמחת עולם, והוסיפו על של אבותם אבות הטומא' כל העריות למישור כל התועבות השנואות לפני המקו' ב"ה, הן הן תיקוניהם, שתפו ש"ש וד"א, וחכמי הדור ההוא, עמדו בפרץ, ובנו עליהם מצודי' גדולי', מצודים וחרמים, והעבירו קול תרועת מלחמה, בכל מחנה העברים, והשמעו בכל בתי כנסיו', כל

שרצ'י' (יש להם ארם) אחר צבי, והם רצ'י' לבאר שחת, סורו טמא קראו למו, סורו סורו אל תגעו, כטומאת ע"א וטומאת הנדה, היתה דרכם, ויטמאו את בית ישראל בעלילותם (גם פה עיר הגדולה לאלדים, נדפם התפ"ו וקול כרוז מגדולי הדור ופרנסי העדה, נדפם פעם שנית שנה זו ממני ומאתי הרבני' המובהקים המאורות הגדולים ב"ד מו"ש נר"ו) עד שבזרוע עוזם פזרו הרשעים, מפוזר ומפורד וגו', חפזר לרשעים נאה להם ונאה לעולם, ואין לך דבר שמביא תקלה לעולם, אלא קשר הרשעים ואגודתם על' ארץ, כמאמר רז"ל כנס לרשעים רע להם ורע לעולם, וכו' תרמוז הכתוב (תהלים קי"ט ק"כ) קרבו רודפי זמה מתורתך רחקו וזהו כלל גדול לשבור זרועות הרשעי' האמיני ש"ץ תר"ו, להתחכם עליהם תמיד, שלא ילמדו בכנופי', ולא יעשו אגודה, ויאבדו מאליהם, ואפילו אם ילכו שנים יחדו הוא לציר מכשול, ולאבן נגף, לבית ישראל, ומזקנים אתבונן, כי זה הי' אחד מן התנאים שהתנו, טפסרי קושטאנטינא, וגבירי אנדרי נופולי, עם נתן שיהי' שתוקי שלא יהי' באסיפה בכ"מ אשר הולך רק ישב בדר וידום (עי' בשו"ת דבר שמואל שאל' עש"ה באר"ו) אמנם לא פסקה זוהמת נחש לגמרי, וחלב טמא קאי ביני אטפי. וטומאה בלועה, עכ"ז אין הצבור נדחי', רק איש איש הי' טמא לנפש, אבל אחרון הכביד כמשא כבד יכבדו עונותיו (שנת התק"ט) הי' חוזר וניעור האיסור :

בדף י"ז עמוד ב' הוא כותב :

אשר בעו"ה ע"י לימוד חכמת הקבלה הרבה קלקולים חלולים חלולים, שנתחלל שמו הגדול בין הגוים, אשר לא ידעוהו, ובין הממלכות אשר בשמו לא קראוהו, העברים הביטו לראות, על ימי הרשע עז פנים ש"ץ שחיק עצמות, כל העמים אשר שמענו המרתו ששו, היינו חרפה וכוז לשכננו, כיום מועד מגורינו מסביב, משל בפי הגוים, לעג הרבה מכל צד, ואחרון הכביד עונו, והרע לעם הזה, הוא המשוקץ והמתועב יעקוב הנקוב, אשר נקב בשמות הבעלים והאלילים, הוא יצא ראשון אדמוני, לבוש אדום לבוש, גם ריעיו הרעים מן האדום אדום הזה, רכב על סוס אדום, ואחריו עבדיו על סוסים אדומים, כלם דמות מראה אדום, וכל מה שכותבים הוא

בצבע אדום, וחבר דת למו, והיא לא דת עברי, ולא דת נוצרי, לא ישראל, ולא ישמעאל, ולא כדתי פרס ומדי, דתיהם שונות מכל יודעי דת ודין, וקרא לדתו בשם דת אדום, חיצון אדום, ופנימו לבן שאל את התרפים, ואת הגילולים, ואת כל שקוצים, אשר נראו בארץ, אלה, וכחש, וגנוב, ונאוף, ופרץ, שואלי' ודורשים, פסוקי התורה ונביאים ומדרש לפרושים, שיסכימו על דתם ורעתם, ועשו להם כונים, כפי טעותם באמונתם, בדברים שאין הדעת סובלת, ולא יקבלו השכל האדם, משיח ה' נלכד בשיחתם, שיחות שדים, ושיחות תקלות, הסכלות, וההוללות, ומקדחים ומחרזים, כל נבואות הנביאים והחוזים, וכל רמזים, מחכמי הרזים, ממשיח ה', על משיחם, המשוח באלי', ובחלב טמא, המטומאה בטומאת עבודת אלילים כרות יכרתו, שיתו לבכם היש עם נבל וסכל, ופתי יאמין לכל דבר, כפתאים האלה, אחד מיסודי דתם הוא, מה שאז"ל בשיח יתיב אפתחא דרומי, כינונו על מבצר טשענסטכאב (מקום אשר הי' אסור שם משיח המדיח) הוא תרעא דרומי, חבל דלית לי' דרתא, ותרעא לדרתי' עבד, כי הוא דר בשחת, בעומק שאול מתחת, אשו לא תכבה אש מתלקחת, והי' שם דראון עולם, עד מתי פתאים תאהבו פתי, עד מתי אתם מאבדים שתי עולמות, ותבלו ימיכם ואף לילות, מקבלה בטלה מגוללה, מרוכסי איש בליעל שנתגעל, ירד שאול ולא יעל, עד מתי אתם מהפכים דברי אלדים חיים, מרבותנו בעלי האגדות, ומשלי חכמי חידות, עד מתי תקשו ערפכם, ותכבדו אזניכם, ותשעו עיניכם, לראות ולשמוע, כמה קלקולים גלולים, יצאו מהקבלה נבלה, מהנבל אשר נבל צור ישועתו, עשה זמה ונבלה בישראל, וחלל את גאון יעקב, משפיל גאים, ומגביה שפלים, במדרגת העליונה כמו עמלק, בלעם, ירבעם, וכי"ב, אורחות פרץ, לטהר את השרץ, ולראות ערות הארץ, ושרש כל הקלקול הוא, בעבור שאינם עוסקים בנמרא וש"ע, רק במדרשי האגדות ובמאמרי זוהר, לחזק בנינים של שוא ותהו:

ברך י"ט עמוד א' הוא כותב:

אחי ורעי הנאמני' בבריתי, שמעו ותחי נפשכם, די לנו ולבנינו בתוך הגולה,, אם אנו עוסקים לילות כימים, בתלמוד בבלי עם הרי"ף והרמב"ם ותוס' והרא"ש והטור והש"ע, עם האחרונים, הוא

תלמוד הקדוש, והעוסקים בו קדושים (וקבלה בידינו מאת גאונים
 הקדמוני' הקדושי', אשר בארץ המה, אם משיח ה' אשר יתגלה
 כבודו בימינו בקרוב, לא יהי' בקי בכל הש"ס, עם כל הראשונים
 והאחרונים, אף שיהי' שלם בכל החכמות הרמות ונשגבות, ברור
 כשמש שאין זה משיח ה', אלא מלבד כל המעלות ומדות שמנו
 חכמים ונביאים, צ"ל ג"כ גדול שבגדולים בגמרא ופוסקים, וכלל
 גדול הזה, הוא בכלל דברי הנביאים והחכמים והמשכיל יבין) אשריהם
 מה טוב חלקיהם, העוסקים כל ימיהם, בחיובא דיומא, תדיר ומקודש,
 בעבורם, יחון ויבנה בהמ"ק, ולאי שאנו בקיאים, בדיני התורה
 הנתיגים מדי יום ביומו, ומדי שמת בשבתו ובעוננו בעינינו ראוי,
 עוסקים בס' מערכות (צ"ל מערכות אלהות) ואינם בקיאים בהלכות
 ק"ש וברכות, לא גמירי ברכת מזוני, והציבו ציונים בס' ציוני,
 (לריקאנאטי) אינם יודעים דיני קדיש וקדושה, ומקהילין קהלות
 קהלות ודורשין בס' ויקהל משה, וכן ביתר ספרי קבלה, ולא נודע להם
 משפטי התפלה, ודיני נטילה, יען בכל אלה השוטים והטפשים,
 המשכיל ידום, ויקיים בנפשו האנק, דום, כי אינם מרשיעים את
 זולתם, בשטותם ואולתם, מי ישית בטוחות כסילים חכמה, מי ירפא
 ויחבש את החמור התועה מדרך השכל, או מי יפקח כל העורים
 בדרך, אבל אחרי אשר ראינו זה קל"ה שנים, יצאה התקלה, מבעלי
 הקבלה, מיום היות רשע עריץ, אשר בקע ביצי צפעוני והשריץ,
 והוליד בן פריץ, כי משרש צפע, יצא נחש ביעקב אחרון שבאבות
 הטומאה, וריש בריוני, נשך כנחש פרש כצפעוני, פרושים באושים,
 ע"פ קבלה שוא ורעיון רוח טומאתו, כאשר עלה באשו וצחנתו, כי
 הנדיל לעשות רע לשמים ורע לבריות, התיר כ"מ שנ' השחתה ע"א
 ונלוי עריות, וברוח זנונים התעה לב המון עם לא בינות, וזוני מתחת
 אלדיהם, כי פורש להם שהוא תקון גדול בשמים ממעל, נפש כי תחטא
 ותמעל מעל, ואיש כי ישכב עם הטמאה ובעולת בעל, כי לא יפקיד
 ה' על בנותיהם כי תזנינה, ועל כלותיהם כי תנאפנת, וכהנה גלה
 להם הנבל, מוסדות תבל, (והוא מלשון תבל עשו דמיהם במ) באמרי
 שקר לחבל, בתועבות זדים, כמעשה מצרים, ורכי האמורים, שיעבירו
 זרעם למולך בנותיהם לשדים ובניהם לשעירים, וכרוזא קרא בחיל,
 מלכא משיחא אנא, ושלוחא דרחמנא, כי מטה זימנא דת וזימנן

להשנא, בדוכתא ביש' מכולא תמן תשכח פורקנא, ומלכותא ושלטנא, ורבנותא די מלכות תחות כל שמיא יהיבת לנא, ועוד הרבה זרות סוררות אשכולות מרורות, נזקי צרורות, מיד ולדורות, אשר לא נתנו לכתוב ולא נתנו לקרות, על פי הכלי קבלה, שוא ותהי, על ה' ועל משיחו, שואלין ודורשין מאמרי זוהר בעין השמ"ל, ארבע בתות שאינו מקבלות פני שכינה, כלחון איתנהו בהו, (חנפוי שקרוי מספרי לה"ר לצים) עתה אין לך הדומי' תהלה, כי כל אח עקוב יעקב, ישמחו כי ישתקי חכמי לב, ויאמרו שתיקה בהודאה, למען ספות הרוח את הצמאה, להוסיף טומאה על טומאה, בקבלה זרה ונסתרה והיא נטמאה, (וקבלה בידי מאת אדוני מורי, רבן של ישראל, נשמתו בג"ע, כל מי שאומר לחברו, ואיש בריתו, שמע עצתי הוי פקח ושתוק ואל תדבר דבר, לא ממאמיני ש"ץ, ולא מדעת יעקב, שם רשעים ירקב, טובתם ורעתם כל תדרוש, הוי יודע האומר כן הוא אחד מן הנבלים, המאמין מחלומות והבלים, מצבי נבל) והיתה דעתי עצה היעוצה, שבל יפרו וירכו הטמאים בכל שרץ, ויתמו הטאים מן הארץ :

בדף כ"ג עמוד ב' הוא כותב :

שיתו לבכם אם לעת הרעה הזאת הי' חי עמנו כבוד איש חי בנן האלדים רבינו גדול העולם אשר ממזרח שמש עד מבואו (ר' יחזקאל לנדא) נודע ביהודה איך הי' מסר נפשו על קדושת הש"י לבער הרשעים אשר בחייהם מטמאין טומאת רקב מאמיני קבלת האולת מרשע יעקב אשר חרף ונדה את ה' ונקב זכרו נא לימים הראשונים הטובים מאלה מה עשה כבוד איש האלדים קדוש רבינו הגדול נר ישראל (בליל הושענא רבא תקי"טל) כאשר החל השרץ הטמא להשריץ צחנתו בארץ פולין והחרים בארור חרם גדוי שמתא בתקיעת שופר ובכבוי נרות את יעקב רמאה ואחוזת מרעהו את הצב למינהו ומן השמים הסכימו עם קדוש עליון ונתפרדה החבילה ותחבולה מחבלי שוא ונתפזרו הרשעים והי' נאה לעולם וכן בכל זמן מן הזמנים שהיו הללו גוצצים הללו הנבלים מנובלת צבי אור הלציו להלחם כנגדם מלחמת חובה הן תועבה ובניהם תועבה ורדפם עד חרמה ומחה את שמם מקרב הארץ, וברוב הדרשות אשר דרש

במקהלות הזכיר מכת הרשעה הארורה הזאת ואמר עודנה המה בעולם כי צפה והביט בחכמתו הנפלאה במחשך מעשיהם בחדרי חדרים בטומאת בית הסתרים וצבי שמור בתוכם בחדרי לבכם הערל והטמא וסוף הטומאה לצאת טומאה בלועה וכעת נראה לכל כי רוח ה' דבר בו הוא ה' מגיד מהאשית אתרית כי בעו"ה מעת אשר נגזו ארון האלדים הטומאה בוקעת ועולה ועשו חבור לטומאת ע"א כי לדעתם השפלה הנבלה שפתינו אתנו מי אדון לנו או לצרינו איש הישר בעיניו יעשה אין להם עוד קצין שוטר ומושל הרודה אותם בשבט עברתו נתננו ה' בידי לא אוכל קום בתולתי אלו הקדושים אשר בארץ החיים אבל לא כן הוא כי ת"ל לא אלמן ישראל מגדולים חקרי לב אשר להם זרוע עם גבורה גדולי הדור אשר עודנה חיים המה יחזקי מגן וצנה וכלי קרב המה יעברו חלוצים ויורו המורים חצים לכל יחללו עוד הפרצים ושבט תרמשו עוד השרצים ויבערו את הברקנים ואת הקוצים את הגלולים ואת השקוצים המשקצים את נפשותם בטומאת מת יעקב שקץ תשקצנו ותעב תתעבנו וגו' :

בדף כ"ה עמוד א' הוא כותב :

כדאמרו ז"ל (מכות כ"ד א') אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענו, הנה בת הארורה הזאת, ראשית הסתה ללכת לעבוד אלהים אחרים, ומתעים המון עם אשר עיניו השע, ולא ראה מאורות מימיו, בלשון הזוהר מנו השוכא אתידע נהורא תפח רוחם ואת בניהם יקפחם (מוציאים לעז אל אותו צדיק רשב"י, בדברים שקרים, אשר לא עלי על לבו מעולם, לא בהקיץ ולא בחלום) ויתר דברי פתויים ובדויים, כלו כחשים וכזבים לכל דבריה' :

בדף כ"ה עמוד ב' הוא כותב :

כאשר בעו"ה סוררים ומורים בה' ובמשה עבדו, מאמיני הטמא שבתו צבי ש"ט, כי הרשע עז פנים הזה, התברך בלבבו הערל לאמר, אני אעשה לתורת מושקא בטל (אם הישמעאלים רוצים לכנות למי ששמו משה קורין לו מושקא) הוא ותלמידיו ותלמידי תלמידיו, יבטלו כחרס הנשבר, ואות אחת מתורת משה עבד ה', לא יבוטל בשום זמן, עד עולם ועד, והתפאר שיתן תורה חדשה, ומצות אחרות,

וצוה לעשות שבת הגדול ביום כ"ב תמוז, ויתר מעשים אשר לא יעשו (הלא הם כותבים, על ס' צידת צבי מודה, ומובא בס' הברית, חלק א' מאמר כ', פל"א עיין שם) היינו לשחוק בפי העמים, לעג וקלס בין האומים, ברוך המקום שאבד זכרו מן העולם ועד עולם, אבל האחרון הכבוד, חטאתו כבדה מאד, ועונו גדול מנשוא, הוא יעקב איש רע מעללים, ברא חלולים חלולים, לחלל ברית אבותנו, להשמיד מנער ועד זקן, טף ונשים מאים לשמוע קבלת יעקב רמאה, ועוסקי' יחדו במעשה מרכבה טמאה, למען ספות הרוה את הצמאה, בחורים וגם פסולות זקנים עם נערים, שואלין ודורשין כתבי ארי במסתרים, וכתבי צבי ויחמור חמרים חמרים, ומחרב הפגר מורה שקרים, ומיתר רשעים גמורים, אשר חדשים מקרוב באו חדשים לפגרים, ומזונה מופקרת, אשר היא מדברת, מאי מדברת נבעלה ונסתרה והיא נטמאה, זאת אומרת כזאת וכזאת ראיתי במראה, את כל התלאה, אשר יקרא לעם נלאה, כהנה וכהנה מעשה שגעון ינהגו חדו, אנשים ונשים, בחורים ועוללים, והי' מקינן הנביא שמעו נא כל העמים, וראו מכאובי בתולותי ובחורי הלכו בשב"י, הכל מטמאין בנגעים, הכל חייבין בראיות פנים בעיר אשר נקבר שם, גם בחור גם פסולה, גם שב גם ישיש :

בדה כ"ט עמוד ב' הוא כותב :

וז"ל המהרש"ל (בתשובה סי' צ"ח) דע אהו' חדשי' מקרוב באו, ורוצים להיו' מכת המקובלים, וממדרשי הנעלמים ומחולשי הראות לא יביטו באור הזוהר, ולא ידעו מוצאו ומבואו וכוונתו, אלא שכך מצאו בספרי רשב"י, ודע אהובי שכל רבותי ואבותי הקדושי', ששמשו גאוני עולם, ראיתי מהם לא נהגו כך, אלא כדברי התלמוד והפוסקים, ואם הי' רשב"י עומד לפנינו, וצוה לשנות המנהג שנהגו הקדמונים, לא אשגחינו בי', כי ברוב דבריו אין הלכה כמותו כו', לכן מוהבי אל תלך בדרך אתם, ואין לך עסק בנסתרות המתיהרים בחדושי' כאלה, הין יודעי' ומבינים רזי תורה וצפונים, והלואי שידעו הגלויים, מה יפה כח של ר' שמשון מקינון, אחד שלמד סתרי הקבלה, אמר שהוא מתפלל כתינוק בן יומו וז"ל כו', ויהי' להם מה שלהם, אבל דע שכל המשנה ידו על התחתונה, וידינו על העליונה,

עכ"ל, גם רבינו המהרש"א ז"ל הרבה להוכיח בתוכחות צחות, על העוסקים בנסתרות, ועיין עליו בחי"א פ' אין דורשין, ובפ' עשר יוחסין, ועיין בש"ך י"ד סי' רמ"ו סוף סק"ו ועיין מהרש"א חי"א ב"מ ל"ג ע"ב, ומי לנו גדול יותר ממקובל האלדי הקדוש והטהור, אחד מגדולי הראשונים, הוא כבוד רבינו הרמב"ן ז"ל, שכתב בסוף הקדמתו לביאור התורה, וז"ל ואני הנני מביא בכרית נאמנת, והיא הנותנת, עצה הוגנת, לכל מסתכל בספר הזה, לבל יסבור סברא, ואל יחשוב מחשבות בדבר, מכל הרמזים, אשר אני כותב בסתרי התורה, כי אני מודיע נאמנה, שלא יושגו דברי, ולא ידעו כלל בשו' שכל ובינה, זולתי מפי מקובל חכם לאזן, מקבל מבין, והסברא בהן אולת, מחשבה מועלת, רבת הנזקין מונעת התולעת, אל יאמין בשוא נתעה, כי לא תבואהו בסברותיו, רק רעה, כי ידברו על ה' סרה אשר לא יוכלו כפרה, שנ' אדם תועה מדרך השכל בקהל רפאים ינות, אל יהרסו אל ה' לראות, כי ה' אש אוכלת הוא, אל קנאות והוא יראה את רצויו מתורתו נפלאו, אבל יחזו בפרושנו חדושי' בפשטים ובמדרשים, יקחו מוסר מפי רבותנו הקדושים, בגדול ממך אל תדרוש, בחזק ממך בל תחקור, במופלא ממך בל תדע, במכוסה ממך בל תשא, במה שהורשית התבונן, שאין עסק בנסתרות עכ"ל. ומה מאד האריך הגאון (בעל שו"ת ח"י סימן ר"י) בסכנה העצומה בלמוד חכמת הקבלה, וערבים ונכונים דברי אביו הגאון זצ"ל"ה, בס' שמן למאור, אשר ראוי לכל בעל תורה לעיין בהם, כי כל דבריהם כנחלי אש שלחבת יה (ואביא דבריהם אי"ה בל"נ בחלק שני בארובה עם מה שחנני אלדי' בזה, מפי סופרים ומפי ספרים) ועתה שיתו לבכם, אם המה לא ראו מעשה תעתועים, מכת המשוגעים, ולא דברו מהקלקולי' חלולים חלולים, חרופים וגדופים שמסתעפים מהם ותלמידהם, אנו בעינינו ראינו, ואבותינו ספרו לנו, כמה המירו כבודם נהפך למשחית הודם, כמו השקץ שבתי צבי וסיעתו שם רשעים ירקב, אשר עשו מעשים אשר לא יעשו, ע"פ קבלה שלהם קבלה מזובלה מה מאוד יאות לרחק' בזרוע, צאו וראו מ"ש רבינו הגדול נשמתו בג"ע עליון (בס' נ"ב סימן ע"ד בחלק י"ד) וז"ל והנה בדברי הזוהר אין רצוני להאריך, ומה מאז חרה אפי, על אלו העוסקים בס' הזוהר ובספרי קבלה בפרהסיא, פורקי' עול תורה נגלות מעם צוארם,

ומצפצפים ומהגים בס' הזוהר, וזה וזה לא עלה בידם, ועי"ז תורה משתכחת מישראל, ולא עוד אלא בדורותינו נתרבו המינים מכת שבתי צבי שחיק טמיא, הי' ראוי לגדור גדר בלמוד הזוהר וספרי הקבלה כו', ועכ"פ אין מורין הלכה מן הזוהר, ואין רצוני להאריך בכוננת הזוהר כי אין לי עסק בנסתרות, ומה שהורשתי אתכונן עכ"ל, וגם (בסו' צ"ג שם) כ' וז"ל (על ששאל לו אחד על נוסח לשם יחוד) עד שאתה שאלני נוסח אמירתו, שאלני אם נאמר כי טוב באמירתו, ולדעתי זה רעה חולי בדורנו, ועל הדורות שלפני זמננו, שלא ידעו מנוסח זה, ולא אמרוהו, והי' עמלים כל ימיהם בתורה ובמצות, הכל ע"פי התורה, וע"פי הפוסקים, אשר דבריהם נובעים ממקור מים חיים ים התלמוד, עליהם נאמר תומת ישרים תנחם, והם הם אשר עשו פרי למעלה, וגדול מעל שמים חסדם, אבל בדורנו הזה, כי עזבו את תורת ה' ומקור מים חיים, שני התלמודיים בבלי וירושלמי, לחצוב להם בורות נשברים ומתנשאים ברום לבבם, כל אחד אומר אנכי הרואה, ולי נפתחו שערי שמים, ובעבורי העולם מתקיים, אלו הם מחריבי הדור, ועל הדור היתום הזה אני אומר, ישרים דרכי ה' צדיקים ילכו בהם וחסידים יכשלו בהם עכ"ל, ועיין עוד דברים מתוקים מדבש וחלב תחת לשון צדיק (בס' צ"ח על ברכות דף כ"ח ע"ב בד"ה עוד נלע"ד) אם אמר על זמנו כד, שהי' במחשך מעשיהם ולא היו מסיתים לעיני כל, ולא הלכו אז על קבר תהום רבה, מפגר יעקב הסרחן (ועיין ראשית למודים שער ששי מבע"ח הנושכי' כו' סדר הששי סימן כ"ה) ולא היו אומרים אז, שהוא על עפרו יקום, והוא משיח המשוח בזפת מבית ומחויז בכופר, ולא היו כופרים אז בכל עשיין ול"ת וכל המצות האסורות בתורה, ולא שתפו אז שם שמים ודבר אחר, כעת שאינם מעשיה' בהסתר, ויסעו ממדבר סיני שניתנ' התורה לישראל, ויחננו בקברות התאוה, אשר שם קברו את הכלב סרוח מעיקרא, הוא יעקב, עציץ נקיב, עציצא דבית הכסא, ומרמזים עליו רמזים ורזים, יעקוב מלא, היא צואה, יש מכנים, אותו בשם משיח, המשוח בשמן המר ממות, ויש עובדים אותו ומפערין לפניו, ומשתמחים על קברו, ואומרים ששומעים בקברות חמור נוער, הוא החמור אשר ירכב עליו הזב והצרוע, וכל טמא לנפש בית יעקב,

וכהנה דברי תעתועים השחיתו התעיבו עול, ומחשבותם מלא גשמות, בפסל ומסכה תועבת ה', ואמר הרשב"י בעצמו לתלמידיו דעל אינון נאמר, ארור האיש אשר יעשה פסל, ומסכה :

הנה כי כן נראה ברור בלי כל ספק בעולם, כי ראשי המדברים בהתנגדותם אל הכת, לא ידעו עוד, או לא חפצו לדעת את הכנוי "חסידים", ולא זכרו עוד אף את אלילם הבעש"ט, אחרי אשר החסידים לא הכירוהו עוד לראש האלילים עד אשר נדפס העוואנ-געליום בשנת תקע"ה. ואם לא פלא הוא, כי כן היתה גם גורל העוואנ-געליום לנוצרים. הנוצרים לא ידעו מאומה ממצואת ישו עד אשר נתפשט העוואנגעליום. ובאופן זה לא היה הבעש"ט מיסד הכת מעולם, כאשר לא יסד ישו את הנצרות, להפך, הנצרות יצרה את האליל ישו, והחסידות יצרה את האליל בעש"ט. על ברכי העוואנ-געליום הקאפוסטי, וטוב היה לוא נמצא איש חכם ומקור לחקור ולדרוש אם יש איזה זכר מתי הקימו את המצבה על קבר האליל ב"גלגלתא השניה" (מעזיבון) אחרי אשר בזה לא יספוק איש דעת אף רנע, כי לוא היה חי ומת במעזיבון, ואחרי מותו הציבו ציון על קברו, הלא ראשית דבר היה לציון שנת ויום מותו, את אשר יעשו תמיד אף על קבר כל איש פשוט, ומה גם קדוש וצדיק, ראש כל אלילי הכת, ובעיני אין כל ספק—אף כי לא הייתי במעזיבון—כי מצבה כזאת איננה שם, אחרי אשר גם החסידים עצמם אינם יודעים מתי נפטר, ובאיזה מקום עלה למרום, והחסידים יודעים זאת לא יותר מידיעת הנוצרים אודות מות אלילם ומקום קבורתו. אף כי העוואנגעליום יזכיר זאת יותר מפעם אחת, רק אין איש דעת אשר יאמין בשקר זה, והאמת הזאת תתן עז להחלטתי, כי האליל בעש"ט לא היה ולא נברא.

— ב —

התגלות הבעש"ט.

על השאלה מי קדם למי, החסידים או הבעש"ט? נקל לענות כי החסידים קודמים. כי כן טבע כל האלילים שנעשו או נוצרו בידי עובדיהם, וכל יוצרי פסל הלא קודמים לפסלם, ויוצרי הבעש"ט יצרו את "ההתגלות", כי בלי התגלות אין האליל שזה אף שרוך נעל.

לאיזה תכלית נחוצה ההתגלות? — הענין הוא פשוט. כל איש גדול, בישראל או בעמים, לא נפל מן השמים, חכם, מלומד, יהיה חכם בחכמת התורה, חכמת הטבע וידיעות העולם, חכם חרשים, אלמן נפלא, צייר, יוצר פסל, פלוסוף ובכלל כל מדעי התבל, כל איש נודע לשם, בלם למדו מנעוריהם בלם הצטיינו מילדותם בשכל חד ובשקידה גדולה, התמדה נפלאה, מבלה ימיו ושנותיו בלמודים, ומהם הממיתים את עצמם באהלה של תורה וחכמה. הקרובים רואים והרחוקים שומעים ובמשך הימים, בהראות חכם כזה את כחו בתורה וחכמה, אז יצא לו שם בעולם. ואנחנו כלנו יודעים את כל גדולי ישראל בכל הדורות מתי נולדו, ממי למדו, ומספריהם הננו יודעים לשפוט על רחב בינתם, ואין אחד בהם אשר "נתגלה" פתאם, אין אחד אשר היה תמול עם הארץ, ולמחרתו "גאון". תמול איש מן השוק, ולמחרת קדוש וצדיק. ומלבד זה הנני מרגיש "רוח נצרות" בכל "התגלות". ישו הנוצרי נתגלה פתאם, בן שלשים היה (על פי העוואנגליום) כאשר נתגלה. פוילוס נתגלה, וכן נתגלו רבים מקדושי הנוצרים. האפיפיור מגלה את "הקדוש" אשר ימצא חן בעיניו. ואם הוא יניח את חותמו עליו, אז יהיה קדוש, אף הקדוש שלא נולד מעולם. והתגלות הבעש"ט, לא דבר חדש הוא, גם האר"י גם הרב, גם רח"ן, גם שבתי צבי, גם יעקב פראנק, כלם נתגלו פתאם, כי אמנם זה הוא מענה יקר על שאלת התם, היתכן? הלא אני יודע את האיש, והוא איש פשוט מן השוק, ואיך היה פתאם לגאון קדוש?

אמנם כן, יש מין התגלות אשר אני מאמין בה, התגלות אשר ראיתי בעיני, אבל רק התגלות ממין אחר, ההפך מן הקצה אל

הקצה, התגלות אשר המון פתאים חשבו על איש ידוע כי הוא צדיק תמים, קדוש מרחם, ופתאם נתגלה, כי נוכל הוא, איש כבד עון, מלא תוך ומרמה, אשר ידע להסתיר את תועבותיו, עד אשר "נתגלה" ונתפש בכף. כי נמצא במחתרת.

החסידים, או כאשר נקראו ראשונה "כת שבתי צבי", או פראנקיסטים, כבר היו להם קדושים קודם הבעש"ט. והתלמיד הראשון, ואולי יוצר הבעש"ט המקורי, הנוכל הנודע (עיון דה"י לנראטץ) בעל "תולדות יעקב יוסף" אשר שמענו את שמו בפעם הראשונה על ידי ספרו "תולדות יעקב יוסף" זאלקווא תקמ"ד, אשר זכר איזה פעמים את השם בעש"ט, בערך עשרים וחמש שנה אחרי מותו (לפי השערת נראטץ, בין תקי"ט — תקכ"ה) ולקומים מספר זה, הרימו ואספו הוללים אחרים, וידפיסו ספר קטן בשם "כתר שם טוב". ומאז יצא להבעש"ט שם בין החסידים, אשר מיום ליום העלוהו למעלה רמה, עד כי שמו בשמים קנו, ויוצר העוואנגליום מצא כבר די חומר למלאכתו. וכן יצא העגל על קרבו ופרשו בשנת תקע"ה, אחרי אשר כבר היו להם קדושים כדי ארבה לרוב. ואת הבעש"ט עטרו בעטרת "אליל על כל האלילים", כאשר כן עשו גם הנוצרים עם אלילם ישו.

הנה כי כן, החסידים קדמו לבעש"ט, מעשי ידיהם, ומעולם לא יסד את כת החסידים, כאשר לא יסד ישו את הנצרות. כי אם להפך. ובוזה נבין איך היתה "התגלות" הפתאמית, מאין איש אשר ראה או ידע מקום מולדתו, אבותיו או מוריו, קרוביו ובני משפחתו כי מאין יצא ולתהו ישוב עד עולם.

— ג —

הבעש"ט מי הוא?

(אליל החסידים והמקובלים האחרונים).

כמו רבים ממוסדי כתות שונות, גם שם הבעש"ט ותולדתו מכוסה בערפל. והדבר הוא טבעי, איש גדול, נדיב וחכם לב הנודע

לשם ולתהלה בעמו לא יעלה על דעתו לסכסך איש ברעהו, לערוך קרבנות, ולא לפעמים רחוקות שפיכת דמים, מלחמת אחים חרבן ערים, וגם מדינות, תחת אשר כל הדיוט קופץ בראש, לאמר אני אמלך בעיני ההדיוט, כן בוז משפחות לא יכבד להקים בן באביו ובת נגד אמה (כדברים אשר שם העוואנגעליום בפי ישו הנוצרי) ההדיוט לא יבוש להתפאר בשקר אף לעיני יודעיו ומכיריו היודעים כי אין בפיחו נכונה. ההדיוט אשר מצחו נחושה לא יפחד מפני כל תועבת אלהים ואדם למען יגיע למטרתו, כי על כן לא יפלא כי כל קוראי הדורות נכובים מבלי דעת למצוא את האמת בתולדות מיסדי הפתות וכל מה שנודע לנו, הוא רק מה שיספרו לנו לא המיסדים עצמם, אשר ביניהם גם בורים אשר לא ידעו תפוש עט בכף, רק מה שהודיעו לנו תלמידיהם, ורוב התלמידים רעים היו עוד יותר מהרבי המיסד עצמו. ולפעמים קרה, כי באמת לא היה כל מיסד בעולם, רק התלמידים יצרו את הרבי, התלמידים הנוכלים אשר אמרו להתעלות באיזה אופן שיהיה. וברעתם כי בשם עצמם לא יצליחו, נאלצו להתלות באילן גדול, ואם לא מצאו אילן גדול בקרבתם, מפתח פן יתפשו בכף, נאלצו להרחיק עדותם כטבע כל משקר. או תלו את עצמם על אילן סרק או אטר, למען יזכו המה "התלמידים הקרובים למלכות". ומשדה קוצים כזה צמח גם הבעש"ט. אם כת שבתי צבי נשארה באמנה את מורם ורבים אף אחרי אשר המיר את דתו, וכלם נשארו בתורגמה, וביחוד בגאליפאלי שאלוניק וקושטא, ומאמיני ש"צ באירופא עזבוהו. הנה הפראנ-קיסטים אשר הלכו ללמוד קבלה ותורת שבתי צבי, שבו כלם לפולין, ואף אחרי אשר המיר פראנק את דתו, נשאר רבים אשר האמינו בו ובקבלתו. ולמען הפרד מן הפראנקיסטים המשומדים קראו לעצמם בשם "חסידים" וייסדו להם בתי תפלה בסתר. ומפתח העם, לא בנו אותם בשם "בית תפלה" רק בשם "שטיבעל". וכן נשאר השם הזה בפי החסידים עד היום. ביחוד, בכראדי התפללו ע"י כוונות קבלת ש"צ. ובעת התפלה לבשו בגדי משי לבן ומצנפת לבנה כהדערווישים התורגמים. וכן עושים עוד היום גם השומרונים בשכם. ואת "הטבילה" העלו עד מרום קץ הקדושה, הכל כמו שצוה יוחנן המטביל לכל הנוצרים, אשר בלעדי הטבילה לא יקבלו כל משומר,

אף אם יהיה ד"ר יוסף קלוזנער עצמו. וסרוחי טבולים אלה
 אשר בראשונה בהיותם עוד מעטים, עשו במחשך מעשיהם. אבל
 כאשר ראו כי תכת גדלה והצליחה, והבורים בפולין אוקריינא, פאדא-
 ליען, וואהלין וסביבותיהן, יצאו לעשות מעשיהם בגלוי, ומבלי
 מנחל ומורה דרך אחר, נמצא בכל עיר אטר אחר, אשר אמר
 אני אמלך, אני הוא הקדוש. ולאות, הנה לכם טבילה בבקר בבקר
 בכל יום תמיד, הנה לכם בגד משי לבן, ומקובל? מי לא יוכל להעיד
 על עצמו כי מקובל הוא. כאב בטן הוא, כאב אשר גם רופא מומחה
 לא יוכל להכיר מחלתו אף אם מאה פעמים ימשש את בטנו מבחוץ.
 מקובל ההולך לטייל בגן עדן בכל לילה, כבן בית, ושם ילך שלוב
 זרוע עם האבות הקדושים, עם משה רבנו, עם כל הנביאים, משיח
 ואלהיו הנביא וכו', ומי יוכל להכזיבו כי שקר ממרום ידבר? ובאופן
 כזה נפוצו הקדושים כצפרדע של מצרים, כל אחד מהם נחל את
 הצאן האובדות אחר המדבר בשקריו והבליו, ות"ל כי בערבות
 אוקריינא לא היה כל מחסור בבורים ופתאים, וכלם היו לחסידים,
 מאמיני כל הבל. ואף אם נמצא בהם לפעמים איזה איש נבון, הלא
 ידע מראש כי בנפשו הוא אם יעזו לדבר דבר נגד ההוללים. וכן
 התנהל העדר עד אשר התעוררו איזה נעוץ לב, עזי פנים ועדיצים
 (ראה גראטיץ) ויאמרו למשול. ואגדת החסידים מספרת כי רש"ז
 מלאדי, נסע לתהות על קנקנו של המגיד ממעזריטש, אך לא הגיד
 לנו מה שמצא בקנקן ההוא. רש"ז לא נסע אף למעזריטש, יען בימיו
 טרם נדפס עוד העוואנגעליום לחסידי (שבחי הבעש"ט נדפס ראשונה)
 בקאפוסט בשנת תקע"ה, ורש"ז נפטר בשנת תקע"ב) ואולי לא
 ידע גם ממצואות הבעש"ט, ולמצער לא ידע כי איש מופת היה
 כת חסידי החב"ד (ר"ל חכמה, בינה, דעה, שלש מלות
 זרות המקובלים) ואם כן- היתה תחת הזאת אשר מצאה
 קן לה בפלכי רוסיא הלבנה (ויטעבסק מאהליון) בחסדי רש"ז
 מלאדי, והם המה החסידים המתנאים תמיד נגד חסידי פולין
 המכונים בפיהם בשם "ברורים ופראים" וכל חסידי פולין עם. כל
 קדושיהם, אינם ראויים אף להתייר שרוך נעל של אחד
 מקטני חסידי ליבאוויטש. ועם כל המון השקרם והזיופים אשר
 הפיצו חסידי חב"ד כיעזואיטים ממדרגה ראשונה, לולא זאת, יכל
 הרש"ז להיות ראש כל החסידים בתבל. לולא קם פרעש אחר,
 ויריעש את כל הבצה והצחנה עד שמי מרום.

הפרעש ההוא היה, איש אחר, שו"ב בעיר קטנה "קאפוסט" פלך מאהליוו.

ומדוע אחר השו"ב הטפש או הנוכל בספורי בהיו עד שנת תקע"ה, קרוב לששים שנה אחרי מות הבעש"ט (לדעת גראמיץ) הוא פשוט, יען עד העת ההיא לא ידע ולא שמע מאומה אודות נפלאות הבעש"ט ורק, כאשר נדפס הספר הנבזה "לקוטי מוהר"ן" מהמטורה נחמן מבראסלאוו, אשר התפאר כי הוא נין ונכד להבעש"ט, כי כן עשו החסידים רגל לפי מדת הנעל. ובעת אשר אחרים ספרו כי להבעש"ט לא היו בנים או בנות. ובאופן זה הן לא נשאר לו שם וישאר בישראל, ועל כן נאלצו לתת לו בת ושמה האדעל, ואחריה הוסיפו לו גם בן, הירשעלע שמו, וכאשר נדפס (בלעמבערג ?) ס' לקוטי מוהר"ן עם כל המון שקריו והבליו, אז יכל גם טפש שני למצוא לו חומר לחבור שקרים חדשים על זקנו של המטורה עצמו, (הבעש"ט), אבל אין כל ספק בעיני כי לא השתפק בעל שבחי הבעש"ט רק עם לקוטי מוהר"ן לכה, רק קרא עוד את העוואנגעליום בעברית או זארגאן, וכל השקרים היפים אשר ברו עובדי האלילים על אליהם "ישו הנוצרי" אשר נועדו גם כן רק בעד נשים זקנות וספרים בורים. הנה כי כן מצא מחבר "שבחי הבעש"ט" לטוב לו להעתיק את השקרים ההם על שם הבעש"ט. ואולי ראה המחבר גם את המחברת "שבחי ר' חיים ויטאל" אשר כתב רח"ו עצמו בעצם ידו (אני ראיתי את הכ"י באוקספורד), ואם רח"ו עצמו, המקובל הקדוש, יספר על עצמו נפלאות גדולות כאלה, מי רשע ולא יאמין חלילה ?

הס' המגאל "לקוטי מוהר"ן" נדפס ראשונה בשנת תקס"ט, שש שנים לפני הרפסת שבחי הבעש"ט. בראשונה מלאו כל החסידים שחוק פיה על הבליו, אבל במשך הימים נתקדש אצלם, אף כי חסידי בראסלאוו באומאן שנואים על כל החסידים, וטמאים הם להם כטומאת הנדה עד היום הזה. ומלבד באומאן אין לחסידיו כל שטיבעל אחר בעולם.

אם יפלא הדבר בעיני הקורא אשר לא ידע את החסידים, ויתפלא לאמר: היתכן, כי איזה חסיד שוטה יעתיק ספורים מהעוואנגעליום (בעברית כתוב עליו "ס' ברית חדשה") וישימם על ראש

קדושו הבעש"ט? אך האיש היודע תכונת החסידים בכלל, וחסידיו חב"ד בפרט, אשר שמו להם כל הליכות היעזואטים לקו. יודע, כי החב"דים אינם מפונקים גדולים לבחירת ספורי נפלאות על קדושיהם יהיו מה שיהיו, ומי שיהיו, ובכלל, הן אין להם ממה לבחור, תבן בלי בר, שקר קדוש זה או נובל אחר. והעם בערכות אוקריינא, זה העם ההולך בחשך, למן היום אשר כסתה החסידות אור פני היהדות הטהורה בצלמות, וזה לכם האות, כי בתוצאה הראשונה בקאפוסט, נמצא ספור אחד בשם הבעש"ט, כי פעם אחת בלילה בעלותו השמימה (עלית נשמה) ראה את עצמו, והנה הוא עומד על הר אחד עם "אותו האיש" (ישו הנוצרי). הנה כי כן כבר רמו הנובל הראשון אל החסידים, הסופרים היעזואטים החדשים, להשוות את הבעש"ט לישו הנוצרי, וכן עשה באמת הד"ר יוסף קלוזונער במאמריו הרבים במ"ע השלח. ואחרי כן גם בספרו "ישו הנוצרי חייו ותורתו". וכן מתאמצים המיסיאנערים לחסידות, כהאדון הצדיק האראדעצקי וחבריו הבאים על שכרם בעולם הזה, על ידי חסידיו אמעריקא ופולין.

חומר אחר, מלבד אלה אשר הזכרתי בזה, לא יכל החסיד מחבר "שבחי הבעש"ט" למצוא בכל העולם, אחרי אשר להבעש"ט לא נשאר כל זכר בספרתנו. אין איש בתבל אשר ראה אותו בחייו (מלבד הכ"י מאוסטרהא אשר הזכרתי באחת החוברות אשר הדפסתי בשנת תרס"ד, בשם "חרב חדה", זמיר ערוצים הראשון, וכו'). וכשאני לעצמי טרם החלטתי אם להאמין בכ"י ההוא. אין איש בתבל ידע מי הוא, מי היו אבותיו, אצל מי למד, באיזה עיד נולד, ומה עשה כל ימי חייו, וכמה היו שני חייו, האם צעיר לימים היה או הזקין? ועל כן נאלץ בעל שבחי הבעש"ט לברות הכל נפלא. נעים מאד לאון חסיד אשר למד "חכמת האמת" בטוב טעם ודעת, והוא: *

(* לפי הנראה התענג האראדעצקי ענג רוחני גדול מספור זה, ועל כן טוב עשה בעמו בהדפיסו מחדש את הס' הקדוש "שבחי הבעש"ט" אף כי כבר התגולל הספר בכל בתי דפוס ומו"ס כמעט בחנם.

כי הלך השוחט מקאפוסט לבקש את הדב ביערות אוקריינא, אין זה פלא, כל בעלי השמות אשר שרצו כצפרדעים בין החסידים אף בפלך מאהליב, כלם נודעו לנעויו לב, רקים ופוחזים, ולוא גם רצה לשמוע לעצת הז"ל להחנק ולהתלות באילן גדול לא יכל לעשות זאת בכל חפצו הטוב, מאין ואילן גדול, גדול התורה בין החסידים בעת ההיא. כל קדושיהם עד אחד, כלם היו עמי הארץ או בורים פשוטים, הגדול בהם, ר' לוי יצחק מברדיטשוב היה עם הארץ, כמו שהוכיח בעליל בספרו "קדושת לוי". ולרש"ז מלאדי עוד לא יצא שם בארץ כי משגני ספריו אשר הדפוס בחייו "התניא" והלכות פסח, משו"ע או"ח, לא נראה גדלו בתורה. ובעת ההיא טרם העתיקו החסידים את הס' "חיי אדם" עם איזה שונים, אשר הדפוסו אחרי ימים רבים בשם "שו"ע הרב רש"ז מלאדי", ובניו שני בני היצחק, האחד ר' בערעניו אשר השתקע בניעזין, ויחלה ויאנש וימת במחלה מגונה... רר בשרו... מלבד אשר היה עם הארץ נמור, ואחיו משה אשר התקצף ויקלל באלהיו, אשר חשב כי אתיו עשה לו עול נורא בגלוי ממנו את המלוכה אשר לו יאתה כי היה הבכור, וגם יודע ספר יותר מאחיו, וילך וימיר את דתו וקדושי החסידים האחרים, כלם אילני סרק, אין להתלות עליהם. והשוחט מקאפוסט כאחיו החולך לפניו ר"מ דליאון, הן לא את הדב בקשו רק את השקל, וזאת מצאו שניהם בלי עמל רב. והדבר הוא ברור עתה, כי השוחט מקאפוסט הרויח כסף רב מהעוואנגעליום החדש, ובא האות על זה, כי עוד בשנה ההיא, נמצא כבר עוד חכם כמוו בברדיטשוב, וימהר וידפוס את שבחי הבעש"ט כתבניתו, בצלמו כדמותו. ואין כל ספק כי שניהם נדפסו במספר רב מאד, אחרי אשר עוד היום, אחרי עבור קי"ב שנה נמצאים המה לרוב בשוק הספרים, אף כי נדפס פעמים רבות אחרי כן בדפוסים שונים. וגם במעזיבוב עצמה אשר לא ידעו שם הבעש"ט עד העת ההיא, גם שם נדפס בשנת תקע"ז ברגע אשר יסדו שם בית דפוס. ובני העיר הקטנה ההיא שמחו מאד, כי דג גדול נפל אל פיהם בחסדי השוחט מקאפוסט. *

(* כל הידיעות הנזכרות העתקתי משלשה כ"י שונים, כ"י "שבד

— ד —

הבעש"ט ופולוס הקדוש.

בדבר אחד אמנם צדקו החסידים החדשים, מליצי הבעש"ט, המתאמצים להציג את שני האלילים בשורה אחת, הבעש"ט וישו הנוצרי. קלויזנער והאראדעצקי, שני חסידים נוצרים, אדוקים, וחדמיון בין שני האלילים אמנם נקל למצוא בכל ענין וחפץ, עד כי גם יוצרי האלילים כמעט נשתוו. וההבדל הקטן בין שניהם, הוא רק, כי הראשונים היו ערלי בשר, והאחרונים ערלי לב. כי דברי הימים הכללים יורגו, בכל מקום אשר יצרו אליל חדש, נתנו לו לעזר, תלמיד ותיק למלא חסרונות רבו, אשר שכחו או לא ידעו יוצרי האליל בראשית יצירתו. וכן הולידו מומר יהודי אשר קראו לו ראשונה בשם "שאוֹל". ובהמירו את דתו נקרא בשם רומאי "פולוס" על היותו נתין רומי.

פולוס, הוא הוא מיסד הנצרות האמתי, ועל פיהו ישק כל נוצרי יהיה מאיזה כתה שיהיה. פולוס מלא כל חסרון בעוואנגעליום. בראות יוצרי ישו, כי על פי העוואנגעליום לא תכון אמונתם, מאין בו כל יסוד לדת, ואף לא לאמונה. כי מי הוא מחויב להאמין בכל המון הסכלות ההוללות והסתירות בעוואנגעליום מי עד יעיד על אותות המופתים והנפלאות? בעוואנגעליום אין חק ומשפט, אין עצה ואין תבונה להשכיל לבני אדם, אף אין כל רמז לדת חדשה. ואף כי הסכילו הערלים לתת דברים בפי אלילים, כי תורת משה נתנה רק עד יוחנן המטביל, אבל שכחו לתת בפיו מלים אודות דת חדשה על מקום תורת משה, תחת אשר במקום אחר נתנו בפיו

פושעים", אשר מכרתי להשר ארקאדיע קויפמאן בפעטערבורג בשנת תרל"ז — אשר מצאתיו בביאלסטאק. כ"י שני העתקתי בווען באוצר בית המדרש מעזבון הרב ד"ר יעלינעק, וכו'. שלישי נמצא באוצר ספרי העיר נויארק.

דברים, ההפך מן הקצה אל הקצה, "כי מתורת משה לא יחסר אף קוצו של יוד". כי על כן נחויז היה למנות חסרון גדול כזה, ובבית חרשת למעשי אלילים בראו בריאה חדשה בשם 'פוילוס'. והוא אמנם מלא את החסרון, ואף כי לא בכל פרטיו, אשר חשבו למותד, בדעתם כי יציר כפם זה הולך להטיף אמונה באוני כלבים (כן כנה ישו את כל העמים הערלים) ולהשביע רעבון כלבים די להשליך לפניהם עצם יבשה. וכן עשו גם ערלי הלב יוצרי האליל "בעש"ט".

יוצר העוואנגעליום "שבחי הבעש"ט" בן השוחט מקאפוסט (ואולי מבערדיטשוב) לא ידע לספר דברי תורה, חקים, משפטים, דינים, הלכות ומנהגי ישראל מדורות קדומים. ובהפניו אסף רק המון ספורי הבלים אשר שמע מפי חסידים ונשים זקנות. הבלי קדושיהם אשר היו להם לחסידים, זה כבר בכל ערי מושבותיהם, וחסידי כל עיר ספרו נפלאות מרבים וקדושים, ובהיות מספרם רב וגדול, נקל היה לכל הולל לאסוף ספורים חמרים ולתתם לפני החמורים ביד נדיבה. וכמו בעוואנגעליום של הנוצרים לא נמצא דבר כמעט, מלבד ספורי הבלים, סכלות, לשון תהפוכות ושקרים נגד היהודים. כן עשה גם יוצר העוואנגעליום לחסידים. וביחוד גנב ספורים רבים אשר מצא כבר בדפוס, מספורים על הנוכל המטורף ר' נחמן מבראס-לאוו, אשר כתב והדפיס טפש או נוכל אחר, הוא תלמידו, או כאשר יכנו החסידים הולל כזה בשם "גבאי", הוא ר' נתן מנעמירוב בספרו "לקוטי מוהר"ן" (ח"א אוסטרעא תקס"ח, וח"ב, מאהליאוו תקע"א. שבחי רח"ו ושבחי האר"י ודילה ריינא) האליל הסטן, ר' נחמן מבראסלאוו היה להם לכל החסידים "פוילוס השני". הבעש"ט, אשר יחסוהו, כי הוא נכד הבעש"ט, אף כי אין איש יודע את בני הבעש"ט. *) כמו שאין איש יודע בני ישו או אבותיו.

*) החסידים מספרים כי להבעש"ט היתה בת ושמה האדעל. ואולי על יסוד זה כנה הר"ן מבראסלאוו את עצמו בשם "נכד הבעש"ט", ואף כי אין איש יודע מזה דבר, והוא עצמו לא הודיע לנו שם אמו או אביו. ואני שאלתי זה כמה פעמים את פי החסידים להגיד לו מי היה המאושר אשר זכה להיות חתן המלך, הבעש"ט

כל אוהבי נפלאות ושיחות נשים זקנות כבר קראו מופתי פוילוס מאומאן, טרם קראו עוד את העוואנגעליום "שבחי הבעש"ט". שנדפס אחרי כן, בשנת תקע"ה. ואין כל ספק כי האפאסטאל הקאפוסטי גנב גם משבחי רח"ו ואר"י וגדולת משה רבנו. וכל הנפלאות אשר הראו שבתי צבי ויעקב פראנק, שני המקובלים היותר גדולים, ועל יסוד העמודים החזקים האלה בנה את היכלו במעזיבון, ושם הרביץ את הדב ביער החסידות, ואם יפלא הדבר, כי במעזיבון עצמה לא ידעו מזה דבר. וכאשר נוסד דפוס ביער ההיא בשנת תקע"ז, מהרו וידיפסו שלישיית העוואנגעליום אשר קבלו מקאפוסט וברדיטשוב. וצר לי כי לא יכלתי להשיג את התוצאה הזאת, השלישית, למען דעת במי האמין המדפים במעזיבון, להאפאסטאל הבערדיטשובי או הקאפוסטי, יען בהקדמת שבחי הבעש"ט, יספרו שני המדפיסים שני שקרים משונים. האחד יספר כי השיג כתבים אשר מצאו סגורים

באיזה עיר ישב? מה מולדתו? אפוא למד? וכאלה שאלות אשר לא מצאתי עליהן מענה. והאמת האמיתית היא, כי לא מצאו חזון בשום ספר, ורק השקרים אשר מצאו בדפוס, (ספר מצרף העבודה?) המה יודעים כלם בעל פה. ופלא הוא, כי שכחו ליחס להבעש"ט נכדים גם מבנו הערשעלע, אשר עליו העיד האב האליל עצמו "כי נולד על פי הדבור". ולפי הנראה לא יאמינו גם החסידים עצמם בדבר נפלא כזה, כי להבעש"ט נולד בן על פני רוח הקודש, כישו הנוצרי. ולוא היה לו בן, הלא יכל לרשת כסא אביו כהאפיפיור על כסא פעטרוס? ואם לא פלא הוא, כי כל כתות החסידים, כלם למיניהם, כלם שנאו ושונאים עוד היום את הכת הקטנה האמללה, הנודעת בשם "נחמן צוקים", אשר יסדה לה "שטיבעל" קמן בעיר אומאן פלך קיעוו. ולוא הרגישו החסידים כי יש טפת אמת בתולדות ר' נחמן כי אז עליהם היה להגדיל את כסאו עד שמים, ומה גם, כי על פיו יתנהגו כלם מקטן ועד גדול, למרות מה שיתפארו חסידי חב"ה, כי רש"ז מלאדי הוא אליכם, ועל פי השו"ע שלו החדש אשר ברו להם, ישקו. (מרש"ז נשאר רק הלכות פסח) ובאמת המה כלם נחמנצוקים מכף רגלם ועד קדקדם.

בתוך אבן, אשר הם הניחם המקובל הגדול ר' "אדם" (ומי לא ידע את המקובל הגדול ההוא, שהיה חי בימי ישו הנוצרי?) ואחרי מותו השביע בנו את האבן והכתבים יצאו לחפשי ונשלחו ליד המדפים. והמדפים השני אשר הרפים את העוואננעליום הנ"ל אחרי התוצאה הראשונה, ומפחד ההתחרות, פן יתפש בכף המדפים הראשון, נאליץ למצוא את החומר במקום אחר, ועל כן כתב, כי השיג את הכתבים מארץ ישראל, ורק במעזיבוז עצמה לא ידעו מזה עד שנת תקע"ז. ר' נחמן זה, הנכד, היה בן לאביו ר' שמחה, ור' שמחה זה, אשר אין איש יודע מי היה, ואין כל זכר כי היה חתן הבעש"ט, או כי שם אשתו היה האדעל. בכל זאת קרא שם בנו נחמן הנכד, איך שיהיה, נכד או לא נכד, אבל אפאסטאל היה בלי כל ספק והוא הוא אשר כי חיי החסידים תלואים בן, גם הטובים גם הרעים. ובקראי את ספרי החסיד המקובל "ד"ר האראדעצקי" הריחותי ריח חכמת פוילוס ור' נחמן מבראסלאוו, וכאחים נראו לי באמת שני הצדיקים האפאסטאלים ההם, כמו אם אחת תבלתם, והצדק עם האראדעצקי המתאמץ להרים את הבעש"ט עד שמן ישו הנוצרי, והדברים עתיקים.

— ה —

השוחט הקאפוטי הוא יוצר הבעש"ט.

האיש החפץ לבקש חומר לתולדות הבעש"ט, * אומר לכל, כי לא למד לדעת את ישראל וספרתו, אם לא יחפון לשמוע תהלתו, כי סכל הוא, תולדות ישו הנוצרי כתולדות

(* הסופר ר' אברהם כהנא מויטאמיר, כתב אלי מכתב לעיר פיררה באיטליה, בשנת תרס"א, הדורש ממני לתת לו חומר לתולדות הבעש"ט, ואני עניתי לו מווען, כי הנני למלא חפצו בכל לב,

הבעש"ט, שתייהן ממקום קדוש אחד יהלכו. העוואנגעליום יספר, כי ישו הנוצרי נולד בלי אב טבעי, רק על פי רוח הקדש. וכן נולד גם הבעש"ט, ע"י פלא בלי אב ואם. ישו הנוצרי הלך כאח ורע עם השטן, והשטן הלך כצל גם אחרי הבעש"ט, ושניהם מלחמת תמיד היתה להם עם השטן, פעם גבר האחד ופעם גבר השני. ישו הנוצרי התבודד על ההרים, ושם למד את תורתו בלי ספר ובלי מורה. וכן יספר גם בעל שבחי הבעש"ט, כי התבודד בין הקארפאטים בהיותו רועה צאן, תחת אשר בעיר לא למד מאומה, בהיותו נער עזוב בלי אב ואם. המופתים אשר הראה הבעש"ט שוים המה למופתי ישו הנוצרי בכל ענין, ולפעמים עלה גם על ישו, עד כי מתנגדיו אמרו עליו כי מכשף הוא. דברי חכמה ומוסר אשר השמיע לפעמים, ולא לפעמים רחוקות גם מוסר הכלים כעם הארץ גמור, שוים לדברי ישו, על דברת העוואנגעליום. ישו והבעש"ט, שניהם לא ידעו תפוש עט בכף. ובזה עלה הבעש"ט על ישו, כי היה למחבר ספרים אחרי מותו, ותחת אשר הספר כתר שם טוב שנדפס בשנת תקנ"ה, ועד העת ההיא לא ידעו מהבעש"ט מאומה, רק איזה רמזים מבעל תולדות יעקב יוסף. ועל יסוד זה הדפיסו איזה מאמרים אשר יחסו להבעש"ט. הנה עתה בימינו, התחכמו החסידים להדפיס ספרים שלמים אשר כתב הבעש"ט אחרי מותו, דבר אשר לא נסו עוד אף היעוואיטים הקאטולים ליחס לישו איזה ספר או מכתב.

פוליום הקדוש, המיסיאנער היותר חרוץ אחרי מות ישו, היה

רק בתנאי, כי יואיל להראות לי את הבעש"ט עצמו, שמו וזכרו בדבריו ימי ישראל, ושנים שלשה זכרונות מזויפים, כי ד החסידים הטובל עליהם, לא אקבל בחשבון, ובכל זאת לא ביש הר"א כהנא לכתוב ספר "תולדות הבעש"ט" אשר חפר ומצא בשבחי הבעש"ט וכמו מלוח השנה הפוס אדעסא, ואחרי החכמה הגדולה הזאת, "הוסיף מדיליה" עוד אולת קטנה בהחילו להדפיס פירוש מדעי על תנ"ך, תחת פירוש מדעי על "שבחי הבעש"ט", ור"א ן' אמוזג אשר חרש בעגלתו, בפירושו על התורה, הלא כבר מת בשנת תר"ס, והוא לא יקפיד עוד על הנבחה.

המיסד האמתי של הנצרות, ועל פיהו יחיו היום כל הנוצרים בתבל, אף כי פוילוס עצמו לא האה את ישו מעולם. וכן היה גם נחמן מבראסלאוו מיסד החסידות, ועל פיהו מתנהגים כל החסידים, ואף גם חסידו חב"ד, (על פי ס' לקוטי מוהר"ן) אף כי החסידים ישנאוהו תכלית שנאה. ואת חסידיו המעטים הנודעים בשם "נחמנצוקים" וראש מושבם באומאן פלך קיעוו. הנה כבר קרה כי בהתאסף הנחמנצוקים באומאן להתפלל שם בר"ה ויוכ"פ, התנפלו חסידיו העיר, עובדי אליל אחר, על בית תפלתם בליל יום הכפורים, ויהרסוהו עד היסוד, לא השאירו אבן על אבן אף לא נתנו להם מקום אחר להתפלל. ומה חטא נכד הבעש"ט — אם היה נכד באמת, והחסידים הן לא הגידו לנו עוד בן מי היה באמת, ובשום ספר לא נזכר כי היה לו להבעש"ט חתן או נכד. והבעש"ט סופרו החסידים אשר נתנו להבעש"ט בת ושמה האדעל, ואולי היא היא אשר ילדה את הנכד ר' נחמן, אם כן, נחויץ היה כי יתנו אותה לאיש, ומי היה האיש אשר זכה להיות חתן המלך, הבעש"ט עצמו? האמנם איש מן השוק אשר חיבבו להם לחרפה לחזקיד בשמו? או אולי יחסו לה בן שנולד ברוח הקדש כמרים או ישו? והבעש"ט אשר עשה עלית נשמה בכל לילה (עניו גדול היה הבעש"ט, ומעולם לא התפאר כי עלה השמימה עם הגוף) ואולי ידע כי קשה מעט לעלות השמימה בלי סלם ארוך, ושם בשמי מרום הלא היה כבן בית, וכל צבא המרום במרום שרתוהו כעבדים נכנעים, ומרוע שכח לבקש כי יולד לו בן גדול בישראל כמשה רבנו? היתכן לחשוך את החסידים וסופריהם הנשכרים בכסף, כי ידברו כזב חלילה?

ישו הנוצרי החיה שני מתים, טרם שנקברו. והבעש"ט חקק את מעשיו ועוד הפליא לעשות, בראותו תרנגלת שכבר בשלה בקלחת על האח, וכאשר הביאווה על השלחן לאכלה, קרא הבעש"ט כי התרנגלת היא טרפה, והשוחט אשר ישב גם הוא אל השלחן התקצר בשמעו שמו מנאץ, כי הוא מאכיל טרפות, קם על רגליו וימחא, ויאמר, כי התרנגלת נשחטה כדון, והיא כשרה, אז ענה הבעש"ט, ויאמר: תקום נא התרנגלת בעצמה ותעיד, וכרגע קמה התרנגלת מן הקערה, ותקרא בקול גדול (בעברית או זארגאן?) "אמנם הנני

טרפה". ובכן מי יוכל להכחיש כי עלה הבעש"ט גם על ישו הנוצרי? ובכן הנני נבוכך מבלי דעת למי הצדק, לד"ר קלוויזנער או האראדעצקי, ואולי צדקו גם שניהם, כי אמנם לדבר אחד מתכונים ולהשוות את ישו להבעש"ט או הבעש"ט לישו. ורק עוד בדק אחד עליהם לתקן, כי ישו הנוצרי לא היה מקובל, ולפי הנראה לא ראה את הוזהר, וקלוויזנער אשר עשה את ישו לקדוש החסידים בלכתו לברך את הנשים, ויכנהו בשם "רב גלילי" כר' הלל פאריצער בשעתו, הוא קלוויזנער יוכל לתקן עוד בתוצאה השניה, בהדפיסו שנית את ספרו "המדעי", "ישו הנוצרי חייו ותורתו", "ומהיות טוב אל תקרא רע". הנני להיות לו לעזר מעט, להוכיח, כי "הרב הגלילי" משיחו היה גם מקובל, אחרי אשר המקובל ר"י אירגס עצמו אומר מפרש בספרו "שומר אמונים" (אמשטרדם תצ"ו 4) כי עזרא ובית דינו כבר היו מקובלים, וממילא היו גם כל חברי הסנהדרין יורשי אנשי כנסת הגדולה גם המה מקובלים, וישו הנוצרי אשר העוואנגליוס מספר עליו כי התוכח תמיד עם הפרושים, בלי ספק היה ויכותיו רק בעניני קבלה, כי בדברי תורה הכתובה והמסורה הלא יכל בשום אופן להתוכח עמם, בהיותו עם הארץ פשוט. ורב גלילי הן לא יתכן כי יהיה איש פשוט לא מקובל, ואת תורת הקבלה למד מפי התון בבית הכנסת של העיר נצרת (שלא היתה בעולם בעת ההיא) כפי השערת קלוויזנער עצמו, ואשר על פי ההשערה הזאת כבר הוכיח הוכחה היסטארית, כי ישו היה רב גלילי, מברך את הנשים ככל קדושי החסידים, ו"רבי החסידים" בלי קבלה, היתכן? חמוד בלי כנפים, והדברים עתיקים.

אם אנחנו, ועמנו כל דורשי דעת בישראל, לא נתברכנו מאת ההשגחה העליונה באמונת חסידים וקדושים. ועד היום עוד לא מצאנו את הרב (ישו הנוצרי) בכל יער הנצרות, כמו שלא מצאנו את השפן (הבעש"ט) בחורבות החסידות, ואשר על כן, אם נאבה או נמאן עלינו להכחיש מציאות שני ברואים אלה בפה מלא, אך בעד החכמים המאמינים הבאים על אנכרם, עליהם אתפלא, למה רגשו גוים בימים האחרונים האלה לבקש חומר לתולדות הבעש"ט, כר"א כהנא והלל צייטלין, ומדוע לא השתפקו בחומר היקר אשר אסף החוקר המדעי המקובל האדון

האראדעצקי בלי כל עמל, הוא לקח לו את "שבחי הבעש"ט" ויהפיסהו על חשבוננו עוד הפעם. לא בקש חשבונות רבים, כי האמין בכל לבבו בחומר אשר מצא בראש העוואנגעליום החדש, והחומר הוא כה פשוט, טבעי, מלא הגיון כרמון, אמת ויציב ונכון וישר, נעים ונחמד וקים לעד, עד כי היה החומר הזה ביד איש מדעי אביעקטיבי כד"ר יוסף קלוזנער, הלא נקל היה לו לחבר עוד ספר מדעי, ספר מדעי בשם "ישו הנוצרי השני הבעש"ט". והחומר כה ברור ואמתי, אשר אין חסיד בעולם אשר יעזו לעורר איזה ספק חלילה, כי הלא כה דברי "שבחי הבעש"ט" אשר הדפים החוקר המדעי, הפלוסוף המקובל האדון האראדעצקי לאמר:

איש אחד היה בעולם (אחת היא באיזה עולם) ושמו "אדם", אך לא רק אדם היה, אך רק מלאך או בן אלהים. והוא כתב כתבים אשר לא זכה הדור ההוא לראותם, ועל כן סגר אותם בתוך אבן, והוא הניח אחריו גם בן. ויהי היום, וגם עוד איש אחד היה בעולם ושמו אליעזר ואליעזר ואשתו לא ילדה בנים או בנות, ויהי היום בהיות שניהם בני מאה, בא אליהו הנביא ויבשר להם, כי יולידו בן אשר יאיר את כל התבל כלה, וכן היה. ומזה נולד הבעש"ט הכל כאשר לכל כמו שעשה המלאך למרים אם ישו הנוצרי, הבעש"ט נשאר יתום (ר"ל) ולמד תורה על ההרים ביחד עם בנו של "אדם", והתבודדו בין הרי הקארפאטען מחוץ לעיר בראדי. *) ואז נפתחה האבן וכתבי אדם נתגלו, שם היו כתובים כל ספורי המעשיות של הבעש"ט אשר באו ליד השו"ב הקאפוסטי, ומן הכתבים ההם יצא ספר "שבחי הבעש"ט" הקדוש.

הנה בי כן מי לא יודה כי החומר הזה די ומספיק לספר

(*) ומאד צר לי, כי החוקר המדעי שבח להעיר, כי מחוץ לעיר בראדי הלא נמצאו אז הרים יותר טובים המסגלים להתבודדת, והמה הרי הקארפאטען. וטעות כזאת טעה ר"ל גם איש המדע קלוזנער וישקח להעיר, כי העוואנגעליום לא ידע ג"כ להגיד לנו על איזה הר או הרים נשא ישו הנוצרי את תוכחותיו ויטיף את ספרו הנעלה על כל מוסרי הנביאים, כאמונת איש המדע קלוזנער וסטעפאן ווייס תלמידו הקדוש זי"ע.

תולדות הבעש"ט? החוקר הר"א כהנא הלא יכל למצוא עוד חומר אחר אשר לא ידע האראדעצקי, כי בשנת תקע"ה אשר בה החפים הקא-פוסטי את העוואנגעליום הראשון. התקנא בו מתחרה אחר, אשר ראה בלי ספק באספקלריא מאוירה, כי מעוואנגעליום זה לכסף מוצא. וכרגע מהר וידפים גם הוא את העוואנגעליום שנית. אך פחד מהסגת גבול, ובכך נאלץ לקחת את החומר לספורי המעשיות ממקום אחר, אחרי אשר הכתבים אשר היו סגורים בתוך האבן נפלו כבד ליד הקאפוסטי, הנה כי כן נאלץ להשיג את הכתבים מארץ ישראל, הארץ המבורכה אשר הצמחה וגדלה את ישו הנוצרי וקלוזינער תלמידו, ושם בארץ ישראל הלא צמחו גם מקובלים על כל קוץ ודרדר. העוואנגעליום השני, מספר עוד פלא כהעוואנגעליום הראשון, והוא הבעש"ט מתה עליו אשתו (לפי הנראה ספק גדול הוא עוד אם היתה נקבה) ותלמידיו יעצוהו כי יקח לו אשה אחרת, אבל הבעש"ט ענה, "כי הוא פרוש זה שנים רבות". ואם תאמר הערשעלע בור, נולד על פי הדבור, ופלא כזה לא הראה אף ישו הנוצרי, כי להוליד בן על פי הדבור (על ידי המכונת "ראדיא" עוד לא היה נהוג בארץ ישראל קודם החרבן). ומה תאמרו אנשי מדע על נפלאות כאלה? היפלא עתה אפוא, כי מה שלא יעשה השכל תעשה הקבלה והנצרות.

ועתה הקורא, אם תחפוץ לדעת מי היה הבעש"ט, קרא נא את כל דברי העוואנגעליום "שבחי הבעש"ט", בתנאי אם כח אבנים כחך לקרוא את כל, והיה בגמרך את קריאתו אז תדע מי היה הבעש"ט, או יותר נכון, אז תדע מי לא היה הבעש"ט, ותדע עוד יותר, כי בעש"ט כזה היה רק בדמיון הנוכל המכזב, אך לא באמת, במציאות ככל האדם, במציאות כישו הנוצרי עצמו שהיה במציאות רק בפי מפיחי שקר עובדי האלילים במצרים מחברי העוואנגעליום הראשון, ואם ישאר עוד איזה ספק בלב הקורא, ולבד לא יתנהו להכחיש מציאות אליל נודע בישראל, יחכה נא עוד אשר יתעורר עוד סופר אחר, איש ישר אשר לא יבוא על שכרו, איש חוקר נאמן ודורש אמת ואקוה כי אז תצא כנוגה צדקת משפטי.

— 1 —

הבעש"ט לא היה ולא נברא.

(והאלילים כליל יחלוף).

(ישעיה)

עוד בימי נעורי, לפני ששים שנה, בקראי את העוואנגעליום בעברית, כבר החלתי לכהש במציאות ישו הנוצרי. ואז כבר ידענו כי מאיזה מלות באגדות חז"ל, על ידי ומפי האמוראים האחרונים. אין כל ראייה בעולם, ואין מקשין על האגדה. ומת שמח לבי, בקראי בימים האחרונים ספרי מדע אשר כתבו גדולי חכמי הנוצרים, אשר יכחישו מציאת ישו הנוצרי בראיות מוכיחות שאין כל איש דעת בעולם אשר בכחו להכחישם. ואני אמרתי עוד בשנת תרס"ט להרב רא"י קוק ביום ד' לחדש סיון, אז בנסענו יחדו במסלת הברזל מירושלם ליפו, כי על הסופרים והרבנים בא"י, חובה קדושה להכחיש מציאת ישו, אשר על פי מקורי ספרת ישראל אין כל זכר למציאותו, אף לפי איזה אגדות חז"ל מפי האמוראים האחרונים, אשר לא ידעו מאומה רק מפי השמועה אשר שמעו מרחוק בשבתם בבבל הרחוקה, ואין אחד מכל חכמי התלמוד אשר העיד כי ראה את ישו או תלמידיו. ואם היהודים יכחישו את מציאותו, אז תחדל הטענה, והכמרים יאלצו לקפוץ פיהם להשמוע יום יום באזני ההמון, כי היהודים הרגו את אלהיהם. ואם לא חרפת נצח היא, כי עלינו היה לחכות עד היום הזה, עד אשר החלו גדולי חכמי הנוצרים עצמם להכחיש מציאותו, ולא על פי מקורי ספרת ישראל, רק ממקורות זרים. ועלינו סופרי היהודים עתה רק ללכת אחרי חכמי העמים, לעזור על ידם עד שתתפשט הדעה הזאת בין כל המון הנוצרים, ואז אולי תהיה לנו הרוחה.

כגורל ישו הנוצרי, כן גורל הבעש"ט בלי כל הכרח. שניהם נולדו ברוח הקדש, רק הראשון יותר טבעי כי אמו היתה צעירה וגם נשארה בתולה עד עולם. — אף כי לפי העוואנגעליום ילדה עוד ארבעה בנים אחי המשיח. והבעש"ט נולד לאמו, בהיותה בת מאה,

וגם אביו בן מאה, ובהולדם, איש לא ראה ולא שמע, וכן לא נודע באיזה עיר נולדו, כי לפי העוואנגעליום הראשון נולד ישו גם כנצרת גם בבית לחם יהודה. ובעוואנגעליום השני (שבחי הבעש"ט) אין זכר לעיר מולדתו. שניהם לא למדו בשום מקום, וממילא נשארו עמי הארץ, בורים, שניהם תעו בין ההרים. אך אין איש יודע אל איזה הרים. שניהם היו עניים מקדים בלי לחם ושמלה. הראשון התאונן (על פי העוואנגעליום) כי מקום אין לו להניח את ראשו, אף כי היה בן אלהים, ולפעמים האלהים עצמו. כי כן אמר מפרש כמה פעמים "אני והאב הוא אחד, והמושג בנבורתו עולם המתפאר, כי לי הכסף ולי הזהב" לא נתן לבנו ושותפו אף לחם לאכול, ונאלץ לבקש נדבות מידי נשים זקנות, והבעש"ט האביון נאלץ גם הוא ללכת ממקום למקום לברך את הנשים הפתיות. וכישו הנוצרי, בן לא ידע איש, מתי באיזה שנה נולד, או לא נולד ומתי מת, ואיה מקום קבורתו, איש לא הספיד את שניהם, שני גדולי התבל, ואין זכר לאיש עוסק בקבורתם. ואם ישו קם מקברו — על פי העוואנגעליום אחרי שנות מאות — מי יודע אם לא יכריזו החסידים אחר מאה שנה, כי גם הבעש"ט קם מקברו ויער השמימה, כאשר עשה בחייו בכל לילה ולילה (עלית נשמה). וכי לא רחוקה העת ההיא, הנה כבר ראינו סימנים מובהקים, כי עתה אחרי מותו ימים רבים, היה עתה למחבר ספרים שנדפסו מחדש בפיעטרקוב, בעוד אשר בחייו לא ידע תפוש עט בכף. וכישו הנוצרי אשר אין איש בתבל ראהו בחייו, כן לא נמצא כל זכר, מי ראה את הבעש"ט בחייו, באיזה עיר. עין איש לא ראתה את "הערשעלע בנו הנולד על פי הדבור". עין איש לא ראתה את האדעל בתו אשר בדו החסידים, מי היה בעלה, או מתה בתולה, איה מקום קבורתה ומצבתה. כי איך יתכן לבת איש אלהים כזה כי ימחה שמה לנצה. והערשעלע בנו, הלא נתחנך על ברכי צדיק מושג ביראת אלהים. בלי ספק לא נשאר בור רועה צאן בין הרי הקארפאטים — מחוץ לעיר בראדי — כאביו הקדוש, ואיך סגרה הארץ בריחיה בעדו לעולם, עד כי נשכח אף מלב החסידים, כמו לא היה בעולם, או, כי החסידים עצמם לא יאמינו חלילה גם בספורי "שבחי הבעש"ט" ובלי ספק קדוש זה הלא אין בעש"ט בעולם. כמו שאין ישו בעולם בלי עוואנגעליום.

געליוס. היתכן? הן בלי בעש"ט אין גם חסידים אין קדושה, אין נסים ונפלאות, ומה יעשה ר"א כהנא והאראדעצקי הלא ישארו הולכי בטל בלי כל מלאכה ועבודת אלילים, ואני דואג מאד לעתידותם, חי אני!

כל מיסדי כתות בישראל, וכן גם בין העמים, כלם נודעים לנו, אם מעט או הרבה, עד כי גם ענן ושאל מיסדי כת הקראים הקטנה, נודעים לנו. גדולי ישראל עוד לפני אלף שנה ויותר, כתבו נגדם ספרים שלמים ומאמרים, או פתגמים, ואף גם אנשים פרטים, פוחזים ומזויפים כר"מ דליאון, ר"א אבולאפיא. תועים ומתעים כדוד הראובני ור"ש מולכו. כלם נודעים לנו, המה ומעשיהם, ומה גם שבתי צבי, איש צעיר, ברגע אשר השמיע את הבליו עורר רעש גדול במחנה ישראל, הרב ר"י אייבשיץ אך כתב איזה קמעות הבל ^{יז} והנה עורר עליו חמת רבנים וגאונים, וספרים רבים נכתבו נגדו. ההולל פראנק (מיסד כת החסידים באמת) כלנו יודעים מי היה ומה מעשהו. ורק הבעש"ט הוא האחד שאין אנחנו יודעים מאומה אודותיו, אין יודע מתי נולד, מתי חי, ומתי מת. והוא הוא מיסד כל כתות החסידים לפי אמונתם. הלא דבר הוא! הגאון יעב"ץ, בכל ספריו נגד הזוהר והקבלה, נגד החסידים, אשר לפי אמונתם היה הבעש"ט חי בעת ההיא. וכן יאמין גם גרעטץ, ובכל זאת לא נזכר שם הבעש"ט בין כל ספרי הגאון.

הר"ם האגיו בכל ספריו נגד תלמידי שבתי צבי, ונחמיה חייא חיון ביחוד אשר בימיו היה גם הבעש"ט, ובכל זאת אין אף רמז קל בכל ספריו אודות מיסד כת החסידים, אשר כמהם, ככת שבתי צבי אין כל הבדל ביניהם, ואם שבתי צבי המיר את דתו בדת משה מדינת שאיננה אליילית למצער, והוא המיר את דתו באונס ולא ברצון ומי יערוב לנו, כי לוא נסה מקובל אחר כנסיון כזה, אם נשאר בו רוח להחזיק באמונתו? הן גם התלמוד עצמו מאמין, כי לוא נגדוהו לחנניה מישראל ועזריה היו עובדים לצלם, ובכל זאת נשאר שם שבתי צבי לקללה בפי כל היהודים. ושבתי צבי הלא היה באמת יודע תורה, וגם מקובל, תחת אשר הבעש"ט, אף לפי מחבר "שבתי הבעש"ט", היה בור, ומדוע לא זכה הוא כי יזכירו את שמו, אף לא לקללה?

הגאון ר' יוסף שטיינהארט, בעל שו"ת זכרון יוסף (פיורדא תקל"ג: 2) בהקדמת הגדולה לספרו זה, מדבר רתת נגד כת החסידים והמקובלים, אבל את שם הבעש"ט לא ידע, הגאון הנ"ל מזכיר בפעם הראשונה את הספר "זמיר עריצים" שנדפס באלעקסניץ בשנה (היא *) אשר כל הספר נכתב רק נגד החסידים וגם אין כל זכר להבעש"ט כמיסד הכת.

והגר"א ז"ל עצמו? ראש מתנגדי הכת. האחד אשר התעורר נגדם בכל כח לבבו. ובין כל הגזרות, התרמות, האלות והשבועות, בין כל שמות הרפה אשר חלק לחסידים כידו הרחבה. אך אין זכר להבעש"ט בכל אלה. היאומן כי יסופר?

כל המקובלים, ובהם גם מעריצי שבתי צבי, כמו נתן העזתי, אברהם היכיני, בעל חסד לאברהם וכו', אין איש אשר זכר את הבעש"ט, אף כי חיו בימיו, ועד שנת תקנ"ד אשר אז נדפס הס' הקטן "כתר שם טוב" ח"א אשר בו נזכר הבעש"ט בפעם הראשונה, לא נודע זכרו לאיש. ומאד אתפלא, אפוא הוא המקור אשר ממנו שאב גרעטץ את ההשערה, כי מת בין תקי"ט — תקכ"ה?

(* ספר זה שרפו החסידים, עד כי לא נשאר מהם שריד כמעט, שלשה או ארבעה עקז' בתבל, ואני הדפסתיו שנית בדפוסי בקארני בשנת תרס"ד, מכ"י של לאנדעספערג אשר קניתי את אוצר ספריו בקרעמעניץ בשנת תרמ"ז. אך רושמי הספרים — ובתוכם גם בן יעקב ודובנאוו. לא ידעו, כי שני ספרים בשם זה נמצאים בעולם, ממחברים שונים, הם' זמיר עריצים השני, הוא כידוע ממחבר ס' הויכות, וס' מדת חסידות, הרב ר' ישראל ליבל מנאווארידאק, והוא הוא גם מחבר ס' חרב חדה בשפת אשכנז, שנדפס בזורנאל "שולמית" בשנת 1807 ואני העתקתיו לעברית, ואני קראתי את שמו "חרב חדה" ונדפס על ידי בדפוסי בקארני שנת תרס"ד. וכן הדפסתי בשנה ההיא גם את המחברת "מגלה עפה" מכ"י לאנ-דעסבערג אשר חבר הריב"ל, אבל הכ"י היה מלא טעויות, עד כי חרפה היתה להדפיסו, ואני נאלצתי לתקנו באופן שיהיה ראוי לדפוס, ופלא הוא, כי לא נמצא כל זכר לשני ספרי "זמיר עריצים" ברשימת באדעליאן הגדולה, של רמש"ש. וגם צעדנער לא ידע ממצואות שני הספרים ההם, ורק אחד מהם ידע, ובן יעקב לא ראה מאומה וטעה.

הלא אין איש אשר ראהו בחייו. והמקור האחד אשר מצאתי אני בכ"י אקספורד, כי בא פעם אחת לעיר אוסטרחה, איננו עוד מקור מים חיים. כאשר העירותי כבר בהקדמתי לס' זמיר עריצים הראשון, אשר הדפסתי בקארני, שנת תרס"ד.

בכל ימי חיי הבעש"ט לא כתב, לא לבד איזה ספר, כי זה מובן מאליו, כי כל עם הארץ איננו מחבר ספרים בחייו. אבל גם מכתב אחד לא נמצא ממנו בתבל, וגם בעל שבחי הבעש"ט לא זכר כי הבעש"ט כתב איזה מכתב בחייו, מפחד, פן ימצאו איזה חסידים אשר יבקשו לשלם מחיר גדול בעד כתבי יד הבעש"ט. ומכתב כזה אין בעולם. וזה לא יתכן, כי איש גדול כזה לא שלח ידו אל העט אף פעם בימי חייו. וזה יתכן רק אם האיש לא נולד ולא מת מעולם. בעל שבחי הבעש"ט יספר לחמוריו, כי תלמידים רבים היו להבעש"ט. אף כי לא הבין לשקר ולהודיע באיזה עיר ישבו תלמידיו, ומה למדו ממנו, ומה שמם, ואיך לא נשאר בידם כל זכר מרבם. כמו רח"ו אשר ידע לספר לוא גם כזבים ושקרים מרבו האר"י? אין עונה ואין משמיע מי היו תלמידיו אשר היו עמו. ומה עשו, ומה ראוהו עושה כל ימי חייו?

הכי קרא הקאפוסטי את שמו "בעל שם טוב" ומי היה בעל שם רע? הן בעלי השמות כלם עם אחד, המה נוכלים, צבועים, ורבים גם בורים, ואיזה הבדל נמצא בין בעל שם טוב, ובעל שם רע? ור' יואל בעל שם הלא היה יודע תורה, (האב והנכד) ואתנו חיים גם היום, איזה אנשים המתיחשים על בני משפחתו אף פה באמעריקא. ובכל זאת אין איש אשר תארהו בשם "בעל שם טוב". אחרי אשר לא כבוד גדול הוא להתיחש על משפחת איזה בעל שם יהיה מה שיהיה.

הקאפוסטי, מחבר העוואנגעליום לחסידים, שכח לפי הנראה לתת להבעש"ט כל שאר או קרוב, מצד אביו או מצד אמו, עד כי לא נותר מהבעש"ט כל שם ושאר בישראל. ועד שנת תקס"ט אשר אז נדפס ראשונה הספר המגאל "לקוטי מוהר"ן" אשר בו יתפאר המחבר ר' נתן כי הוא נכד הבעש"ט, ועד העת ההיא לא ידע איש מזה. והשקר הזה איננו הראשון מספר משוגעים הלז, עם שגעונות של שבעה קבצנים (7 בעטלער) והחסידים יאמינו לו, מאין ברירה אחרת. ואם

בשנת תתר"ף הבאה עלינו לטובה, יולד הולל שני ויקרא את שמו "אח הבעש"ט" שנוֹלַד גם הוא לאביו ולאמו בהיותם בני שלש מאות, הלא יאמינו גם להם, כי אין מעצור לאמונת הבליים המביאה פרי זהב וכסף, תי-האראדעצקי!

ועתה אתה הקורא, חסיד או לא, הגידה נא לי מה שם נקרא לאלי' פולין זה, אלי' אשר לא נולד ולא מת מעולם, רק כל ימיו בלה במלחמות עם השטן, שדים ורוחות, כישו הנוצרי בשעתו, ואיש לא ראהו לא בשמים ולא בארץ, בן ת הו, זה שמו הנכון לו. ואלה אלהיך, ישראל. (בעל שם טוב).

— ז —

משרש נחש יצא צפע.

הוא ישופך עקב ואתה תשופנו ראש.
(בראשית)

הנחש כבר מלא את תעודתו. וימלא יום יום ביתר שאת. הנחש ישלח בנו לשון אפעה ואנחנו מחשים, כמו לא הרגשנו את עקיצותיו. הנחש מראשית ימות העולם היה ערום מכל חית השדה, הוא ידע כי טוב לו לפנות ראשונה אל האשה קלת הדעת באין אישה עמה. אפס במשך הימים ברבות מין האדם על פני האדמה, וגם בין אנשים מצא קלי דעת לרוב, שנה את משטרו וחלקת לשונו. ותחת עץ הדעת, אשר הביא טוב לאדם, החל להטיף באזני קלי הדעת הגברים. כי טוב לאכול פרי אולת, ותחת לפקוח את עיניהם, הכה אותם בסנורים, בהראותו להם, כי הסכל נתן במרומים. ומפרי אולת ישבעו רבים, יאכלו ויותירו גם לבניהם אחריהם. ולפרי עץ אי - דעת קרא בשם "חכמת האמת" ופתאים מאמינים הלכו לנקוט דודאים פרחי אולת, נחמדים למראה עין כל סכל. וישבעו רצון כי מצאו גם להם גם כבוד, ומה להם עוד?

והנחש היה עוד צעיר וקטן. ובין היהודים, לפני שש מאות שנה, לא מצא לו גואלים, לא הביאו את הנחש אל ביתם, בידעם כי חמת עכשיו תחת לשוננו. ואם "קבלה" היא לא נקבל, ועל כן שם הנחש אל הנוצרים פניו, אשר מצאו בו חפץ, חכמת ישו אלילית לפי מדת אמונת הכלים. והנוצרים קבלוהו בשתי ידיים. נקוהו, טהרוהו, וילבישוהו בגדי פעטרוס, ויעשוהו כתפארת אליל. נימים רבים היה שעשועם, ורוב היהודים לא ידעו כי האורב יושב לו במאורתו, ויחכה להם לעת מצוא. והעת אמנם באה אחרי עבור קרוב לשלש מאות שנה, כי יצא ממחבואו ויתגל במנומבה העיר בשנת שי"ח לאלף הזה, הנחש הזקין ויוליד צפעונים אשר נפוצו על פני תבל, ולבני ישראל היה חשך בכל מקומות מושבותיהם, בכל מקום אשר נשא התנין ראש. חשך מצרים, ענן וערפל כסו פני היהדות בצלמות. הסכלות ישבה לכסא, והאולת פרשה כנפיה השחרורת על תורת ישראל ודתו הטהורה. התנין בלע אל קרבו את כל הקרוב אליו, קטן או גדול. והנבלעים בבטנו חשבו כי בן עדן מושבם, כעטלפים התענגו על חשכת ליל, ובראותם את החשך כי אב הוא. קראו לרעהים להתענג כמהם. מחזה שדי ראו בבטנו ויהיו שמחים. ותורת ישראל יצאה מן המקובלים וידיה על ראשה, ומה עלינו לעשות עתה אם לא לשוף ראש הנחש?

(לחדש פני המלחמה) זאת היא העבודה הראשונה אשר עלינו לעשות לפי דעתי. אמתם הנני זוכר, כי עוד בימי נעורי שמעתי תמיד מפי משכילי ליטא, כי החסידות כבר מתה לשחת, והמלחמה ננדה היא אך למותר, ומהם אשר חשבו, כי גם מלחמת הגר"א ז"ל לא הביאה כל תועלת. רק להוסיף עוד שמן על האה. אבל ההשקפה הזאת היתה רק מצד המשכילים אשר ידעו את החסידים והחסידות רק על פי השמועה, תחת אשר אני אשר ישבתי ימים רבים בין החסידים ידעתי אחרת. ובעיני אין כל ספק בעולם, כי לולא הגר"א אז כבר היינו נטבעים בבצת החסידות עד צואר. והגר"א ז"ל הציל את זאמוט וליטא מגיא צלמות. ובא האות, כי באין איש כהגר"א, הננו טובעים בים של רפש. והרפש הולך וגדול ומתרחב, עד כי התנין נשא ראש, ויפתח את לועו הנורא, יחפוז זנבו, וכל הקרוב אליו יסכן.

הפאגראם על היהדות ברוסיה ביד הקאצאפים מבני ישראל. אם יתרוננו מטיבי ראות במאסקווא, ימצאו, כי רוב מחוללי הפרעות, הבאלשעוועקים כרבם הנם מבני החסידים אשר יצאו לתרבות רעה, בהפאגראם של קדושי החסידים על היהדות עצמה באמעריקא. ולהוסיף יגון על יגון, התחברו עתה עמון ומואב. והחסידות עם הנצרות, האראדעצקי וקלויזנער, מארטין בובער והלל צייטלין וחבריהם, כלם מקובלים, חסידים, נוצרים, באלשעוויקים, סאציאליסטים, חצי אנארכיסטים, וכלם יחדו על היהדות האמללה, החסידים התחכמו לחקות מעשי המיסיון הבריטי, לקנות נשמות בכסף. ובשוק הנשמות יתכן למצוא סחורה כזאת די והותר. והמסחר החל בכסף אמעריקא. ראשית דבר שרצו קדושי החסידים כרמש על הארץ, בורים, צדיקים למאות נהרו מכל אנגוי גאליציען כדי ארבה לרוב. והחסידים ידעו (על פי הקבלה) כי לקנות אמת ולא למכור, אין זה דרך הסוחר לקנות ולא למכור מאומה, כי על כן בחרו בדרך ישרה, להשיג את השקר חנם, ולמכרו במחיר גדול, ולתכלית זאת נחוצות רק איזה נשמות רקובות, ובכסף יש לקנותן בהמון, וכן עשו ועושים גם היום והמסחר הולך וגדול. הפאגראם מתחזק ומתרחב בכל יום נגד היהדות הטוהרה. ומשכילנו וסופרנו בנויארק, ביחוד הסופרים העברים כלם רואים ויודעים זאת. ויום יום הננו מדברים אודות הפאגראם הספרתי, אשר התנפלו עלינו החסידים ברבבותיהם. ואף כי אינם עוד רוב העם, אבל כחם גדול, וכל מחיר לא יקר בעיניהם, לקנות נשמות, תחת אשר היהודים הנאמנים בכרית ישראל, עוד לא הניעו אף אצבע קטנה נגד המגפה החדשה באמעריקא, אשר חוללו ידי החסידים הבאלשעוויקים.

לחדש פני המלחמה, עלינו לדרוש ראשונה מיד מגיני הבעשטי"זם, כי יראו לנו אותות ומופתים נאמנים, ראיות והוכחות ברורות, לא מעשיות משבחי הבעש"ט, או מס' מצרף העבודה, רק מפי עדים נאמנים, כי היה בעש"ט כזה בעולם. יען הננו מכחישים מציאותו בפה מלא. ולא לנו להביא עדות על השלילה, רק עליהם בעלי החיוב, להביא ראיות לא מאיזה זיופים אשר זיפו בשנים שלשה ספרים, ראיות מי היה זה ר' גרשון קיטאווער אשר בו יתפארו

כי נתן את אחותו להבעש"ט הבור. ובכן הלא הוא עצמו היה גם כן בור לא קטן. יביאו לנו ראיות, איך היה המטורף בעל לקוטי מוהר"ן נכדו של הבעש"ט, ואם היה נכדו באמת, מדוע יתעבוהו כל החסידים, אחרי אשר באמת, כל מנהגי החסידים כלם, הנם על פי מוהר"ן, סהנוצרים השומרים לא תורת ישו, רק תורת פוליוס. יוכיחו לנו באיזה עיר נולד הבעש"ט, מי היה אביו או אמו (לא על פי שבחי הבעש"ט), רק ממקור נאמן בשנת הולדו, ואם על פי שבחי הבעש"ט עצמו היה יתום בור. יוכיחו נא מעריציו ממי למד אף להיות "בעל שם רע", יוכיחו לנו אם ידע תפוש עט בכף, יראו לנו מי ראהו בחייו, ועם מי בא בכרית. ואפוא נעלם "הערשעלע" בנו? האם נשאר לו נין או נכד, שם ושאר בישראל, ומדוע היה גורלו באמת כגורל ישו הנוצרי. אין יודע את אביו ואמו אין איש אשר ראהו בחייו או במותו. וכל הידיעות אודותיו, הוא רק העוואנגעליום, כהידיעות אודות הבעש"ט בעוואנגעליום החדש "שבחי הבעש"ט". ואחרי אשר יוכיחו לנו את כל אלה (אולי באלף השמיני) אז נודע לדרוש עוד דבר מה. וכל עוד אשר לא יוכיחו את כל אלה, הננו משמיעים בקול רם, כי החסידות הבעש"טות היא עבודת אלילים, ועל כל איש יהודי להתרחק מהם כמפני טומאת הנדה, ועל קדושיהם נביט כעל נוכלים חותרי בחשך בתים, מאספי הון מהבל הבלים על ידי שקר ותרמית מכים פתאים ההולכים אחריהם כעורים אחרי הפסחים. עכס אל מוסר אוילים.

— ח —

הקבלת אם כל הבל בישראל.

(מאתות השמים אל תחתו, כי

יחתו הגוים מהמה).

בראשית צאת ספר הזהר מיד האמן ר"מ דליאון, ומספר

ההעתקות בכתב יד היה מעט מאוד, כי לא רבו המאמינים בו, ומעתיקים אחרים לא מהרו להעתיקו. הנה לא רב היה גם מספר המקובלים, ובכל משך הדורות בין חבור הזהר בשנת ס"ח לאלף הששי עד שנת שי"ח, היו מקובלים מעטים מאד, עד כי איש לא שם לב אליהם. וגדולי התורה השבום לאנשים שאינם מן הישוב החיים בעולם התהו, ורק אז שמו לב להם, בצאת אחד הנוכלין להשמיע בגלוי כי הוא הוא המשיח אשר עליו נבאו הנביאים, והוא אשר יביא גאולה לעמו, ורק אז בראות גדולי ישראל כי סכנה נוראה מרחפת על היהודים והיהדות, רק אז התעוררו ויקיצו מתרדמתם. כמו שקרה להרשב"א עם הנוכל המקובל ר"א אבולפייא, ורק כאשר גם זימלט על נפשו במקום סתר באיטליה, קם הסער לדממה, והכל שב על מכונו כמקדם. וגדולי הדור לא דאגו עוד לשרש אחרי הקבלה עד רדתה, כמו שלא דאגו ולא מצאו חפץ לדעת את הנצרות, ולא שמו לב לאזהרת הז"ל "ודע מה שתשוב". ורק בבוא עת צרה, כי נקראו לויכוחים או נמצא להם איש חכם אשר בחרו בו להיות להם לפה ולמליץ בעד היהדות, וישתפקו בהתנצלות לבד, תחת אשר הוא ידעו את הנצרות, הלא נקל היה לחכמי ישראל למחות באפס יד כל תורת הנצרות, מבלי אשר יעיוו כמריהם להרים ראש בפעם שניה. ובוה כמו בהבלי הקבלה חטאו גדולנו חטא לא נוכל כפרה, כי לא שמו לב לעתידות ישראל, וצרות רבות, תלאות אין מספר, מהומות, שפיכת דמים, ריב משפחות, כתות גדולות וקטנות, משיחי שקר, נביאי הבעל, מפיהי כזבים, מולכי עם ד' שולל, תועים ומתעים, מקובלים, בעלי שמות, מעוננים מכשפים. נפוצו כדי ארבה לרוב בין העם. ההמון אשר לא ידע בין ימינו לשמאלו, ורועי ישראל לא שמרו את צאן מרעיתם להצילן משיני זאבים, לא ראו את הנולד כי מקבלה תצא היהדות וידיה על ראשה, ורק אחד היה בדור האחרון הגר"א ז"ל אשר ראה אחרית הקבלה והחסידות, ועמד על המשמר להזהיר את העם התועה בוישמונו, תחת אשר הוא עשו כמהו כל גדולי ישראל בראשית צמיחת הקבלה, או לא נולדו לנו משיחים כדוד ראובני ר"ש מולכו לא היו לנו תועים כהאר"י, ולא נוכלים כרח"ו, לא משיח כשבתי

צבי, פראנק, הבעש"ט, וההוללים הקטנים עם הגדולים. לא היו לנו קדושים בודים ונוכלים, בעיר ובהלות כטאלנא לא זכתה כי בה ינוה "דוד מלך ישראל חי וקים" ולהנשא בכסא כסף טהור על שכם חמוריו (מעשה שהיה) ומעזיבוז לא היתה לנצרת שניה, ושבחי הבעש"ט לעוואנגעליום חדש. וערי פולין וגאליציען לא היו קן לכל קדוש בור ונוכל, ולא התעו את עמי בדרכי חשך. עד כי היינו חרפה לשכנינו, סחי ומאוס בעיני עצמנו, עם קדוש זה אשר לו תורת אמת שאין דוגמתה בכל העולם, למיום ברוא אלהים אדם על הארץ. ועם קדוש וטהור זה היה לשחוק בעיני עצמו בחסדי רועיו קצרי עין ועצלים, ולא שמרו ולא עמדו על משמרתם כמשפט רועים נאמנים.

הקבלה הזוללה בראה מנהגי הבל ורעות רוח אין מספר, ורועי ישראל עצמו את עיניהם, ולא הבינו כי רוב בני הדור החדש מתאוננים, כי קשתה עליהם יד הדת. ולוא הודיעו כל גדולי התורה גלוי לעיני כל, כי מנהגי הבל אינם דת, והדת עצמה תרחיקם כמו דוה. ולמשל, לוא הכריזו הרבנים בכל בתי כנסיות לבטל מנהג כפרות, ולא השתפקו באיזה מלות קצרות בשו"ע, כי מנהג שטות הוא, או עבודת אלילים. וכלנו יודעים כי העם איננו יודע מה שכתוב שם בשו"ע. ואף לא אחד מאלה יקרא בו, או לוא הודיעו כי מנהגי הבל למאות הכתובים על לוח ספר חסידים המה דברים בטלים. אז ידעו גם צעירנו להבדיל בין הדת הטהורה, ובין החלודה אשר העלו עליה המקובלים המתעים. המקובלים עזבו את התורה הכתובה והמסורה, וישימו כל מעינם בתפלות וכוונות, כמו כל תורת ישראל נשענת על התפלה, עד כי כל מתפלל מתהולל נחשב להם לקדוש. ועיני ראו בעיר קאנווטאפ—פלך צערניגאוו— בשנת תרל"ב בערך, בכוא אחד מקדושי החסידים אל העיר, והחסידים קראו לו בשם "המתפלל" הוא היה יודע ספר מעט ובכל יום בבקר כאשר גמרו כל המתפללים את תפלתם בבית הכנסת עמד הוא להתפלל. וסדר תפלה עם כוונות ר' שבתי מראש-קוב פתוח לפניו, אף כי לא הביט בו ולא קרא ממנו את תפלתו. התפלל בעל פה, ואצל כל מלה התכוון וירקד כמו עגל, קפיץ כאיל,

וישתגע כמטורף אמת, שם ראשו בין שתי רגליו כמו "קלאון" רגיל, ובכל כחו השמיע קולות משונים, געה כשור פר, שרק כעורב, צהל כסוס ויצפצף כצפרדע, וכה התמהמה שעות אחדות, גם בתפלת שמונה עשרה לא עמד על מקום אחד, ואחרי אשר לא נשאר עוד כל איש בבית הכנסת, אז גמר את תפלתו, וילך לביתו. ושם נקבצו אליו חסידים אשר הביאו לו מנות, וכה התמהמה שנים שלשה ימים בכל עיר, ויאסוף כסף מחיר תפלתו, וכה הלך למסעיו כל ימי חייו. ובפלך פאדאליען ברך אלהים את חסידיו גם באשה יהודית טובה ואלמית, אשר קראו לה בשם "דיא שטומע נוטע אידענע". האשה הטובה ההיא בהיותה אלמית, עוררה עליה רחמי שמים ביחוד, וכל צבא המרום במרום עשו עמה חסד להשלים כל הפצה. ועל כן נהרו אליה חסידים וחסידות מכל עברים, והיא עשתה מופתים גדולים ונוראים מהבעש"ט עצמו. והחסידים הוסיפו לספר נפלאותיה, ומי רשע אכזר יכזיבם?

בקרבת בריסק דליטא, התגלה צעיר בור אחד, רועה צאן, אשר התבודד ביער או בשדה, ויספר על עצמו, כי יום יום הוא רואה מחזה שדי, ובכחו לעשות נפלאות גדולות, ובבואו אל העיר יום או יומים, נהרו אליו המון פתאים ויתנו לו מתנות, ואחרי כן נעלם עוד הפעם. ולפעמים יצאו אנשים את העיר לבקשהו ביער, ובראותו את מבקריו פרש כפיו אל השמים, ויקרא בקול גדול, גאטוניע! טאטעלע פאטער! ומבקשיו התפלאו על ההתלהבות הנוראה, ועל האור הנוצץ מבין חרכי עיניו, ובזמן קצר היה לקדוש. אך לדאבון לב החסידים, פתאום נעלם האיש, ומקומו לא נודע עד היום. וזה היה בערך בשנת תרל"ז או תרל"ח. ובהיותי אז בבריסק שמעתי רבות אודותיו, אבל לא זכיתי לראותו.

אמונות שוא ותפל חוללה יד הקבלה לאין מספר. אמונות הכלי הגוים עובדי האלילים האסורות על פי התורה בכל חומר הדין, בעלי השמות בין מאמיני הקבלה רבו כילק. השבעות שדים, ורוחות תפלות למלאכים, קמעות ולחשים בילי נוכלים כנחשים, סגופים, טבילות, ומקואות, סגולות ונבואות, חכמת היד (לקחת שוחד) צירופי שמות והכלי חזיונות רבו עד כי אין מספר לכל אלה.

מנהג יפה אף נעים נהגו החסידים — על פי קבלת הבעש"ט — לשתות יין שרף בבית אלהים בכל בקר אחרי התפלה, "תקון לנשמה", לזכר איזה יאהרצייט, בר מצוה, ברית מילה, וכדומה. תקון נשמה יבשה להרטיבה ביין שרף הנחשב לדבר גדול אצל החסידים ולעשות את בית אלהים לבית מרוח היא מצוה אשר גם פני קאזאק יחורו מבשת.

— ט —

החסידות לפני כסא המשפט.

אקמצא ובר קמצא חרבה ירושלם. בעל האגדה הפץ להשמיענו כי על ידי מקרה קל הערך אשר אין שוה לדבר בו, יצאו דברים גדולים ומעשים נוראים, טובים גם רעים, אף כי לא חדש בזה מאומה, אחרי אשר הנסיון היומי יורנו זאת תמיד בכל הזמנים. וכן היה גם הפעם במקרה ספר הזהר. סופר עני מעתיק ספרים במחיר, הפץ להתעשר פתאם, ויכתוב ספר דרושים בזארגאן ארמי, ובשבתו בארץ ספרד מצא את הספר במערה בארץ ישראל, ולא במערה ממש, אחרי אשר מעולם לא היה בא"י, רק במערה אנדית בתלמוד. ואף כי לא הצליח למצוא פתאים איש יאמינו לו, ובא האות, כי מת עני ואביון, ואיש לא קנה ממנו את המציאה היקרה אשר מצא באמתחת שקריו. ולפי הנראה עתה ברור, לא מצא אף טפשים רבים אשר נסו לעשות פתשגן מספרו. והאות הנאמן על זה הוא כי עד היום אין כתב יד עתיק מספר הזהר בכל העולם, כ"י עתיק רק בן שש מאות או רק חמש מאות שנה, ואין כל הוכחה כי חכמי ישראל ראוהו במשך מאתים וחמשים שנה — משנת ס"ח לאלף הששי זמן חבור הזהר עד שנת שי"ח שבה נדפס, עד כי ספק גדול הוא אם נמצא אף מקובל אחד, עפ"י הזהר — בכל דור — אם נחשוב כל דור לשלשים שנה. ומקרה כזב זה היה כה שפל ודל בעיני גדולי התורה, עד כי איש כמעט לא שם לב אליו

ולא הזכירו את ס' הזהר אף בשם, מלבד שנים שלשה מקובלים
 אחרונים כמו הריקנטי ור"י טריוש (בעל סדר תפלה עם הכוונות
 הראשון, טהינגען ש"ב, ובעל ס' מקור חיים) ולולי נדפס הזהר, היה
 גורלו בלי ספק כגורל מאות ספרים כ"י כמהו המתגוללים כאבן שאין
 לה הופכים באוצרות ספרים שונים ואיש לא יחוש להם, אבל לאסון כל
 בית ישראל הצליחה המרמה, והספר נדפס, ומחלת הקבלה נתפשטה
 בין אברי האומה, עד אשר הולידה משיחי שקר, כתות גדולות וקטנות,
 אשר כל כת יצרה לה אליל אחר, כת שבתו צבי ותלמידיו, כת
 של פראנק ויורשיה, כת גדולה אשר קראה לעצמה בשם "חסידים"
 והמנפה הביאה בשר חי בבשר יהודה, עד כי הגר"א ז"ל הית האחד
 אשר שם לב לגורל עתידות היהדות, ויתאמץ לעצור בעד זרם הרוחות
 הטמאות אשר באו מערבות אוקריינא, ועוד הפעם על ידי מקרה
 קטן ודל, כי איזה שו"ב בעיר קטנה יצר לו הוליל חדש בעיר קטנה
 אחרת, מעזיבוב" אשר אין כל זכר לה בתולדות אוקריינא בימי
 קדם, כמו נצרת בא", והשקר הקטן הזה מצא לו אזנים ארוכות
 במספר גדול, עד כי היתה הכת לחרדת אלהים, ולולי הציל הגר"א
 את ליטא ממגפת החסידות, כי עתה אולי נטבענו בתהום אולת
 נצרות ועבודת אלילים עד צואר, ואף כי החסידים לא שעו לדברי
 הגר"א, בכל זאת עזרו החרמות נגדם, כי לא עזבו את היהדות מכל
 וכל, והקאטאליזיזמוס נשארה על אם הדרך, מעורבת דומית מע-
 זיבוזית. ולפני דור אחד או שנים, כבר חשבו משכילים רבים, כי
 החסידות כבר ספה תמה, כלתה כעשן, ואני בשאני לעצמי עמדתי
 תמיד נגד הדעה הכוזבה ההיא, תמיד עמדתי על המשמר, וידעתי
 כי התנין הרובץ בביצת מעזיבוז אך ישן הוא, כדרכו שנת החורף,
 ובבוא הקיץ יקוץ גם הוא, וכן הית, עתה הרים התנין את ראשו נכון
 לבלוע את כל הקרוב אליו, וביחוד מצא לו חוף ים בטוח באמעריקא
 בארצות חברית, וסכנה נוראה מרחפת עתה על היהדות כלה,
 החסידות והנצרות עשו שלום אמת, אף כי מעולם לא היה דיב גדול
 בין שתיהן. קלויזנער והאראדעצקי, מארטין באבער, אברהם כהנא,
 הלל צייטלין ותלמידיהם כלם נוצרים, חסידים, מיססיאנערים
 נשכרים, ואמעריקא היא ארץ עשירה נתבעת למשכן ונותנת
 מאה, ואלף לעגל, וגדולי התורה מה עשו עד הנה לעצור בעד המגפה?

קסברי רבנן שב ואל תעשה עדיף. לוא קמו כל גדולי התורה ויצאו חוצץ כלם לעזרת הגר"א בימיו ואחרי מותו, אז אין כל ספק, כי מכל החסידים נשארה אולי כת קטנה ככת שבתאי צבי בשאלוניק. הגאונים יעב"ץ, ד"י שטיינהארט (בעל שו"ת זכרון יוסף) ר' יחזקאל לנדא, פלעקלש, ורבני שקלאוו אמנם עשו מעט, אבל למצער לוא עשו גם אחרים כמהם, גם אז יכלו להביא איזה תרופה נגד המגפה. אפס, כרבם עמדו מנגד, בחשבם כי מחלה עוברת היא ובמהרה תרפא. ועתה הננו רואים כי טעו בחשבונם, ועתה אם לא יתעוררו גם היום, הנה לא נחטא אל האמת אם נשים את כל האשם בראש הרבנים בכלל וגדולי חכמי ישראל בפרט, ערבים המה לנו, ועליהם לתת דין וחשבון לפני כסא דברי הימים אם לא יקיזו מתרדמתם גם היום, ואם ישאלו, מה עלינו לעשות כיום הזה?

התשובה היא!

אספה גדולה ונכבדה מכל רבני ישראל, חכמיו וסופריו בארצות שונות למרכז אחד אשר יבחרו להם, באירופא או אמעריקא, ואל בית האספה יביאו את כל הספרים המדברים אודות הזהר, הקבלה והחסידות, בעד וכנגד, הנאספים יקראו את כל הספרים הנחוצים לענין זה, למען ידעו להתוכח ביניהם, ואחרי אשר ידעו כלם מה לדבר, יבחרו להם ועד של רבנים יודעי דעת, לא בטלנים היודעים רק ד' אמות של הלכה, וסופרים חכמים, הנאמנים בבכרית ישראל, לא מחדר האראדעצקי וחבריו, חכמים יודעי תורה ודברי ימי ישראל מבקרים תרוצים, מבלי נטיה לצד אחד. אל האספה יוכלו להועיד גם איזה מקדושי החסידים יודעי דעת (אם נמצא בהם כאלה) וזמן ינתן להועד שנה תמימה עד אשר יקראו את כל הספרים הנחוצים, ועד אשר יבואו להחלטה גמורה, ואחרי אשר יתבררו ויתלבנו כל הדברים, אז יודיעו בכתבי עתים זמן האספה הכללית, לויכוח גלוי, וחפש ינתן גם לחכמים ידועים מחוץ לועד לבוא בשאלות לפני הועד והועד יהיה מחויב לענות לכל שואל מדעת, ואחרי כרוך כל הענין מכל צדדיו, יחליט הועד ויודיעה פסק דין, גלוי לכל איש ישראל, מה לעשות עם ספר הזהר. מה יחוס היהדות אל הקבלה החדשה, ומה יהי גורל החסידים בדברי ימי ישראל, אם להכירם כיהודים אמתים,

באופן כי לא יחשבו עוד לכת מיוחדת, אשר נקראה מעל היהרות הטהורה, או לא.

אמנם ידעתי, כי מאד יתכן, כי החסידים או קדושיהם יענו עזות ולא יבואו אל האספה, או ימאנו לעמוד למשפט עם תורתם החדשה, אז נקי הועד מד' ומישראל, ויוכל להשמיע את פסק דינו אשר יקובל בכל תפוצות ישראל, והועד ימחה את השם "חסידים", ושם חדש ינתן להם "קרעים" אשר נקרעו מעל בית ישראל. והקבלה עם הזהר יכחדו מן הארץ בתור ספרים שאסור לכל יהודי להחזיקם בביתו, ואם כי ידאב לבנו אם יקרע שבט מישראל, אבל מה יעשה הרופא בראותו בשר חי בגוף האדם, אם לא להרחיק את הבשר החי לכל ישחת כל הגוף, ואם יפחדו איזה מחברי הועד לתתם על פסק דין כזה, עליהם לא לשכוח מצות התורה "לא תגורו מפני איש". והגר"א והנאונים יעב"ץ, ר"י לנדא, ור"י שטיינהארט וכו' כלם צדיקים גדולי התורה, לא כחדו תחת לשונם, גזרו חרמות, כתבו ספרים שלמים, ובזה הציילו אלפי נפשות תמימות מהלכד בפח פרשו נוכלים לפני אנשים ישרים אשר לא ידעו להזהר, ואין כל סבה לפחד עתה יותר מאשר היה לפני מאה שנה. ואני זוכר כמו תמול היה הדבר, כי עוד לפני ששים שנה, בהיותי במאהליוו (על הרניעפער) כי בפעם הראשונה, כאשר עמדתי למבחן לפני שני דיינים מב"ד הרב ר' מאיר ברלין, כמנהג אשר נהגו אז עם כל התן יודע תורה, והרב ר' שאול יפה — אשר היה לי לחותן אחרי כן — נגש אלי וישאלני לאמר: "טרם נגש אל הבחינה, הנני חפץ לדעת אל נכון, אולי הנך יליד משפחת חסידים, ואם חסיד אתה, אין לדבר אודות התחתנות עם בתי, יען שבועת ה' שוררת במשפחתנו, לבל יתערב חסיד בינינו". ויהי שבע רצון, כאשר עניתיו כי בעיר מולדתי מעולם לא שמענו אף שמע החסידים. ופעם אחת, איזה ירחים אחרי חתונתי (בשנת תרכ"ה) קרה הדבר, כי חמותי לותה איזה פארור או קלחת לבשל מאת שכנתה, ובשוב חותני אל הבית בערב, שמע את המקרה המוזר הזה, ויען ויאמר לחמותי "עתה תדעי כי כל הכלים בבית כלם טרפה המה". וכן היו עוד רבים בין התרדים הנאמנים לבית ישראל אשר לא התחתנו עם חסידים, לא אכלו משחיטתם, ויתרחקו

מהם כמו מפני נוצרים גמורים, ומי יתן, ושמרו זאת בני ישראל בכל ארצות פזוריהם, כי עתה לא שטפנו מבול מחסידות והקבלה האלילית.

הגר"א איננו מקובל.

ישנם בנו טפשים במספר לא קטן, בחפצם להרכות בכבוד איזה רב, יוסיפו לו עוד תואר "מקובל" כחשכם באולתם כי מלבי ידיעתו בתורה הנגלית, יגדל כבודו בידעתו את הנסתר, מבלי דעת בעצמם מה הוא נסתר בתורה. ואם ישנם איזה עיונים דקים הנסתרים בעמקי השפה, טעמיה ונקודותיה. הנה אין אלה הבלי המקובלים עובדי אלהים אחרים. בין הטפשים, המחברים אשר כבר היו לחרפה ולשנינה בין כל יודעי תורה, הוא בלי ספק הפתי המהלל הארון לעווין, בעל ספר "עליות אליהו" אשר חשב לכתוב תולדות גאון ישראל זה, ובאולתו חשב כי בספרו עליו הוללות קדושי החסידים יגדיל בזה את כבודו. ולא ידע ולא הבין עד כמה השפיל את כבודו בספרו עליו ספורי נפלאות אשר מקומם היה בשבחי הבעש"ט, שבחי רח"ו, לקוטי מהר"ן. הטפש בעל עליות אליהו לא הבין לתת לנו שיטת הגר"א בלמודו, הליכותיו עם אלהים ואדם. מעוף שכלו הנעלה אשר לא קם כמהו מימי הרמב"ם עד היום. תם דרכיו כי לא נתן לאיש להדפיס אף מלה אחת מתירושו בחייו, יען לא הפץ ליהנות מכבוד התורה פן ימצא נחת בראותו חדושו נדפסים לעיניו. בעל התולדות לא ידע ולא הבין עד כמה נחוץ היה לאסוף את כל כתבי יד הגר"א ולהניח עליהם חותם צר מפני המזוייפים, כי אמנם דברים וענינים שונים, וגם ספרים אלמים נדפסו על שם הגר"א בשקר. כאשר יעשו כל המזוייפים לתלות את דבריהם באילן גדול, ומהם אחד משני

סדורי התפלה שנדפס בירושלם, וכן הפירוש על רעיא מהימנא המזויף. והנאון לא ידע מזה דבר, יען מעולם לא שלח ידו אל הקבלה. כי עוד בימי חתפו כבר קרא את כל ספרי הנאון יעב"ז, ואת כל אשר כתב נגד הזהר והקבלה. והגר"א לא התערב בריב יעב"ז עם הר"י אייבשיץ, יען דבר לא היה לו עם הבלי המקובלים. כי לולא זאת, הלא טבע הענין מחייב, כי בהיותו ראש הגאונים בתבל, הלא על המריבים היה לפנות אליו לשמוע את דעתו. אין זאת רק, יען כלם ידעו כי כל גדולתו בתורה, היא דעת התורה הטורה בלי סיוגיו אליהם. בעל התולדות לא ידע איך נפלו הגהות הגר"א על הש"ס ביד המדפיס הנוצרי בוויען, ואיזה רוח הביא את הפירוש על ס' רעיא מהימנא, בעוד אשר הספר עצמו הוא מזויף ככל ספרי הזהר, זהר חדש, תקונים, אדרות, היכלות, מדרש הנעלם, רות וכו'. והנני מעיד עלי שמים וארץ, כי נקל היה לאיש בעל עינים פקוחות להכיר את כ"י הגר"א במבט עין הראשון, כתב יד הגר"א הצטיין באותיות קטנות, עגולות, נקי, הקל מאד לקריאה. מאד נחוז היה לדעת באיזה אופן נפזרו כל כ"י הגר"א בידי זרים. או כי באמת אינם כ"י הגר"א עצמו, וכל איש חכם לב ברוח בקרת חדה יכל לברר את האכל מתוך הפסולת. אם רק ידע שיטת הגר"א בלמודו. ולפי הנראה לי, הנה גם עתה עוד לא ידעו לומדי תורה, ערך הגהותיו בש"ס, אשר בהנה יש עוד למצוא אוצר יקר של בקרת נפלאה במינת. ולומדי התלמוד לא שמו לב לאלה מפני קצורם, ולא ראו רוחב בינת הגר"א מבין חרכי ההגהות הקצרות שנאמרו בשתים שלש מלות הדורשות בקיאות גדולה בתלמוד ובכל חדרי התורה. אבל חלילה לנו ליחס לגאון ישראל זה הבלי מקובלים מכזבים ומזויפים, עינו החדה חדרה לכל פנות התורה, ולא הניח דבר קטן או גדול מכל התורה הכתובה והמסורה אשר העלים עינו מאיזה פנת. ולוא חשב את הקבלה לענין שיש בו ממש, או היה הוא הראשון בלי ספק לכתוב ופירוש על הזהר, והגר"א, לא לבד שלא כתב מאומה אודותיו, אף לא זכר בשמו, כמו שלא היה בעולם. והכל הוא מה שיחסו להגר"א דברים אשר אמר, כי לא כל אשר כתב רח"ו המה להאר"י באמת. כי מאין יכל לדעת זאת, בעוד אשר כל אשר כתב

רח"ו, הלא לרח"ו המה, אחרי אשר מהאר"י לא נשאר שום כ"י בעולם. וגם מהגאונים אשר ישבו אז בצפת, אשר לא שמו לב להאר"י, כמו לא ידעוהו. ובאמת, כמה נחשב איש צעיר לימים לא נודע לגדול בתורה, מתהלל בחזיונות הבל, שדים רוחות קליפות, בעיר מלאה חכמים וסופרים, תלמידי חכמים גדולים בישראל. איש לא שם לב להאר"י, ועוד פחות ממנו לרח"ו התועה והמתעה, והגר"א עוד לא ראה אף את שבחי רח"ו ושבחי האר"י שלא נדפסו עוד בימיו, ואם נדפסו לא באו לידו אחרי מותו, בימי הגר"א עוד לא היה דפוס בוויילנא (הספר הראשון נדפס בוויילנא, בשנת תקנ"ט, שנה אחת אחרי מות הגר"א) וכל ספרי חיים ויטאל נדפסו על ידי החסידים בעריהם, בקארעץ, פאריצק, מעזיבוז ומאהליוו פאדאלסק. ולליטא מעולם לא הוראו הספרים ההם, ספרים אשר כל יודעי תורה לא חפצו אף להביט עליהם, ועד כמה אהב הגר"א את הקבלה והחסידות נראה ברור מתוך מכתבו נגד החסידים, באמרו בראשית דבריו לאמר: אלה אלהיך ישראל עץ ואבן (ראה מחברת "ומרת עם הארץ"), ובאופן זה הלא חשב אותם לעובדי אלילים. ושקר העיד בעל "מצרף העבודה" כי ר"ז מלאדי בא אל הגר"א להתוכח עמו. ככל השקרים אשר ברו החסידים על הגר"א, עד כי לא בשו לשלוח מלאכים לכל ערי ישראל, להשמיע כי הגר"א חזר מדעתו נגד החסידים השקר כי בא ר"ז מלאדי לוויילנא, רק לא נתנו לו להתראות עם הגר"א, יען הגר"א אמר כי אסור להסתכל בפני אדם רשע, אבל ר' זלמן הוא יכל לדבר את דבריו למצער באזני הרבנים הגדולים בוויילנא, ומה גם באזני תלמידי הגר"א. אפס בדברי ימי תולדות וויילנא אין זכר לביאת קרוש החסידים או ליציאתו מן העיר. ואספוק מאד אם שמע הגר"א אף שם ר"ז מלאדי, יען בשלחו את מחאתו לכל ערי ישראל בשנת תקל"ב, ובשנת ההיא כבר נדפס הספר "ומיר עריצים" הראשון באלעקסניץ (עיין שו"ת "זכרון אפרים" בהקדמתו, פיורדא תקל"ג) ואם היה הר"ז מלאדי צעיר לימים, אולי כבן עשרים, ועוד לא יצא לי שם, אף גם בין החסידים אשר עיני כל החסידים היו תלויות לקדושי וואהלין ופולין. ור"ז מלאדי עוד לא הדפיס אף את ספרו התניא בעת ההיא. וצעיר לימים, חסיד מעיר קטנה בפלך מאהליוו

יעזו לגשת לפני גאון כל הדורות הישיש הגר"א, אשר כל התבל
כלה כבר מלאה תפארתו.

את כל הדברים האלה כתבתי, יען כמה פעמים שאלוני
אנשים שונים אשר שמעו מפי חרפת הקבלה באמרם אלי, ומה
תענה על הגר"א שהיה מקובל? ובכל ופעם עלי היה להוכיח כי
שקר בדו על הגר"א כי היה מקובל למען יציגוהו בשורה אחת עם
ההוללים קדושי החסידים. וחלילה לנו להשכין לעפר כבוד גאון
כל הדורות זצ"ל. לא נופל מהשקר אשר בדו על הגר"א, הוא השקר
אשר בדו אהבי "חכמת האמת" על הרמב"ם ז"ל, אף כי הפשתי
בכל חדרי ספרתנו ולא מצאתי אף ספר אחד בקבלה כתוב בידי
הרמב"ן בטעם קבלת הזהר והמקובלים אשר הוליד בעל הזהר,
בקבלת הרמ"ק, האר"י, רח"ו תלמידי שבתי צבי והבעש"ט. כי
כן דרך החסידים להתלות על אילן גדול, רק אם יוכלו לחנק אחרים.
ושני גדולי ישראל אלה, הרמב"ן והגר"א אינם היחידים, כי גם על
איזה רבנים בדור האחרון בדו שקר זה, כהרב בעל הפלאה (*). וכו'.
אחרי אשר מעולם לא היו רבנים גדולי תורה אף אחד בין החסידים.
וע"כ אמרו לטבול בבצת הקבלה למצער איזה רב נכבד אשר ישב
קרוב אל הבצה.

(* ובעל מאור נתיבים.

— יא —

כת חדשה, חסידים נוצרים.

NIEMTSHI OBESTIANA VIDUMALG

הפתגם הרוסי, כי האשכנזים המציאו את החיה

נתאמצת עתה בירח תמוז שנת תרפ"ו, ביציאת ווילהעלם השני, מי שהיה קיסר אשכנז באשמה חדשה נגד היהודים, אשר לפי דבריו יאמרו היהודים ליסר "אמונה או-כת חדשה" מעורבת מחסידות ונצרות. ובזה יאמרו להכחיד את הנצרות הטהורה מן הארץ, ומביא ראייה לאשמתו מד"ר יוסף קלוזונער וד"ר סטעפאן ווייס. את הראשון אמנם יזכיר בשמו, ורק את סטעפאן ווייס יזכיר בשם רב גדול ומחלל באמעריקא. (אנא אל תשכחו להזכיר את הצדיק ר' וועלוועלע האהענצאהלערן, כי הרב המחלל ההוא לא ידע אף את הא"ב העברי) האשמה אשר חשב ווילהעלם כי גלה אמעריקא חדשה. והוא לא ידע כי אני היהודי הפשוט, שלא הייתי מעולם קיסר אשכנז אף יום אחד, אף לא בן מלך, ולא אשכנזי מלידה ומבטן. ואני כבר גליתי זאת עוד טרם נפלה העטרה מעל ראש ווילהעלם, במחברתי "הבו תמים" (ירושלם תרע"ג) כי מי לא ראה, כי יוסף קלוזונער כותב מאמרים בהשלח אשר בהם יתאמץ לאחד את ישו הנוצרי עם הבעש"ט. ולתכלית זאת הוציא לחשך את ספרו "ישו הנוצרי" למען יהיה לעוואנגעליום חדש בעד הכת החדשה. וכבר נמצאו אפאסטאלים ברוסיא, האדונים האראדעצקי, א' כהנא והלל צייטלין, וכלם באים על שכרם מיד החסידים בנויארק, כי פה בנויארק, התאספו עתה המון צדיקים וקדושי החסידים כדי ארבה לרוב, גן חיות גדול היתה נויארק לחסידי פולין וגאליציען, מרבץ לכל רמש וכל עוף טמא לעיניהו. נויארק היתה עתה אחות לירושלם, שם מציון כבר יצאה תורה וידיה על ראשה, ומקומה ירשה תורת השך על פי נוסח הנוצרי ד"ר יוסף קלוזונער. ומנויארק, אלפי זהב וכסף למען הפשיט את התורה החדשה בין החסידים. והמיסיאן גם היא ידיה מלאות עבודה, המיסיאן יודעת מפי הנסיון כי אם יבשלו בפארור אחד בשר וכשר טרפה, ישאר הכל טרפה. ומה גם שני מיני

טרפה יחדו, הנסיון כי חסידיו שבתי צבי, וחסידיו פראנק המירו כלם את דתם, וכן תהיה גם אחרית הכת החדשה, בלי כל ספק בעולם. ואם ישנם עוד די עורים בין החסידים אשר לשמע "נוצרית-חסידית" תרנו בטנם, לעולם לא יסכימו כי בניהם הצעירים ימירו את דתם בדת נוצרית חדשה, הנח על ראשה האשמה, כי לא יחפצו בתבונה, האמונה העורת סגרה את עיניהם. עליהם להתעורר ולפקוח עין, למען יראו כי דרכם חשך, אל בור ינוסו, כי אבדו דרך.

— יב —

התנצלות המקובלים

למה תהגו ריק, מקובלים נכבדים?

למן היום אשר יצאה הקבלה מרשות היחיד לרשות הרבים, מכ"י לדפוס בשנת שי"ח, לא תמיד שכבה תחת שמיכה חמה, ולא תמיד ערבה עליה שנתה. כפעם בפעם הקיצו מוזעזיה ולא נתנו לה מנוחה בשאלות וספקות, וביחוד למן היום אשר יצא ס' יוחסין הראשון על פני תבל (קושטא שב"ז), והיו גם חכמים בישראל אשר לא ראו את הספר הנ"ל, ורק בכח חכמתם לכד מצאו את "הרקב בדענעמארק" כמו הרב ר' יש"ר מקאנדיע, בספרו "מצרף לחכמה" אוקר כי בכחו להתנצל ולהגן על הקבלה, אף להכחישה ולהכחידה ולוא האמין בה בכל לבבו, למה היא לו לעורר ספקות באוני הקוראים, תחת אשר כל איש יוכל להבין, כי אם יש בכח איש חכם להכחישה, אז הן כל התנצלותו לא תשוה אף שרוך נעל. ר' משה חיים לוצאטו המקובל אשר מתנגדו האשימוהו כי האמין כי הוא עצמו הוא משיח, ובכל זאת מצא לנכון לכתוב ספר "חוקר ומקובל" למען הראות את החיוב והשליטה, ולמה עשה זה? המאמין התמים הן לא יעלה על דעתו כל צד שלילה, ולא ימצא נחת בויכוחים,

בדבר שהוא מאמין בלי כל ספק, האין זה אות כי איזה ספק רצע את אחזו. והוא בלי ספק ידע, כי רבים מרבני וויניצא לא האמינו בקבלה, ובתוכם ר"י אריה די מודינא. ואין כל ספק כי ידע, כי אחד מתלמידי רח"ו (יעקב צמח) כבר הקדיח תבשילו בעיר ההיא. הוא ידע את כל הרעש והמהומה בישראל אודות שבתי צבי ותלמידיו המקובלים. ועל כן לא יפלא כי לא בכל התנצלותו בספרו חוקר ומקובל לא הצליח אף במאומה לרפא מחלת הקבלה. עת צרה היתה להקבלה בימי הגאון יעב"ץ ואביו, הגאון חכם צבי והמון רבנים אשר הלכו אחריו, והמלחמה התלקחה כמעט בכל פנות בית ישראל. ולוא נשארה הקבלה רק בתור למוד נסתר בידי איזה מאמינים תמימים, אז יכלו מתנגדיה לנוח ממלחמה, והקבלה תמס הלכה מבלי משיב, אבל אוהביה לא השתפקו מרעיונות מפשטים לבד, כי חלקוה לשנים, לקבלה עיונית בעד טפשים תמימים הולכי בטל, מוחות מבולבלים שאין להם כל מלאכה ועבודה אחרת רק לעוף בשמים בלי כנפים, הרואים חלומות בהקיץ לשוה בגן אולת גדול הפתוח לפני כל פתי או חצי משוגע. והחלק השני, הקבלה המעשית, לקחו להם אנשים אשר הפכו את הקבלה למסחר, עמך ישראל צריכים פרנסה, ואם לא ימצאו די לחם מעבודתם בארץ, הנה אמרו להתפרנס מדגן שמים, כי מה נקל לדבר שקר ממרום, ולא יתפש בכף? וגם לרעת כל פרטי חלומות המקובלים לא מצאו לנכון, הן חכמה נסתרה היא ולא יוכל לגלותה לזולתו, ודי לו אם ברמזים קצרים יעיד, כי תמול בלילה היתה לו עליית נשמה, ושם בשמי שחק היה חבר למשה רבנו, וילך לשוח בגן עדן עם דוד המלך, ואת ישעיה הנביא ראה מרחוק אף שמע חן דבריו ומליצותיו הנעלות, רק לדברים קלי ערך באלה מי ישים לב? ובלילה אחר התראה עם שר הפנים מטטרון ויעש עמו חוזה, כי בכל פעם אשר יתפלל יזכיר את שמו, יבוא כרגע לעזרתו. והמלאך רזיאל מסר לו כל סתרי "חכמת האמת". ואם איש תמים ישאל לתומו, האמנם? היתכן? התרופה הברוקה והמנוסה היא, דקרוא "אפקורס" הנך מכחש באלהים ובעבדיו הקדושים, והאיש יוכל להיות בטוח, כי יש משרתי המקובל אשר על קדושתו פרנסתם, מן גו יגרשוהו או ירצחוהו נפש, ובאופן כזה אין פלא, כי רבים אחזו במסחר זה ויעשו גם עושר, גם כבוד, והקבלה היתה להם למחסה כזב,

ובנען בידו מאזני מרמה ידע להונות את הקונים התמימים עד היום הזה, עד כי פרה המסחר ויעש פרי למכביר.

אחרי אשר שקטה המלחמה אשר ערכו תלמידי הגר"א נגד הקבלה והחסידות, וקדושי החסידים שרצו כצפרדעים בכל ערי פולין וגאליציען ואיש לא התריד רבצם. התעוררו ארבעה אנשים להגן בעד הקבלה מבלי כל סבה מיוחדת, בלי לוחמים נגדה, נסו ואין רודה, תחת אשר בעת תרועת מלחמה נדמו כאלמים כלם איש מהם לא נועז להראות כי לא צדק הגאון יעב"ץ, איש לא חגר חרב על ירך נגד הר"מ האגוז, נגד הגאון ר' יחזקאל לנדא, והגאון בעל "תשובת מאהבה", ומה גם נגד הגאון ר' יוסף שטיינהארט, בעל שו"ת "זכרון יוסף" (פיורדא תקל"ג) או הרב ר' לייבעל בעל ס' הויכוח וס' מדת חסידות, וזמיר עריצים. ארבעה אלה אשר זכרתי, הן ר"מ קוניץ אשר הדפיס ספר גדול ארוך ורחב בפארמעט משונה כמעט משוגע. במדה אשר בארכו ורחבו אין ספר אחד כמהו בכל ספרות ישראל, באופן, כי נחויץ שלחן גדול אם יפתחו את ספרו "בן יוחאי", ועם משקל הספר, כי יקל ערכו, עד כי על כנף זכוב ינשא, ספר אשר ינקר את העינים כי מחברו בחלום ידבר, מבלי חשוב, כי יש עוד בעולם ענין, ושמו הגיון עד כי חרפה היא לאי דעת לענות עליו או אף לדבר בו דופי, כי מה ישתעשע עם ילד זקן עובר ובטל שני לו, יצא עוד איזה חסיד, מקובל שוטה באיטליה, אליהו נסים שמו, במחברת קטנה ככנף הפרעוש, בשם אדרת אליהו (ווילנא תרמ"ו תוצאה ב' ובאדרתו הגדולה אין די אף לכסות כנף הזכוב, וכפי הנראה מדבריו, חשב לצאת נגד החכם הגדול שד"ל ונגד ספר הנעלה "ויכוח הקבלה". (ריגיוו תריב") ולא טוב ממנו הוא השלישי בעל ספר "מגן וצנה" (חסר מקום ושנת דפוס. לפי הנראה נדפס בשטעמיץ או קאניגסבערג בערך בשנת תרט"ו), חושבים כי המחבר היה בסולבאך. ואם אמת היה הדבר, הלא ידענוהו למקנא לא חכם, אשר העיז להתרים את הגאון הנערץ ר' חיים פיליפאוועז על היותו מקיל. ספרו מגן וצנה ראוי היה להכתב ביד איזה מלמד דרדקי, ובאמת לא נמצא עד היום אף אחד בין כל הסופרים אשר שם לב אליו, כי אמנם חרפה היא אף להזכיר בשמו.

הנכבד בין כל הארבעה, הוא הרב ר' דוד לוריא מביחאו וישן

פלך מאהליו אשר במחברתו "קדמות ספר הזהר" (קעניגס. תרט"ז) חשב לבנות חומה בצורה באויר בלי כל יסוד, מעשי או הגיוני, עד כי נקל מאד למחנה כבד של עשרה זבובים להפיל את החומה בנשיקת פיהם. אפס אחרי אשר המחבר היה רב נכבד, הנה כי כן ראוי הוא למענה, אף כי המחברת מצד עצמה איננה ראויה לזאת, כאשר יראה הקורא במשך הדברים.

הרב רד"ל, בעל הפירוש על "פרקי דר' אליעזר" נודע לי שמו עוד מימי נעורי בשבתי במאהליו, הוא לא היה מקובל ולא חסיד רק מאמין בקבלה, כי כן היה לפניו דרך כל רב חרד, כי לולא האמונה, הלא יחשבוהו לכופר חלילה. הרב הזה שמע לפי הנראה איזה טענות מתנגדי הקבלה, הוא ידע כבר את הטענה הצודקת והאמתית, אשר בכחה לבד די למחות את כל ספר הזהר לכל ישראל ממנו שריד ופליט. הטענה, כי דברים שבעל פה אי אתה רשאי לאמר בכתב. ומטעם זה הלא לא מצאנו אף ספר אחד כתוב בידי אחד מחז"ל במשך חמש מאות שנה עד כלות דור רבנן סבוראי. והרב המחבר רד"ל מצא לו פתח לא פתוח לצאת מן המבוכה על ידי המצאה חדשה אך בלתי אמתית. כי אסור היה לכתוב דברי תורה רק בעברית, ולא בארמית, אף כי אין זכר למציאה זאת בכל התלמוד. חלום הוא, חלום שוא, בלי כל יסוד בדברי הימים, כי אמנם לוא התירו חז"ל דבר כזה, הלא הרשב"י לא היה האחד בין חכמי ישראל ובמשך שנות מאות ימי חבור התלמוד הלא היו חכמים לאלפים, ומהם גדולים מהרשב"י, ואיך יתכן כי לא נמצא אף מחבר ספר אחד — למשל ר' עקיבא רבו היה דורש כל ה"את"ן שבתורה, אשר לפי ההשקפה השטחית, אין זה דבר גדול, אבל באמת, יכל איש גדול כר' עקיבא לחבר ספר גדול ונכבד במחקרי מלות התורה, אשר במקומות רבים יכלה לעזוב את המלה "את" על פי סגנון שפת עבר, בר קפרא יכל לאסוף את כל דרשותיו ולעשות מהן חבור נפלא בלשון ארמית, חבור נחויץ להמון העם אשר באו לשמוע את דרשותיו רבה בר בר חנה יכל לאסוף את כל ספוריו המפולאים ולעשות מהם ספר נפלא בשם "פלאי הטבע, או נפלאות הבורא". ולוא ספר לנו ר' זירא אשר ברא גברא, מאיזה חומר עשה את האדם, מבשר בהמה כשרה, או מעפר ומים, כתבנית הגולם בפראג, בריאה

אשר לא יכל אף אהרן אחי משה רבנו לברוא רק עגל אך לא אדם בצלם אלהים. ור' זירא בלי ספק איש טוב היה, ולא מנע את הטוב מספרו לספר לנו כל פרטי האדם אשר יצר. הליכותיו עם אלהים ואנשים, מאכלו ומשתהו, ערך בגדיו, ושנות חייו, הכל כאשר לכל, ובלי ספק עשה כל אלה רק על ידי "חכמת הקבלה" וספר כזה הלא נכבד היה בעד המקובלים אלא מונים יותר מהזהר עצמו.

הרב רד"ל ידע כי בספר הזהר נמצאים דינים חדשים שלא נודעו לחז"ל, והוא ידע בלי ספק, כי המחדש דינים חדשים עובר על הלאו של "לא תוסיפו". האמנם יכל רב גדול בתורה להאמין כי חז"ל לא ידעו את התורה הכתובה, עד כי השאירו מקום לאיש אחד לחדש דינים שאין להם כל מקור בתורה? ורשב"י ככל חכמי התלמוד הן לא מצאו כל ספר כ"י לפניהם, וכל אשר ידעו היה רק את אשר שמעו איש איש מפי רבו. וממי יכל הרשב"י לשמוע דינים חדשים אם לא מפי רבו ר' עקיבא, ואם הוא שמע זאת, הלא שמעו זאת גם תלמידיו ר' עקיבא האחרים, אשר התלמוד מונה מספרם עד כדי כ"ד אלא. ואיש מהם לא ידע דבר רק הרשב"י, ורבו ר' עקיבא עצמו הלא נחל את תורתו גם הוא מרבותיו, וכלם לא ידעו ולא השמיעו דינים חדשים שאין להם כל מקור בתורה?

הרב רד"ל ידע גם כן, כי בפרשת יתרו נמצא בזהר זכר לספורי מלחמות הישמעאלים מאמיני מחמד. והלא דבר כזה ינקר את העינים, כי כותב ספר הזהר הוא איש מאוחר בזמן, ובכל זאת לא יבוש ללחוש על המכה, כי הרשב"י ראה מלחמות המחמדים בנבואה, דבר שאין לו כל ענין עם היהודים. והלא יותר נחוץ היה, לוא נבא רשב"י על גלות ספרד, גלות נוראה אשר נגעה עד לב היהודים בכל העולם כלו. הנבואה על שבתי צבי והמהומה אשר הסב במחנה ישראל, ועוד נבואות כאלה אשר יכלו להיות לעזר גדול לוא ידע ישראל האותיות לאחור. ומדוע לא נבא רשב"י כי יקום מזיוף אחד ושמו ר' משה דליאון ויזיף ספר אחד בשם "הזהר" על שמו ר' שמעון בן יוחאי? אין זה, הלא, רק יען כי הרשב"י לא היה נביא מעולם, כי לוא נביא היה, הלא היה עליו לדעת למצער, כי שפתו שפת ס' הזהר איננה ארמית, רק לשון עלגים, זארגאן מארבה מכמה לשונות. הרב רד"ל ידע בלי כל ספק את כל המון הזיופים בס'

הזהר אשר הגאון יעב"ץ מצא את מספרם עד כדי מאתים ושמונים, והוא לא נסה אף לענות על אחד מהם. הרד"ל המתנגד לחסידים אשר ישב בביחאוו הקרובה לשקלאוו, אשר היתה אז עיר ואם בישראל, ושם, בעיר ההיא היה מרכז המחלוקת נגד החסידים, ובלי ספק ידע או שמע, את החרמות אשר הפיצו תלמידי הגר"א, ובתוכם הרב ר' בנימין משקלאוו. ובחרמות האלה נקראים החסידים המקובלים בשם "עובדי אלילים" (ראה מחברת זמרת הארץ, אשר הדפסתי בס' מפלגות בישראל. נויארק 8) ולא סוד כמוס היה בימיו את אשר הוכיח ראש סופרי ישראל ברוסיה. הריב"ל בספרו "שרשי לבנון" נגד קדמות הזהר, אשר הרים על נס איזה מאמרים מהזהר כתובים בטעם הנצרות, אשר אין איש בעלם אשר יוכל להכחישם. הלא אין זה רק, כי תפי' הרב רד"ל לצאת ידי חובת מאמין ולקיים "מוטב שאהיה שוטה כל ימי".

כל מעריצי הקבלה לא מצאו עו בנפשם להתנצל בכל עת מלחמה, מבלי כל כלי נשק בידם, ואף גם כאשר יצאו גדולי חכמי ישראל בספרים מחוכמים מאד, כספר אר"י, נוהם לרי"א די מודינא, נדפס על ידי פירשט לייפציג, 1841 (ת"ר, 8) ספר ויכוח הקבלה לחכם עמנו שר"ל.

ס' בחינת הקבלה לר' יצחק שמואל דיגניו, (קרי לעדוין הנודע בשם יש"ר (גורוציאה תרי"ב, 8). פראפאסער פראנק בספרו "קבלה" (נעתק עתה לעברית). ה"ר יעללעניק, וכל ספרי ד"ר רובין "סנחיתון" (מעשה בראשית) סוד הספירות, מעשה מרכבה, ס' המלאכים, (כלם נדפסו בהשחר) וכן ספרי ר"ד כהנא, אבן נגף אבן אפל, ואבן התועים, והתוצאה החדשה בשם "תולדות המקובלים", ב"ח, (אדעססא תר"ע 8) ס' יקר מאד, וכן ס' תולדות הקבלה והחסידות לה' גאטלאבער, ועוד איזה אשר גלו ערות הקבלה והחסידות. וכנגד כל האויבים הנוראים הנזכרים, מצאו החסידים מגן בעדם בתבנית איש עור ופסח אשר העמידו על חומת הקבלה, את החסיד בלי חסידות, המורה בבית מדרש לרבנים מטעם הממשלה בויטאמיר, האדון הר"א צווייפעל וספרו המגאל, "שלום על ישראל" אשר החסידים שלמו לו שני אלפים רו"כ בעד עמלו הבל, וספרו

סנגור המלא הכלים וצביעות, כיד הצביעות אשר היתה טובה עליו בכל ימי חייו. והחסידים המקובלים לא יכלו למצוא בין כל המון חכמי ישראל, סופריו ורבניו, אף אחד אשר יקח על שכמו את העבודה להתנצל בעד הקבלה, ויען מה, יען שקר אין לו רגלים. ועל כן יסעו כל קדושיהם במרכבות, מקובלים קדושים! עד מתי תדברו כזב סלה?

לדבר אודות מתנצלי הקבלה והחסידות החדשים אלה משכילי החסידים ברוסיה, אחשוב לי להרפה, בהיותם שכירים במחיר מיס-יאנערים הבאים על שכרם, אשר אחזו בדרכי בעל "שלום על ישראל, כי גם עמיו לא התוכחתי אף כי כתב נגדי בספרו "סנגור" להתנצל בעד הקראים, ורק פעם אחת אמרתי לו פא"פ בהיותי באדעסא, וכאשר נודע לי ברור כי לקח כסף מאת חכם הקראים ה' שלמה בייס, אמרתי לרא"צ, "כפעם הראשונה בהתנצולך בעד החסידים עליך היה להתנצל גם בעד נפשך לפני הגענעראל גובער-נאטער בקיעוו. ועתה בקחתך שוחד מאת הקראים אין לך בעד מי להתנצל, כי פה אין פעאדאראו. ועתה עוד דרך אחרת פתוחה לפניך (* לקחת שוחד מידי המיסיאן להתנצל בעד הנצרות, לך והתראה עם הר"ר בניציון, ואז יהיה החוט המשלש שלם.

(* אודות כל הענין ההוא, ימצא הקורא דברים בספרי "צלם בהיכל" מדברי אודות המשומדים בישראל בכלל, ואודות המומר פעאדאראו בפרט.

— יג —

שקר גלוי בדברי הימים

לפי הנראה, נשבע אלהים בימינו
לשמור רגלי חסידיו מהלכד בפה
האמת.

ד' אלהים הטח להם חסד, ומנות חלק לנוצרי תורת מעזיבון, לחסידיו פולין (נוסח ספרד) נתן ספורי נשים זקנות כידו הרחבה, לחסידיו גאליציען סכלות ועמי הארץ במדה מרובה וסכלות אין קץ. ורק לחסידיו חב"ד (נוסח אר"י) נתן מנה אחת אפים. תרמית נכלי זדונים, וכל לראש גם עט שקר סופרים, סדרי וחכמות לאיאלע, ביחוד בימים האחרונים ברוסיא —, והם המה אשר הפיצו את השקר הגדול, כי סבת יסוד החסידות היתה, "כי הרבנים הכבידו עול התורה על צואר העם, עד כי נלאה נשוא". ועל כן התפרצו החסידים להקל משא הרבנים. ובוה אמרו להתפאר, כי היו לרעפאר-מים במארטין ליוטהער אשר התפרץ נגד עול הקאטוילים ברומי. זאמנם לוא התירו קדושי החסידים למצער בשר חזיר, מלאכה בשבת, לוא בטלו מילה, נשואי תערובות, יו"ט שני של גליות, אז יכלו החסידים להתפאר באמת כי גדולות עשו, והרעפארמים באשכנז ואמעריקא יכלו להודות להם חסדם. אפס, לפי הכלל המקובל באומה כי אין ב"ד יכול לבטל דברי ב"ד אחר, רק אם הוא גדול ממנו בחכמה ובמנין, ואיה הוא הב"ד של הגדולים אשר הושיבו החסידים? הן הגדולים — ר"ל גדולי תורה — טרם נולדו עוד על ברכי החסידים, וב"ד של שלשה הדיוטים, כהקדושים מברדיטשוב, טשער-נאבעל, ופרעמישלאן יכלו להתיר אולי לגרש פרעוש אחד בשבת. אך בעיקר הדבר, הוא שקר גלוי, בכל ספרי דברי הימים לישראל לא מצאנו כל ספר, מתי התאונן העם על רבניו אשר הכבידו עליהם עול התורה. ומה גם כי בדורות האחרונים עד יסוד ועד ד' הארצות, הלא לא עשה כל רב דבר חדש מדעתו, מלבד מה שקבל הועד. ומי יתן והיה לנו ועד כזה היום. ולפני מאתים שנה היה מספר

היהודים באוקריינא כה מעט, דלים ובורים אשר שבו מעט מעט לקומם הריסות המעלניצקי, עד כי לא מצאנו ביניהם אף גדול אחד בתורה. ובין הערים הנהרסות, הנזכרות בס' יון מצולה, אין כל זכר לעיר בשם "מעזיבז" שנתקבלה עתה בפי החסידים (הודות לבעל שבחי הבעש"ט) לנצרת חדשה. רבני ישראל כאז כן עתה היה להם השו"ע לפסק הלכה, ורק איזה רבנים גדולים באמת, התירו להם לפעמים להקל נגד השו"ע, תחת אשר רבנים קטנים, פתחו תמיד לצאת מנבול השו"ע. אחרי אשר רק השו"ע עשה אותם לרבנים. ומהם אשר קבלו רק "התרת הוראה" בלי ידיעת השן משפט. ובידיעה מעטה בתלמוד ופוסקים ראשונים. ומבין החסידים הלא לא היו רבנים בכלל, מלבד קדושים בורים. ואם קבלו רב באחת מערי החסידים, לא היה הרב מכת החסידים, מלבד בימים האחרונים בימי ממשלת ליבאוויטש* אשר התיר לו האפיפיור הקטן להושיב רבנים ושוחטים אשר שלח הוא, מבלי הבט אם היו מוסמכים, או לא, ולמצוא רב מוסמך מילידי החסידים, נקל היה למצוא אולי בשמים ממעל, אך לא בארץ מתחת. כי בני החסידים לא הלכו ללמוד ביישובות וואלאזין, מיר, אישישאק וסאלאנט, כי מי יתיר לאיש חסיד ללכת ללמוד אצל הליטוואקים, המתנגדים האפקורסים? ואך שוא יתפארו החסידים ברבם וקדושים רש"ז מלאדי, אשר על שמו הדפיסו בימים האחרונים מין שו"ע חדש, אשר איש לא ידע ממנו בחיי הרש"ז. כי הספרים המעטים והרעים אשר חבר, הלא נדפסו כלם בחייו. ולוא השאיר איזה כתבים אחרי מותו (בדרך במלון נוצרי) הלא יכל בנו ר' בערענו מניעזין להדפיס (אחיו השני

* כל החפץ לדעת איזה פרטים ע"ד הדעספאטיוז אשר נהג האפיפיור הקטן מושל ליבאוויטש, יוכל לקרוא את המאמרים "צרוך מכתבים מאת מי שהיה חסיד" בהשחר שנה שביעית, מאת פסח רודערמאן, אשר אביו היה משולח מליבאוויטש, מאסר כסף "המעמד" בעד ר' מענדעלי. ופסח בנו, המשכיל הצעיר, לקח את מכתבי הרבי בלי ידיעת אביו, ויפרסם אותם בהשחר. והוא (רודמאן) עצמו ספר לי בשנת תרל"ז בווארשא, כי בעד חטאו זה, גרש הרבי את אביו מהיות שלוחו עוד.

משה המיר את דתו, ונעלם מעיני כל חי, כמו סגרה הארץ בריתה (בעדו) אבל גם אז לא הרפסו מאומה. והחסידים הבקיאים ונודעים כבר למומתים בחכמת היר (הזיוף) וכדרכם בקדש, לקחו את הס' חיי אדם וחכמת אדם, וישנו בו איזה ענינים קלים, וידפיסוהו בשם שו"ע של הרב מלאדי, (ווארשא תקצ"ח) אף כי בימי חייו לא נודע רק חלק קטן על הלכות פסח, אף כי בעל החיי אדם עצמו לא נחשב בין גדולי התורה, כי היה האיש ר' אברהם דאנציג רק סוחר ולא רב. וכן עשו החסידים את ר' מענדעלי לגאון גדול ר"ל * כי הרפסו על שמו ספר "שו"ת

(* ראה בשתי החוברות "זמיר עריצים" ו"הרב חדה" (קארני תרס"ד) אשר הרפסתי, ושם ימצא הקורא ענינים נכבדים לחכמת החסידים. וספר "צמח צדק" נכתב באמת בידי ווידרעוויץ, אשר ישב בבית ר' מענדעלי והחסידים בנוהו בשם "חבר הרבי", אף כי מלידה ומבטן לא היה מילדי החסידים, ומשכורתו חמשה ר"ב לשבוע נתנה לו מיד "הרבי" והוא הוא אשר ענה "תשובות" לכל השאלות אשר שאלו את "הרבי" והרבי עצמו לא ידע בין ימינו לשמאלו. ואני ראיתיו כמה פעמים בשנת תרכ"ד בהיותי בליבאוויטץ וגם יאחרי כן בשנת תרל"ו במאסקווא אשר רק שם "רב" נקרא עליו בפי החסידים. והרב האמתי היה אהבי ואהובי הרב ר' חיים ברלין בן הנציב מוואלאזין. ואז בשנת תרל"ו היה גם הנציב עצמו במאסקווע לבקר את בנו. ובדברי אודות ווידרעוויץ, הגידו כלם כי לא היה לו רשיון לשבת במאסקווא. והחסידים השיגו בעדו רשיון רק בתור "סוכן" (אגענט) של הפאליציני הנסתרה. ובאמת היתה עבודתו בכלל רק בבית הפאליציני, לטובת חסידיו, או לטובת כל איש אשר שלם לו ביד רחבה, כי היו היה האיש רודף בצע בלי גבול, וכאשר נגרשן כל היהודים ממאסקווא בשנת תרנ"א, השמיע ראש הפאליציני גלוי לכל, כי אשמת ווידרעוויץ היא. ולעיני פקידי הפאליציני ואיזה יהודים, ענה ואמר לוידרעוויץ,

Ti use stais u menia uv gorlo עד כי בעזבו את מאסקווא פחד להתממה באחת מערי ליטא, פן ישלחו בו היהודים יד. ובבואו לנויארק לא מצא אף קהלה אחת לקבלו לרב עד יום מותו.

צמח צדק". ולא אתפלא רגע, אם ביום מחר ידפיסו ספר "יצחק ירנן" על שם ר' יצחק מלאנצהוט, או ס' "צמח דוד" על שם דוד מטאלנא אחרי אשר גם מחבר ס' שו"ת "צמח צדק" היה ר' מענדל מניקלשפורג. (אמסטרדם תל"ד, אלטדורף תקכ"ד), אשר הקילו על הרבנים מעל צואר הכת, כי אמנם לא שמו על תורה על צואר בניהם, כי לא למדום לא תורה שבכתב ולא תורה אפס בכל זאת לא יתכן לקפח שכר שיחה נאה של החסידים שבעל פה, ולא גדלו תלמידי חכמים. וזה לכם האות גם היום באמעריקא, כי בין שני אלפים רבנים בארצנו אולי נמצא רב מוסמך אחד מבין החסידים, ותחת זה שרצו עתה בורים קדושים בנויארק כדי ארבה לרוב, והבא לבקר את הקדוש מטאלנא, יזהירו משרתיו לכל ידבר עם "הרבי" בדברי תורה, יען הרבי הוא איננו בן תורה, רק קדוש מרחם, ביחוד זקנו הצדיק הנודע לראון עולם בפי כל יודעיו, תחת אשר אנחנו האמללים אשר לא זכינו להולד על ברכי חסידים. בהיותנו עוד נערים בני עשר, הלכנו רגלי ללמוד תורה בישיבות, קור וכפן לא עצרו בעדנו אף לנום בסתר מבית הורים, ערום ויחף רק לשמוע דבר ה' מפי גדולי תורה, ראשי הישיבות בכל ערי ליטא. ועוד יותר בזאמוט (פלך קאוונא אז) ואני עד לעצמי כי בן עשיתי גם אני, אף כי הייתי יחיד להורי, ובבית אבותי לא היה חסר לי מאומה.

עתה יבואו נא סופרי החסידים, יגידו ויראו לנו איזה עול אחר הסירו מעל שכמ כל היהודים (מלבד החסידים) עתה יבואו ויוכיחו לנו, כי הקילו את העול מעלינו, בשכין חד (לא חלק) אשר ברו להם. ואשר החמירו הרבנים לבלתי אכול בשר משחיטת החסידים מחשש טרפות על ידי שכין פגום אשר לא יתכן להרגיש מפני חדרו או ההיתר אשר התירו להפוך את בית אלהים לבית מרות, לכבוד תקון הנשמה, או העול הכבד של קריאת שמע בזמנה, ותחת לשמוע תורה מפי הנציב בוואלאזין, או הגאון ר' אליעזר גארדאן בטעלן, ללכת לשמוע ספורי נשים זקנות מפני הוללים מוויילעדניק או סאדיגורא, או לקנות ולמכור סחורות ידועות (ליודעי חן) בניעזין...

את אשר ראיתי עוד בעיני בשנת תר"ל, בהיותי שם בכוא "בן המלך מליבאוויטש" לשבת על כסא מפטרא זקנו.

עוד דבר טוב אחד, אשר בו יוכלו החסידים להתהלל, ובצדק כי השליכו מעליהם עול הרבנים, והוא, כי קימו וקבלו עצת התלמודי "מנעו בניכם מן ההגיון" ר"ל מחכמת יון. והחסידים עוד יתרה עשו כי מנעו את עצמם ובניהם מלהגות בכל ספר שיהיה תורה או חכמה, הגיון או סכלות, כי אף את העוואנגעליום הקאפוסטי לא יקראו. ואינם יודעים מה שכתוב בו. והשם "שבחי הבעש"ט" די להם להאמין בקדושים, ועיני ראו זה עתה בנויארק, בראשית שנת תרפ"ז כי הובא ס' שבחי הבעש"ט, התוצאה החדשה על ידי המקובל הקדוש ה' האראדעצקי למאות חסידים. ואיש לא מאמין גדול העיר את רוחם על האולת על חשבון הבעש"ט אשר התפאר כי אשה עצורה לו זה ימים רבים והוא פרוש. והבעש"ט אומר "וא"ת (ואם תאמר) הערשעלע בני? וי"ל על פי הדבור. החסידים בשמעם זאת, צעקו מכאב לב, כי שקר הוא. רק האפקורם האראדעצקי הוסיף זאת נופך משלו. והאיש המביא את הספר נאלץ ללכת ולמצוא שבחי הבעש"ט ישן נושן, ואמנם מצאהו אצל המו"ם שפיגעל רחוב לודלאוו. ובראות החסידים כי האראדעצקי לא הוסיף מאומה, ואיננו אפקורם חלילה. שככה חמתם כמעט, אך נשכו את בשרם בשיניהם מבשת, וישתקו.

מלבד העמל בקריאת ספרים, ומלבד העמל היותר גדול עוד ללמוד לדעת קרוא בספר, הנה חשכו להם את הכסף הנחויץ לקנות ספרים. וזה חזון יקר כי יקנה חסיד איזה ספר כי אם אין קורא אין קונה. מלבד אולי איזה צעירים אשר בחסידות געלה נפשם. והמת, אולי אחד ממאה אלה. אבל תחת זה יזילו כסף וזהב לקדושיהם הבורים, וכל אחד מהם אשר הציג כף רגלו על אדמת קאלומבוס רק שנה אחת, יצא מפה וכיסו מלא כסף וזהב. ורבים מהם עשו עושר ונשוארו בארץ, כי ראו לפנייהם כר נרחב מלא דשן, די לחיה ולבהמה. ותמצא הארץ חן בעיניו לאכול מפריה ולשבוע מטובה בלי עמל כפיים, ולבלי תת ידים להחסידים להכויבני אמרתי להזכיר בזה קדוש אחד אחוז מאלף, והוא הרבי מגור אשר אסף ספרים הרבה. ובשנת תרל"ז הראו לי בווארשא רשימה נדפסה באותיות

רש"י מכל הספרים אשר יבקש הרבי לקנות, ספרים יקרי המציאות באמת, אשר לפי הנראה ברור, היה מחבר הרשימה איש יודע ומבין בספרים. וזה היה הראשון והאחרון אשר ראיתי או שמעתי בין כל כתות החסידים בתבל. ויודעי ספר המעטים ביניהם לא יקנו אף ספרי חסידות או קבלה, וגם שם הספרים לא יחושו לדעת. ופתגם בפי חסידי דרום רוסיא לכנות את הספר בשם "ספאלניק" (ר"ל מפיל תרדמה) כי לחפץ אחר לא יכון כל ספר רק להפיל תרדמה על עפעפי איש אשר לא יוכל לישון.

הנה כי כן אקוה, כי לא הפרותי על המדה, בהוכיחי ברור כשמש, כי שקר ותפארו סופרי החסידים, כי הקילו משא הרבנים מעל שכמ העם. ורק טפה אחת קטנה, קצת אמת יש בזה, כי החסידים עצמם השליכו באמת עול הרבנים מעל שכמם, אבל בזה לא הרויחו מאומה, כי היו עבדים שפלים קדושים בורים, אשר יוליוכום בתהו לא דרך. ואני רשמתי את הדברים, למען ידעו הקוראים התמימים, כי עט שקר עשו להם סופרי החסידים, ומהם צעירים אשר התחילו לכתוב גם ספרי תולדות ישראל. וכתוכיים יביעו ידברו, יגמגמו בלשונם איש איש מאשר שמע מפי רעהו מבלי חקירה ודרישה, כי לא לחסידים מחקר, ולא לקדושים בינה. ואתם מליצי הבעש"ט- יום, הלא תבשו הלא תכלמו, כי כמני ידעתם כי פעלכם מאפע, אחרי אשר גם נער קטן יבין כי שכורים אתם הבאים על שכרם. ועליוכם לדעת כי כל איש דעת לא ישום לב לערמתכם, כלם, אי נקי, כלם יבינו, כי לא מפי מיסיאנער תצא אמת, אחת היא, אם מיסיאנער לנצרות או בעש"טית, ולמה זה הבל תהבלו להונות, עם ה' בתעלוליוכם? עד אן תהבלו, עד מתי תבקשו כזב סלה?

כלימת עולם לכם אם לא תשובו מדרככם, חרפת נצח לא תמחה. אכן, שקר אין לו רגלים, אבל מה טוב היה לוא היה חסר ראש.

— יד —

המדע והאמונה

(שתי קצותן אכלה האש).

ישנם בנו חכמים — טפשים המאמינים בכל לב, כי כבוד גדול הוא לנו להתפאר, כי בני ישראל "מאמינים בני מאמינים המה". החכמים האלה טרם השכילו להבין, כי לוא היינו "מבקרים בני מבקרים" היינו מאושרים הרבה יותר מהיות מאמינים בני מאמינים, כי לוא ידע המאמין כי גם אביו היה פתי מאמין, אז לא היה מתפאר בסכלותו גם הוא. בני המאמינים הביאו עלינו צרות ותלאות אין קץ באמונתם הבל, בלי אמונה לא יכלו משיחי שקר למצוא אזנים ארוכות ללכת אחריהם, בלי פתאים מאמינים לא יכלו מקובלים נוכלים וטפשים להונות עם ד' בסכלותם ותרמיתם, בלי אמונה מצד היהודים, אולי לא יכלה גם הנצרות להרים ראש, כי לוא הינו מבקרים לפני אלה ושמונה מאות שנה, בראשית צמיחת הנצרות, ולוא יצאו אז היהודים להכחיש את העליה, כי בן נולד לנו בעיר תהו, שלא היתה עוד בעולם, לא הכחישו כי בני אלהים אין בישראל, או כלם הנם בני אלהים אף אלה הכופרים באלהים, לוא יצאו אז במחאה נלויה, הלא לא מצאה עוד יד הנבל המזויף איזועביוס להראות קבר ישו בגלגלתא, בשנת 325 לספירת הנוצרים, ולא יכל לזייף עוד את ספרו של יוסף בן מתתיהו (יאזעפוס) להוסיף בו שקר גדול כזה. לא נמצא בנו עד היום אף מבקר אחד אשר יאסוף את כל המאמרים הקטנים, המלות האחדות המפוזרות בתלמוד המזכירות את הנצרות ולחוביח מהם ברור כשמש בצהרים, כי חז"ל לא ידעו מאומה אודות ישו והנצרות רק מפי איזה שמועות רחוקות, בלי כל תכן ואמת, והנוצרים עצמם אף בזמן הזה לא מצאו כל הפץ במאמרים אלה, כאשר הסכינו לעשות שנהב מזבוב.

לוא מבקרים היינו, תחת מאמינים בני מאמינים, אז לא לקחנו על שכמנו משא דבשת גמלים אשר עמדו עלינו חמון הוללים. מקובלים, מטורפים, משוגעים, נוכלים, בעלי שמות, קדושים, מגידי

בעלטה, עם כל המון ספרי הכלים, שקרים, זיופים, מעוננים ומכשפים אשר הולינו עם ה' תועה ואשר המיתו בו כל רגש שכל אדם בריא, עד כי תמצאו בין ההמון אנשים לאלפים הכופרים באלהי ישראל ותורתו, ומאמינים בשדים, רוחות, קדושי החסידים ובעלי שמות. וההרגל אשר השחיתה האמונה הטפלה אף טעם אנשים בעלי דעה, ובתוכם גם סופרים, עד כי לא ידעו עוד להבדיל בין ספר מדעי באמת, לספר מלא עינים כמלאך המות, אם המחבר יודע לאחוז את העינים, להזכיר בשם ספרים שונים, אשר לא קרא מעולם, או ראה רק את "שער הספר" וכותב בכל הגע (עיין בספר Zur Geschichte der Dumheit. P. xxxxxx Berlin 1989.8.

מפלוסוף המהולל ה' פראנץ דומקאפף. ועיין עוד, עוד וכו'. וזאת יחשבו סופרנו "המודרונים" לספר מדעי, כמו שהעיד קלוונזער עצמו על ספרו המזוהב, הטמא "ישו הנוצרי חייו ותורתו", אשר הדפים שנית עם הוספות שקרים וזיופים חדשים, וספר מדבר בשפה ברורה, בהגיון, אשר כל איש דעת יכל להבינו על נקלה וימצא בו את האמת הברורה, ספר כזה איננו ספר מדע בעיני המודרונים הצעירים. ספר בלי אחיזת עינים, בלי שפה בלולה, בלי מליצות איך קוצץ, איננו שוה אף להביט עליו. הנה כי כן השחיתה האמונה העורת גם טעם המדע, עד כי קשה עתה להבדיל בין שבחי הכעש"ט תוצאה חדשה של ה"ד"ר האראדעצקי" (בלי ספק קבל תואר ד. ד. ד. (דאקטאר דער דומהייט) ובין ישו הנוצרי חייו ותורתו" או ספר חסידים תוצאה חדשה (ע"י מקיצי נרדמים) וכל אלה באו עלינו, יען טפשים מתפארים, כי אנחנו בני ישראל הננו מאמינים בני מאמינים בחשבם כי אחת היא עם הפתגם "כי הננו רחמנים בני רחמנים", שהוא כבוד באמת.

מנפת תוארי "ד"ר" בעד כל מחברת מלאה "חבל מדעי" הגיעה כבר עד "שער העפוש". וכל לץ מודרוני אשר הגיש לאיזה אוניווער-זיטאט, או בית חרשת מעשה לרכנים איזה "דיססערטאטיאן" בת עשרה דפים, המדברת באיזה שפה איירופית בלשון מדעית, אודות "המכנסים של רב פפא", ארכם ורחבם, כמה כפתורים, תפירות, סדקים ובקיעים, ובעד החכמה הגדולה הזאת יקבל תואר "ד"ר לסכלות בלי עמל. הנה כי כן, אולי נכון הדבר, כי נגיש גם אנחנו כל

המון בית ישראל, דיססערטאטיאן פרטית אודות "הקבלה המדעית" והפלוסופיא של הבעש"ט, גל של הבל גדול, ולקבל תואר "ד"ר למאמינים בני מאמינים" על שם "כנסת ישראל". ואז נהיה כלנו דאקטורים לפלוסופיא וסכלות בלי עמל רב, האין זאת אחי?
 האמונה בכל הבל, היא סחורה עוברת לסוחר. בזול גדול, כמעט חנם, בכל עיר וכפר תמצא בלי עמל, בלי מחיר ובלי דעת. ודורשיה רבים, לא יספרו מרוב, תחת אשר הדעת לא על נקלה תמצא, דורשת עמל רב ועבודה קשה, עבודת הלב והנפש, ושנות עבודה לא מעטה, כי על כן כבר אמרו המושלים כי המלה "עם" נמצאה ביחיד, וגם ברבים, כמו "עמים". כי כן העיר הכתוב: "כי הן רבים עתה עמי הארץ". תחת אשר המלה "שכל" נמצאה רק ביחיד, יען "כי לא רבים ישכילו" (רמא"ג באחד מספריו) ומטעם זה רבו מאמיני הקבלה, ומעטים היו החכמים מבקריה, מהם אשר מאנו לבלות את העת לבהלה, בחשבם אותה להבל וריק, ומהם אשר לא ידעוה ולא חפצו לדעתה. באמרם, כי רק תורה אחת לנו, אשר צותה עלינו "לא תוסיפו". ובזה די להרחיק את הקבלה, לוא גם חכמה היתה באמת, ומה גם אולת קשורה בעבודת אלילים, תחת אשר תורת ישראל וחכמתה די רחבה ועמוקה לבלות בה שנות כל חכם אמתי, אבל עתה עם התפשטות הנצרות בין המון הצעירים הבורים בישראל וביחוד באמעריקא, הנני חושב למצוה רבה על כל חכם אוהב עמו, לאמר גם להקבלה, פה עמוד! הלאה אלילית! צאי סף! כי בבית ישראל לא יכירך עוד מקומך.

הקבלה בצה עמוקה.

אמנם פתי יאמין לכל דבר, אך לעולם לא יאמין כי פתי הוא, כי על כן קשה למצוא איש תבונה אחד בין כל המון

החסידים, הפתי יאמין כי "הרבי" הוא קדוש מרחם, אף אם הוא עם הארץ גמור, הפתי מאמין, כי כל קדוש לחסידים הוא מקובל, אף אם לא ידע פירוש המלות מסדור התפלה. הפתי לא יאמין כי הרבי הבור הוא נוכל פשוט, צבוע ורודף בצע מעשקות, ואם אלה פעמים תכתוש את החסיד במכתש ישאר חסיד פתו, המאמין כי על פי הקבלה יוכל הקדוש להפוך את העולם לתהו ובהו, אף כי לא יתכן להכחיש, כי האיתי בין החסידים גם רבים היודעים ומבינים את כל החלאה אשר בבצה, אבל נוכלים וצבועים המה אשר עשו להם את הצביעות לפרנסה, והמה הלא רעים המה אלה פעמים מהחסידים הפתאים התמימים, הרמאים הנוכלים יודעים כל מה שנמצא בבטן הבצה העמוקה, המה יודעים, כי מלבד, בלויי סחבות, גורי עץ רקוב, שברי כלי חרס, ועוד חמודות כאלה יותר לא העלה איש מן הבצה, אף אם ירד אל עמקי תהום, אבל הפרנסה, אם כל הטאת, לא תתן לנוכל וצבוע להביט בעינים פקוחות על דרכו, כל עוד אשר ברק הזהב יעור את עיניו.

— מז —

האב, הבן ורוח הקדש (חכמת הנצרות)

האב, הבן והנכר (חסידות)

(ויאמרו העצים אל האטד לכה מלכה
עלינו). (שופטים)

על שלשה עמודים חזקים, מצוקי ארץ, עולם החסידות עומד,
השקר, הפתי והבור.

אם לא התול נחמד הוא, כי ברגע אשר ישמע החסיד מפי
איזה הולל, בור ומכוב, הקורא את עצמו בשם קדוש או צדיק,
כרגע יתארהו בתואר "רבי", תחת אשר כל נער יהודי יודע, כי
בתואר זה נתאר רק את הרב המורה תורה לבני עדתו, או "המלמד"
מורה תורה לצעירים, ראש ישיבה וכדומה. אך אם נפגוש איש
עני ואביון ובתרמילו אין אף פתותי לחם למלא נפשו כי ירעב,
ואותו נתאר בתואר "נדיב", האין זה רק התול נחמד ושחוק
לנערים או לועג לרש?

כל הולל אשר אחת נשבע בקדשו להיות צדיק וקדוש. די לו,
אם יקח לו "גבאי", ילבש מעיל משי לבן, קורץ בעיניו, ועיניו
לשמים תצפינה, ידבר איזה מלים בלמי מובנות, והגבאי משמיע
בקול רם, "הרבי שלנו יליד עיר רחוקה, הוא עיר וקדיש מן שמיא,
קדוש עליון, אחד מזרע המלוכה בפולין או גאליציען". וכרגע יודעים
כל תושבי העיר הקטנה, כי יונה צלויה נפלה אל פיהם. ויבקשוהו
להשתקע בעירם, בדעתם, כי ככל "רבי" מביא פרנסה אל העיר,
מרוכב אורחים הבאים אל הרבי מקרוב ומרחוק. ולוא גם ידעו כי
כי כל הענין הוא שקר, הכל הבלים. אך בזה הן לא יאכרו מאומה
והפרנסה היא בטוחה. ואם יאמר איש להוכיח משוגתם או יעיד

כי יודע הוא את "הרבי" לנוכל ואיש מרמה, לא ישמעו לו או גם יגרשוהו בחרפה. ולהרבי יבינו מעון יפה. יעמדו לפניו כעבדים לשרתו, בתקותם, כי מזה יהיה חלקם שמן, ובני העיר יפרסמו את שמו ברבים, יספרו עליו נפלאות גדולות, שקרים אין מספר, ובעוד מעט ינהרו אליו פתאים מאמינים, מכל עבר ופנה, ואיש איש יביא לפניו מכאובי לבו, ואם הרבי לא יצליח בהבטחתיו שקר, הלא מענה נכון כבר בפי החסידים, כי ה' הפיז דכאו. והרבי הלא עשה כל מה שבידו לעשות. התאבק עם כל שרפי מעל. כבר נסה השבעת שדים ורוחות, קמעות ולחשים, אך השטן גבר עליו, ולהאמלל אין דרך אחרת רק להכנע ולקוות לחסדי השם, הרבי כבר יושב על כסאו בטח, הונו יגדל מיום ליום, כי ינהרו אליו פתאים לאלפים או גם לרבבות, וכל אחד יביא לו מנחה, ולכל טפש יבטיח לאכול מדגן השמים, והוא עצמו אוכל משמני הארץ. והיה אם בן או בנים לו, יסמוך את ידו על ראש הפר, והבן יהיה לקדוש. ואם נכד לו, יברכהו גם אותו, בן לילה, והוא קדוש, בן קדושים, נין ונכד לקדושים, וכל אחד מבני משפחתו יהיה לקדוש, וימצא לו או יבחר לו איזה עיר לשים בה משכנו, והוא מאושר.

על הרועים הרעים חרה אפי.

— יז —

הכתות בין החסידים.

תולדות הכתות הדתיות, ככתות המדיניות, הסבה אחת היא.

תאות הממשלה.

איש אחד, אמיץ לב או עז פנים המבקש ממשלה על העם, אשר לא יוכל להשיגה, ימצא תנאות על המושל או פקידו, קורא

ומטיף אל העם להתקומם נגד המושל ומשפטיו, ותמיד ימצא לו מקשיבים לקולו. מאמינים, לפעמים קלי דעת, ובכן ויסד לו כת מיוחדת, והוא עומד בראשה, והכת נקראת על שמו, זה הוא הק עולם.

כל דת או אמונה בתכל תתפאר כי נתנה מן השמים, ועל כן, על כל מיסד כתה דתית חדשה לעלות השמימה, ולהביא משם סבות ותנואות להתנגד אל הדת הקיימת. וכל המרבה לספר שקר ממרום, יגדל כבודו בעיני פתאים מאמינים. ומה גם אם חנן המיסד בפה חנף ושפת חלקות לקחת לב העם. ואם הוא נוכל ערום יאסוף במכמתו גם נוכלים צבועים הבאים על שכרם מכים העם, העם, הפתי הגדול, והצבועים יהיו לתלמידים מספרי נפלאות המיסד המושל בשמים. ובאופן זה נוסדה הנצרות גם האסלם. אפס אם המיסד הוא אחד מסלת העם וחסר כח לב, וירגיש בנפשו כי העם לא יתן בו אמון ללכת אחריו. ומחפצו הכבד למשול לא יוכל להתאפק, אז ימצא לו עצה עתיקה להתלות באילן גדול. והוא הוא רק התלמיד אשר זכה לראות את פני רבו, והוא הוא אשר למד מרבו חקים ומשפטים חדשים, ואם לא ימצא אילן כחפצו, יברא לו אילן שלא היה בעולם. והעם, הפתי המאמין לא יחוש ולא ירגיש כי יוליכוהו תהו לא דרך, והולך אחריו כבהמה בבקעה. והתלמיד המיסד האמתי יהיה תמיד לראש המדברים.

כן היה וכן יהיה עד עולם, "כת החסידים", מעולם לא נוסדה כת בשם זה, כי אין זכר זה בדברי ימי ישראל. אבל ההיולי הראשונה היתה, כת שבתי צבי, וש"צ היה גם המיסד הראשון לכל "הכתות" אשר יצאו מבטן הקבלה. והמקובל יעקב פראנק הביא את תורתו לפולין, וימצא לו מאמינים רבים, ורק אחרי המרתו עזבוהו רוב מאמיניו, אשר לא חפצו להמיר דתם. ואיזה אלפים מהם אשר נשארו באמנה אתו, נאלצו להסתיר את דתם ואמונתם, אך הרוב מהם נפלגו והיו למפלגה מיוחדת, מאמיני קבלה ככל תלמידי פראנק, ויהיו לכתה מיוחדת, ויקראו להם בשם "חסידים" בלי כל מיסד ומנהל, אפס גם זנב הנחש לא יתנועע זמן רב בלי ראש, וכלם ידעו את הכת רק בשם פראנקיסטים. (עדי כי עוד בשנת

תק"ם לא נקראו בשם חסידים, והנאון בעל "תשובה מאחבה" קורא אותם תמיד בשם פראנקיסטים או שבתאי צבי). ובכן נאלצה הכת למצוא לה מידה אחר, יהיה מי שיהיה. והנוכלים הצבועים בדו להם שם איש שלא היה ולא נברא, אשר קראוהו בשם ישראל בעל שם. ולמען הבדילו מכל בעלי השמות הרבים אשר שרצו כצפרדעים ביאורי פולין בעלי שמות בכח הקבלה, ועל כן הוסיפו על שם אליהם תואר "טוב". ואולי חשבו להעיר בזה, כי יש גם "בעל שם רע" ורק אליהם הוא בעל שם טוב (בעש"ט). וקדושי הכת הראשונים מעולם לא הזכירו אף ברמז, כי הבעש"ט היה מיסד הכת בעוד אשר כל הקדושים עצמם, בכל עיר ועיר כל אחד התנשא למלך, אחרי אשר אין אחד אשר יכל להתפאר כי ראה את הבעש"ט, או היה תלמידו. וכל הולל קדוש אשר מצא אזנים ארוכות להאמין בו, היה לאילי עומד ברשות עצמו, על חשבונו, כל קדוש ראה מראות אלהים, כל קדוש היה לנביא מניד עתידות, כל קדוש פוקד עקרות, עושה נפלאות גדולות בשמים ובארץ, ורק אחרי כן, אחרי צאת העוואנגליוס לחשך, והבע"ש היה לאילי על כל האלילים, רק אז, החלו הקדושים להתפאר כי התראו פנים עם אלילים הכול, שם ברקיע השמים, וברבות הנוכלים רבו הקדושים, ואיש מהם רודף כבוד ובצע התקנא ברעהו, איש איש מהם שלח מלאכים, לא לבד לאסוף כסף "המעמד", אבל, וביחוד להסית ולהדיח המון מאמינים, וכן הצליחו באמן. וכל הולך על שתיים, ולבו לב טפש ואזניו ארוכות, כלם נספחו אליהם, עד כי היו למחנה גדול. והקדושים הצדיקים אשר רבם ככלם היו והנם גם עתה עמי הארץ, בורים פשוטים, אשר לא ידעו להכין די תבן ומספוא לחמוריהם, אנשים בלי תורה וכלי חכמה, ומבלי דעת מאומה בדברי ימי ישראל, הנה נאלצו להכיר את הבעש"ט לראש כל הכתות השונות, אילי כל האלילים, והמה, הצדוקים, כלם חמה תלמידיו, ואת תורתו למדו מפי העוואנגליוס "שבתאי הבעש"ט", וממנו למדו לשקר איך לעשות מופתים בשמים ובארץ, ואם לפעמים נמצא בין הקדושים אחד יודע ספר מעט, השתמש בידעתו זאת ויתנשא על האלילים הקטנים אשר סבבוהו, עד אשר היה להם לראש, והאלילים האלמים קטני ארץ אלה נאלצו לכופ ראשם

ולכרוע ברך נגדם, ולפעמים הרויחו בזה כי התפארו להיות תלמידי האליל המפורסם לגאון וצדיק.

הכתות הרבות בין החסידים נוסדו באופן זה.

ראשית דבר יבחר לו הקדוש עיר קטנה לשים בה משכנו, רחוקה מאדם וקרובה אל אלהים, רחוקה מתורה ודעת, כי כן "אמר אלהים לשכון בערפל", ומלבד זה, הדבר כבר בדוק ומנוסה, כי בעיר גדולה גם הסכנה מפני "עין הרע". והלצים האפקורסים יוכלו להחרים את כל העולם חלילה, על ידי מלשינות לפני הממשלה. ובני האדם בכל עיר גדולה, המה מטבעם קטני אמונה. ואיך יורעו זרע חסידות על צהיח סלע?

הצדיק שולח מלאכים לכל הערים הקטנות סביבו לאסוף חסידים אשר ישלמו "מעמד" שנתו. ובכל עת צרה יבאו אליו לשפוך לפניו שיחם, וישלמו "פריון".

הצדיק מתאמץ והגדיל כבודו ופרנסתו. ונוסע אל הצדיק הגדול אשר כבר קנה לו שם בערמתו. יושב אצלו איזה ימים או שבועות ללמוד ממנו תורה. לא תורת משה הכתובה או המסורה, לא! סחורה כזאת אין בבית מסחרם, הוא למד קבלה, איך לקבל פדיונות, ולהבטיח לכל עקרה כי אלהים יפתח את רחמה, ולעגונה כי תלך שבעה. ואם בנים ובנות לקדושים, יתחתנו ביניהם, והיה הצדיק הקטן מחותן עם הצדיק הגדול, ואחרי שובו אל ביתו או כפרו, יביא עמו אמתחת מלאה עצה ותושיה. ועם זה יגביה עד שמים שיא "רבו" הגדול והקדוש, ומספר עוזו נפלאותיו בשמים ובארץ. והוא התלמיד, הלא התחמם לאור תורתו, ונצדק קודש.

הנסיון הראשון נודע לנו — לא מפני דברי הימים חלילה — רק מפני החסידים עצמם, כי מיסד כת חב"ד רש"ז מלאדי שמע שם האדמו"ר ר' בער ממאזריטש, או בעל "תולדות יעקב יוסף" יובא מלאדי — או לאזני, לקחת מפיו לקח, והוא הוסיף על השמועה, ורש"ז ראה מראות אלהים דרך ארובות השמים אשר היו פתוחות תמיד בכל ערי וואהלין, ובשוכו לביתו נחה עליו רוח

אלהים ויהי לצדיק בכל דרכיו וחסידי בכל מעשיו. ובהיותו גם יודע ספר — לפי הנראה הרבה יותר מכל רבותיו — הנה נתעלה פתאם ויהי לאיל גדול וראש לכל חסידי חב"ד, ובו יתפארו נגר כל קהל הצדיקים הבורים, כי לא קם כמותו. ומלבד בניו ונכדיו לא מצאו חסידיו חפץ בכל האלילים האחרים, בני רש"י ונכדיו כלם ירשו נחלת אביהם, וכלם ישבו על כסא קדשו, כלם מלכד בנו משה אשר המיר דתו, (*) כלם צדיקים, כלם קדושים, נכדים ובני נכדים עד סוף כל הדורות. וכן היה להם לחק עולם בין כל משפחות הצדיקים הקדושים, ואז אשת הצדיק ילדה לו בנות, אז תהיינה לנשים רק לבני קדושים אחרים, כאשר יעשו גם מלכי ארץ להתחתן רק עם זרע המלוכה, ובאופן זה נקשרו הקדושים איש ברעהו, וכל הקרוב אליהם יהיה הוא ומשפחתו קדוש.

(*) חסידי חב"ד מספרים — אף כי בלי חמדה — כי בנו משה התעתד לרשת כסא אביו, כי היה הבכור, או יען כי היה יודע תורה יותר הרבה מאחיו ר' דובער שהיה עם הארץ מפורסם, ואף כי על שמו נדפס ספר מלא הכלים בשם אור תורה (ואחרים קראו לו "עור תורה") אך אחיו תפש את המלוכה בידו ויתישב בעיר נעזין, ובראות משה כי נכזבה תוחלתו, הלך וימיר את דתו, ולא נודע אף מקום קבורתו. ואני שמעתי עוד בשנת תרכ"ב, כי החסידים שלחו בו יד להמיתו. (ראה מה שכתבתי אודותו בהקדמתי לס' זמיר עריצים הראשון, קארני תרס"ד. 8).

— יח —

חסידו פולין וחסידו חב"ד.

עפה, כי לא כח לב, רק כח הזרוע יחסר לי לעת זקנתי לתאר את כל דרכי החסידים, וביחוד קדושיהם המפוזרים בכל קצוי תבל, אחרי אשר החסידות כבר דגרה ביציה ותלך נחשים וצפעונים בכל גל של אשפה, עד כי בשלש קלשון אשר בידי, אין די כח לגלות את כל האשפתות, אשר על כן אמרתי לגלות רק מעט מאלה אשר ראו ברוסיא ארץ מולדתי. ובכן לא אדבר פה מחסידו גאליציען אשר על סופרי הארץ החיה החובה לטהר את ארצם מן החלאה וגלי האשפה הגדולים אשר צחנתם כבר עלתה באפנו מעבר לים, וחובה קדושה על הסופר הנערץ ה' בראנדשטאטער וחבריו להרים מכשול ודרך עמם.

במספר חסידו פולין נחשבים, כל החסידים בעשרה פלכי פולין גדול, כל פלכי וואהלן, רוסיא הקטנה (קיעוו פאלטאווא וצערניגאווא), פאדאליען, בעסאראביען, ומספר ידוע גם בפלכי רוסיא הדרומית, ומספר ידוע גם בפלכי הוראדנא ומינסק. חסידו ארצות אחרות לא נחשבו בחשבון חסידו פולין, כמו חסידו גאליציען ורוי מעניען. כי נבדלו בשפתם הזארגאנית, כמו בקריאתם בתורה, במנהגייהם ובכל תהלוכותיהם, ולהם היו קדושים ואלילים אחרים, ולא ידעו איש את אחיו, ורק אליל כל האלילים (הבעש"ט) חשבו גם הגאליציאנים להם לאלוה, ואי אין את נפשי לדבר אודות אלה האחרונים אשר לא תכנתי את רוחם לכל פרטיהם, והחובה על סופרי הארץ החיה היודעים אותם יותר ממני לדבר אודותם.

חסידו פולין הכי טובים — בין עשר מכות — המה בפולין גדול, יען ביניהם היו גם יודעי ספר, ובערים הגדולות קבלו רבנים מפורסמים, אף כי לא היו חסידים, ורכם מהם אשר ידעתי פנים אל פנים, כמו הרב רא"ח מיוזליש בלאדז, שני האחים דיסקין בבריסק ולאמזא, ר' שמואל מאהליווער, הגאון מלבים (לונטשיץ) רד"ב

מיוזליש וגעזונדקייט בווארשא. ר"י בכרך בסיוני, פלק, ר"ז מקוטנא, ר"א וואקס, שפירא במעזריטש, ר"ח פיליפאאווער, ועוד. ולפעמים חדרה התשכלה גם בין תרכי החסידות החשוכה, עד כי יתכן היה ליסד אף בית מדרש לרבננים בווארשא, מטעם הממשלה. אך הבית ההוא לא האריך ימים, יען רוב תלמידיו לא נתקבלו לרבנים מטעם הממשלה, כמו ברוסיא, וכמעט כל התלמידים המירו את דתם, ולאשר חסידי פולין — אף כי הם חשבו זאת לאסון גדול — ישבו רבים מבני ליטא בפולין, וביחוד בפלכי סובאלק ולאמא, וביניהם יודעי תורה רבים, גם סופרים ומשכילים, תחת אשר בפלכי וואהלין, צערניגאוו, פאלטאווא, קיעוו, פאדראסק, ובעם-אראביען אשר התישבו שם אחרי גזרות ת"ח — ת"ט. וגאנטי שר"י רבם ככלם היו בורים, והליטאים לא חדרו לערבות אוקריינא עד הימים האחרונים. וכל בן ליטא היה קוץ מכאים בעיניהם, עד כי גם רבנים מוסמכים לא לקחו להם וישתפקו ברבנים בורים מאגודתם. ויהיו לקנאים גסים מאין כמהם לרוע. ועל כן רחוק היה באמת למצוא יליד ליטא בעריהם, עד אשר נוסד בית המדרש לרבנים (מטעם הממשלה) בזוטאמיר, בשנת תר"ג. ויהודי ליטא נהרו אליהם רק בשנת הרעב (תרכ"ז) כל גדל הרעב בזאמרט. ואני ישבתי אז בצערניגאוו, עיר מלאה בורים ונעווי לב בעת ההיא, אשר עשו להם שם גדול לחרפה ולשנינה, על רוע לבבם אשר הראו לאמללי ליטא אשר עזבו את משכנותיהם כל ימותו ברעב. ואני עזבתי את עבודתי מכל וכל כמעט, ואהיה טרוד יומם וליילה לדאוג בעד אחי האמללים והגולים אשר נהרו דרך העיר ההיא למאות ואלפים, ורק מעטים מהם נשארו בעיר היונה ההיא.

כת חב"ד הצטיינה ברשעתה נגד הגולים האמללים בכלל, ונגדנו אפקורסים בלי כל אמונה ודת. ורבם ר' פרץ בראשם. וחסידי חב"ד עלינו. ומה גם בראותם כי יסדנו אגודה לבנות לנו בית תפלה אשר בו נתפלל בנוסח אשכנז, הלשינו עלינו כי הננו מורדים, פליטים, אפקורסים בלי כל אמונה ודת. ורב ר' פרץ בראשם. וחסידי חב"ד אדוק ה' חיים חלפן הצטיין בכוביו, והנני מזכירו רק למען ישאר שמו לדראון עולם. בין כתות חסידי פולין וחסידי חב"ד עומדות

בתוך עוד כתות אחרות, ולכל כת איל מיוחד, כמו כת אהרן מקארלין אשר נהג את ממלכתו ברוב הדר וגאון, ויעש לו שם גדול בין אצילי הנוצרים, וירוממוהו בקהל עם, כי הוא מומחה גדול בסחר הסוסים. ואל כל שוק גדול (יריד) בארץ, שם הופיע ברוב גאונו, והוא עצמו בחן את כל הסוסים הטובים, ויהי הקונה היותר גדול תמיד, והחסידים התפארו כי בארות הרבי נמצאים תמיד יותר מאלף סוסים נבחרים. וכל האצילים הנוצרים, יבואו אליו לקנות ממנו סוסים, והקדוש יוסף הון רב, גם מן הסוסים, גם מן "החמורים" (ראה מאמר המשורר יהלל בשחר, אודות "הינוקא בסטאלין").

כת הצדיק ר' ישראל מווילעדניק (עיין ס' שארית ישראל, אשר הדפים הצדיק מיכאל לוי פרומקין, ראדקינזאן) על שמו. כת ר' אהרן שטראסעלער, (פלך מאהליוו) תלמיד רש"י מלאדי, אשר התנשא למלך אחרי מות רבו, בטענה, כי הבן היורש ר' דובער הוא עם הארץ, אבל לא הצליח, כי הכת אשר יסד לא גדלה מעולם. ורק בית תפלה אחד לה במאליוו, על שמו, בחלק העיר דובראווענקא.

עוד כת אחרת בקאידאנאוו, כת משונעים בקאצאק, וכתות רבות יוצאי ירך ר' מאטאלא מטשערנאבעל, ומהן שמונת הכתות הנודעות אז בשם "שמונה שרצים". ריח רע מאד השאיר אחריו הצדיק ר' ישראל מקאזניץ בכרחו מבית האסורים, בעזרת הכסף הרב אשר הוציאו חסידיו לקנות לב כל פקידו ושומרי בית הכלא, אשר ברחו יחדו עם הקדוש לגאליציען, מפני חמת הממשלה, והצדיק הזה גדול שמו מאד בין חסידיו עד היום. שבתו בבית האסורים היה, לא יען כי חטא חטאה גדולה חלילה, והאפקורסים מאמינים, כי אבל כזית בלי נטילת ידים, והממשלה קצפה עליו קצף גדול, בחשבה כי שגגת צדיק עולה זדון.

— יט —

בירת ממלכת החשך.

רומא הקטנה, (ליבאוויטש), משכן האפיפיור בזעיר אנפין. הדעספאטוזם הקאטולי בין חסידי חב"ד (ר"ת חסרי בינה ודעת), כפי אשר ראו עיני לפני ששים וחמש שנה. עד אתה דברתי אודות מיני חסידים שונים וקדושיהם בפלכי רוסיא השונים, אבל ראיתי נכון לפני להשאיר זכרון בספר את אשר ראו עיני בליבאוויטש, אחרי אשר עד הנה לא ראיתי כל תמונה נאמנה אודותה באיזה ספר, כתובה בידי סופר אשר בעיניו ראה, וכידון משש את החשך כמני, ואחרי אשר גם בלעדי זה אקוה כי החסידים יברכוני שבע ביום על הטוב והחסד אשר עשינו עמם, כי על כן יוסיפו לברכני גם בעד מאמרי זה עד עולם.

ליבאוויטש, היא עיר קטנה בפלך מאהליוו (על יד נהר דניי עפער) לא רחוקה מעיר המלוכה לאדי, לפנים בירת ממלכת רש"ז מלאדי, ראש משפחת שנאורזאהן, וראשון לקרושי חב"ד, ערי מצער, רוב תושביה היה יהודים עניים מרודים, ככלל ערי תחום המושב ברוסיא, ורק כאשר העלוה החסידים לבירת ממשלתם, יצא להם שם בישראל. רבים מתושביה מצאו לחמם על ידי האורחים הרבים אשר נהרו אליה מפלכי רוסיא הלבנה, מאהליוו — וויטעבסק או מינסק. ויחידים סגולה נתברכו על ידי "הקבלה" במסחר חדש אשר לא ידעו עד כה, כי העבירו אליה סחר ניעזין, לפנים דירת "האמצעי" ר' דובער בן המלך, רש"ז. כבר יצא שם גדול בין כל חכמי "חכמת היד", אשר אליה הביאו את כל פרי עמלם ועבודתם, ואליה נהרו כל הסוחרים הקונים כל חפץ יקר במחיר זול, אפס אחרי מות אלילם, זרם האורחים נדמה, והסוחרים חללו לבוא שם, העבירו את המסחר אל הבירה החדשה, ליבאוויטש. ולתושבי העיר הקטנה ההיא — אשר לא היו חסידים מטבעם — היתה הרוחה. ובזכות "הרבי" הקדוש נבנו גם המה. כל ימי חיי האפיפיור הזקן, הצדיק, ראש אילי החסידים, הולד לו ששה בנים, וכלם זכרים, וכלם ילדו

להם בנים, וכלם ישבו לבטח בבירת ממשלת אביהם, ויחיו חיי עונג על חשבוננו, לכלם בתים יפים וגדולים, וכלם התענגו על רוב טוב. והכי נכבד מכלם היה הצעיר ר' שמואל, ורק אחד מן האחים הקדושים, אברהם שלום, עזב את העיר ההיא, בראותו כי איש לא ישים לב אליו, בהיותו בור ועם הארץ פשוט, ועל כן עזב את העיר וילך וישתקע בעיר אוורוטש, ויהי שם לצדיק וקדוש. וחמשת אחיו נשארו כלם בליבאוויטש, עד מות אביהם בשנת תרכ"ו.

זרם הכסף הרב הלך הלוך וגדול יום יום. כי נחויז היה לא לבד לכלכל את כל משפחות זרע המלוכה, אבל גם להשביע רעבון פקידו הממשלה אשר כבדו את הרבי, ויבואו לבקרו כפעם בפעם. ובעיני החסידים נחשב זאת לכבוד גדול, כי גם פקידו הממשלה יודעים לערוך חין ערך אליהם. וגם תואנה מצאו תמיד, כי הפקידים באו להתרפא ממחלתם, או תלאות אחרות אשר לא נתנו להם מנוחה, עד כי לא מצאו מזור מיד הרופאים, ועל כן פנו אל קדוש חסידו חב"ד, אבל הרבי זכה לכל הכבוד הזה רק בזכות "ההלואה" אשר בקשו הפקידים תמיד. וחקי הממשלה נגד קדושי החסידים נתנו חרב ביד הפקידים לבקש הלואות תמיד. וזה הדברי: על פי חקי הממשלה אסור היה לקדוש החסידים לעזוב את עיר מושבו וללכת לנוע הנה והנה לא יותר ממרחק 30 קילאמעטער, ואם הדבר היה נחויז מאד, על הקדוש היה לבקש רשיון מיוחד, ולרשיון כזה זכה רק אם צפה אותו בזהב טהור מבית ומחויז. ועל כן נאלצו כל הרביים לשבת בית, ולשלוח מלאכים לכל ערי ישראל לקבץ "מעמד" מאת כל המאמינים. וליבאוויטש עלתה על כלנה. ומשלחת מלאכי רעים אלה לקחו מכל הבא לידם, ברצון או באונס, כי היו לפעמים פקידים גדולים מעיר הפלך אשר בקשו הלואה עשרת אלפים רובל או יותר. והצדיק הלא ידע כי עיני הממשלה לרעה על הקדושים והחסידים. ובכך נחויז היה לחזק כל בדק בעיר הפלך, על ידי שתדלנים, והשתדלנים קראו תמיד הב הב, אשר על כן התחכם האפיפיור הקטן לעשות גדולות, פלא נכבד ומופת מהלל את אשר לא עשו כל הקדושים אשר בארץ למיום בא אלהים אדם על האדמה, וזה מעשהו: חקי רוסיא הישרים נגד היהודים הלא נודעו לכל, היהודים לא יכלו לצאת מתחום המושב לגור בפלכי רוסיא האחרים,

ואף סוחרים גדולים לא יכלו לבוא לפניו רוסיא או לעיר הכירה, פעטערסבורג או מאקווא, עד אשר שלמו מס שנתי גדול אשר קראו בשם "גילדע". גילדע ראשונה, שניה ושלישית. כל מחלקה משלש המחלקות האל נתנה לסוחר זכויות מיוחדות, עד לשבת חצי שנה גם בעיר המלוכה. אבל עוד נתח שמן, היה טמן באוצר הממשלה. והוא, התארים "אזרח נכבד", ועוד גדול מזה "אזרח נכבד לדורותיו". אך לגשת אל הנתח השמן הזה, לא יכל בלתי אם עשיר גדול אשר הונו הגיע עד מיליאן רובל או יותר, אחרי אשר עליו היה לשלם מס גילדע ראשונה בעד שלשים שנה בפעם אחת, ואחרי כן סכום של ששים אלף שקל. ומלבד זה נחויז היה עליו להראות כי הוא אדון אחוזה גדולה, כפר או עיר קטנה. וחקים כאלה היו גם בארצות מערב איירופא. והרבי הדק והצנום בליבאוויטש חשב מחשבה גדולה להשיג תואר "אזרח נכבד לדורותיו" בעד כל מחיר. ועל כן היתה ראשית מעשהו להביא את כל הכסף הדרוש אל בית גנזיו, ועשירי החסידים נאלצו לשלם איש איש לפי עשרו, והצדיק שלם לאוצר הממשלה את כל הכסף הדרוש, אבל עוד שטן אחד עמד על דרכו, להשיג אחוזה גדולה. אך אלהי ישראל הלא ישמור רגלי חסידיו, ולא יתן למוט רגל נאמן ביתו הקדוש. וגם על השמן הזה גבר בזרוע כח קדושתו, ויונה צלויה נפלה אל פיו בלי עמל רב, וזה הדבר:

בדרך המלך, לא רחוק ממאהליו או באברויסק, עמדה מושבה* (יהודית זה מזמן רב. ומספר תושביה היה כארבע מאות

*) במושבה ההיא, אשר שכחתי את שמה, הייתי פעם אחת בימי חיי בשנת תרכ"א, בנסעי בעגלה עם אורחת יהודים, כשמונה איש, בלכתי ללמוד לישיבת ר' שלמה ברודא בעיר מאהליו, המושבה עמדה כארבעה קילאמעטער מדרך המלך ועלינו היה לעבור דרך הישר. הדבר היה בערב שבת, והעגלון הלך עלינו יומים כי לא נוכל להגיע אל העיר בעוד יום, ועל כן אמר ועשה ויוליכנו אל המושבה, אף כי אז היה כחצות היום, וגם אנחנו הנוסעים חפצנו לראות מושבה יהודית גדולה, אם המושבה עומדת עוד על תלה, אינני יודע עד עתה. אך במשך הימים נפלו דברי ריבות בין הצדיק או יורשיו ובין אורחי המושבה, ואני זוכר כי שמעתי אז

משפחות, והרוב חסידי חב"ד. והאפיפיור דרש ביד חזקה לרשום את המושבה על שמו, ואף כי היו גם מתנגדים לזה בין אזרחי המושבה, ביחוד האכרים, אבל מפחד האפיפיור ועבדיו ומשרתיו נאלצו לחתום את שמם, אף הבטיחו להם השמים ושמי השמים. המושבה נרשמה על שם הרבי, כי אחוזתו היא, ובאופן זה הגיע למטרתו להשיג תואר אזרח נכבד לדורותיו.

זכיות התואר הזה היו גדולות מאד ברוסיא העדינה, ראשית דבר, כי נתן הרשיון להמאושר לגור בכל רחבי ארץ רוסיא, לסחור את הארץ בכל מיני סחורה, לקנות אחוזות גדולות בלי כל מס מיוחד. שנית, אסור היה לכל איש לנגוע בכבודו, ואף גם על חטא גדול לא יכלה הממשלה לאסרו בבית כלא. לו היה הרשיון לנסוע במרכבה רתומה לשלשה זוגות סוסים לאורך, וכבוד גדול חלקו לו על כל מדרך כף רגליו, מבניו לא לקחו לעבוד בצבא, ככל האצילים, ועוד ועוד, עד כי רק יחידי סגולה מעטים מאד זכו לאושר כזה. והצדיק ר' מעדנעלע היה אחד מהם.

בית הקדוש הזה התנהג על ידי דעספאטיזם מיוחד את אשר לא ראו בבתי הקדושים האחרים. וחסידיו לבשו גאות נגד כל הקדושים והחסידים בעולם, באמרם, כי המה בחירי יה, לומדים וחכמים, תחת אשר חסידי פולין כלם המה בורים, נעוי לב, סכלים, פתאים מאמיני כל הבל, המאמינים כי קדושיהם עושים מופתים ונפלאות בשמים וארץ, לא כן אנחנו, אנחנו חסידי חב"ד לא נאמין חלילה כי הרבי הוא אלהים, חס ושלום, הרבי הוא רק גאון עולם, רבן של כל בני הגולה, צדיק וקדוש ומצוה עלינו לפרנס אותו בכבוד גדול, לא יותר, ובכל זאת אם נואל איש להוציא הנה מפיו, כי לא יאמין במופתים, היו נכוני אף לרצוח נפש המתנגד, ולמצער לרדוף אותו עד חרמה.

ואלה היו סדרי ליבאוויטש כאשר ראו עיני איזה פעמים, ופעם

אודות סכסוכים ומשפטים ביניהם, והאכרים התאינני מרה על העול אשר עשו להם בני זרע המלוכה ומאד התנחמו על האולת אשר עשו לרשום את המושבה על שם הצדק.

אחת התמהמהתי שם יותר מחודש ימים, בבואי קודם ראש השנה עד חוה"מ סכות.

המונים המונים הלכו לליבאוויטש רגלי, מהם דלים ואביונים אשר לא מצאה ידם לשלם שכר עגלה, ומהם אשר התפארו כי דק מטוב לב המה הולכים רגלי, כעולי רגל לירושלם בזמן הבית, ויתכרכו בלבכם כי יקבלו "שכר הליכה" בעולם שכולו טוב ואני יצאתי בכל יום מחוץ לעיר לראות את עולי הרגל, רובם ככלם נשאו את נעליהם על שכמם וילכו יחף למען ישארו הנעלים שלמים ללכת בעיר ולא יקרעו בדרך, ובבואם הלכו וימצאו מנוחה באיזה אכסניא, או בית איש פרטי במחיר מצער מאד, בימים ההם, אכלו פתותי לחם יבש אשר נשארו בתרמילם כיד ה' הטובה עליהם, ויהיו שבעי רצון כי זכו לדרוך על אדמת הקדש.

בבית הרבי היו חדרים גדולים, רקים בלי כל כלי בית, אף לא כסא לשבת, לא שלחן ולא מנורה, מלבד ארבעה קירות הבית, וכל החדרים היו מלאים כצאן אדם, כלם מדברים, מתוכחים, מספרים נפלאות רבי זה ואו אחר, עושים מסחר, קונים ומוכרים בסתר, ברמזים, במלות זרות בלתי מובנות, שם מתפללים מנחה ומעריב לפעמים, ורק לעת ערב כאשר ידליקו נרות, אז יבוא אחד הגבאים, יפתח את הדלת, למען יבואו לחדר הקדוש, "יחידות" קראו לבקור כזה, הגבאי איש חסון כאלון עומד באמצע הפתח, וכפיו החזקות כמטילי ברזל פרושות לשתי המוזות לכל יהיו איש לעבור. האורחים עומדים צופים, דוחפים איש את רעהו לגשת אל הפתח, וכאינקווי-זיטאר רגיל יחקור את כל איש המקרב אליו, וביחוד, בראותו איש עני לובש קרעים ופאות. ראשו סרוחות על פניו, אולם בראותו איש לבוש בגדים יפים, או הוא אחד ממכיריו, את אלה יתן לעבור בלי דרישה וחקירה. בבוא האורח לחדר האפיפיוך כרגע יגש אליו הגבאי השני העומד לשרת לפני הרבי, וישאלהו אם יש לו "פתקא", בקשה כתובה על ניר אשר עליו ישפוך שיחו לפני הקדוש, ובלי פתקא, יצוה עליו הגבאי למהר להגיד לו חפצו, ואז ימסור הגבאי את דבריו בחמש או שש מלות באזני הרבי בלחש, והרבי עונה "לך לשלום וד' יצליח דרכך", ואם ידרוש האורח כי יתן לו הרבי איזה מטבע

"להצלחה" ימהר הרבי ויתן "קאפייקא" אחת על יד הנבאי, והנבאי ימסרהו להאורה. ופעם אחת ראיתי, כי האורה מאן לקחת את המטבע מיד הנבאי, באמרו כי יחפוץ לקחת רק מיד הרבי, עות הרבי את חוטמו, אבל מלא את שאלתו. אפס בכוא איש וייש גם "פדיון" עם הפתקא, אז ידבר אליו הרבי בעצמו, ויקרבהו כמו נגיד. בכל חודש אלול, יקבל הרבי משלש עד חמש מאות איש בכל ערב, הרבי התפלל תמיד ביחידות בחדרו, ורק בשבת ויו"ט יצא לבית התפלה, הנשען על יד חדרו, יצא רק "לקדושה" ואחרי חזרת הש"ץ, הגיד רברי תורה, ר"ל חסידות, אבל אין איש שמע את דבריו, אף גם אלה אשר עמדו על יד ימינו, ואני התאמצתי בכל כחי לשמוע דבר מה, אף כי הייתי קרוב לו, אך לא שמעתי אף מלה אחת, וככלותי את דבריו במשך רבע שעה ישוב לחדרו, "והחזור" יבוא ויעתיק את דברי הקדוש למען ישמעו כלם. ופעם אחת ראו כלם כי החזור לא היה בחדר ולא שמע את דברי הרבי, ובכל זאת אמרו הקרובים כי חזר על כל דברי הרבי מלה במלה, כמו "סטערעאטיפ" ויהי הדבר לפלא עד כי חשבו איזה פתאים, כי "המגיד" מן השמים למדהו את כל הדרוש.

תואר פני הקדוש הזה עשה עלי רושם רע מאד בכל פעם אשר ראיתיו, הוא היה קצר קומה, דל בשר גידי פניו שורני, עורקיו כמו התעותו, ועיניו העמוקות הפיצו זועה כעיני צפעוני אף שהוק לא נראה על שפתיו, ומקורביו ספרו, כי מעולם לא ידע לדבר רכות אף עם בניו, וכל בני משפחתו עמדו לפניו כעבדים שפלים, ועל כל יצוריו גוו נראה הרעספאט בכל הדרו.

(הירושה) וזאת התעודה לכל קדושי החסידים, אחת נשבעו כי בניהם אחריהם ירשו את מקומם, ועל כסא קדוש לא ישב זר, ירושה היא, נחלת אלהים לקדושים, ואם בן אין לו להקדוש, יירש חתנו את כבודו וקדושתו. ואחרי אשר להקדוש ברומי הקטנה היו ששה בנים, היו כלם לקדושים, וכל אחד מהם הלך להשתקע בעיר אחרת, והבכור בהם ר' ליב, אף כי כלם ידעו כי עם הארץ גמור הוא, ובכן הפצו רבים כי הצעיר ר' שמואל יהיה הממלא מקום אביו, אבל הבכור נסע לערים שונות, איזה ירחים לפני מות אביו, למען יטה את לב

עשירי החסידים להיות בעורתו נגד אחיו, אבל האל הטוב לא נתן לי להפיק זמנו, כי בהיותו בדרך מת אביו, ולא ראהו קודם מותו, ואחרי שובו לביתו, מת גם הוא, ותוחלתו לרשת כסא אביו נכזבה.

— כ —

חובת הרבנים באמעריקא

הרבנים אשר החרימו קול נגד נושאי הצלב בחורף שנת תרפ"ו (כמסופר בספרי "צלם בהיכל" סמ. לואיס תרפ"ו) על הרבנים ההם וגם הנשואים אשר פגרו מלכת אחריהם, על כלם החובה הקדושה, להראות כי לא שוא ישאו משמרת "שומרי חומת הדת", עליהם לאסוף אספה גדולה לעצור בעד משובת החסידות - הנוצרית לבל תתפשט באין אברי האומה, עליהם החובה לכתוב ספר מיוחד למען גרש המפלצת החדשה מבית ישראל. עליהם החובה לגרש את כל "הרביים" הנוכלים הקדושים האוכלים שאר עמם במרמה ונלוז, כי מי לא שמע הצדיק מטאלנא, אשר בקרוב איש לבוא אל ביתו, יזהירו משרתיו את האיש לבל ידבר "דברי תורה" עם הרבי, יען הרבי איננו בן תורה, רק קדוש מרחם, ואבותיו הקדושים הלא היו בימינו, וכלנו יודעים כי לא טובים היו מבניהם ונכדיהם. שודדים פשוטים כהצדיק ר' דוד'ל מטאלנא, אשר ידעתיו פנים אל פנים, מאז שבתו באודעסא לרחוץ במי הים, כל אחיו הקדושים, אשר היו נודעים לתרפה ולשנינה בשם "שמונה שרצים" אשר עד היום עוד לא נמצא בישראל אף מפולפל אחד אשר נסה לטהר אותם, מלבד אולי האראדעצקי וחבריו. ונאמן עלי הדיון, כי בשנת תרל"ד בשבתי בסעוואסטאפאל, ישב בביתי המורה ה' הירש ליפשיץ מקאוונא, אחי יעקב ליפשיץ, והאיש איש דעת, כותב צחות בעברית, ולפנים ישב באומאן, והוא כתב את הספר "מגן דוד" הנדפס על שם ר' דוד'ל מטאלנא. ובגום בהיר אחד קבל מכתב מר' דוד'ל

אשר בו יבקשהו לכבד לו איזה ענין בתקדמת ספרו, כי לא הבין מה שכתוב בו. ובקראי את המכתב אשר הראהו לי, בקשתי ולתת לי את המכתב, ואני אשקול על ידו שלשה רו"כ. אך הוא מאן לעשות זאת, יען חשב כי המכתב ההוא יהיה בידו תמיד למקל חובלים נגד הקדוש. ובורים מחברי ספרים כאלה רבים היו והנה עוד היום. ומהם בורים ארש חיו לפני מאה שנה ויותר, אשר בחייהם לא ידעו תפוש עט בכף. ועתה אחרי אשר כבר נרקבו עצמותיהם, עתה היו למחברים, וספריהם נדפסים בפיעטרקוב יום יום כמעט, עד כי גם הבעש"ט הבור היה עתה למחבר.

הנה כי כן צדק הפעם ווילחעלם השני, אף כי בכל ימי מלכותו דבר הבלים אין קץ, בנשאו עטרת מלכות כבודה, גדולה פי מאה מראשו הקטן. אבל עתה כי חדל מהיות מלך, החל להיות איש, למצער בפעם הראשונה. והצוערים (יוקער) באשכנז, והכמרים באמעריקא עליו יגילו כי הגדיל לדבר. ואולי באה העת גם לחסידים להתרונן מיינם.

זאת חטאת הקבלה וזה פריה.

— כא —

קבורת מת מצוה

שלשה אבות נזיקין קמו בישראל במשך מאתים וששים שנה האחרונות. שנים הראשונים כבר נקברו עמוק עמוק בתחתיות ארץ, האחד בנאליפאלי (שבתי צבי) השני בטשענסטיכאוו (יעקב פראנק) והשלישי? הדבר מוטל עוד בספק, החסידים, היורשים האמתים בני ונכדי שני האלילים הנזכרים, אומרים, כי השלישי, מלכם ואלהיהם כבר הובל לקברות "בנגלגל" החדשה (מעזיבון), ורק אני הצעיר לא אאמין במותו, כאשר לא האמנתי בחייו.

היתכן, כי אביו בהיותו בן מאה ואמו בת מאה כי יולידו בנים, ואם קרה מקרה נפלא כזה, כיוצא מן הכלל, הלא בלי כל ספק עשה זה רושם גדול בעולם, ורופאים גדולים, שרים ורוזנים, הלא בטח השתוממו ויבואו לראות את הפלא אף מארצות רחוקות. איך תניק בת מאה את בנה, ומה תואר ילד נפלא כזה, אשר בלי כל ספק אין דומה לו בין כל הילידים על פני תבל. ואם לא נמצאו חכמים ועשירים אשר התנדבו לחנך את הנער הנפלא כזה היחיד במינו. ואיך יתכן כי לוא גם מתו עליו הוריו, כי כלם יעזבוהו, רעב ללחם, ערום ויחף, עד כי נאלץ להיות רועה צאן, ולא נתנוהו אף ללמוד בת"ת או בישיבה? היתכן כי לא נמצא איש נכבד בישראל לקחת אותו ולחנכו, ולתת לו אשה מבנות אצילי ישראל? היתכן כי איש לא רשם את המקרה הזה בספר, עד כי אין איש אשר שמע שם אביו, אין איש זכר שם אמו, אין איש זכר מי לקח אותו לחתן לבתו, ומה שם אשתו? באיזה עיר ישב כל ימי חייו? במה התפרנס. מדוע אין סופר בישראל אשר זכר, ידע או ראה אותו בחייו? גם בעל ס' תולדות יעקב יוסף המזכיר בשמו איזה הכלים—בתנאי אם אין זיופים בספרו, כנהוג בין המקובלים— לא אמר כי דבר עמו. ובאיזה עיר היה זה הבעש"ט, ומדוע אין כל זכר כי ישב במעזיבון, מלבד בשבחי הבעש"ט? היאמין אם יספר, כי במות בן אלהים זה אשר החסידים עשוהו לאלי, היתכן כי איש לא ידע יום מותו? היתכן כי איש לא הספידו? היתכן כי איש לא ידע שם חתנו? ואיש אלהים נורא כזה, אשר עלה השמימה בכל לילה,

וכל צבאות שחק היו לו כאחים מבטן, ועוד יותר מזה, מעבדים המשמשים את הרב, והאליל עצמו פקד עקרות לאלפים, והוא עצמי נשאר עקר? והערשעלע בנו, הלא הוא רק חתול נחמד, כי לוא היה לו איזה בן באמת, הלא בלי ספק היה נודע לכלם, ועתה אין איש יודע אפוא היה, ומתי פצתה הארץ את פיה ותבלעהו עד כי אין זכר לו אף בין החסידים? וכל ראשי הכנסיה החסידית, מצאנו וראינו את תמונותיהם, תמונת שבתי צבי, יעקב פראנק, נתן העזתי ועוד ועוד, מכלם נשארו תמונותיהם, ורק הבעש"ט הצעיר מכלם, ממנו אין כל תמונה במציאות? והחסידים מספרים כי הבעש"ט נסע לארץ ישראל, רק התנחם בהיותו בדרך וישב לביתו, ואיך יתכן כי לא התראה עם איש, ואיש אין יודע מתי שב הביתה, ובאיזה עיר היה ביתו? ואפוא עזב את אשתו, או כי הלכה עמו, ומדוע אין זכר אף למותה, מתי ואפוא נקברה? ומתי מתה האדעל בתו? ומה היה לחתונה? ואם בתו לא היתה לאיש ונשארה בתולה, אם כן איך היה ההולל ר"ג מבראסלאוו נכדו? מי היה אביו או אמו? ועל פי איזה סבה נאלץ לשים בעיר אומאן קינו? והטפש או הצבוע, זה הנכאי הצועני מנהל הדב, ר' נתן אשר מלא ספר גדול "לקוטי מהר"ן" הבלים משא "תליסר גמלי", לא מצא נכון לפניו להזכיר אף מלה אחת אודות יחוס משפחת הדב?

החסידים, ויש גם סופרים המיחסים להבעש"ט יסוד הכת, ואני חפץ מאד לדעת על איזה יסוד בנו את ספוריהם, בלי כל חקירה ודרישה, בנוהג שבעולם, כל איש האומר ליסוד כתה דתית חדשה, הלא ראשית דבר עליו לדעת את הדת ההיא לכל פרטיה, ואחרי כן יאסוף אליו מספר אנשים אשר מצאו מגרעות במנהלי וראשי מבארי ומפרשי הדת ומנהליה, אבל בשום אופן אין להאמין כי איש מן השוק יאסוף אליו מספר אנשים, והוא יורה להם חטאת הרבנים והגאונים אשר חטאו נגד דת ישראל ותורתו, אם לא היה משוגע או פרא אדם, עז פנים שאין כמהו תחת השמש. הנה כי כן על מעריצי החסידים ותורתם החדשה להראות לנו מתי אסף הבעש"ט את העם, באיזה עיר? באיזה יום בשנה, ומה הטיף להם? ומה הנה המגרעות אשר מצא בתורת הבנים? ואיך, ולמה קמו איזה חצי בורים לשנות נוסח התפלה, מבלי דעת לתרגם אף פסוק אחד בתורה? האם ידע

שבתי מראשקוב תולדות הנוסחאות בישראל? מי היה מיסד הנוסח
האשכנזי העתיק? האמנם כה גדלה יריעתו בחכמת הדקדוק עד כי
מצא מנגרעות בדרכי הלשון בי"ח ברכות אשר תקנו אנשי כנה"ג?
ומי טפש לא יכל להבין כי עם שנוי נוסח התפלה הלא נחויז יהיה
לכנות גם בתי תפלה מיוחדים, ולברוא כת מיוחדת, ולמה? לאיזה
תכלית? הן בכל משך ימי גלותנו היינו עם אחד, שפה אחת, תורה
אחת אשר כלם האמינו בה, ואלה המעטים אשר לא מצאו בה חפץ,
נכו למערכות האויב וימירו את דתם, ואיש לא שם לב אל המומר,
אם רק לא נהפך לצורר ישראל, ואיזה סבה אלצה את הכת החדשה,
החסידים לפרוש מן הצבור ולצאת מכלל ישראל, ולברוא לה אלייל
בתבנית אלילי הנוצרים, וליחס לו מעשים מגואלים בטעם כמרי
הקאטוילים, הזרים לרוח ישראל ותורתו? מה המריצם לעשות זאת,
אם לא יען כי חקו מעשי עכן, ויטמינו באהליהם נזמי שבתי צבי,
וחמודות יעקב פראנק, וכל שרידי האספסוף אשר פגרו מלכת לעבוד
את ישו הנוצרי, בנו להם בית (שטיבעל) ויהיו לכת בלי כל מסדר
ומנהל, ורק במשך הימים ספרו איזה הוללים כי פעם אחת נולד איש
אחד על ידי רוח הקדש, ויעש נסים ונפלאות, ועל כן מדוע לא יולידו
עוד איש כזה, כי גם הראשון גם השני שניהם היו יהודים טובים,
את האחד לקחו להם הנוצרים והשני נקח לנו, ולעשות מופתים
בשמים ובארץ — על הניר — הלא הוא דבר קטן, הניר הוא סבלן,
אלם, ולא יקצוף אם יעמיסו על גבו שקרים והבלים, הניר נושא
את מכאובו בדומיה, לא יצעק ולא יתאווג אף אם נלכד בידי נוכל
או מזויף ובן השוחט הקאפוסטי יוכיח על אמתת דבריו. הנה כי כן
באופן זה נוסדה הכת באפס יד, רק מפתנתי להם הנרקב אשר
מצאו תחת שלחן יעקב פראנק, ומהם עשו מטעמים חדשים, ושם
חדש קורא להם "חסידים", ואחרי אשר אין כל מנהל להם, על כן
מצא לו כל הוללל להתיצב בראש איזה פתאים בכל עיר, וכל אחד
יסד לו כת מיוחדת הנקראת על שמו, ואיש את רעהו יצודו חרם,
וכתותיהם רבו כילק. ועתה? הואילו נא אדנים נכבדים להראות כי
לא נכונה דברתי, ואם יש לכם אותות בטוחים ונאמנים חרותים
בעט סופר על לחות דברי הימים הבו ונראה!

